

Revista

*Revistă trimestrială de informare și promovare a culturii,
Nr. 12 / 2020*

Revista

Fondator & redactor șef: STelu Pop

**Editor coordonator: Anica Andrei-Fraschini, Mihai Cotea,
Lilioara Macovei, Claudia Elena Peter**

Redactor: Jessica Pîncotan

Editor & tehnoredactare: STelu Pop

Corectura & revizuirea textelor: Anica Andrei-Fraschini, Mihai Cotea

Ilustrații & prelucrare: STelu Pop, Cristian Tömlö

Sursă ilustrații: Google, Wikipedia, Lilioara Macovei, Dorin Macovei, Claudia E. Peter, Adrian Peter, Horațiu Peter, Jessica Pîncotan, Luminița M. Girigan

Coperta 1 - 4, 2 - 3 - prelucrare: STelu Pop & Cristian Tömlö

Coperta 1 - 4: - „Vedere din Sighișoara” - Horațiu Peter

Colaboratori nr.12/2020:

Mircea Florin Caracaș

Diana E. Bănete

Aurelia Buzoiu

Dorina Șișu

Viorel Ploeșteanu

Gheorhe Pârlea

Carmen Georgeta Popescu

Otilia Ardeleanu

Nadia Linul Urian

Daniela Marin

Raluca Macovei

Urffet Șachir

Zarra

Dorin Macovei

Adrian Peter

Horațiu Peter

Anda Benția

Luminița-Maria Girigan

Notă: Autorii tuturor articolelor și creațiilor literare, publicate în Revista AC, își asumă integral răspunderea pentru conținutul materialelor pe care le semnează, precum și pentru sursa ilustrațiilor.

Cuprins

1. Editorial:

- Zâmbiți, vă rog! Concursul continuă. - Mihai Cotea _____ pag.6

2. Pagina Asociației culturale, „Cartea, izvor de cultură”:

- Concursul național de creație artistică, „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”, ediția a V-a, 2021:
- INVITAȚIE DE PARTICIPARE - ANUNȚ - REGULAMENT CONCURS - Constantin Popuța _____ pag.7

3. Oameni care au făurit istoria:

- Constantin Brâncuși - poetul formelor cioplite - Lilioara Macovei _____ pag.11
- Nina Cassian - seducătoarea fascinantă și imperfectă - Lilioara Macovei _____ pag.15
- Nicolae Paulescu - Cum s-a furat un premiu Nobel - Lilioara Macovei _____ pag.19

4. In memoriam:

- Pavel Dan - Zborul frânt al unui destin” - STelu Pop & Diana Elena Bănete _____ pag.21

5. Cartea, izvor de cultură:

- BIBLIOTECA ALE PARISULUI. LUMINA LECTURII - Mircea Florin Caracaș _____ pag.28
- LECTURA RAPIDĂ - Mircea Florin Caracaș _____ pag.29

6. Orizonturi temporale:

- Art terapia - Mircea Florin Caracaș _____ pag.31

7. Viziuni:

- Inspiră-te! Chibzuiește! Creează! - Jessica Pîncotan _____ pag.36

8. Bozon:

- Tinerețe fără bătrânețe - Anica Andrei-Fraschini _____ pag.38

9. Creații spre universalitate - Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură” & Invitații lor :

- Anica Andrei-Fraschini :

- Mașina (roman... fragment) _____ pag.41

- Ottilia Ardeleanu :

- mi-a mai rămas un lucru de făcut _____ pag.44
- iluzie optică _____ pag.44
- acvariu _____ pag.45
- vortex _____ pag.45
- un alt fel de alb _____ pag.46
- epiderma de iarnă _____ pag.46
- de epocă. de aur. de valentine's _____ pag.47
- dragobete _____ pag.47
- scaunul acesta _____ pag.48
- pe patul rugăminții _____ pag.48

- Carmen Georgeta Popescu:

- Dublu sens unic (roman... fragment) - Puntea suspinelor _____ pag.49
- Nuditatea zorilor _____ pag.51
- Cu un pas înainte _____ pag.52
- Arta conversației _____ pag.52
- AMAR(a) (roman... fragment) _____ pag.53

- Lilioara Macovei:

- Invazie de holere _____ pag.58
- Nevăzutul _____ pag.58
- Radiografie II _____ pag.59
- Radiografie X _____ pag.59
- Sublimul anotimp _____ pag.60
- În rolul principal _____ pag.60
- Colier din sâmburi de măr _____ pag.62
- Amna _____ pag.63
- Minipoveste _____ pag.65

- Nadia Linul Urian:

- Amintiri din vremea războiului _____ pag.66
- Domnișorul _____ pag.68

- Mircea Florin Caracaș:

- Balada păsării cu cer senin pe aripi _____ pag.70
- Să adormi cu rugăciunea inimii pe buze _____ pag.70
- La balade d'un oiseau qu'il portai du ciel clair plein ses ailes _____ pag.71
- Tu, Doamne, numai Tu știi _____ pag.71
- Inima _____ pag.72
- Să încercăm să uităm cuvintele _____ pag.72

- Claudia Elena Peter:

- Ruben (roman... fragmente:) _____ pag.73
- Povestea celor șapte frați _____ pag.74
- Între lumi _____ pag.77

- Gheorghe Pârlea:

- LIMBA ROMÂNĂ _____ pag.80
- ȚĂRĂNA _____ pag.80
- ACASĂ _____ pag.81
- LA RESTRIȘTE _____ pag.81
- Amintiri moștenite I - Cum a murit Nică Ionașcu, tatăl lui Ion _____ pag.82
- Amintiri moștenite II - Un pufos printre flăcăii cei abia întorși de la război _____ pag.84
- Amintiri moștenite III - Cum șotiile tinereții pot face din broască unealta morții _____ pag.85

- Mihai Cotea:

- Trec clipe, El cântă _____ pag.86
- Tată lipit cu scotch _____ pag.86
- Homo viator _____ pag.87
- La capătul șoptelor (roman... fragment) _____ pag.87

- Daniela Marin:

- Parent-theses _____ pag.88
- Between the wor(l)ds _____ pag.88
- Pentru că nu-mi place să simt praful sub tălpi _____ pag.89
- Zborul din mare _____ pag.89

- Raluca Macovei:

- Dincolo de lirica umbrei _____ pag.90
- Mereu aceeași pradă invizibilă _____ pag.90
- Ecouri solare _____ pag.91
- Dans arhitectonic _____ pag.91
- și valurile au ecou _____ pag.92
- identitate fragilă sau despre amintiri cu săgeți _____ pag.92
- singurătate? _____ pag.93
- într-o luntre _____ pag.93
- ca o frunză legănată de lună _____ pag.94
- descătușarea a III-a _____ pag.94

10. Creații spre universalitate - Artă plastică - Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură” & Invitații lor:

- Lilioara Macovei _____ pag.95
- Dorin Macovei _____ pag.97
- Adrian Peter _____ pag.99
- Claudia E. Peter _____ pag.101

11. Scriitori români din diaspora:

- *De departe, viața merge înainte- Foileton- Anica Andrei-Fraschini & Aurelia Buzoiu* _____ pag.103

- *Itaca Publishing House - Dublin, Irlanda:*

- Viorel Ploșteanu:

- *Suzie* _____ pag.105

- *Yote* _____ pag.106

- Dorina Șișu:

- *dă-mi un chibrit să-mi aprind o țigară* _____ pag.108

- *să ne dezbrăcăm de* _____ pag.109

- *dinții de lapte* _____ pag.109

- *contează ce nu contează* _____ pag.110

12. Debut în lumea AC:

- **Anda Benția**- talent, sensibilitate, originalitate și dăruire în opera literară -

prof. Simona Marineată - Palatul Copiilor Pitești

_____ pag.111

- *Ultim prezent (roman... fragment)* _____ pag.112

- *De-ale artei* _____ pag.113

- *Năzuințe iernatice* _____ pag.114

- *Cinematic* _____ pag.114

- *Poem de dragoste* _____ pag.115

- *Legături* _____ pag.115

13. Semnal Editorial:

- „*Noi în secolul XXI, volumul 3 - un volum rotund și întregitor - Mihai Cotea* _____ pag.116

- *EDITURA EIKON - IMAGINEA CUVINTELOR* _____ pag.118

14. Zestrea strămoșească - Tradiții și spiritualitate:

- *Covor țesut de pe meleaguri doljene - Zarra* _____ pag.120

- *Tradiții turcești - Urfet Șachir* _____ pag.122

- *Povești din sat - Nadia Linul Urian:*

- *La colibă* _____ pag.124

- *Dacă te ferești, și Dumnezeu te ferește!* _____ pag.126

- *Cununa grâului la Salva - Luminița-Maria Girigan* _____ pag.127

15. Parteneri & Sponsori & Colaboratori: _____ pag.130

Revista AC : ISSN 2601-5862

ISSN-L 2601-5862

Tipografie și producție publicitară : Alexia Print

Str. George Coșbuc nr. 6, Sibiu 550013, România,

e-mail: office@aprint.ro ,

telefon: +4 0269 244 167, +4 0757 277 887

Editorial

Zâmbiți, vă rog! Concursul continuă.

Mihai Cotea

Și de ce n-ar fi așa și-n viață? De ce n-am zâmbi mai mult, chiar și-n toiul concursului de zi cu zi, pe care-l purtăm cu noi înșine?! Așa ar fi frumos, nu? Să concurăm cu noi, adică. Să ne fim model și candidat, în același timp. Noi cu noi în *Noi*. Veți vedea cam ce vreau să spun dacă vă veți apleca privirea un bob zăbavă asupra recenziei cu care am îndrăznit să contribui la rubrica *Semnal Editorial*.

Însă, dincolo de aceste aspecte legate de zâmbet, *mode de vivre*, micro-filosofie, mi-ar mai plăcea să rețineți un lucru. **Concursul continuă**. Într-adevăr. Și de ce n-ar continua tocmai acum? *Concursul național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”*, firește. Ajunsă la ediția a cincea, competiția tinerelor talentelor, propusă de asociația noastră, își prezintă *anunțul și regulamentul* pentru acest an în paginile care urmează. Totodată, sînt bucuros să spun că și acest an voi avea bucuria să mă număr printre jurații acestui concurs, la rubrica de creație literară. Și-mi place să cred că am învățat câte ceva din mica experiență strânsă-n acest răstimp. Sper din toată inima ca și-n 2021 să descoperim ineditul creațiilor tinerilor și copiilor valoroși, care ne bucură pe noi toți, cititorii, cu talentul și condeiul lor șlefuite-n laboratorul sufletelor lor curate.

Iar de vă place să citiți, poate ne vizitați și pe noi, redactorii revistei și pe invitații noștri, la rubrica *Creații spre Universalitate*, unde ne-am lăsat, fiecare, umila noastră contribuție literară. Sau poate doriți ceva nou, fresh. Iată, rubrica *Viziuni* revine, sub coordonarea tinerei noastre talentate, Jessica Pîncotan, care propune o nouă vedere de ansamblu asupra tinerilor valoroși prin prezentarea a doi artiști la început de drum, cât se poate de promițători.

Și nu, nu am uitat de Brâncuși. Nici nu se putea altfel, mai cu seamă că acest an se împlinesc 145 de ani de la nașterea sa. Materialul dedicat lui, semnat de Lilioara Macovei, se regăsește la rubrica *In memoriam*, unde veți afla, de asemenea, lucruri frumoase și utile despre poetul turdean Pavel Dan. Cât despre Brâncuși, acesta a fost și este un adevărat terapeut prin artă, dar în ceea ce privește Art Terapia, domnul Mircea Florin Caracaș ne poate da mai multe detalii, toate valoroase, în materialul domniei sale pregătit pentru acest număr la rubrica *Orizonturi temporale*.

Mai apoi zburăm. Călătoria merge mai departe și serialul distinselor doamne Aurelia Buzoiu și Anica Andrei-Fraschini, născut odată cu revista, ajunge la episodul 11. *De departe, viața merge înainte*. Tot la rubrica *Scriitori români din diaspora*, veți putea citi proză și poezie semnată de Viorel Ploșteanu și Dorina Șișu, fondatorii Ithaca Publishing House, Irlanda.

Nu în cele din urmă, la *Debut în lumea AC*, găsiți povestea de viață interesantă a uneia dintre câștigătoarele premiului special la concursul național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”, ediția a patra, 2020, împreună cu un fragment impresionant din romanul pregătit de tânăra autoare, Anda Benția.

Tot în zona literară staționăm și la rubrica *Semnal editorial*, acolo unde facem o incursiune în zona aparițiilor editoriale recente ale editurii Eikon și unde, totodată, vom afla alte autoare tinere și recent lansate – Teodora și Antonia Isdrailă.

Ultima planare e, cum altfel?, la Zestrea strămoșească. În numărul 12 avem bucuria să citim despre meșteșugul țeserii covoarelor doljene, dar și tradiții turcești ori, de ce nu?, obiceiuri și vorbe de duh din eternul Ardeal.

În zboruri de aripe, de fluturi, de gânduri... Visătorilor le șade bine cu zborul. Planări line să avem!

M C

Pagina Asociației culturale, „Cartea, izvor de cultură”

NOI SUSȚINEM ȘI PROMOVĂM CULTURA!
Sprijinim talentul și pasiunea pentru cultură!
Asociația culturală „CARTEA, IZVOR DE CULTURĂ”; CIF: 38560862
Turda, str. 22 Decembrie 1989, nr. 64, jud. Cluj; www.carteaizvordecultura.ro
Cont bancar: RO08BACX0000001544194001 - UniCredit Bank Cluj
RO65BRDE130SV44425671300 - BRD Turda
e-mail: constantin.poputa@carteaizvordecultura.ro; stelu_p@yahoo.com
tel: 0740 641 516 ; 0741 400 096

INVITAȚIE DE PARTICIPARE!

Asociația culturală „Cartea, izvor de cultură”, în parteneriat cu Palatul Copiilor Cluj & Clubul Copiilor din Turda, vă invită să participați la ediția a cincea a Concursului național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”- 2021!

Prin contribuția logistică, materială și financiară a partenerilor și sponsorilor noștri: Compania de Apă Arieș Turda, S.C. Wilo Trans S.R.L. Cluj Napoca, I&C Transilvania Construcții & Transilvania Impact Import Export S.R.L. Turda, S.C. Agroliv S.R.L. Turda, S.C. Viamso S.R.L. Câmpia Turzii, S.C. HTI Internațional România S.R.L. Brașov, A M P Grup S.R.L. Craiova, S.C. Center Point S.R.L. Turda, S.C. Superex S.R.L. Arad; prin dăruirea și implicarea colaboratorilor noștri devotați - demarăm o nouă ediție a Concursului național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”- 2021!

Scena concursului este deschisă micilor creatori de frumos din toată țara, din mediul rural și urban, din toate unitățile educaționale și culturale de stat și private, inclusiv persoanelor fizice. Invitându-vă să participați, alături de micii făuritori de frumos, la acest act cultural unic, prin deschidere și conținut, de anvergură națională, vă prezentăm programul activităților și regulamentul concursului:

Pagina Asociației culturale, „Cartea, izvor de cultură”

NOI SUSȚINEM ȘI PROMOVĂM CULTURA!
Sprijinim talentul și pasiunea pentru cultură!
Asociația culturală „CARTEA, IZVOR DE CULTURĂ”; CIF: 38560862
Turda, str. 22 Decembrie 1989, nr. 64, jud. Cluj; www.carteaizvordecultura.ro
Cont bancar: RO08BACX0000001544194001 - UniCredit Bank Cluj
RO65BRDE130SV44425671300 - BRD Turda
e-mail: constantin.poputa@carteaizvordecultura.ro; stelu_p@yahoo.com
tel: 0740 641 516; 0741 400 096

ANUNȚ!!!

Asociația culturală „Cartea, izvor de cultură”, în parteneriat cu Palatul Copiilor Cluj & Clubul Copiilor din Turda, județul Cluj, organizează, în perioada 15 02 2021 – 15 08 2021, Concursul național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”, ediția a V-a, 2021, concurs destinat copiilor.

Proiectul - Concurs național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”, ediția a V-a, 2021, se va desfășura după următorul calendar al activităților:

1. 15 02 2021 - 31 03 2021 - Perioada de pregătire, implementare și promovare a proiectului;
2. 01 04 2021 - 15 06 2021 - Perioada de trimitere a lucrărilor; concurenții vor expedia creațiile artistice, conform regulamentului concursului;
3. 16 06 2021 - 15 07 2021 - Perioada jurizării lucrărilor literare și plastice; Desemnarea premianților;
4. 16 07 2021 - 15 08 2021 - Prezentarea de ansamblu a desfășurării concursului, pe suport electronic; Expedierea diplomelor, premiilor, adevărințelor pentru profesorii coordonatori, prin poștă, curierat.

Premiile constau în: diplomă; carte; lucrare plastică; publicare în Revista AC (revista asociației, de informare și promovare a culturii); publicare de carte - antologia concursului, organizare de expoziții și prezentări de carte, în cadrul activităților asociației; atestate pentru personalul educațional participant, necesare dosarului personal; publicarea se va face online și pe suport de hârtie.

Concursul național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”, ediția a V-a, 2021, va fi promovat prin internet: pe site-urile asociației, pe Google, WordPress, Facebook, LinkedIn; prin materiale promoționale (afișe, pliante, flyere, bannere etc.)

Componența Juriului:

Președintele Juriului:

D-I Stelu Pop

Membrii juriului - secțiunea creație literară:

D-na Dorina Șișu- scriitor, fondator & director edit. Itaca Publishing House- Dublin, Irlanda
D-I Viorel Ploșteanu - scriitor, fondator & redactor-șef revista Itaca - Dublin, Irlanda
D-na Lilioara Macovei - scriitor & artist plastic & redactor & fondator revistă - Bacău;
D-na Anica Andrei-Fraschini - traducător & scriitor & redactor revistă - Iași;
D-na Carmen Georgeta Popescu - scriitor, U. S. R. - Târgoviște, Dâmbovița;
D-I Mihai Cotea - scriitor & traducător & redactor revistă - Sibiu;
D-na Leontina Copaciu - profesor - Palatul Copiilor Cluj Napoca;
D-na Marilena Luciu - profesor - Clubul Copiilor Medgidia, Constanța;

Membrii juriului - secțiunea creație plastică:

D-na Claudia E. Peter- artist plastic & prof. de educație plastică & scriitor - Oradea, Bihor;
D-I Adrian Peter - artist plastic - Oradea, Bihor;
D-na Corina Rus - profesor - Clubul Copiilor Turda, Cluj;
D-I Adrian Țop - profesor - Clubul Copiilor Turda, Cluj;
D-na Dana Deac - artist plastic & scriitor & jurnalist - Turda, Cluj;
D-na Clara Labancz - artist plastic - scenograf, laureat UNITER - Turda, Cluj.

Pagina Asociației culturale, „Cartea, izvor de cultură”

REGULAMENTUL CONCURSULUI NAȚIONAL DE CREAȚIE ARTISTICĂ „ZÂMBET DE COPIL ÎN ZBOR DE FLUTURI”, ediția a V-a, 2021

Concursul național de creație artistică „Zâmbet de copil în zbor de fluturi”, ediția a V-a, 2021, se va desfășura în perioada: 15 02 2021 – 15 08 2021;

*Concursul este structurat pe două secțiuni:
literară și plastică, corespunzător următoarelor categorii de vârstă:*

- *până la 6 ani - creație literară și creație plastică*
- *7 - 10 ani - creație literară și creație plastică*
- *11 -14 ani - creație literară și creație plastică*
- *15 -18 ani - creație literară și creație plastică*

I. În categoria creațiilor literare, pot fi înscrise lucrări aparținând celor trei genuri literare: liric, epic și dramatic;

- *Poezie (Odă, Imn, Elegie, Meditație, Pastel, Satiră, Haiku, Doină, Cântec...)*
- *Proză (Nuvelă, Schiță, Roman - fragment, Basm, Legendă...)*
- *Eseu*
- *Piesă de teatru scurt*

• *Lucrările literare SE TRIMIT ONLINE!!! pe adresa de e-mail: stelu_p@yahoo.com sau constantin.poputa@carteaizvordecultura.ro, redactate cu diacritice, cu font CAMBRIA, la 1,15 rânduri și corp de literă 12, o singură lucrare, pe maxim trei pagini, format A4, pentru fiecare concurent.*

* *Lucrările care conțin erori gramaticale grave, NU vor fi înscrise în concurs!!!*

PERIOADA DE TRIMITERE A LUCRĂRILOR LITERARE : 01 04 2021 - 15 06 2021.

II. În categoria creațiilor plastice (desen, grafică, pictură, realizate prin orice gen de tehnici, pe format A4 – A3) - se va trimite o singură lucrare de participant.

În categoria creațiilor plastice, pot fi înscrise:

- *Desene*
- *Grafică*
- *Picturi pe carton, pânză, sticlă, lemn...*
- *Sculptură miniaturală*
- *Lucru manual popular*
- *Colaje*
- *Origami*
- *Fotografie alb negru, color*

• *Lucrările plastice vor fi expediate prin Poșta Română, curierat sau aduse personal, pe adresa: CLUBUL COPILOR TURDA, str. Dr. Ioan Rațiu, nr. 23, Turda, județul Cluj, telefon: 0264 311 536, e-mail: clubturda@gmail.com, cod poștal: 401139, cu mențiunea: CONCURS NAȚIONAL „ZÂMBET DE COPIL ÎN ZBOR DE FLUTURI”, 2021.*

- *Persoane de contact: - Cristian Farcaș, tel: 0757 088 201(secretar proiect)
- Letiția Cioban, tel: 0757 999 257*

Pagina Asociației culturale, „Cartea, izvor de cultură”

PERIOADA DE TRIMITERE A LUCRĂRILOR PLASTICE : 01 04 2021 - 15 06 2021.

- * **Nu se acceptă reproduceri ale unor imagini listate de pe internet.**
- ** **Fiecare profesor coordonator poate să înscrie în concurs maxim 10 lucrări plastice.**
- *** **Tema lucrărilor este una liber aleasă.**
- **** **Toate lucrările trebuie să poarte un titlu.**
- **** **Toate lucrările vor conține obligatoriu următoarele date:**
  - **Nume și prenume participant**
  - **Vârsta**
  - **Unitatea educațională, clasa/grupa, Profesor, Educator...**
  - **Adresa unității educaționale sau a profesorului coordonator**
  - **Număr de telefon al unității educaționale sau al profesorului coordonator**
  - **Adresa de e-mail a cadrului coordonator**
  - **Dacă participantul nu aparține unei unități educaționale, va indica date de contact: număr telefon, adresă de e-mail.**
- * **La lucrările plastice, aceste date vor fi evidențiate pe verso, prin etichetă atașată lucrării.**
- ** **La lucrările literare, datele se vor menționa la finalul lucrării, în colțul dreapta jos.**
- *** **Lucrările care nu vor respecta această cerință, NU vor fi înscrise în concurs!**
- * **Cadrele didactice, care înscriu mai mulți copii în concurs, vor trimite un tabel nominal cu participanții, conform cu cel din anexă, pentru fiecare secțiune de creație în parte.**
  - **Fiecare participant, prin înscrierea lucrării în concurs, își dă Acordul pentru dreptul de publicare și expunere, precum și pentru prelucrarea datelor personale, conform normativelor europene în vigoare (679/2016), pentru evidențierea participării la acest concurs.**
  - **Lucrările înscrise la Concurs nu se vor restitui participanților, ele intrând în Fondul Cultural al Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”, urmând să facă parte din viitoarele proiecte ale Asociației.**
  - **Lucrările care nu vor respecta toate cerințele regulamentului, NU vor fi înscrise în concurs.**
- * **Jurizarea va avea loc în perioada: 16 06 2021 – 15 07 2021. La jurizarea lucrărilor se va ține cont de: originalitate, mesaj, complexitate, talent, impresie artistică, tehnica utilizată, iar câștigătorii desemnați vor fi recompensați cu: diplome, cărți, reviste, lucrări plastice, publicare în reviste și cărți, organizarea de expoziții și prezentări de carte, în cadrul proiectelor Asociației, promovare pe internet, tipărirea lucrărilor premiate pe suport de hârtie.**
- **Persoana de contact: - Constantin Popuța, tel: 0740 641 516 (manager proiect)**

Informații suplimentare pe e-mail: stelu_p@yahoo.com, tel: 0740 641 516, 0741 700 096.

**Echipa Proiectului,
condusă de Managerul de Proiect,
Constantin Popuța (STelu Pop), vă urează:**

MULT SUCCES!

Oameni care au făurit istoria

1876 - 1957

Constantin Brâncuși - Poetul formelor cioplite

Lilioara Macovei

Născut la 19 februarie 1876 în satul Hobița, comuna Peștișani, din județul Gorj, într-o casă construită în întregime din lemn, Constantin Brâncuși era cel de-al șaselea copil al plugarului Nicolae Brâncuși. Imaginea satului natal a fost păstrată cu sfințenie de marele artist, mărturisind că „nu aș fi fost nimic și nu aș fi dăltuit nimic fără Hobița, fără porțile și fântânile ei, care au însemnat, pentru mine, o adevărată Academie de Belle-Arte“.

Numit atât de frumos „**poet al formelor cioplite**“, Constantin Brâncuși a construit o vastă operă, de o remarcabilă complexitate tematică. Faima sa și a minunatelor opere nu a încetat să sporească odată cu trecerea timpului. Iată că, după zeci de ani, lucrările lui Brâncuși ocupă un loc de cinste printre marile creații artistice ale lumii.

„Artistul trebuie să știe să scoată la lumină ființa din interiorul materiei și să fie unealta care dă la iveală însăși esența sa cosmică într-o existență cu adevărat vizibilă. Artă nu face decât să înceapă continuu“, spunea marele artist, scoțând în evidență rolul novator al artei și rolul demiurgic al artistului. Constantin Brâncuși, românul care a avut o contribuție esențială la înnoirea viziunii plastice în sculptura contemporană universală, a fost considerat „un monument al conștiinței artei moderne“.

Marele nostru Brâncuși a oglindit, pornind de la obârșia sa țărănească, „tradițiile, miturile și magia artei populare românești, împletite cu viziunea asupra vieții care îi era influențată atât de Platon, cât și de concepția filosofilor orientali.“

Eugène Ionesco spunea despre Brâncuși:

„L-am cunoscut personal pe Brâncuși foarte târziu, în cei din urmă ani ai vieții sale, la pictorul Istrati, al cărui atelier se afla în Impasse Ronsin, chiar în fața celui al sculptorului, despărțit de o străduță de un metru lățime. „Cine-i Ionescu ăsta care scrie piese de teatru ?“, îl întrebuse Brâncuși pe Istrati. „Adu-mi-l într-o seară, vreau să-l cunosc“. Bineînțeles, admiram de multă vreme operele maestrului. Auzisem vorbindu-se și despre om. Știam că era arțăgos, nu prea binevoitor, cicălitor, aproape crud. Îi alunga, acoperindu-i de injurii, pe negustorii sau colecționarii care veneau să-l vadă pentru a-i propune să-i cumpere sculpturile, îi îndepărta, amenințându-i cu bîta, și pe admiratorii sinceri și naivi care-l supărau. Existau, totuși, cîțiva rari privilegiați și privilegiate pe care Brâncuși, neputînd trăi mereu cu totul singur, îi primea și îi răsfața: aceștia sau acestea erau invitați să ia parte la mesele lui, în același timp fruste și rafinate, în alcătuirea cărora intrau un nemaipomenit iaurt pe care Brâncuși îl pregătea el însuși, varză crudă acrită, castraveți sărați, mămăligă și șampanie, de pildă. Uneori, după desert, cînd era foarte bine dispus, Brâncuși făcea o demonstrație de dans al pîntecelui, înaintea vizitatoarelor sale care savurau cafeaua turcească.“

Într-o întâlnire cu Petre Țuțea, de la Paris, din 1933, Brâncuși spunea despre locul unde și-a petrecut marea parte a vieții:

„Pe atunci viața era frumoasă și armonioasă. De milenii, oamenii duceau, fericiți, o viață patriarhală. Totul trecea liniștit de la un anotimp la altul. Și știți de ce s-au schimbat lucrurile? Civilizația marelui oraș a ajuns până la noi“.

Copilăria lui Brâncuși a fost însă departe de una idilică, dar câtă bogăție a adunat de acolo, din satul său, de la oamenii lui, prin toate acestea găsindu-și drumul, meseria în viață. Un român ambițios din Hobița s-a încumetat să meargă pe jos la Paris pentru că este atras de faima sculptorului Auguste Rodin. În acest drum lung, se oprește și la Budapesta, Viena, München, Zürich și Basel, pentru „a vizita muzee și ateliere de pictori și sculptori“. După o ploaie torențială, se îmbolnăvește pe drum, de pneumonie infecțioasă și, în stare critică, este primit la un spital de maici. Ajuns la Paris are o perioadă grea, cu foame și fără de lucru vreun an și jumătate, așa s-a chinuit.

Oameni care au făurit istoria

Dar în anul 1906, Constatin Brâncuși expune pentru prima dată la Société Nationale des Beaux-Arts și la Salon d'Automne din Paris, impresionându-i pe critici, dar el nu este satisfăcut de lucrările sale.

Începând cu 1909, Brâncuși își stabilește domiciliul și atelierul pe strada Montparnasee, renumita adresă, Rue de Montparnasee 54, și acest loc va deveni un adevărat spațiu de pelerinaj pentru toți artiștii. În 1907, Brâncuși primește din România o comandă care, în timp, va deveni simbolică pentru prima etapă de creație a formei simplificate brâncușiene: **Rugăciunea**. Această sculptură reprezintă o față care îngenunchează pentru a se ruga, este un monument funerar comandat de către un om înstărit din Buzău.

Brâncuși spune:

“Eu nu creez păsări, ci zboruri”. De aici, începe istoria vizibilă lumii pentru tot ce a creat Brâncuși.

Brâncuși a ajuns celebru pentru că a trudit, a dorit să ajungă cineva, să aibă un renume, să vadă lumea ce final are o muncă de Sisif, să știe lumea că vine din frumoasa țară, România.

A vorbi despre Brâncuși este ca și cum ai vorbi despre Eminescu, Enescu și încă mulți români excepționali, oameni și artiști în domeniul unde au creat.

Operele acestui „zeu țăran” sunt de o frumusețe inegalabilă, de o eleganță specifică numai lui și cota de apreciere în zilele noastre este foarte înaltă. Pe care dintre aceste creații ale geniului sculpturii universale să le amintim?

Coloana fără sfârșit este o sculptură a artistului, parte a trilogiei Ansamblului Monumental din Târgu Jiu, compus din Coloana Infinită, Poarta sărutului și Masa tăcerii, concepute și executate de acesta. Inaugurată la 27 octombrie 1938, coloana are o înălțime de 29,35 metri și este compusă din 16 module octaedrice suprapuse, respectiv având la extremitățile inferioară și superioară câte o jumătate de modul. Sculptura este o stilizare a coloanelor funerare specifice sudului României. Denumirea originală era „*Coloana recunoștinței fără sfârșit*” și a fost dedicată soldaților români din Primul Război Mondial, căzuți în 1916 în luptele de pe malul Jiului;

Masa Tăcerii. Cele trei componente sculpturale monumentale, *Masa tăcerii*, *Poarta sărutului* și *Coloana fără sfârșit*, sunt dispuse pe aceeași axă, orientată de la apus spre răsărit, cu o lungime totală de 1.275 m. Masa Tăcerii a fost realizată în anul 1937, într-o primă versiune, din piatră de Câmpulung, sub forma mesei țărănești, simplă, joasă, din tăblie (200x 45 cm) și picior (160x45 cm), și a fost amplasată în locul celei de astăzi. În jurul *Mesei tăcerii* nu au fost puse scaune decât odată cu amenajarea versiunii combinatorii. Scaunele, 12 la număr, au fost comandate odată cu versiunea a doua a mesei, la atelierul din Deva, și au fost realizate din piatră de Banpotoc, cu formă de clepsidră. În jurul *Mesei tăcerii*, în 1938, au fost grupate scaunele-clepsidră rotunde, două câte două, dar artistul nu le-a lăsat astfel, punându-le la egală distanță față de masă și între ele, subliniind prezența imaginărilor a unui cerc semnificativ;

Sărutul face parte dintr-o serie de sculpturi ale lui Constantin Brâncuși, începută în anii 1907-1908. Prima versiune, pe care o va relua sub diferite forme până în 1940, culminând cu Poarta Sărutului, parte a Ansamblului monumental din Târgu-Jiu, este un exemplu timpuriu al stilului proto-cubist de non-reprezentare literală. Sculptura a fost expusă în 1913, la Expoziția internațională de Artă Modernă „Armory Show” și publicată în „Chicago Tribune” din 25 martie 1913. Sculptura originală, în piatră de Marna, se află în Muzeul de Artă din Craiova, România și este clasată în categoria „Tezaur” a Patrimoniului Cultural Național;

Oameni care au făurit istoria

Domnișoara Pogány, cunoscută și sub numele francez *Mademoiselle-Pogány*, este o statuie creată de Constantin Brâncuși în 1913, clasată în categoria „Tezaur”, a Patrimoniului Cultural Național. Numele statuii provine de la pictorița maghiară Margit Pogány, pe care o cunoscuse în 1911. Tânăra i-a servit lui Brâncuși drept model, în cele câteva luni cât i-a fost și iubită;

Măiastra este o serie de treizeci de sculpturi de păsări în bronz și în marmură, realizate de Constantin Brâncuși între anii 1910-1918. *Măiastra* este printre primele sculpturi ale lui Brâncuși în care acesta a folosit forma abstractă unei păsări. Lucrarea este inspirată de pasărea legendară a folclorului românesc, *Pasărea măiastră*, o creatură mitică cunoscută pentru penajul de aur și cântecele fermecate. De asemenea, poate că Brâncuși a fost influențat și de baletul *Pasărea de Foc*, cu muzica lui Igor Stravinski, bazat pe versiunea rusă a unei păsări mitice similare, care a avut premiera la Teatrul Național de Operă din Paris, la 25 iunie 1910;

Cuminența pământului este o sculptură realizată în 1907, de Constantin Brâncuși, clasată în categoria „Tezaur”, a Patrimoniului Cultural Național. Sculptura prezintă o femeie concentrată asupra ei însăși, sugerând o filosofie a lui Brâncuși, anterioară creștinismului. A fost expusă inițial în 1910, la Muzeul Național de Artă al României, stârnind reacții contradictorii, dar în cele din urmă a fost acceptată;

Și încă alte zeci de lucrări atât de apreciate și cunoscute în toată lumea.

Constantin Brâncuși „a eliberat sculptura de preponderența imitației mecanice a naturii, a refuzat reprezentarea figurativă a realității, a preconizat exprimarea esenței lucrurilor, a vitalității formei, a creat unitatea dintre sensibil și spiritual. În opera sa, el a oglindit felul țaranului român de a gândi lumea”. Cu rădăcinile lui de țaran român, și-a descoperit și rădăcinile adânci ale operei sale în tradițiile, miturile și funcția magică a artei populare românești, astfel că a relevat lumii occidentale dimensiunea sacră a realității.

Personalitate centrală în mișcarea artistică modernă, Brâncuși este considerat unul din cei mai mari sculptori ai secolului al XX-lea. Lucrările sale se remarcă „prin eleganța formei și utilizarea sensibilă a materialelor, combinând simplitatea artei populare românești, cu rafinamentul avangardei pariziene. Verticalitatea, orizontalitatea, greutatea, densitatea cât și importanța acordată luminii și spațiului sunt trăsăturile caracteristice ale creației lui Brâncuși. Opera sa a influențat profund conceptul modern de formă în sculptură, pictură și desen.”

Constantin Brâncuși, românul revendicat de francezi, se stinge din viață pe 16 martie 1957 și este înmormântat în cimitirul Montparnasee, din Paris. Atelierul său este găzduit integral de către Muzeul de Artă Modernă, din Paris.

De la nașterea marelui sculptor, în anul acesta 2021, sunt 145 de ani de glorie.

Expoziții personale: 1914, 1916, 1926, 1933, 1954, 1955, 1960, 1969, 1976, 1978, 1989, 1996, New-York; 1926–1927, Chicago; 1955–1956, 1995, Philadelphia; 1956, București, MNAR; 1958, Târgu-Jiu; 1967, Paris, București, MNAR; 1970, București, MNAR, Haga; 1975, Paris; 1976, București, Craiova, Duisburg, Wilhelm Lehmbruck Museum Klassiker Moderner Plastik, Zurich; 1977, Paris, Tokio; 1978, Tokio; 1980, Londra; 1982, Cardiff; 1984, Hamburg; 1985, 1991, 1995, Paris.

Expoziții colective: 1906–1909, Paris, Salon d'automne; 1907, 1908, Paris, Société Nationale des Beaux-Arts; 1910, 1912, Paris, Salon des artistes indépendants; 1907–1910, 1913, 1914, 1928, București, TA; 1913, München, Internationale Kunstausstellung Glasspalast; New York, Armory Show; 1920, 1928, București, Arta Română; 1924, Veneția Bienala; 1929, București, SO; 1924,

Oameni care au făurit istoria

Contemporanul; 1927, *Exposition d'art roumain. Congrès de la Presse Latine*; 1930, Haga, Amsterdam, Bruxelles, exp. de artă românească; 1933, New York, Brummer Gallery; 1942, București, Căminul Artei; 1956–1957, Craiova, Muz. de Artă; 1959, Belgrad, Budapesta, exp. de artă românească; 1960, Bratislava, Praga, Berlin, exp. de artă românească; 1969, Chicago, The Art Institute, A Retrospective Exhibition; 1943, Craiova, Săptămâna Olteniei; 1957, Milano, Trienala; 1961, Paris, Exposition internationale de sculpture, Musée Rodin; 1961, Paris, L'Art roumain du XIXesiècle à nos jours; 1963, Viena Künstlerhaus; 1966, Londra Royal College of Art, Romanian Art of the XXth-Century; 1969, The Solomon R. Guggenheim Museum, A Retrospective Exhibition; 1974, Londra, Hayward Gallery, exp. Pioneers of Modern Sculpture; 1978, Londra, Hundred Years of Romanian Art 1870–1970, Somerset House și Victoria and Albert Museum; 1986, Paris, Qu'est que la sculpture moderne? Musée National d'Art Moderne; 1990, New York, Gagosian Gal., Masterpieces from Romanian Museums; 1995, Paris, Musée National d'Art Moderne, Exposition retrospective; Philadelphia Museum of Art, exp. retr.; 1996, New York, Museum of Modern Art.

Artă publică: 1908, Paris, Cimitirul Montparnasse, Sărutul, piatră; 1912, București, Spitalul Militar Central, General Dr. Carol Davila, bust, bronz; 1914, Buzău, Mon. funerar al lui Petre Stănescu – bustul lui P.S. și Rugăciunea, bronz; 1938, Târgu-Jiu, Masa Tăcerii, Poarta Sărutului, Coloana înfinită, piatră, metal; 1988, Marele cocoș, oțel inoxidabil, 477 cm, Martigny Sion, Elveția, grădina Fundației Pierre Gianadda.

Muzee: București, MNAR; Basel, Kunstmuseum; Cambridge Mass., Fogg Art Museum; Chicago, The Art Institute; Craiova, Muz. de Artă; Dallas, Museum of Art; Houston, Texas, The Museum of Fine Arts; Londra, Tate Gallery; New-Haven Conn., Yale University of Art; New-York, The Solomon Guggenheim Museum, Museum of Modern Art; Paris, Musée National d'Art Moderne; Philadelphia Museum of Art; Rio de Janeiro, Museu de Arte Moderna; Stockholm, Moderna Museet; Washington, National Gallery of Art; Toronto, Art Gallery of Ontario; Veneția, Peggy Guggenheim Collection; Winterthur, Kunstverein.

Bibliografie:

Cunoaște-l pe... Constantin Brâncuși, Editura Gama, Colecția: Români celebri, 2016

Doina Lemny, L-au întâlnit pe Brâncuși, Editura Vredea, 2020

<https://identitatea.ro/constantin-brancusi-sculptorul-sufletului-romanesc/http://1001arte.ro/2013/01/eugene-ionesco-povestind-despre-brancusi/>

<http://www.mmmconsulting.ro/blog/portret-de-lider-constantin-brancusi/>

http://www.arhiva-brezianu.ro/resources/files/dictionar_a_g.pdf

https://ro.wikipedia.org/wiki/Constantin_Br%C3%A2ncu%C8%99i

Oameni care au făurit istoria

1924 - 2014

Nina Cassian - Seducătoarea fascinantă și imperfectă

Nina Cassian, născută Renée Annie Cassian (27 noiembrie 1924, Galați), a fost poetă, eseistă și traducătoare. S-a născut într-o familie de origine evreiască (tatăl Ninei, I. Cassian-Mătășaru, era un traducător cunoscut și mama Jana).

Nina Cassian a fost considerată „*marea seducătoare a literaturii române*”.

A decedat la vârsta de 89 de ani, la New York, după o viață destul de frământată, pe care așa a vrut-o, acceptată din toate punctele de vedere.

Renumitul nostru critic literar, Alex. Ștefănescu, scria în publicația România literară că, în 1940, Nina Cassian i-a trimis, prin tatăl său, un caiet cu versuri lui Tudor Arghezi, care a dat verdictul: „*Talent incontestabil*”.

Nina Cassian așa scrie despre atmosfera anilor '40:

„...eram fanaticii lui Mallarmé (...). Eram avangardiști în artă, asemenea atâtor alora din jurul nostru, Sașa Pană, Geo Bogza, Gheorghe Dinu (Stephane Roll), C. Nisipeanu, Gellu Naum, alții de pe alte meleaguri, Tristan Tzara, Éluard, Breton, Jarry, ne încântau imaginile din Minotaure, Kandinsky, poemele lui Maiakovski și toate formele de inovații”

Potrivit criticului Alex.Ștefănescu, poezia nu este singurul domeniu artistic de care s-a simțit atrasă Nina Cassian. Ea a luat lecții de desen cu G. Loewendal și M. H. Maxy, apoi lecții de actorie cu Beate Fredanov și Alexandru Finți, de pian și compoziție muzicală cu Th. Fuchs, Paul Jelescu, Mihail Jora și Constantin Silvestru, personalități în domenii.

„*Se simte atrasă de mișcarea comunistă, dar «tovarășii» o antipatizează, considerând-o orgolioasă și dominatoare. În 1943, se căsătorește cu Vladimir Colin. În 1944, devine studentă a Facultății de Litere și Filosofie, pe care o abandonează însă după un an*”, mai scria Alex. Ștefănescu.

În anul 1945, Ninei Cassian i-a apărut prima sa poezie, „*Am fost un poet decadent*”, în ziarul România liberă. Cassian a debutat editorial în 1947, cu volumul de versuri suprarealiste, „*La scara 1/1*”.

În urma unui atac ideologic, lansat în ziarul Scânteia la adresa sa, a început să scrie, treptat, și poezie proletcultistă.

Volumul de debut al Ninei Cassian, „*La scara 1/1*” (Editura Forum, 1947), a fost atacat cu ferocitate în ziarul „Scânteia”, în 1948, de Traian Șelmaru. Articolul în trei episoade al lui Șelmaru, „*Să smulgem din noi înșine pozițiile de auto-apărare ale capitalismului! (Pe marginea unei cronici literare asupra volumului de versuri al poetei Nina Cassian)*”, pleca de la cronica pozitivă dedicată volumului de Ov. S. Crohmălniceanu (și el comunist, dar mult mai subtil decât primitivul Șelmaru, și în plus prieten cu Nina: de altfel, tatăl acesteia îi găsise lui Moise Cahn pseudonimul Ovid Crohmălniceanu-Sache, transformat ulterior în Ov. S. Crohmălniceanu).

Dar, uitați ce urmează!

„*O astfel de critică apărută în „Scânteia” te putea trimite direct în pușcărie. Crohmălniceanu și Nina Cassian și-au făcut rapid autocritica. Nina Cassian: „Pentru un artist comunist, o critică apărută în «Scânteia», organ central al partidului său–înseamnă totdeauna un prilej de scrutare a propriei sale conștiințe și opere, de revizuire profundă și constructivă*”.

„*După un ocol de aproximativ opt ani*”, cum singură avea să mărturisească, plin de avânturi naive și compromisuri, începând din 1956, se întoarce la poezia autentică. Începe să scrie în paralel și literatură pentru copii, atrasă de posibilitățile estetice ale evadării în fantezie și candoare, precum și două volume de „*proză subiectivă*”, la persoana întâi. Publică peste 50 de cărți de poezie, eseuri și proză și inventează o nouă limbă poetică, „*limba spargă*”.

Oameni care au făurit istoria

Imprecație

Te-mboridez, guruvă și stelpicănorangă.
Te-mboridez să-țicalpeniintrostul și să-țigui
multembilaravoșcă pe-o crepiturăpangă
și să-țijumizifirigalâng-un hisarmârzu.
Te-mboridez, cu zargaveglină și alteră,
să-ntrăurieligența unui letuscațod
pe care tentezinahumblidelorțiferă
și plentureazăistra în care hurgeDod.

Bocet

Areu, areu,
Iortul mai mild, mai setău.

Alna mai hagără-n laie,
veltul mai lil se-mbilaie.

Areu, areu,
cine a fost maniteu?
Cine a runscolibețe
lîngădovelnicenețe?
Stramă acustrulcorund.
Veltul mai liliue rund.

Areu, areu,
Iortul nu mai e setău.

Sonet

Au înmoritdrumaticemiloave
sub rocul catinat de niturași.
Atâțiavenizei de borimărgași...
Atâtea alnestrămătând, estrave...
Nici când gulniularfic, bunurași,
n-a tofărit atâtea nerucoave.
Era, pe când cu veli și alibave,
cozimiream pe-o șaită de gopași.
Dar azi mai turmărie-mi pare stena
cu care golful feric m-a clăuns
și zura-i nedă, mult elenteena...
Doar vit și astrichie-n telehuns.
Îmi zurnuie, sub noafe, melidena
Și linfulzurnuie, răuns, prăuns...

Ce este limba spargă?

„Limba spargă este o formă de expresie artistică, creată de poeta Nina Cassian. Din punct de vedere lingvistic nu este o limbă în adevăratul sens al cuvântului, ci este limba română în care o parte din substantive, verbe și adjective sunt înlocuite cu cuvinte inventate de poetă.”

Un an important pentru Nina Cassian este 1969, când primește premiul Uniunii Scriitorilor din România.

Când în 1985, Nina Cassian este invitată în Statele Unite ale Americii ca "visiting professor", în cadrul unei burse Soros, pentru a susține un curs la New York University, acceptă fără discuție, dar după numai o lună de zile, ea află de arestarea și uciderea în închisoare a lui Gheorghe Ursu, care-i era unul din prietenii apropiați. Gheorghe Ursu fusese arestat de Securitate, dar se știa că ținea un jurnal în care erau și câteva poezii scrise de Nina Cassian, poezii care satirizau regimul comunist. Cu acest prilej, Securitatea a considerat aceste poeme ca fiind "subversive".

Poeta, aflând toate aceste întâmplări, s-a hotărât să rămână în SUA.

Nu a fost o surpriză prea mare când apartamentul său din România a fost confiscat, iar cărțile din el i-au fost interzise și retrase din biblioteci, până la căderea regimului Ceaușescu din 1989.

Oameni care au făurit istoria

Volumele sale de versuri au apărut și în afara țării, așa cum în Marea Britanie a fost "CallYourselfAlive" și, în Statele Unite, "Life Sentence", traduceri reușite ale volumelor din țară, precum și volumele inedite "Take My Word for It!", "Blue Apple" și "Lady of Miracles", care se bucură de mare succes.

Interesant este că Nina Cassian susține recitaluri de poezie și publică în reviste americane (The New Yorker, Atlantic Monthly, New England Review și American Poetry Review), activități de care se ocupă intens și mulțumirea fiindu-i pe măsură.

În luna noiembrie a anului 2008, poeta a revenit în România, pentru a-și lansa volumele "Confidențe fictive" -cu proză și "Spectacol în aer liber"- o antologie de poezie.

Tot în 2008, scriitoarea a acordat autografe la cunoscutul Hotel Intercontinental din București, atunci când are loc lansarea cărții sale pentru copii, "Povestea a doi pui de tigru numiți Ninigra și Aligru și alte poezii".

În 2014, pe 21 martie, Nina Cassian a fost omagiată la Veneția, de Ziua Mondială a Poeziei, cu ocazia publicării în limba italiană a primului volum antologic de versuri "C'è modo e modo di sparire". Acest volum este unul dintre cele mai importante titluri de poezie propuse în ultimii ani de editurile din Italia, așa după cum a informat la momentul respectiv Institutul Cultural Român (ICR).

Astfel, cu această ocazie, a fost proiectat și un interviu cu Nina Cassian, extras din filmul documentar "Noi, români în lume", realizat în 2010 de Maria Ștefanache.

De reținut că în anii cât a stat în New York a avut „proiectul major al vârstei și vieții” în speță scrierea memoriilor, oglindă a "anilor furați și dăruiți", proiect ale cărui prime două volume, **Memoria ca zestre**, au avut un mare ecou în țară și de numeroase cronici.

Iată ce spunea poeta despre aceste cărți:

„Consider cele trei cărți de amintiri, intitulate „Memoria ca zestre” un fel de epitaf al propriei mele vieți, acolo am spus tot ceea ce voiam să spun”.

Memoria ca zestre - Volumul 1

„Sunt atât de fascinată de capacitatea mea de "a cuceri"... Așa că mă arăt în toată vanitatea mea și goliciunea mea. Iar dacă vreodată, cineva asemănător mie, "monsemblable, monfrère", cineva mai mult sau mai puțin ipocrit va parcurge aceste rânduri, să-mi constate măcar sinceritatea.”

Memoria ca zestre - Volumul 2

„Am eu certitudinile mele, care țin de faptul că loji mă iubește de cinsprezece ani, Mony, de zece, Ali, de sapte (adică de când s-a născut), ca Seby, după zece ani, însurat și cu copil, mă iubește încă, de faptul ca însuși Marin m-a iubit și acum șase ani și anul acesta și, deci, e posibil să mă iubească și peste alți șase.”

Memoria ca zestre - Volumul 3

„Notele mele inclusiv comentariile lor, acoperă o perioadă de câteva decenii. O viață de om. În dep-lina, neinhibata sinceritate nu-mi ascund erorile, nu încerc să le camuflez”.

În anul 1994 i se decernează "Leul literar" de către New York Library. Editura americană Norton îi propune editarea poemelor sale scrise în limba engleză, în cadrul seriei Selected Works, o performanță pentru o poetă venită din Estul Europei.

În 2005, lansează la Institutul Cultural Român din New York al treilea volum memorialistic, *Memoria ca zestre. Cartea a III-a*.

Pe plan personal, reținem că în anul 1943, Nina Cassian s-a căsătorit cu Vladimir Colin, un autor de basme pentru copii, dar s-a despărțit de acesta după cinci ani.

Când s-a căsătorit cu Al. I. Ștefănescu, l-a numit "marea sa dragoste", cei doi fiind împreună pentru 36 de ani, până la decesul acestuia.

Oameni care au făurit istoria

Iată că la New York, Nina Cassian s-a căsătorit, pentru a treia oară, cu muzicianul Maurice Edwards (EDWARDS - Maurice, la 97 de ani în Englewood, NJ, pe 23 septembrie 2020. Om cu multe talente și pasiuni, Maurice a fost muzician, cântăreț, actor, regizor de teatru și operă, cantor, antrenor vocal, autor, traducător și, timp de mulți ani, director executiv și, mai târziu, director artistic al Filarmonicii din Brooklyn. Născut Maurice Levine în Michigan, în 1922).

A fost considerată „...**una din marile seducătoare ale literaturii române**”, era "muza lui Ion Barbu", fiind iubită și de alți scriitori celebri, între care Marin Preda.

"Am iubit și am fost iubită. Am creat non-stop. M-am bucurat de recunoaștere, uneori, și am avut parte de marginalizări, frecvent, chiar și în zilele noastre. Dar toate astea aparțin echilibrului vieții!", spunea Nina Cassian, într-un interviu acordat în 2010, revistei Tango.

De remarcat că poeta Nina Cassian a tradus din Heinrich Heine, Molière, Christian Morgenstern, Bertolt Brecht, Paul Celan (în colaborare cu Petre Solomon), Shakespeare și mulți alții, iar poezia ei a fost tradusă în engleză, italiană etc.

Cât a stat în Statele Unite (între 1985 și 2014) numele ei devenise relativ cunoscut în mediile artistice. Nina Cassian nu și-a imaginat acest lucru în anii '50, pe-atunci scriind despre Statele Unite:

*„De peste ocean
Vine gând dușman
Din oraș cu var
Cu soare-dolar.”*

Carierea sa literară a fost când sus când jos, dacă ne gândim că „a început să publice versuri realist-socialiste, dând dovadă de o neașteptată obediță, iar apoi s-a izolat într-o fermecătoare literatură pentru copii.”

De la sfârșitul deceniului șapte, perioadă marcată de o oarecare liberalizare a ideilor, s-a relansat ca poetă a decadenței.

„Nina Cassian a fost o artistă sublimă, ca Sappho, poetă a adâncimilor pasionate și a marilor înălțimi” scrie Edward Hirsch, Decanul Academiei Poetilor Americani și Președintele Fundației Guggenheim pe coperta cărții superbe realizate de scriitoarea Carmen Firan, volum pe care îl recomandă și Alice Quinn, Director Executiv, Poetry Society of America:

„Două poete se joacă atingând profunzimi într-un dialog savuros, uneori incendiar. Frumusețea reiese din sinceritate și din eleganța punerii în scenă, pentru a reda postura Ninei Cassian-poeta absolut remarcabilă, cu care voi continua și eu să vorbesc pentru tot restul vieții.”

Bibliografie:

Dialogul vântului cu marea. Nina Cassian în conversație cu Carmen Firan

<https://serialreaders.com/2050-biografie-nina-cassian.html>

<https://testamentliterar.home.blog/2019/04/15/nina-cassian/>

<https://www.historia.ro/sectiune/actualitate/articol/fabuloasele-aventuri-ale-poetei-nina-cassian-cea-mai-atragatoare-femeie-urata-din-literatura-romana>

foto: Autoportret Nina Cassian

Oameni care au făurit istoria

1869 - 1931

Nicolae Paulescu

Cum s-a furat un premiu Nobel

Lilioara Macovei

Nicolae Constantin Paulescu (n. 8 noiembrie 1869, București – d. 19 iulie 1931, București) a fost un om de știință român, medic și fiziolog, profesor la Facultatea de Medicină din București, care a contribuit la descoperirea hormonului antidiabetic eliberat de pancreas, numit mai târziu insulină. Renumitul om de știință a fost fiul negustorului Costache Paulescu și al Mariei Paulescu. Nicolae mai avea un frate și două surori.

În anul 1888, a absolvit „Gimnaziul Mihai Bravul” (astăzi Liceul „Mihai Viteazu”). Interesul aparte pe care l-a avut Nicolae Paulescu pentru fizică și chimie și l-a manifestat din adolescență, dar avea o mare plăcere și pentru studierea limbilor străine. Având în vedere aceste pasiuni, Nicolae Paulescu studiază medicina la Paris și termină facultatea în anul 1897, ocazie cu care obține titlul de doctor în medicină, cu lucrarea „*Recherches sur la structure de la rate (Cercetări asupra structurii splinei)*.”

Între anii 1897-1898, își continuă activitatea de studii și reușește să aprofundeze fiziologia generală și chimia biologică, la Facultatea de Științe din Paris. În tot acest timp, Nicolae Paulescu a lucrat, să spunem, pe două fronturi, și anume la spitalele „Hôtel-Dieu” și „Notre Dame du Perpétuel-Secours”, dar și pentru revista „*Journal de Médecine Interne*”.

De remarcat că Paulescu obține în anul 1899 titlul de Doctor în științe, publicând două lucrări, ca mai apoi, în anul 1901, să obțină cel de-al doilea doctorat, cu dizertația *Étude comparative de l'action des chlorures alcalines sur la matière vivante (Studiu comparativ al acțiunii clorurilor alcaline asupra materiei vii)*. Primul doctorat a avut ca temă *Cercetări experimentale asupra modificărilor ritmului mișcărilor respiratorii și cardiace sub influența diverselor poziții ale corpului și Cauzele determinante și mecanismul morții rapide consecutivă trecerii de la poziția orizontală la cea verticală*. Lui Nicolae Paulescu i s-au făcut numeroase oferte pentru a profesa ca medic în Franța, Elveția sau Statele Unite ale Americii, dar el preferă să se întoarcă în 1900 în țara natală, unde înființează Catedra de Fiziologie la Facultatea de Medicină din București, pe care o conduce până la sfârșitul vieții și, tot de atunci, el a ocupat funcția de Director al Clinicii de Medicină internă, de la spitalul St. Vincent de Paul din București, astăzi Spitalul de Endocrinologie. În anul 1902, Nicolae Paulescu își deschide cursul de Fiziologie cu prelegerea „*Generația spontană și darwinismul în fața metodei experimentale*”, iar în 1905 ține trei lecții faimoase („*Finalitatea în biologie*”, „*Materialismul*”, „*Suflet și Dumnezeu*”) ce vor alcătui volumul *Noțiunile „suflet” și „Dumnezeu” în fiziologie*, publicat în același an și reeditat în 1944 și 1999.

Sunt cunoscute concepțiile sale antidarwiniene și acest lucru va determina o aprinsă polemică cu Nicolae Leon și Dimitrie Voinov, în paginile revistelor *Convorbiri literare* și *Spitalul*. Activitatea științifică a lui Nicolae Paulescu continuă și este foarte intensă, astfel că în 1906 elaborează o metodă originală de extirpare a hipofizei la câine pe cale trans-temporală, care ulterior va fi aplicată în chirurgia hipofizei la om. Cercetările acestea inovatoare, în chirurgia hipofizei, au fost sursă de inspirație mai târziu, în activitatea neurochirurgului american Harvey Cushing.

De reținut că în sesiunea din 23 iulie 1921 a Societății de Biologie „Nicolae Paulescu prezintă în patru comunicări rezultatele cercetărilor sale privind acțiunea extractului pancreatic în cazurile de diabet, comunicări ce sunt publicate în revista Societății. Paulescu publică separarea unui principiu activ antidiabetic din pancreas, pe care îl denumește pancreina, și în numărul din 31 august 1921, al revistei de specialitate *Archives Internationales de Physiologie*, revistă cu apariție simultană în Franța și Belgia. În anul 1922, Paulescu obține, de la Ministerul Industriei și Comerțului din România, brevetul de invenție nr. 6255 intitulat „*Pancreina și procedeul său de fabricare*”.

În niciuna din publicații, Nicolae Paulescu nu amintește de experimentele similare publicate de Israel Kleiner în 1915 și 1919. Dar aceste publicații au precedat cu 8-10 luni anunțarea de către Fr. Grant Banting și Ch. Herbert Best din Toronto (Canada) a descoperirii insulinei.

Oameni care au făurit istoria

„Bazându-se pe o traducere incorectă a textului articolelor publicate, Banting și Best neagă influența rezultatelor la care ajunsese profesorul Paulescu și afirmă că, deși Paulescu a demonstrat eficacitatea extrasului pancreatic în a reduce cantitatea zahărului sau a ureei din sânge a animalelor diabetice, el ar fi declarat că injecțiile nu ar avea efect: Paulescu has recently demonstrated the reducing effects of whole gland extract upon the amounts of sugar, urea and acetone bodies in the blood and urine of diabetic animals. He states that injections into peripheral veins produce no effect and his experiments show that second injections do not produce such marked effect as the first.” — Banting FG & Best CH., Journal of Laboratory and Clinical Medicine, 1922.”

Iată cum, Comitetul de acordare a Premiului Nobel pentru Fiziologie sau Medicină din anul 1923 îi recompensează pe Frederick G. Banting și John Macleod pentru *„demonstrarea primului tratament eficace pentru diabet la om.”* În ceea ce-i privește pe Banting și Best, Ian Murray îi considera *„drept niște cercetători care au confirmat descoperirile lui Paulescu.”* Foarte interesant este că *„răspunzând campaniei internaționale inițiată de fiziologul scoțian Ian Murray, profesorul A.W.K. Tiselius, vicepreședinte al Fundației Nobel, recunoaște în 1969 meritele lui Nicolae Paulescu în descoperirea tratamentului antidiabetic, exprimându-și speranța că „opera de pionerat” a lui Paulescu va fi elogiată cum se cuvine de forurile științifice internaționale.”*

În cartea *The Priority of N.C. Paulescu in the Discovery of Insulin*, publicată în anul 1976, profesorul Ioan Pavel a prezentat documente incontestabile, care atestă meritele românului Paulescu. Câteva aspecte din viața particulară a renumitului savant român sunt unele controversate. De precizat că în anul 1922, împreună cu Alexandru C. Cuza, înființează Uniunea Națională Creștină. Acest nou partid este primul din Europa care adoptă ca simbol zvastica și, în 1923, pune bazele Ligii Apărării Naționale Creștine.

Se vehiculează ideea că unul dintre factorii care au determinat neacordarea Premiului Nobel lui Paulescu ar fi fost acela că numele lui figurează în Raportul privind Holocaustul în România, pe lista antisemiților. În 2005, organizația International Diabetes Federation a decis să renunțe la orice afiliere a asociației cu numele inventatorului român.

În anul 1990, Nicolae Paulescu a fost numit post mortem membru al Academiei Române.

Trei ani mai târziu, a fost inaugurat la București Institutul Național de Diabet, Nutriție și Boli metabolice Paulescu.

Indiferent de toate spusurile detractorilor săi, renumitul profesorul Nicolae Paulescu a fost un model de medic și un model de om de știință. El însuși a trăit așa cum își îndemna studenții (*„medicul trebuie să fie un apostol al moralei”*), iar acest fapt care l-a îndemnat pe prim-ministrul Nicolae Iorga să scrie, după moartea marelui savant român: *„Profesorul Paulescu a trăit ca un mucenic și a murit ca un sfânt”*.

Bibliografie:

1. Constantin Angelescu, Laura Sigarteu Petrina - Nicolae C. Paulescu
2. <https://www.historia.ro/sectiune/portret/articol/nicolae-paulescu-si-descoperirea-insulinei-povestea-unui-nobel-furat>
3. <https://www.paulescu.ro/>
4. Răzvan Codrescu-Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Stiintamarturisitoare. Editia a treia

In memoriam

1907 - 1937

Pavel dan

„ Zborul frânt al unui destin”

STelu Pop & Diana Elena Bănete

Pavel Dan s-a născut la 3 septembrie 1907, în satul Clapa, comuna Tritenii de Jos, județul Cluj, a fost un scriitor român, reprezentant al transilvanismului literar. Născut într-o familie de țărani săraci (Simion și Maria). A fost elev al „Liceului Regele Ferdinand” din Turda (azi „Colegiul Național Mihai Viteazul”), este membru fondator și președinte al colectivului de redacție al revistei liceului, „*Fire de tort*”, din Turda. Aici debutează cu un comentariu la poemul „Ideal” de George Coșbuc. Semnează la început cu „Paul”.

1927 - Susține și ia bacalaureatul la liceul basarabean din Ismail. Se înscrie la Facultatea de Litere a Universității din Cluj, specialitatea principală limba română, secundar latina. Frecventează cenaclul profesorului său, Victor Papilian.

A scris de timpuriu, tratând subiecte inspirate din viața aspră a țăranului român transilvan. Este un prozator înzestrat cu talent literar.

1930 - Debutează în revista „*Darul vremii*”, cu o recenzie la „*Note și impresii*” de Garabet Ibrăileanu.

Apare nuvela „*Ursita*” în revista „*Darul vremii*”.

1931 - 1933 - Este bibliotecar și pedagog la Liceul din Turda.

Este suplinitor de latină și greacă la Liceul „Sfântul Vasile cel Mare” din Blaj.

Se reînscrie la Facultatea de Litere și Filosofie, secția latină și greacă.

Apare în „*Gând românesc*”, prima parte din nuvela „*Poveste țărănească*”, redenumită ulterior „*Urcan Bătrânul*”.

Apar în publicația „*Abecedar*” nuvelele: „*Bătrânețe*”, „*Noaptea*”, „*Banii*”, „*Necazuri*”, „*Cârja*”, „*Jufa*”. Tot în „*Abecedar*” apare articolul „*Ciclul lui Pinteza Viteazul*”.

În publicația „*Unirea poporului*” apar articolele „*Să ținem sărbătorile naționale*”, „*La vremile noastre greu o ducem*”, „*Ca să învățăm din pilda rea a altora*”.

1934 - se căsătorește cu *Georgina Giurgiu*, fiică de preot, iar în 1936 se naște unicul copil, *Sergiu Pavel Dan*, viitor scriitor și editor al operei tatălui său.

Publică în revista „*Blajul*” două nuvele: „*Îl duc pe popa*” și „*La închisoare*”; în revista „*Gând românesc*”, nuvela „*Zbor de la cuib*” și a doua parte din nuvela „*Poveste țărănească*”; în revista „*Abecedar*”, nuvelele: „*Precub*” și „*Tuia*”; în revista „*Gândirea*”, proza „*Priveghiul*”; în revista „*Pagini literare*”, nuvelele: „*Vedenii din copilărie*”, „*Drumul spre casă*”.

Se îmbolnăvește de cancer și este spitalizat la o clinică din Cluj. Pe patul clinicii din Cluj, scrie nuvela „*Iobagii*”, care obține premiul I la concursul literar organizat de ziarul clujean „*România Nouă*”. În 1935, este operat de cancer la Colțea.

In memoriam

1935 - 1936 - Apare articolul „Motivul Lenore în poezia populară ardeleană”, în revista “Blajul”.

Câștigă concursul literar al ziarului “România nouă” din Cluj, cu nuvela “Iobagii”.

Este ales în conducerea Societății Scriitorilor Români din Ardeal.

I se publică în revista “Gând românesc”, nuvelele: “Copil schimbat”, “Înmormântarea lui Urcan Bătrânul”.

Apare în revista “Blajul” nuvela “Întâlnire”.

Pleacă la Viena, însă boala se agravează. Revine în țară și moare la clinica Sturdza din Cluj, la data de 2 august 1937, la vârsta de numai 30 ani.

1938 - După decesul său, i se publică colecția de nuvele în volumul „Urcan Bătrânul”. Volumul va apărea la Editura Fundației Regale. Este primul lui volum de nuvele și povestiri.

Romanele adolescenței au fost: “Mizerie” și “Logodnica”, dar nu s-au finalizat, și nici romanul “Ospățul diavolului”, deși își dorise cu ardoare.

“Scrisă în 1933, cu titlul inițial “Poveste țărănească”, nuvela “Urcan bătrânul” va face parte dintr-o suită în care neamul Urcanilor este urmărit în diverse ipostaze, inclusiv înmormântarea bătrânului. Unul dintre cei mai puternici prozatori ardeleni, plasat în continuarea lui Ion Slavici, a lui Liviu Rebreanu, din aceeași generație cu mai norocosul Ion Agârbiceanu (care va rosti necrologul celui prea repede răpit literaturii noastre), Pavel Dan se individualizează printr-o abordare de mare originalitate, în care realitatea este continuată în supranatural, trecerea de la scenele comune de viață la vis, la fantastic, la atmosfera de basm-baladă-descântec se face cu ingeniozitate, iar stilul autorului, îmbinare unică a unui limbaj ardelenesc bine marcat, de precizie a detaliului și de lirism, de amănunt și invenție, sunt dovada unei înzestrări excepționale; o foarte puternică promisiune și un gol nemaicoperit de urmași. Ce-i drept și de remarcant, toți exegeții de anvergură aparținând Ardealului i-au acordat o atenție specială, au editat opera, au prefațat-o, au scris monografii, asigurându-i o pe deplin meritată postumitate”. (1)

I

“Cînd Ludovica ajunse în culmea dealului cu poala plină de fasole, strînsă de peste răzoare, din pămînturile vecine, se opri să răsufle. Îi bătea inima nu atît din pricina suișului ori a poverii — căci era femeie voinică — cît de teama să nu o prindă paznicii cîmpului, cu șorțul plin, în cucuruzii altora. Toată vremea cît culesese fasolea vecinilor i se părușe că aude vorbe, pași de oameni care o pîndesc și stau să o prindă. Dar parcă poți deosebi vorba în freamătul pănușilor uscate?

Și, Doamne ferește s-o fi prins; hapsîni și răi cum sunt oamenii, ar fi dus-o la primărie și ar fi făcut-o de rîsul satelor.

Dar acum putea să se odihnească liniștită; pămînturile dijmuite erau departe și, chiar de s-ar fi întîlnit cu paznicii, nu puteau ști din ce delniță vine.

Da' parcă ei nu fură destul, dă-i în minune să-i coacă” își zise ea, ștergîndu-și fruntea de sudori.

Șezînd pe un mușuroi înțelenit, în mijlocul imașului, cu năframa neagră dată puțin pe ceafă, de i se vedea părul brumat, cu chipul osos înnegrit de soare și zbîrcit, pe fondul albastru al cerului, femeia părea o pasăre mare de pradă, gata să-și ia zborul. Cu mîna streășină la ochi, se uita departe, spre casa al cărei acoperiș de țiglă roșie era ca o uriașă floare de mac în mijlocul lanurilor de porumb.

Se mutaseră în cîmp, pe „moșia” lor, cum le plăcea să spună, abia de cîțiva ani. Căci aici „nu trebuie să le dai la toate de mîncare din mîna”: vita îmbugă o gură de iarbă de pe orice răzor, porcul scurmă rădăcini și mai apucă la un cucuruz, bostan ori cartof; nici nu bagi de seamă cum vine Crăciunul și se îngrașă. Pămîntul e atît de întins și de gras, încît săul lui îi rămîne pe degetele celui care îl scormonește mai mult, e mai aproape de el. Cît au stat în sat, abia puteau ține două vaci rele, și astea cu mare trudă; bucatele le erau numai pleavă și golgotine; nu o dată au fost siliți să cumpere primăvara, ca să aibă ce semăna. Și uite, acum jirezile de grîu li-s mari cît dealurile, și șase boi ca șase flori scot carul din ograda lor.

In memoriam

O dată cu numărul boilor din poiată și turma din ocol, le crescuse și vaza în sat, unde nu se mai ia nimeni după faima neamului, ci fiecare atîta cîntărește cîtă avere are. Dacă pînă ieri-alaltăieri mai spuneau unii că Urcăneștii nu-s gazde de rangul întîi, acum, de cînd feciorul lor, Valer, s-a întors din cătane, de la Kadetschule — vorba era a lui Simion — și s-a însurat cu Ana lui Triloiu, bocotanul Tritiului, n-ar mai fi cutezat să facă gură nici unul.

Iar ei făceau tot ce le sta în putință ca să-și sporească pămîntul cîștigat cu atîta trudă. Cînd și-au cumpărat clopote pe boi, au dus cîteva care de fin unui om sărac, numai ca să aibă prilejul să le poarte de-a lungul satului și să vadă oamenii că ei au clopote și cînaci pe boi. Își tocmiseră apoi la un cojocar meșter, în Turda, cojoace cu pene roșii, mărginenesti, așa cum în sat aveau numai cuscrii lor.

La biserică, Simion, bărbatul Ludovichii și gazda casei — căci bătrînii lăsaseră de mult cîrma și trăiau într-o căsuță mică, lîngă poartă — trecea tot mai înainte, pînă cînd ajunse în frunte, unde, scofîndu-și burta înainte, se uita la cei mai săraci decît el, parcă zicîndu-le: „Uitați-vă la mine, cine mi-s eu, cîți boi am!” Tușea din gît cînd era liniștea mai mare în biserică, cum făceau și celelalte gazde și, tot ca ele, dormea cît ținea slujba.

Năravul vechi, din vremea sărăciei, de a ciupi cîte ceva din bunul altuia nu l-a lepădat o dată cu îmbrăcarea cojocului cu pene, ba, cu cît s-a îmbogățit mai mult, cu atît năravul s-a lățit mai departe, s-a întins ca o boală rea pe neam. De la părinți îl învățaseră copiii, și de la aceștia, slugile.

Cînd îl prindea cineva pe Simion cărîndu-i bostanii din cucuruzi ori snopii din claie, îi zicea, din gît:

- Ce, mă! Eu îs silit pe pămîntul tău? Eu am ce-mi trebuie...

Socoteala lui era că un om bogat poate să-și ia dintr-al altuia, că are cu ce plăti...

Acum Ludovica, stînd în deal pe răzor, se uita la valea Urcii, valea lor, în formă de potcoavă, cu deschizătura spre răsărit.

Pe la cele două capete ale potcoavei, colo, departe, se zăreau cîteva case, pînza limpede a unui lac și, în dosul lor, un tren în mers; era trenul mic, care străbate Cîmpia Ardealului de la Luduș spre Bistrița. Apoi dealuri și dealuri cît cuprindeau ochii, ca valurile împietrite ale unei mări înfuriate. „Mare-i lumea asta, Doamne! se gîndi Ludovica. Cît pămînt! Și tot n-ajunge”.

II

Găinușa asfîntise ori se scufundase în marea tălăzuită a cerului. Printre crestele întunecate ale valurilor de nori care se ciocneau sfîrticîndu-se în fișii gigantice se zăreau sfărîmături din vasul naufragiat al găinușei: ici-colo, cîte o stea aruncată de pe o culme de val pe alta.

În noaptea cernelie părea că diavolul, care pusese la cale cearta dintre tată și fiu, supărat că nu i-au ieșit lucrurile după voie, a dat drumul urgiilor pămîntului, și el însuși stă în vîrful dealului, rîcîie pămîntul cu copitele, aruncînd la vale pănuși, țărînă și mugește biciuind vînturile, scuișînd cu ciudă peste lume. Nu se cunoștea unde e apusul și unde e răsăritul, crugul cerului părea că se învîrte neconținut, și nenorocitul rătăcit în cîmp trebuia să se sprijine bine ca să nu cadă. Norii negri, grei se învolburau din toate părțile, întunecau zărilor, tîrîndu-se pe pămînt ca niște animale apocaliptice, care își schimbă într-una formele și, din gura sîngerie a lui miazănoapte sălbatec, veneau mereu tot mai mulți, mai negri, mai înfricoșători.

Deșteptată fără de veste, toamna, cu iarbă verde în părul cărunț, bătrînă, șchioapă, cu un ochi de tînăr și altul de bătrîn, udă ca scoasă din fundul apelor, se ivi într-un lan de porumb, tînguind ascuțit, plîngător. Auzîndu-i glasul, cîinii Urcăneștilor își vîrîră cozile între picioare și se retraseră la adăpost, între fînuri.

În casă ardea lampa. Simion ședea la masă, cu capul răzimat în mîni; pe frunte i se vedea zgîrietura proaspătă, făcută de o creangă de salcîm în fuga lui prin cimitir spre casă. Cum sta aplecat, i se vedeau umerii, strimți ca de copil îmbătrînit, gulerul cămeșii murdar și gîtul roșu, subțire, păros.

- De l-ar adormi Dumnezeu... Își zise Ludovica, văzînd cum începe să respire rar, regulat.

In memoriam

Scuipă un smoc de cînepă și își puse tortul pe fus. Apoi, uitîndu-se din cînd în cînd la Simion cum doarme, toarse înainte multă vreme. Cînd vîntul zguduia casa, făcînd-o să trosnească din temelii, își făcea cruce, gîndindu-se la Dumnezeu; apoi torcea înainte...

„Dacă ăștia au întabulat tot locul nostru pe ei!” se gîndi ea. O dată cu gîndul ăsta își puse fusul în poală. Simion adormise de-a binelea; privirea femeii se opri asupra umerilor încovoiați spre pămînt: „Locul i se cuvenea lui, că era singurul copil la părinți; el trudise pe aici ca tînăr, ca bărbat, toate brazdele purtau urmele mîinilor lui. Dacă l-au luat, în el lovesc mai mult. Trăian s-ar tocmi slugă, Mărioara ar rămînea lîngă părinți, iar mai tîrziu se va mărita cu cine i-o fi rînduit de la Tatăl de sus”. De ea nu-i păsa; ca fată, a trăit în sărăcie, și își aducea aminte că adesea mai multă fericire fusese în bordeiul lor decît în casa cu țiglă roșie și în iugărele cele multe ale Urcăneștilor.

Dar el, omul care dormea colo, ce o să se facă? El toată viața a trăit în găzducie. Și chiar dacă uneori au ajuns la două vaci și, cu tot locul lor mult, sărăcia se uita peste gard în curtea lor, tot el a fost stăpînul.

„Să ne mutăm acum, la bătrînețe, în casă cu chirie?” (căci cea din sat o vînduseră), își zise ea.

Se uită prin odaie; la paturi, la haine și la tot ce agonisiseră în cei treizeci de ani de trai împreună.

Acum toate astea vor trebui duse undeva, într-o casă străină.

„Mînce-te focul de lume!” își zise cu jale. Era frîntă, toropită de oboseală. Mai suci de cîteva ori din fus, apoi, fără să-și dea seama, puse fusul în poală și adormi.

Afară vîntul vijîia mereu; stropi mari și grei se izbeau de fereastră. Cîteodată, podul casei trosnea, se cutremurau blidele în cuie, icoanele. Ascunsă în cușca ei, para lămpii clipi de cîteva ori speriată, înălțîndu-se în sus, apoi se lăsă iar în locu-i de mai înainte, uitîndu-se somnoroasă printre pleoape și stînd să adoarmă dintr-o clipă într-alta. Veșca de tinichea, aplecată într-o parte, ca o pălărie de bețiv pusă pe un ochi, despărțea încăperea în două. Partea de sus și fruntea casei rămîneau în umbră, astfel încît odaia părea tăiată de o sabie cumplită. Tăietura se făcuse prin capul lui Simion, căruia o jumătate de frunte îi rămînea în umbră.

Înlăuntru totul era somnoros, adormit. Se părea că oamenii dorm de multă vreme, că lucrurile din casă au rămas treze în urma lor, au vorbit și s-au ciorovăit ca babele, apoi le-a cuprins piroteala, au ațipit. Și lampa însăși, cu ochiul ei înroșit de monstru marin, picotea de somn; poate chiar adormise. Pe peretele din față Arhanghelul Mihai sta de strajă, răzimat în sabie. Cercul de raze din jurul capului era stîns, pătat de muște, sabia ruginită și de pe fața lui se vedea că n-a fost schimbat de multă vreme, e obosit, de-abia se mai ține pe picioare.

Într-un colț mai întunecos, diavolul, luîndu-și coada la subsuoară, cobora din cadrul vechi al unei icoane. Pășise cu un picior afară din ramă și se oprise, trăgînd cu ochiul la arhanghelul adormit și făcînd semn cu mîna cetei care îl urma să nu facă zgomot; tiptil, se furișă afară din icoană...”
- fragmente din “Urcan bătrînul” (2)

*George Călinescu îi acordă o coloană în “Istoria sa”, iar Ion Chinezu, îl editează în 1943, în 1944, apoi în 1956 și 1960. Cornel Regman îl editează în 1965, iar **Sergiu Pavel Dan îi publică „Jurnalul” în 1974.***

În „Jurnal”, Pavel Dan se confesează:

„Toată viața am dorit să scriu o nuvelă, un roman chiar, în care să pun tot ce simte sufletul meu, toată melancolia adîncă și acolo aș fi pus ceva și din bîzâitul insectelor.”

„Și-mi vine să le scriu. Să prind toată lumea, tot aerul, toate firele de iarbă de pe țînțirim, într-o operă care să miroasă a primăvară, a flori, a fum de băligar, a vis și a fericire”.

„Sufletul meu e plin de Ardeal. Simt cum mă înconjoară simțiri noi, visurile își iau zborul unul după altul, simt că mă înalț, simt că plutesc deasupra lumii, simt că sunt poet. Sunt fericit”.

„Fiecare frunză, fiecare floare și fiecare colț din sufletul omenesc trebuie cîntat.”

In memoriam

Monica Lazăr, Ion Vlad, Constantin Cubleșan au semnat monografiile despre Pavel Dan. Nicoale Balotă îl vede un rapsod al Câmpiei ardelene, dar și un judecător lucid al acesteia. Istoriile literare, de la sfârșitul secolului XX, îi acordă atenție specială, mari critici literari și scriitori vorbesc la superlativ despre opera lui Pavel Dan: Radu Brateș, Ion Breazu, Teodor Murășanu, Octav Șuluțiu, Aurel Podaru, Ion Rotaru, Alexandru Piru, Ion Negoitescu, Marian Popa, Nicolae Manolescu, Ștefan Augustin Doinaș...

Lucrările sale au fost traduse în limbile: franceză (de Gabrielle Catorini și Eugen Ionescu), în maghiară, rusă, germană și în engleză.

“În vara lui 1991, când am lucrat în zona confluenței Târnavelor, în Blaj treceam adesea pe o stradă ce cobora sare Târnavă și la începutul căreia, pe partea stângă se afla o casă simplă, sătească, fără etaj deci, pe al cărei perete dinspre stradă vedeam placa memorială a lui Pavel Dan. O priveam cu jale nevindecată, gândindu-mă la nedreapta secerare a unui destin de posibil mare scriitor. Mă gândeam că nici Rebreanu, cu 20 de ani mai vârstnic, nu dăduse până la vârsta de 30 de ani decât volumul de proze scurte “Frământări”, iar romanul “Ion” abia la 35 de ani. Pavel Dan, spre paguba literelor românești, scos din joc de mâna mașteră a destinului, înainte să-și fi scris Opera...” (3)

Talentul său a fost asemănat cu cel al scriitorilor Ion Agârbiceanu, Liviu Rebreanu și Ion Slavici.

La peste opt decenii de la dispariția pretimpurie a scriitorului Pavel Dan, situația operei lui nu a fost încă „fixată” definitiv. Mulți critici literari și mari autori români îl situează printre marii scriitori, dar “se pare că autorul nu a fost canonizat pe de-a-ntregul, la nivelul conștiinței comune”. Ion Chinezul l-a „descoperit” și chiar l-a recomandat călduros încă din anii 1930, totuși Pavel Dan a rămas un scriitor citit puțin și comentat insuficient. Deși, după anul 1937, la un an după moartea lui, opera i-a fost reeditată. Au fost nenumărate comentarii literare ale operei lui: sute de studii, eseuri, articole, cronici, mărturii în periodice și consacrate, minim trei cărți: monografia Monicăi Lazăr (1967), eseul critic al lui Ion Vlad (1986), precum și un volum al Gabrielei Chiciudean (2007). Nu pot fi ignorate studiile introductive sau prefațele, semnate de Cornel Regman și de Sergiu Pavel Dan. A rămas însă părerea că scriitorul a fost oarecum nedreptățit. Locul lui nu e încă bine fixat, importanța și originalitatea nu îi sunt recunoscute la scară largă.

Adeverățile capodopere și scrieri puternice trebuie totuși reținute – nuvelele „Urcan batrânul”, „Înmormântarea lui Urcan batrânul”, „Ursita”, „Priveghiul”, „Copil schimbat”, „Uliana” și pieșele de mai mici dimensiuni „Precub”, „Jufa”, „Cârja” și „Banii”. Dar și „Jobagii”, ampla nuvelă, cu subiect istoric (fapte din vremea răscoalei lui Horea).

“Casa noastră părintească era pe muchea unui deal mare, atît de mare, că la poalele lui se tolăniseră în soare patru sate.

Cînd te uitai de pe podmolul dinspre apus, vedeai jos, în vatra cîmpului, spinarea argintie a Mureșului, alături de coama neagră a căii ferate. Mergeau amîndouă liniștite, pînă ce departe, departe, se pierdeau în zarea fumurie a munților.

Pe lîngă noi trecea drumul care taie în două Cîmpia Ardealului, drumul vechi, făcut de nevoile omului, nu de capete de ingineri.

Drumul nou, de piatră, se ținea jos, pe văile, lîngă moșiile grofilor. Pe acolo se scurgeau spre Luduș bogățiile Cîmpiei: grîul, turmele de vite; pe acolo duruiău într-una căruțe jidovești, ghiftuite cu lînă, cu ouă, cu brînză și cu păsări; pe acolo alunecau ușor, în zile senine, trăsuri mîndre, cu perini moi, să nu le fie rău domnilor dinlăuntru.

Drumul era bun, pietruit nou și străjuit ziua și noaptea de oamenii cu pajuri de aramă în frunte. Numai un cusur avea: era prea gras și nu putea urca dealurile. Cît de mică ar fi fost colina ce-î ieșea în cale, o lăsa departe și ținea valea. E drept, nu se cobora pînă în matca apei să se ude, dar înconjura mult și sosea anevoie.

Drumul bătrînesc - știam cu toții - mergea și el spre Luduș, spre șesul Mureșului. De unde pornea? Trebuie că venea de departe. Cînd ajungea în preajma casei noastre, era frînt de atîta umblet, nu mai putea merge drept. (...)” - fragment din “Copil schimbat” (4)

In memoriam

“Filimon ședea pe un răzor înalt și ierbos, o fișcă tomnatecă pe care, ascunsă cum e între bucate, vara n-o taie coasa, și toamna când îmbătrânește, n-o mîncă vitele, - sta și iarba împrejurii creștea peste cioarecii de pînură albă, peste țundră, se urca în sus pînă la barbă amestecîndu-se cu pletele cărunte, revărsate peste umeri.

Văzut de departe, printre cei doi boi, care, sătui, rumegau, dormitînd în lumina neputincioasă a unui răsărit de soare de toamnă, moșneagul cu barba proptită în bîtă, privind departe, dus, părea măi degrabă regele ierbii, care a ieșit într-o asemenea singurătate cu boii la păscut. Și acest rege era tăcut și trist, ca iarba, ca toamna. Își ținea capul aplecat puțin într-o parte - ai fi zis: un sfînt din icoană - și se uita mereu înainte, de un ceas, de două, de cînd se făcuse ziua.

Altui om, stînd atîta vreme nemișcat pe pămîntul rece, i-ar fi fost frig, i-ar fi înghețat mînile pe bîtă. Dar acest lucru nu i se putea întîmpla lui Filimon. El numai să fi simțit un pic de boare, și i-ar fi rugat pe Sf. Petru, care ședea lîngă el, pe răzor, să sufle asupra-i și îndată s-ar fi făcut cald ca în dricul verii.

Sfîntul Petru era bătrîn, fără păr pe cap, numai pe margini avea cîteva firișoare albe, care îi stau ca o cunună prea largă. Peste țundra lungă pînă la pămînt era încins de două ori cu o sfoară groasă de care atîrna o cheie mare, cît cea de la pivnița baronului; doar atîta deosebire că asta era de aur. Ochii sfîntului erau mici, încercuți în crețe; dintr-însii se revărsa peste pămînt o nespūsă bunătate, o verde primăvară. Pe unde se uita sfîntul, încolțea iarba, înmugureau pădurile. Dar azi și el era tăcut. Se uita gînditor printre boi. (...)

- fragment din **“Iobagii - 1784”**⁽⁵⁾

Este unul din reprezentanții cei mai importanți ai ardelenismului literar românesc. Lumea de la sat și viața țărănească din scrierile lui Pavel Dan nu sunt descrise idilic, ci cu un realism liric. Acest realism liric nu este un lirism al unei sentimentalități serbede sau fade. Țăranul este un om cu probleme reale, viață grea și deloc idilică. A scris despre țărani, prozatorul fiind preocupat de om și de investigarea condiției umane: asigurarea subzistenței și a descendenței, lupta cu boala și cu teama de moarte, preocuparea pentru identificarea sensului vieții, dobîndirea unui confort spiritual și moral, și a unui sentiment de libertate.

Eugen Ionescu, aflat în Franța, ca atașat în timpul războiului, pentru a face cunoscută publicului francez literatura română contemporană, a inițiat publicarea unui volum de nuvele scrise de Pavel Dan. „Le père Urcan”, volum apărut în iulie 1945, la Marseille, a fost publicat în urma acestei inițiative.

În memoria sa, fosta str. Liceului (înainte str. Tăbăcarului), din Turda, a fost denumită strada Pavel Dan. Cenaclul literar din Turda îi poartă numele. Pe peretele casei sale natale, din satul Clapa, se află inscripția: „De aici a plecat scriitorul Pavel Dan”. Sculptorul clujean Virgil Fulcea i-a lucrat bustul care este așezat în fața fostului „Liceu Regele Ferdinand”, din Turda. Un alt bust al scriitorului se află în fața Liceului Teoretic „Pavel Dan”, din Câmpia Turzii.

SURSE:

1. <http://ilazu.blogspot.com/2018/08/scriitorul-zilei-pavel-dan-si-gellu.html>
  2. https://ro.wikisource.org/wiki/Urcan_bătrânul
  3. Monica Lazăr, Pavel Dan, Editura pentru Literatură, București, 1967
  4. https://ro.wikisource.org/wiki/Copil_schimbă
  5. https://ro.wikisource.org/wiki/Iobagii_-_1784
- Ion Vlad, Pavel Dan. Zborul frânt al unui destin, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1986
- https://www.titudorancea.com/z/biografie_pavel_dan.htm
- George Călinescu, Istoria literaturii române de la origini și până în prezent, ediția a doua revăzută și adăugită, Editura Minerva București, 1985, pp. 931–932 și passim
- Gabriela Chiciudean, Pavel Dan și globul de cristal al creatorului, Editura Academiei Române, București, 2007
- <https://ilazu.blogspot.com/2012/08/scriitorul-zilei-pavel-dan-consemnari.html>
- <https://revistacultura.ro/nou/2011/08/un-scriitor-nedreptatit-pavel-dan>
- <https://rasunetul.ro/pavel-dan-110-ani-de-la-nastere-si-80-de-ani-de-la-moartea-sa>

In memoriam

Casa natală din satul Clapa, comuna Tritenii de Jos, județul Cluj

*Coperta cărții
"Le Père Urcan"
(Urcan bătrânul)
tradusă de
Eugen Ionescu
în limba franceză
(Marsilia, 1945)*

„Dacă un scriitor excepțional, ca acest Pavel Dan, poate să lucreze ani de-a rândul în umbra provinciei, publicând o întreagă serie de nuvele, de o rară putere epică, fără ca totuși prezența lui să fie observată și fără ca numele său să poată străbate până în primele rânduri înseamnă că raza de vedere a criticii nu este suficientă ca să acopere pe toată întinderea ei mișcarea noastră literară.” (Mihail Sebastian)

Bustul lui Pavel Dan, realizat de Virgil Fulicea, în fața Colegiului Național Mihai Viteazul, din Turda

Bustul lui Pavel Dan, din Tritenii de Jos, județul Cluj

Pavel Dan

„ Zborul frânt al unui destin”

Cartea, izvor de cultură

BIBLIOTECI ALE PARISULUI. LUMINA LECTURII

Mircea Florin Caracaș

Să scrii despre bibliotecile importante ale Parisului poate fi chiar o misiune. De când mă știu sunt iubitor de lectură. Citesc mult de o perioadă bună – o carte la două-trei zile. Mă simt fericit că pot încă parcurge cu sete rândurile așezate cumiți pe paginile de hârtie.

Spunea un cunoscut mai demult: *“Există pentru mulți oameni un puternic imbold de a rămâne uneori acasă, seara mai ales, cu o carte în mână, cu un ceai și o lampă cu lumina caldă pe noptieră, într-un moment de liniște, de regăsire cu tine însuși.”*

Lumina din suflet înseamnă cu certitudine legătură dintre uman și divinitate. Veioza de pe noptieră, aparent un obiect banal, poate fi pentru mulți cititori împătimiti un accesoriu indispensabil. Oricât ar conștientiza ei importantă somnului, tot trag să mai citească o pagină sau un capitol în plus, prinși de vraja unei cărți.

Mircea Eliade preciza deosebit de interesant la timpul său: *“lectura are o finalitate dublă, cea cosmogonică, dar și cea integratoare”*. Într-o conferință radiofonică numită *“Arta și tehnica lecturii”*, în anul 1935, cunoscutul scriitor, istoric, om de cultură, pledase pentru cultură ca *“artă a recitirii”*, pentru ca ulterior, în *“Cărți pascale sau despre necesitatea unui manual al perfectului cititor”*, în anul 1939, să întâlnim nucleul a ceea ce va fi teoria sa filosofică.

Am plecat la *Biblioteca François Mitterand* dis-de-dimineată. Această Bibliotecă imensă cuprinde peste patru milioane de cărți. Este cu certitudine una din cele mai mari biblioteci ale lumii, cu numeroase clădiri modern, situate pe o platformă special construită.

În călătoriile mele la Paris, nu puține, m-a atras de fiecare dată căutarea în biblioteci, în librării, în anticariate, fie că a fost vorba de Teza de doctorat, de o nouă licență, cum a fost cea în teologie, de o documentare pentru un congres sau o conferință, o carte, sau din simplă curiozitate.

Bibliotecile de carte tipărită reprezintă mai mult decât cele virtuale, nu numai prin cuprinderea lor amplă, ci mai ales prin posibilitatea de a cerceta cărți rare, emoția de a fi într-o sală, poate din cele mai mari din Europa, febril, alături de oameni pasionați, sensibili la ceea ce poate oferi lectura, documentarea serioasă. Mulți oameni destul de tineri așteptau alături de mine, încă de la prima oră, deschiderea mării Biblioteci. Pentru documentare există posibilitatea atât la rez-de-chaussée, adică la parter, pentru cei interesați de cărțile care nu sunt de cercetare, cât și cu ajutorul unui card special, dacă ești cercetător, student sau profesor, cu acces la depozitul de cărți rare. Acesta era situat în adâncurile Bibliotecii mari. Cobori două rânduri de scări rulante interminabile, cu o mapă transparentă pe umăr, în acest adevărat sanctuar. Rezervi un loc la unul din Pavilioane. Într-o zi am fost la Pavilionul S. Altă dată, Pavilioanele s-au numit K sau L, respectiv Știință, Tehnică, Religie, apoi Sala de audiții, etc. Cărțile, revistele, periodicele pot fi accesate, unele dintre ele, direct de pe rafturi, existând o notare sistematică a autorilor după litere, domenii, ș.a.m.d. Între timp, intri pe net, pe unul din numeroasele calculatoare, pe marginea sălilor Bibliotecii, sau pe propriul laptop conectat la internet, ca să te documentezi, pe baza unor sintagme cheie. Comanzi pentru locul respectiv și aștepti uneori mai mult, deoarece anumite cărți sunt aduse din depozite speciale. Există, dar foarte rar, momente de scurtcircuit, respectiv de revedere a programelor informatice. Cărțile pot fi prelungite până a doua zi, dar nu mai mult de două ore de la ora anticipată. Ore în șir, uneori zi de zi cercetezi concentrat subiecte, domenii incitante, traduci când din franceză, când din engleză, uneori imprimi, notezi anumite scheme și fotografii. Numai în ultimii șaisprezece ani, de exemplu, după anul 2000, au apărut cărți de o importanță fundamentală, aproape toate traduse în limba franceză. Am avut privilegiul, șansa rară de a călători mult, de a mă documenta, prilej de care mă folosesc și acum când redactez aceste rânduri. Oftezi pentru că, la tine casă, ritmul aparițiilor editorial, deși oarecum bun, este scăzut pentru marile cărți, iar BCS sau BCŪ nu le au. Ieși la un moment dat în holul central, pentru a te deplasa la Librăria Bibliotecii François Mitterand, bine aprovizionată, sau pentru o întâlnire cu specialiști, sau la o expoziție organizată de Bibliotecă.

Bibliografie:

1. Adrian Marino, *“Carnete europene. Însemnare a călătoriei mele făcute în 1969-1975”*, Editura Noul Orfeu, ediția a II-a, 2004
2. Mircea Florin Caracaș, *“Nopti pariziene”*, Ed. ePublishers, pag. 119-124, 2017.

Cartea, izvor de cultură

LECTURA RAPIDĂ

Mircea Florin Caracaș

Viteza de lectură se măsoară prin numărul de semne citite pe oră. Cuvintele pot avea lungimi foarte diferite, funcție de texte. Pentru un articol dintr-o revistă sau un jurnal, numărul de litere corespunzătoare unui cuvânt este în medie de 5. Pentru un text filosofic, numărul de litere din cuvinte este în medie de 8. Din acest motiv, sunt adaptate bareme diferite, funcție de textele citite de noi, pentru a aprecia viteza de lectură corectă.

Trebuie apreciat numărul de semne, nu cel de cuvinte citite pe oră. Pentru aprecierea vitezei de lectură, este utilizat un cronometru. Se notează exact timpul de start. Nu ne vom gândi la măsurarea timpului, până la parcurgerea deplină a textului. Dar cum poate fi evaluată citirea unor texte citite rapid ?

La fiecare dintre textele care trebuie parcurse, sunt puse minimum zece întrebări. Procentajul este proporțional cu numărul celor la care s-a răspuns corect.

Un exemplu poate fi de 5 răspunsuri exacte, care corespunde la 50 la sută, reținerea esențialului din textul citit.

La o lectură medie, pot fi parcurse de trei ori mai multe cuvinte ca în mod normal, respectiv circa 27.000 de cuvinte pe oră. O lectură rapidă poate dubla, tripla ritmurile. Dacă lectura rămâne un mijloc principal, ea ne poate aduce un plus de cunoaștere, pentru că aceasta este mai eficientă decât tehnicile audiovizuale.

E vorba de o superioritate importantă. Ea poate ajunge de 3 la 1 în cazul cel mai defavorabil, cel al unei lecturi medii, respectiv de 18 la 1, uluitor, în cazul unei lecturi rapide.⁽¹⁾

Progresele în domeniul informaticii, tehnicilor de miniaturizare, telecomunicație, nu vor schimba mai nimic privitor la ritmul cuvintelor noastre, care este dependent doar de structurile limbii, cvasi definitive.

Suntem și vom fi studenți permanenți. Toată viața avem de învățat. Pentru personalități, este dată de asemenea de către autor, o serie de date importante. ⁽²⁾

Președintele american John Fitzgerald Kennedy, luat primul ca exemplu, avea aptitudini excepționale de lectură. Parcurgea în doar 20 de minute până la patru jurnale și reviste. La fel, președintele american Theodor Roosevelt.

Marele romancier Honoré de Balzac era, după cum ne relatează un alt mare romancier, André Maurois – laureat Nobel, în biografia sa magistrală, "Prometeu sau viața lui Balzac", un cititor prodigios. Ce spune Balzac în "Louis Lambert"? "Devorez cărțile de orice gen literar, fie că sunt religioase, istorice, filosofice, de știință. Ochii mei cuprind 7-8 rânduri deodată." Balzac aprecia sensul frazelor cu o viteză asemenea privirii. Adeseori, pentru aceasta, îi era suficient doar un cuvânt dintr-o frază.

Vechile tehnici de învățare sunt depășite în prezent. Ele se rezumau la descifrarea orală a unei silabe, corespunzător scrierii. Era vorba de domeniul lecturii vizuale, în perfectă liniște, în care toți putem fi autodidacți.

Emil Javal arată faptul că ochii unui cititor nu parcurg în mod regulat, continuu, un rând, ci doar sacadat, timp de un sfert de secundă. Este fixat un ansamblu de litere sau cuvinte. Apoi ochiul uman oscilează timp de a patruzecea parte dintr-o secundă, pentru a fixa mai departe un nou grup de cuvinte și litere ș.a.m.d. ⁽²⁾

Ochiul unui cititor rapid se concentrează regulat de-a lungul unui rând ce trebuie citit, de la stânga la dreapta, din fixare în fixare, apoi asupra unui rând inferior, de la dreapta la stânga, etc. Cei ai unui cititor lent fac aceasta neregulat, conform cu frecvența întoarcerilor în urmă, care rup ritmul de avansare.

Au tendința la ceea ce specialiștii numesc dislexie, incapacitate de a face legătura între litere și cuvinte. Marele filosof Alain, care mi-a încântat tinerețea cu cugetările sale filosofice, fiind editat în BPT, era pasionat de lectura rapidă. El remarca privitor la acest subiect, în cartea sa, "Despre educație": "Cititorii lenți citesc surprinzător de rar, ca și cum ar avea cârje."

Au fost utilizate de-a lungul timpului grafice de lectură diverse, pornind de la înregistrări tip cinematografic. Acestea au putut fi transferate pe un tambur cu un sistem grafic de înregistrare, ca pe o scală.

Privitor la citirea unor pagini vibrante, cum ar fi cele de dragoste, denaturarea citirii unor cuvinte în acest caz poate fi foarte dăunătoare. Un alt exemplu este revederea unor greșeli de scriere rapidă la computer. M-am confruntat de zeci de ori cu corectarea textelor date editurilor, apoi tenoredactate rapid de acestea. Citesc, recitesc paginile de numeroase ori, de multe ori noaptea.

Cartea, izvor de cultură

Alteori, am nevoie de scoaterea esenței din documentele puse la dispoziție pe timp limitat, în cursul unei zile la Biblioteca mare, "François Mitterand", din Paris.

Francezii dau exemple de tipul "mal de mer et mal d'aimer" - rău de mare și respectiv rău din iubire, sau "nous faire pourir - nous faire mourir" - să ne facă să putrezim, să ne facă să murim. Expresiile sună apropiat urechii noastre, la scrierea rapidă după dictare.

Referitor la diversele rapoarte științifice, se pot ivi destule probleme la citirea rapidă, așa cum subliniam. Trebuie parcurse cu o analiză atentă, nu rapid. Acele zone interesante trebuie și pot fi izolate de către noi. La fel pentru textele filosofice.

Se vorbește de o comportare a ochiului uman, precum cel al unui ciclist de performanță.

Pe un drum plat, neted, de exemplu un ciclist se poate deplasa datorită demarajului, faptului că la fiecare lovitură a sa, de pedală, parcurge un anumit spațiu din drum. Acest impuls primit de bicicletă este el oare fără efect contrar, sau nu? (2)

Este nevoie de o anumită forță a gambelor, pentru a putea pedala astfel. E greu de ținut permanent un ritm sufocant. Ne trebuie un antrenament intens, pentru a putea dezvolta treptat un astfel de efort.

Eforturile în gambe sunt dublate de cele vizuale ale ciclistului profesionist, dar și de eforturi importante de gândire. E nevoie de eforturi de concentrare repetate, din partea acestuia. La fel se poate petrece cu noi. Resimțim cu siguranță situația în cazul în care mintea noastră se comportă în momentul citirii rapide a unui text, cu totul opus privirii noastre, care poate obosi, fiind discontinuă. Ea rămâne totuși activă, în timpul fixării unei porțiuni de text.

De exemplu, creierul nostru înregistrează ce s-a scris din tot ce am vizionat, dar nu poate avansa tot atunci.

El integrează, sintetizează, înțelege doar ceea ce înregistrează privirea noastră. Pentru creier, procesul este continuu, dar pentru privire, el nu este astfel.

Privitor la perceperea instantanee a unui cuvânt prin forma sa, o analiză atentă este extinsă, raportat la primele scrieri, cele foarte vechi, dinaintea erei noastre, care reprezentau fiecare cuvânt printr-un desen care constituia imaginea acestuia. (2)

În Egiptul antic, de exemplu, cuvântul "ochi" se scria reprezentând ochiul ca atare, apa, reprezentând o spirală orizontală, la fel precum o apă în curgere.

Pentru cuvântul "gură" se reprezenta un oval turtit la ambele capete. Și azi, în Extremul Orient, sunt utilizate ideograme. În regiunile europene s-a impus un alt sistem care atribuia semne diferite, la fiecare cuvânt pronunțat.

Forța citirii fonetice a unor texte, prin gruparea de semne, nu e doar o asamblare propriu-zisă a acestora, ci și una de imagini, ca în primele manuscrise.

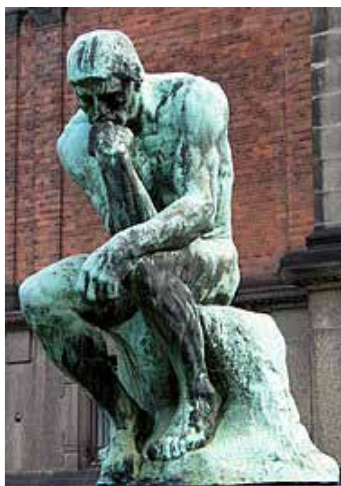
Forma unui cuvânt ne devine atât de familiară, încât apreciem obiectul pe care îl reprezintă. Când ochii citesc cuvântul cămilă - "chameau", în franceză, spiritul nostru vede cumva animalul respectiv.

Dacă dispăre c din cămilă, ochiul poate citi "hameau" sau orășel, spune François Richadeau. Implicit, ochiul poate interpreta - orășel.

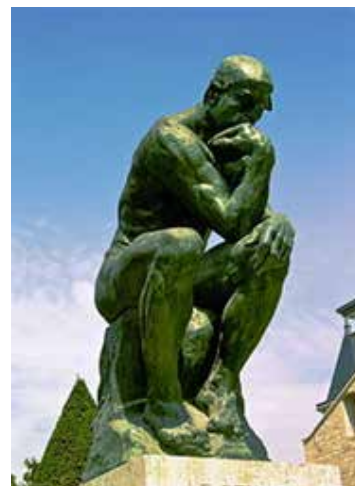
Dimpotrivă, dacă forma uzuală a unui cuvânt este denaturată, datorită unor nepotriviri, aceleași semne nu ne pot trezi nici cea mai mică reprezentare. De exemplu, cuvântul "chat" în limba franceză, care înseamnă "pisică", citit invers devine "tahc". Întâlnit astfel de noi, el nu poate spune nimic, deși literele sale sunt aceleași ca în cuvântul amintit. Prin alura familiară nouă, identificăm cuvântul mai repede. (2)

Bibliografie:

1. Mircea Florin Caracaș, Constantin Bogdan, Eugen Caracaș, "A fi vârstnic", volumul I, Capitolul XIV, "Lectura rapidă" - fragment, paginile 145-150, editura ePublishers, 2020.
2. François Richadeau, Michel et François Gauquelin, "La lecture rapide", Ed. Marabout, Paris, 1977.

Orizonturi temporale

„Le Penseur”(Gânditorul) - Auguste Rodin

Art terapia

Mircea Florin Caracas

“*Art terapia*” este mai mult un proces, decât o metodă. Ceea ce-i este caracteristic “art terapei” este faptul că pune în mișcare un întreg proces creativ, este la originea acestuia. În centrul relației terapeutice stă expresia artistică a lucrului creativ și procesului în sine.

A te exprima, a te inventa, a te cerceta, a te confrunta cu tine însuși, găsind instrumente pentru a comunica cu altul, te poate face să crești.

Iubim artele: dansul, desenul, pictura, muzica și tot ceea ce atinge creația. Arta poate fi firul conducător al propriei noastre vieți. Nu a fost și nu este un scop ultim. Este înainte de toate un mijloc de existență, de comunicare. Poate oferi cel mai scurt drum de la un om la altul.

Merită să ne ameliorăm viața de zi cu zi, prin frumusețe și visele pe care aceasta le naște. Arta de a trăi ne permite să dăm un sens vieții noastre.

Artiștii, prin ideile pe care și le-au pus, au ajutat gândirea umană să avanseze. Admiri o pictură, vibrezi la ascultarea unei sonate, la vederea unui spectacol de dans, înalți din umeri atunci când nu înțelegi ceva. Fără spectator, arta nu ar exista. Un artist va încerca întotdeauna să-și îndrepte privirea sa spre ceva, să ne suscite interesul cu acel ceva, cu toate că el nu poate anticipa bucuria noastră.

Arta ne incită cel mai adânc, dincolo de istoria personală și cultura în care trăim. Lumea contemporană este invadată mai mult de imagini de tot felul, care cresc de natură exponențială, adesea ca trăsătură a noilor tehnologii. Aceste reprezentări, bogate, pasionante sau agasante, au tendința să standardizeze o imagine colectivă sau chiar personală. Ca revanșă la aceasta, arta, prin multiplele sale mijloace de expresie, realizează o contrapondere la pericolul unei standardizări de modele. Ea ne valorizează și ne permite să ne exprimăm, să ne conectăm la natura noastră umană. Limbajul său universal vehiculează, spun psihologii, doar emoții și experiențe, dar teologii le spun trăiri dincolo de cuvinte. Arta ne procură dreptul de a face diferența de originalitate a fiecărei existențe.

Istoria artei ne arată modul cum expresia artistică trece frontierele timpului și spațiului. Ea supraviețuiește marilor drame distrugătoare ale umanității, pentru a uni oamenii în ceea ce au ei mai minunat de făcut, acela de a crea.

Educația artistică, art-terapia, vizează crearea unei opere care aduce un sens. Prin cultură, acesta intervine pentru lărgirea prezentului, extensia realității la aceea a noastră, deschisă transformării.

Să crezi, să transformi, să reprezinți. Este un punct în care arta, la general, și art-terapia se întâlnesc.

Ceea ce este important sunt obiectivele fixate. Un curs de pictură sau teatru nu constituie art-terapie. Artistul, profesorul, art-terapeutul nu au aceeași formare ca alți profesori.

Orizonturi temporale

În raport cu pacientul său, terapeutul, ca și artistul, trebuie să știe ceea ce poate întreprinde și către ce să își îndrepte responsabilitatea sa, cu scopul de a-l asculta și a-l însoți pe pacient. Câmpul "art terapiei" se concentrează asupra tuturor artelor: vizuale, muzică, teatru, cânt, dans, scris. Chiar grădăritul și gătitul se pot exprima prin limbajul pe care "art terapia" îl explorează.

Nu există o ierarhizare între diferite exprimări artistice ale unor activități diferite, la nivelul terapeuticilor vizate. Ceea ce interesează este adaptarea fiecărui mediu la cererea și problematica persoanelor, relația terapeutică între terapeut și pacient sau grupul de pacienți.

Expresiile: artistică, plastică, gestuală, vocală sau dramatică pot face să pătrundă binele în gândirea noastră, sensibilitatea afectivă și emoțională, să mobilizeze pacientul la nivelul corpului și senzorialității acestuia.

Din nefericire, este subestimată importanța creației pentru dezvoltarea intelectuală și personală. Este regretabil faptul că, materia "educație artistică", din învățământul secundar, este considerată ca disciplină facultativă sau un domeniu dedicat doar tinerilor dotați.

Fiecare om este purtătorul unei puteri creatoare, chiar și atunci când este inhibat de o diminuare a încrederii în sine sau conformismul existent în societate, care nu îi permite total libera exprimare.

Practica art-terapiei nu cere tehnici cunoscute dinainte, nici talent. Te pui în postura celui care cântă, pictează, care scrie...

Art Terapia nu este o artă terapeutică, căci arta nu are această aplecare. Originea cuvântului „artă” vine din latinescul "ars- să faci cu". ... Arta nu are nimic de justificat sau explicat, ea rămâne cu totul străină psihologiei.

Terapia își depune armele în fața frumuseții, cercetării estetice. Ea funcționează într-un cadru deontologic.

Legătura între artă și terapie este doar o metaforă. Această modificare este de sens, printr-o substituție analogică. Întreaga terapie invită la metaforă. Dacă arta permite transcenderea suferinței, violenței, terapia transformă și violența într-o legătură.

Arta se interesează de rezultatul actului creator. Terapia se interesează doar de procesul de transformare posibil prin creație, care devine obiect transferențial, în relația cu altul. În artă, ca și în art-terapie realizarea este mijlocul de comunicare în primul rând între sine și realitatea exterioară, spun psihologii, între conștient și inconștient.

Cum mărturisea marele scriitor, laureat al premiului Nobel, *André Malraux* : "arta este cel mai scurt drum al omului către om." Creația poartă germenul metamorfozei. Arta aduce mult în existența, umanitatea noastră, prin bucuria contemplării, dar și posibilitatea de exprimare pe care ne-o dă aceasta.

Ca și natura, arta ne ridică și ne consolează, dar singură ea nu semnifică mai mult, dacă nu este ajutată de conștiința declanșată prin sensul acordat de noi, obiectului creat.

Paul Lemoine, pictor și psihanalist, a ilustrat deosebit aceasta. Creația poartă în ea germenul metamorfozei. Accesul la capacitatea de sublimare, crearea a frumosului, în același timp a frumosului relațional, ne permite o formă de cicatrizare.

Arta trebuie să pună o anumită distanță între zonele de contopire, pentru a putea aluneca astfel în câmpul terapeutic.

Melancolia și suferința sunt adesea considerate legate intim de creația artistică, uneori chiar motorul acesteia.

Arta permite transcenderea durerii, modul de exprimare al acesteia, spun psihologii, raportat la emoții, poate da un sens vieții.

Păstrăm în memoria noastră destinele unor mari artiști, viața lor extraordinară, uneori cu un sfârșit tragic, precum au fost: *Camille Claudel*, *Antonin Artaud*, *Vaclav Nijinski*, *Niccolas de Stael*, *Virginia Woolf*, *Maria Callas*.

În stilul său personal, de care am vorbit, în cartea „*Nopti pariziene*”, scriitoarea *Marguerite Duras*

Orizonturi temporale

rezumă astfel acest sentiment: "Am scris toată viața. Nu este rău. Nu am fost niciodată pretențioasă. Să scrii toată viața, să înveți să scrii... asta nu te salvează de nimic."

Terapia din punct de vedere tehnic este una a sufletului, spiritului și corpului. Fiecare ființă omească riscă într-o bună zi să fie confruntată cu suferința, cu boala.

"Art terapia" are o dublă vocație, aceea de a te ajuta să te reconstruiești ca om, pentru că face apel la artă și cuvânt – două forme de expresie omenești, absolut nedespărțite, pentru că imaginea aduce aminte de cuvântul la care ea apelează.

Să formulezi suferința ta în imagini, printr-un gest sau cuvinte, reprezintă acțiunea de a-i da un corp material, de a face diferențierea față de restul personalității tale și realitățile vieții. Așezarea artei în viața noastră ne deschide noi porți. Se poate observa cum oameni care au îmbrățișat arta au înțeles mai bine conflicte existențiale sau cum "microbul artei" a transformat pozitiv viața acestora. De zeci de ani, art-terapia ocupă un rol din ce în ce mai mare: au loc permanent școli specifice, conferințe, cărți, emisiuni consacrate la radio.

În zilele de azi, sunt examinate de o manieră critică activități susceptibile a aduce beneficii terapeutice, menționând din acest punct de vedere psihoterapii verbale sau prin meditație. Dar, ca un comentariu, nu este suficient să fii artist, pentru a fi artist-terapeut.

Cartea "*Le grand livre de l'art-thérapie*" captivează de la prima sa citire. Autoarea analizează această terapie veche, expune rezultate excepționale, rod al unei dăruiri și unei munci îndelungate, profesioniste, cu oameni cu boli din cele mai diverse categorii.

Arta este drumul cel mai scurt între oameni. Sunt analizate, în legătură cu creativitatea, preocupări venite de la cele mai mici vârste, dar și relația pacient – art terapeut.

Apoi, locul important al cuvântului în art-terapie, cu descrierea unor experiențe din cele mai diverse medii, cum ar fi: Institutele de psihiatrie de la Saint Paul de Mausole, Saint Remy de Provence.

Un capitol important este destinat rolului și efectelor art-terapiei: ce să faci?, cum să faci?, limitele acestei terapii, ale rezistenței unora dintre pacienți, psihodramei.

Sunt dezvoltate analize asupra unor domenii frecvent utilizate în art-terapie, precum: dans-terapia, muzico-terapia, drama-terapia, rolul și indicațiile jocului de teatru, neuroștiințelor. Un capitol atent elaborat este cel dedicat aplicării art-terapiei la bolnavii de cancer, întru colorarea vieții acestora. Detalii interesante sunt, conform autoarei, cele privitor la imuno-hematologia pediatrică, leucemii.

Sunt adăugate caiete excepționale pedagogice, cu tematici referitoare la mediul creativ, anexe cu lucrări artistice realizate de bolnavi, o bibliografie bogată și la zi, un index de noțiuni. O analiză importantă este făcută de autoare asupra factorilor care inhibă creativitatea, precum frica de toate tipurile, teama lucrului prost făcut, acela de a nu face la fel de bine ca altul, de a fi incapabil de a realiza ceva.

Un alt aspect dezbătut este cel al perfecționismului, iluziei incompetenței, idealizării sinelui, impunerii unui control. Sunt descrise efectele complexe ale impunerii raționalului asupra mentalului, cu monopolizarea acestuia, caz în care creativitatea umană are de suferit. Sunt analizate mijloace de regresie, de sublimare și transfer, printr-o paletă de mijloace și transmițeri posibile. Desigur, mă așteptam să fie dezvoltate mai multe analize referitoare la sublimare, acest aspect deosebit de important, cum spunea Pr. Nicolae Steinhardt, enunțat de Sigmund Freud, dar complet nedezvoltat de acesta sau discipolii lui.

Sunt analizate pe rând cazurile unor pacienți care au suferit agresivități în trecut, s-au redescoperit, comunicând aceste stări către art-terapeut. Lucrările acestor pacienți aveau un caracter simbolic, din punct de vedere al creației. Terapeutul se constituia ca un mediator care dirija transferul ideilor sale pacientului, prin intermediul discuției-analizei lucrărilor acestuia. Putea să îi orienteze preocupările. Creațiile artistice fac obiectul unei relații speciale, care se stabilește între pacient și art-terapeut, pentru creșterea intercomunicării. Obiectul acestei relații este unul

Orizonturi temporale

intermediar, un spațiu tranzitoriu, în care se reactualizează semnificațiile vieții interioare a pacientului, dorința, iubirea. Prin intermediul acestui tip de oglindă personală, i se permite art-terapeutului o identificare a stărilor, preocupărilor intime, ale pacientului.

O carte importantă, precizată de autoare, este cea a lui *Michel Ledoux*, "*Corps et création*", ed. Les Belles Lettres, 1992. Nu numai copiii bolnavi sunt analizați, ci se ajunge până la persoanele foarte în vârstă. Este vorba de cei atinși de boli degenerative sau nu, cu o viață interioară delicată, a căror exprimare artistică le permite să ia diferite forme, o anumită vizibilitate, prin ea însăși sau pentru cei care o privesc.

Pictura, muzica, modelajul, chiar fotomontajul, permit o decodare diferită a stării umane.

Psihologii vorbesc mai mereu de emoție, dar de ce nu de trăiri? Este posibil, prin art-terapie, un nou nivel de comunicare, a celor în vârstă, bolnavi, cu cei din jur, membri sau nu ai familiei acestora.

Persoanele în etate, prin art-terapie, încep să revină la viață, să își găsească libertatea de a alege, fie ea coloristică sau muzicală.

Sunt redată experiențe importante de la Spitalul René Muret de Sevran, prin *Catherine Ollivet*, președinta "*France Alzheimer 93*".

Sunt enumerate structuri sociale care fac apel la art-terapeuți pentru persoane sau grupuri de persoane, precum: spitale, inclusiv de psihiatrie, unități de îngrijire paleative, centre de reeducare, de detenție, asociații de ajutor în vederea reintegrării. Mă așteptam să fie analizat mai pe larg rolul intuiției în metodele utilizate. Deși este menționată intuiția ca metodă, nu e considerată cea mai importantă, cum o mărturisea, respectiv propunea, marele om de cultură francez, *Henri Bergson*, laureat al premiului Nobel, prin descrierile lui *Géneviève Charles* – art-terapeut în muzică și arte scenice. Sunt redată cazuri de: părinți acaparatori, soți manipulatori, copii nerecunoscuți, de anumite boli, de adolescenți toxicomani, femei tinere anorexice, cu aspecte ale alienării, suferinței. Un rol important este dat de autoarea psihanalizei (1).

Zbuciumul sufletesc al unei persoane care vine să se trateze este mare, considerând că așa nu mai merge, e foarte rău. Ea dorește să repare ceva. Autoarea explică faptul că aceste suflete caută o persoană căreia să i se adreseze spre a gândi efectiv în locul acesteia, a se pune în locul ei. Caută armonie. Este vorba de un joc de oglinzi, cum îl denumește autoarea. Între teorie și intuiție, în cadrul unui mic subcapitol se vorbește de cazul copiilor cu fenomene grave de autism etc. De asemenea, despre caracterul unic al fiecărei personae, ca proces creativ. Autoarea amintește de dedublări ale sine- lui, nu de trăiri prin creație. Sunt enumerate arhetipuri și simboluri. Se vorbește de inconștient, de abstractizări.

Ca limite ale terapiilor dezbătute în cadrul cărții, se face afirmația că, în general, nu există contraindicații în art-terapie, nici preferințe apriori pentru persoane luate individual sau considerate în grup, ambele cazuri având potențiale bogate și compatibile. Primul criteriu care trebuie avut în vedere este dorința de a lucra a persoanelor. Sunt date numeroase exemple sugestive. Metodele terapeutice au limitele lor, conchide autoarea. Ele îi confruntă pe terapeuți cu probleme importante ale pacienților, care nu le permit decât foarte puțin să facă modificări prin influențe exterioare. Acestea sunt cauzate fie de handicapuri, fie de boli neurologice sau psihiatrice, sau chiar rezistența opusă de pacient oricărei intervenții.

Sunt analizați diverși factori de decizie pentru alegerea unei terapii individuale sau de grup. În legătură cu scrierea, aceasta este privită ca o întoarcere la verb, la poezie, la o descriere a sine- lui. Ea poate fi exploatată, spune autoarea, în forme variate, bogat-creativ, individual, unic sau asociată altor forme de exprimare, precum: pictura, fotografia, povestitul, mimatul. Scrierea presupune o evadare din sine în solitudine sau a trăi o călătorie minunată, îmbarcat într-un singur cuvânt, după expresia lui Honoré de Balzac, o călătorie care să genereze noi imagini, fără să fie nevoie să te ridici de pe scaun, să pleci departe.

Poezia și ritmul naturii pot să constituie suporturi ale relației noastre de comunicare, călătorii terapeutice, la fel cu cultivarea unei grădini... În legătură cu rolul neuroștiințelor în art-terapie, cu toate rezultatele, autoarea mărturisește că, în art-terapie, sunt în curs cercetări asupra unor alte metode de investigare științifice eficiente.

Orizonturi temporale

Este vorba de domeniul muzico-terapiei, în care aceste cercetări sunt avansate, precum și cel al cancerologiei. Lucările în domeniul neurobiologiei aduc anumite clarificări în domeniul art-terapiei, spune tot autoarea. Se afirmă faptul că fenomenele psihologice sunt influențate important de mecanisme neurobiologice și reciproc. Se știe de asemenea că schimburile inter-personale influențează creierul uman. În art-terapie, raportat la procesul de creație, relația care se întinde între art-terapeut și pacient induce diferite efecte asupra creierului. Cu alte cuvinte, pentru a fi eficace, o metodă terapeutică trebuie să transforme creierul uman într-un mod sau altul, este părerea autoarei (1).

În art-terapie, sunt implicate mai multe sisteme, precum: sistemul nervos, care informează asupra reacțiilor la stres, sistemele endocrin și imunitar, dar și boala sau răul existențial. Art-terapia și cancerul constituie un capitol special. Cancerul este privit ca boală complexă, cu consecințe somatice, psihologice, care le pun foarte multe probleme pacienților și celor apropiați, dar și medicilor.

Grație progreselor realizate în știință cancerul nu mai este sinonim cu moartea. Spitalizarea, greutatea tratamentelor speciale, provoacă astenie pacientului și /sau alte efecte secundare care îl pun în situația de a nu mai putea lucra. El își pierde din repere și capacități, își pune probleme legate de partea sa de responsabilitate, resimte uneori un sentiment de injustiție. De ce eu?, se întreabă acesta privitor la șansele de a scăpa.

Art-terapia intervine în acest spațiu, între boala reală și reprezentarea pe care pacientul și-o face asupra acesteia. Pentru anumite persoane, este spațiu al regăsirii unei energii vitale, pentru altul acela de a își putea restaura imaginea sa asupra funcțiilor alterate. Există diferite metode complementare, paramedicale, incluzând art-terapia. Se vorbește de chemio-terapie, radio-terapie, sunt date numeroase exemple. Unul din spitale este cel din Northwestern Memorial Hôpital-Chicago.

Apoi este vorba de experiențele *"Inloophuizen"* din Olanda, cu casele cu porțile deschise. Raportat la serviciul de imuno-hematologie pediatrică, acesta face subiectul unui subcapitol special. Se vorbește de copii atinși de leucemie, cancere ale măduvei osoase, ale celulelor sanguine, denumite cu alți termeni cancere ale sângelui, sau boli rare. Se utilizează chemio-terapia intensivă, grefele de măduvă osoasă, cu efecte secundare deosebit de grele. Există o art-terapie specifică pentru acest gen de bolnavi grav. Ea aduce avantajul anumitor oportunități.

Jocul are un rol determinant. Se formează o echipă împreună cu copilul și familia, care favorizează art-terapia. Există un spațiu simbolic, acela al atelierului cu instrumente, materiale cu care este pusă în joc creativitatea copilului. Apare astfel un ecran de protecție invizibil, care favorizează copilul.

Bibliografie:

1. Angela Evers, *"Le grand livre de l'art thérapie"*, Ed. EYROLLES, 1992,
2. Dr. Dmitri Avdeev, *Când sufletul este bolnav*, Editura Sophia, 2005,
3. Mircea Florin Caracaș, Constantin Bogdan, *Vindecare prin muzică, volumul I*, editura EIKON, 2019.

VIZIUNI

Inspiră-te! Chibzuieste! Creează!

Jessica Pîncotan

Radu Preda, 17 ani

„Muzica poartă fragilitatea necesară pentru a ne face auziți. Pentru a „citi” această artă, trebuie să „citim” lumea așa cum este ea, iar fără oameni muzica nu ar fi completă.”

Radu și-a croit drumul în muzică la o vârstă fragedă, respectiv 9 ani, când a început primele lecții de canto. Acesta a fost fascinat de diafanitatea muzicii, de energia pe care o conturau vocile și instrumentele. Totul a început de la marii cântăreți precum Céline Dion, care l-au inspirat să își găsească propriul glas și să își îmbrățișeze talentul. Deși la 10 ani a renunțat la cursurile de canto, drumul lui nu s-a oprit aici. Emoțiile constructive și lipsa experienței l-au încurajat mai târziu să înflorească în ceea ce este acum.

Și-a regăsit drumul în gimnaziu, când a avut șansa să participe la serbările și activitățile școlare. Tânărul a fost remarcat de profesorii săi, cât și de colegi. Muzica îi conferea noutatea de care avea nevoie, fiind modul cel mai profund de a comunica cu oamenii. *„Drumul meu în muzică m-a făcut mai analitic, mai critic cu mine însumi. Dorința de nu a cădea în monotonie și liniaritate m-a susținut.”* Prin urmare, se poate spune că evoluția a avut loc cu ajutorul necunoscutului, muzica, cea care, într-un final, i-a devenit cea mai apropiată călăuză.

Una dintre cele mai marcante experiențe a fost cea de la *„Vocea României”*, o experiență ce i-a schimbat cursul muzical cum nu se aștepta. *„A fost o experiență venită pe neașteptate”*, afirmă Radu. *„La preselecțiile de la Timișoara nu aveam speranțe, dar am fost mai mult decât fericit să aflu că am fost selectat să merg la București.”* Astfel, a urmat audiția de la București, plină de emoție dar și de entuziasm.

Audițiile pe nevăzute au cerut o pregătire intensă, aceasta putând să dureze până la 6 ore pe zi. Dincolo de ceea ce a însemnat canto, pregătirea a însemnat și sculptarea unei prezențe scenice pe micile ecrane. În acest sens, punctualitatea și dedicarea erau primordiale. *„Totul tindea spre perfecțiune. Eram înconjurat de stilști și cameramani. Se cerea o prezență imaculată și pură din orice punct de vedere”*. Deși nu a trecut mai departe, Radu detaliază cu nostalgie momentul care i-a schimbat cursul muzical, primii pași pe scena *„Vocea României”*: *„Jocul luminilor era hipnotizant și plăcut, atmosfera era vapoasă, fantastică. Am dat tot ce a fost mai bun din mine și a meritat. Puritatea aceluia moment îmi va rămâne mereu în suflet”. Dintre jurați, acesta s-a identificat muzical cu Irina Rimes, ca inspirație întru devenire. „Este o persoană sensibilă, fragilă și sinceră. Tot ceea ce face, face cu dedicare și pasiune”*.

Arta sunetelor l-a modelat în tânărul talentat care este astăzi. Optimismul și echilibrul sunt necesare pentru a ajunge cât mai departe, la fel și recunoștința pentru tot ceea ce primim în viață. *„Prin muzică simțim existența oamenilor și energia pe care o îmbracă”*, sugerează Radu, *„A fi artist înseamnă a transmite, cât și a percepe.”* Prin urmare, cel care va simți glasul muzicii și va dori să îl cunoască în esența sa artistică, va trebui să cunoască:

„Autosuficiența este moartea fiecărui artist. Trebuie să ne simțim bine când simțim că și ceilalți sunt mulțumiți de noi. Doar așa putem transmite siguranță oamenilor nesiguri și doar așa ne vom putea cunoaște în totalitate.

VIZIUNI

Adelina Durgheu, 15 ani

„Teatrul este improvizarea de care avem nevoie în viața de zi cu zi, pentru a cunoaște lumea, dar și pentru a ne cunoaște pe noi înșine.”

Pentru Adelina, cinematografia a croit drumul în artele teatrului, aceasta fiind pasionată încă de mică de imaginile ce jonglau pe micul ecran. Primul pas în această lume a artei spectacolului a avut loc în momentul înscrierii în echipa de teatru, fiind încurajată de verișoara sa. Drumul spre performanță a fost unul abrupt, plin de emoții, scena fiind obiectul cel mai puțin familiar, dar și cel mai promițător. Nu a durat mult până când succesul a fost adus odată cu înscrierea în „AMIFRAN”.

Proiectul i-a deschis porți spre toate colțurile lumii, abordând o limbă nouă, franceza, dar schimbându-și și echipa precedentă. În ciuda faptului că era emotivă în momentul audițiilor, Adelina s-a afirmat cu succes prin pasiunea de care a dat dovadă.

„Teatrul este asimilat cu viața. În această artă, există un destin: totul trebuie să fie așa cum este și să fie lăsat să curgă”. După 5 ani de teatru, Adelina reflectă prin experiențele sale că jocul actoricesc i-a adus o „casă a sufletului”, respectiv locul în care simți că aparții, în care te poți exprima liber fără o judecată a cuvintelor. A învățat să cunoască oamenii și să se metamorfozeze prin joc. Procesul strălucirii este conturat de joc, lacrimi, nopți nedormite, emoții, râsete, cât și cunoaștere. *„Această artă mi-a deschis sufletul spre alte suflete, cosând memorii ale unor prietenii care nu au dispărut până în ziua de astăzi”.*

Piesa care i-a marcat evoluția a fost „Adio, Mais Je Reste Avec Toi”, jucată la Moscova. Efortul depus dincolo de cortină a fost copleșitor, rezultatele fiind radiante și sclipitoare. Încercare după încercare, uneori eșec după eșec, au adus radiația puternică a întregului grup pe scena rusească. Astfel, Adelina își descrie momentul de „maximă splendoare” în momentul în care trebuia să plângă cu lacrimi, emoția fiind transmisă cu o sinceritate pătrunzătoare. „A fost momentul în care mă simțeam conectată cu oamenii din sală și cu emoțiile lor.”

Portretizat în cuvintele tinerei actrițe, *„Teatrul este expresia ce mă creează ca om și îmi cultivă personalitatea”.* Prin urmare, pentru toți cei ce simt în inima lor teatrul ca cea mai grăitoare dintre arte.

„Emoția scenei este unică. Încercarea este importantă întru devenire. Emoțiile trebuie purtate dincolo de simțurile noastre, curajul să fie îmbrățișat, căci emoția scenei este unicitatea ce ne duce dincolo de lumea noastră”.

Bozon

Tinerete fără bătrânețe

Anica Andrei-Fraschini

Îmi vin în minte perioade din copilărie, adolescență, tinerețe. Toate s-au petrecut în regimul politic anterior... Aveam 32 și ceva de ani, la „revoluția de catifea”. Hai să zicem că eram foarte tânără, cum, de altfel, și azi sunt tânără, nu-i așa? Dar la 35 de ani nu-mi mai găseam de lucru, din cauza vârstei... La 40, nici atât!

Am continuat activitatea în ce mai rămăsese din industria românească după privatizare și instaurarea interesului unic, al administratorilor, de a-și umple propriile buzunare. Adică am lucrat cu seriozitate și dăruire, pentru salarii modeste și întârziate la plată, până când nu am mai fost deloc plătită, ca mulți alți angajați, și, când s-a trecut la disponibilizări, m-am înscris pe listă, la sfârșitul lui 2009. Salariile compensatorii nu au venit nici până în ziua de azi... Întreprinderea s-a stins, prin „grija” celor ce s-au succedat la conducere, iar unii „aleși” au profitat de ea, până în ultima secundă...

Am plecat în străinătate, am avut experiențe interesante, de care am avut nevoie pentru a ști ce înseamnă „occidentul” și muncile pe care le puteau face româncele pe-acolo... La 50-55 de ani, probabil că numai vârfurile intelectualității se mai pot instala în țările dezvoltate, pentru a face performanțe și a fi retribuite convenabil. Sau ține de șansă. În ce mă privește, am un intelect bun, nimic epatant. Cât despre șansă, a știut și știe Cel de Sus ce să-mi dea. În străinătate, am reușit să mă consolidez interior. Viața mea a căpătat contur ferm și stabilitate. Am fost și sunt mulțumită.

Am revenit în țară la 60 de ani, m-am pensionat. Am depus candidaturi online peste tot unde apărea ceva potrivit competențelor și experienței mele profesionale. Simțeam, știam că pot continua activitatea, nu mă consideram deloc în stare să adopt statutul de pensionară. Eram convinsă că pot dărui din priceperea mea și aveam nevoie de satisfacție profesională și materială. Cuantumul pensiei nu reflecta ce eram. În primăvara lui 2019, am depus candidatura la Amazon, pe LinkedIn, pentru ADS (Alexa Data Services), cu limba franceză. Engleza se subînțelege, peste tot.

Nu-mi făceam speranțe, pentru că aveam deja ceva candidaturi la activ, prin alte sectoare, care se terminaseră fără răspuns sau cu o singură abordare din partea unei agenții de recrutare, care nu dusesse la nimic. Prin iunie, însă, am fost sunată de reprezentanta recrutatorului de la Iași și am fost supusă unui micro-interviu telefonic. Am întrebat cum de nu sperie anii mei și mi s-a spus că criteriul „vârstă” nu există. Deja, îmi creștea încrederea. Dar n-a fost să fie atunci...

Am recăzut în resemnare. Nu mai credeam în șansă și totuși, în 2020, în iunie, am fost apelată de aceeași voce de la agenția de recrutare. Avea toate datele mele. M-a trimis în linie dreaptă, virtuală, spre resursele umane din Luxembourg. Am expediat pe mail ce copii de acte erau necesare, plus recomandările pe care le-am solicitat de la foști angajatori, apoi am avut schimburi de mailuri și interviul în engleză cu Stephanie, iar normalitatea și consistența dialogului mi-au dat un sentiment superb. Am așteptat până când mi s-a verificat „background”-ul de către firma specializată în acest scop. Totul a durat vreo două luni în care oscilam între încredere zdravănă și un calm absolut, ca un fel de „fie ce-o fi!” Într-o bună zi, am primit OK-ul. Eram angajată. Au urmat vizita medicală la Regina Maria, contractul cu semnătură electronică și salutul internautic cu Andrei, un șef de milioane.

Lucrez de acasă, online, la Amazon, cu norma întreagă, din 3 august 2020, și am bucuria deplină a unei activități foarte interesante - deja al doilea proiect, a unui colectiv de tineri inteligenți și simpatici, în frunte cu managerul Horațiu, a unei atmosfere de o umanitate la cote remarcabile. Am tras concluzia că am acum, în faza de bunică, satisfacția profesională pe care am visat-o, valorizarea și recunoașterea pe care le meritam demult. Familia mea e mândră de mine.

Am dreptate să mă simt tânără? Aplauze pentru Amazon, care știe să folosească mințile în stare de a livra rezultate, indiferent de vârstă. Asta e contextul mondial actual, multinaționalele se extind și se pricep să recruteze în lumea largă. Iar pentru mine, pandemia a venit cu plus. Voi fi activă cât voi fi în stare și va fi nevoie de mine. Doamne-ajută, sănătate !

---

bozón s. m. 1979 (fiz.) Particulă nucleară elementară al cărei spin se măsoară cu numere întregi v. spin, superparticulă (din fr. boson; PR 1950; DT, DF) sursa: DCR2 (1997)

„ Căutări interioare ”

Horatiu Peter

Creații spre universalitate

Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură” & Invitații lor

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Anica Andrei-Fraschini

Mașina

(roman... fragment - continuare din nr. 8 al revistei AC)

Relația dintre ei se consumase până la punctul unde simțeau amândoi că nu mai aveau ce să-și spună. Lumile lor se canalizaseră pe coordonate într-atât de diferite, încât nu făceau decât să se îndepărteze. Monica era lingvistă, el - sportiv. Ea se adâncea în lecturi care îi lărgeau orizontul și îi sporeau setea de cunoaștere, el se simplifica vădit, antrenat în cercuri de masculi musculoși, care petreceau după competiții, în companii destul de pestrițe. Monica fusese de câteva ori, la astfel de întâlniri, și stătuse retrasă, fără a găsi măcar un singur partener de conversație. Se simțise total în afara grupului ce părea de o coeziune ale cărei taine îi erau de nepătruns. Nu pricepea mare lucru din vocabularul și expresiile folosite, glumele i se păreau deplasate, aveau un comportament lipsit de rafinament, uneori chiar și de control, și Monica hotărâse să se țină deoparte. Întâlnirile cu Traian continuaseră, dar simțeau amândoi că nu mai era loc de nimic, între ei. Până în ziua în care au mers unul lângă altul, fără a-și adresa vreo vorbă, după care nu s-au mai căutat. N-a fost nicio suferință, s-a petrecut o descreștere constantă, fără șocuri, încât momentul final a însemnat, cu adevărat, un zero absolut.

De atunci, tânăra nu-și mai dorise un „boyfriend”. Simțea nevoia să respire liberă și considerase că focalizarea pe studiile de final de facultate reclama ca mintea să-i fie liberă de alte preocupări. Avea rezultate bune, profesorii o apreciau. Lucrarea de licență îi consuma destul timp, mai avea de muncit și la proiecte pentru diverse participări la simpozioane și întâlniri literare, iar editura cu care colabora o zorea să-i scoată al doilea volum de versuri. În seria ei, nu avea niciun coleg care să-i fi atras atenția. Poate un singur poet. Dar nu făcea decât să-l urmărească cu privirea, ca pe un spectru. Părea din altă lume. O fascina la modul pur platonice. El nu știa nimic. De altfel, chiar de-ar fi știut, asta n-ar fi schimbat cu nimic situația. Omul era desprins de realitățile curente.

Așadar, în cele două zile, Monica își constata gândul alunecând la secvența cu Ovidiu, dar se scuturase repede, spunându-și că nu putea reprezenta nimic. Așa se petrec lucrurile, de multe ori: când ești în miezul unei întâmplări, percepția este total diferită de cea pe care o ai după. La rece, vezi altfel totul și chiar te întrebi ce anume te-a putut tulbura. Așa vedea și Monica. Mai degrabă, așa voia să vadă. L-a sunat pe Ovidiu folosind un ton neutru și pomenindu-i sec doar de asigurare. Ovidiu s-a oferit să i-o aducă acasă, dacă ea era de acord, sau să se întâlnească în oraș, unde îi convenea ei, ca să nu se deplaseze prea mult. Au hotărât ca Ovidiu să vină la capătul liniei de tramvai, în cartierul unde locuia Monica.

Tânăra și-a pus geaca peste treningul cu care avea obiceiul să stea în casă, și-a înfășurat o eșarfă pufoasă în jurul gâtului, a încălțat ghetele cu care ieșea să plimbe câinele și chiar s-a dus în spatele casei, să pună lesa patrupedului.

A înconjurat clădirea și a pornit agale spre stația de tramvai, însoțită de prietenul cel bun, Netto, un exemplar tânăr, cu pedigree, din rasa japoneză Akita Inu. Tatăl Monicăi nu venise încă de la muncă. Lucra în afara orașului, la un proiect imobiliar de proporții, ca diriginte de șantier. Era în jurul orei 18.

Exact când a ajuns în stație, o mașină s-a apropiat și s-a oprit în dreptul ei, la vreo trei metri. Era Ovidiu. Nu avea cum să parcheze acolo, de aceea Monica i-a făcut semn să se deplaseze până la intrarea pe o străduță laterală. Ovidiu a redemarat și a așteptat-o la locul indicat. Bărbatul a ieșit din mașină, Monica i-a întins mâna, în timp ce Netto îl mirosea insistent pe necunoscut. Monica i-a spus, scurt: „Sezi!”, iar frumosul animal s-a conformat. Bărbatul zâmbea și o privea destul de timid, pentru că fata avea un aer ștregăresc, în ținuta încropită ad-hoc, era nemachiată și cu părul lung, ușor ciufulit. El era îmbrăcat stil „business” - ieșind din mașină, își încheiase treniul lung și negru, care îl făcea mai suplu - și mirosea foarte plăcut, a parfum bărbătesc, scump. Monicăi nu i-a scăpat fularul din lână, în nuanțe pastelate, și nici pantofii lustruiți. Parcă-l vedea pentru prima oară.

Se priveau. Atât.

Monica a spart tăcerea:

- Ce faci?

- M-am conformat, ți-am adus actele.

- Mulțumesc frumos, e un gest remarcabil. M-ai scutit de un drum.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

- *Cu plăcere, Monica. Ai mult de învățat. E greu? Am și uitat cum era în sesiuni...*
- *Nu mi-ai spus ce ai absolvit.*
- *Mecanică. Tehnologia construcțiilor de mașini.*
- *Sună bizar... Habar n-am ce e... Când ai terminat?*
- *Să tot fie vreo zece ani... Ce mai zboară timpul...*
- *Trebuie să fii om, la casa ta...*
- *Da, se poate spune și așa...*

Monica avea sentimentul că era mai bine să plece.

- *Ok, mulțumesc încă o dată. Am plecat.*
- *Pot să te mai văd?*
- *De ce? Probabil că o să vin după cauciucuri. Nu știu când. Dar mă duc direct în spate. Dacă am timp, trec pe la birou, pentru un „bună ziua”.*
- *Ai un aer copilăresc, îmbrăcată așa. Ți stă bine.*
- *Oh, am ieșit în grabă. Am să plec, trebuie să apară tata. Îi încălzesc supa.*
- *Și mama?*
- *Sunt divorțați părinții mei. Eu stau la tata acum, doar pentru că e mai aproape de facultate.*
- *În rest, probabil că ai apartamentul tău, nu?*
- *Nu. E bine, aici. Să văd ce urmează după licență și master.*

Adevărul e că Monica locuia în cel mai șic cartier al orașului, plin de case cu arhitecturi deosebite, ale unor proprietari înstăriți, grădini și parcuri, în apropierea unei păduri imense. Acolo se născuse și copilărise. Când părinții divorțaseră, a plecat cu mama ei în alt cartier, mai îndepărtat, schimbase școala. Intrase la liceu într-un colectiv nou, în cu totul alt cadru. A fost un stres, dar, întrucât mama și tatăl ei păstrasera o relație de calitate, toate dificultățile fuseseră depășite cu bine. Venea la tata în fiecare weekend și ieșea la plimbări îndelungate, prin pădure, în funcție de anotimp. Poate că părinții ei făceau parte dintre puținele cupluri divorțate, care au știut să șlefuiască asperitățile despărțirii, în așa fel încât copilul, copiii, să nu sufere în mod dramatic și să rămână marcați dureros. Monica fusese educată frumos, echilibrat, dialogurile părinților cu ea se purtasera deschis, Monica înțelegând multe lucruri, pe măsură ce înainta în vârstă. La 22 de ani, avea o maturitate surprinzătoare, dar își păstrase și o bună doză de adolescentină, care îi crea un farmec aparte.

Acest farmec îl atrăsese pe Ovidiu. Tânărul trecea printr-o perioadă de abstenență totală, pe plan amoros. Însă ritmul zilnic, pasiunea pentru activitatea lui, respectul pentru alegerile soției - care, ce-i drept, trebuia respectată, căci părinții ei fuseseră cei care creaseră confortul material, în „cuibul” lor - făceau ca zilele să se succedă fără ca el să le analizeze exact conținutul. Se instalase un ritm ca de mecanism...

Ovidiu era conștient că iubirea pentru soția sa se transformase treptat, după ce devenise strâns legată de averea socrilor. O cunoscuse pe Ecaterina, Caty, la mare, demult, în studenție. Alura Monicăi aducea ușor cu ceea ce fusese fata de care se îndrăgostise în urmă cu vreo doisprezece ani, nici el nu mai știa... N-a aflat de bunăstarea părinților logodnicei decât în momentul în care s-a pus problema căsătoriei. Văzuse apartamentul luxos în care locuiau viitorii socri, dar nu avea habar de valoarea lucrurilor și, cu atât mai puțin, de tot ce dețineau pe lângă. Caty se grăbise la măritiș, era în vogă măritatul, toate colegile ei se căsătoriseră în timpul facultății. Ovidiu a aflat târziu, exact de la una din fostele colegi ale soției, că nevasta lui avusese o mulțime de parteneri, înaintea lui. Ovidiu nu luase chiar în serios bârfa asta și-apoi, își spunea, ce importanță putea să aibă trecutul ei, din moment ce cuplul lor funcționa impecabil? Fericirea deținea chipul perfect, al unei relații fără conflicte - Caty era o bună organizatoare, calmă, dar dinamică, suficient de autoritară și diplomată, ușor șmecheruță, chiar, pentru a ști să sugereze soțului ei toți pașii ce erau de urmat, astfel încât alesul ei să fie convins că el era „capul familiei”. Ovidiu se simțea bine, asigurat, dar totul devenise rutină curată, lipsită de tandrețe. Nu era foarte preocupat de faptul că-i lipsea ceva, valul vieții îl purta, zilnic, de la limanul căminului la cel al activității profesionale și invers... Se lăsa balansat, uneori se simțea plictisit, alteori o iritare neașteptată pune stăpânire pe el. Se apucase de fumat aproape imediat după ce intrase la primul job, un alt concesionar din zona periferică, a orașului. Tot socrii îl plasaseră. Trebuia să suporte, în fiecare dimineață, aglomerația de pe traseul lung, până la serviciu, și țigara i-a ținut companie. Apoi, a schimbat garajul, la același vânzător de mașini, care a deschis un nou show-room, în oraș. Făcea deplasări în timpul programului, însă activitatea nu presupunea efort fizic și kilogramele se acumulaseră.

Își dorea enorm să aibă copii, dar încă nu-și făcuseră apariția și, la drept vorbind, nici nu aveau cum. La începutul căsniciei, totul mergea perfect, numai că soția nu avea de gând să se grăbească

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

să devină mamă. După care, o acaparase într-atât viața profesională, că nici nu se mai gândea la altceva.

Acum, dintr-o dată, Ovidiu simțea că există. Parcă se trezea dintr-o letargie. El nu avusese decât două prietene în facultate, pe prima o iubise pătimăș, chiar dacă fata nu-i răspundea cu aceeași feroare, și suferise îndelungat, după ruptură. Ea fusese cea care îi dăduse „papucii”... Monica, cu aerul ei proaspăt, enigmatic, cu dezinvoltura și frumusețea ei, aproape că îl năucise.

Stăteau față în față, pe trotuar, Netto se uita când la unul, când la celălalt. Ovidiu o întrebă pe Monica:

- L-ai dresat la un centru specializat sau te ascultă pur și simplu?

- Tata e mare pasionat de câini, a avut vreo cinci, a citit mult despre și are metodele lui. El mi-a explicat cum să procedez și, oricum, ăsta e o minune...

- Poți fi în siguranță când ieși la plimbare, n-ai treabă... Sau te apără prietenul tău? Nu poți merge peste tot, cu câinele...

Monica nu dorea deloc să abordeze subiectul despre “prieten”. Îi spuse, evaziv:

- E ok, nu mă pot plânde... Trebuie să plec, mulțumesc mult. Îi întinse mâna și Ovidiu i-o reținu.

Se auzi spunând:

- Aș vrea să te mai văd. Desigur, dacă vrei și tu. Până la cauciucuri... Ai un prieten?

- Tu ai o soție, bănuiesc. Nu e cazul să ne vedem, Ovidiu. Îmi pare rău. Am plecat.

Trăgându-și mâna, o zbughi spre casă, spunându-i câinelui: „Netto, hai!”. Dar își simțea obraji luând foc.

Ovidiu rămase pironit, urmărind-o cum se îndepărtează în fugă. Era trist, se simțea bucăți plutind pe deasupra orașului. Asta i-a fost starea toată seara, acasă, unde era singur.

(va continua)

A A-F

Cred că mulți dintre cititorii revistei noastre o cunosc pe **Ottilia Ardeleanu**. Eu am descoperit-o prin 2012-2013, pe site-ul "rețeaua literară", a fost ca o revelație și, de atunci, nu conțesc să mă uimesc și să mă încânt de câtă creație literară - versuri, proză, recenzii de carte - și la ce cote remarcabile de calitate poate produce Ottilia. În ultimul timp, își completează expresia artistică cu artă vizuală.

Viața mi-a adus și ocazia de a o întâlni în realitate, în iulie 2019, la Constanța. A fost o zi cu adevărat fericită. Prietenia ei este valoroasă pentru mine și, crezând că nimic nu este întâmplător, am sentimentul aproape palpabil, că ne apropie energii subtile, care duc la vibrații înalte. Pentru cei care vor să afle mai multe despre omul complex și scriitoarea Ottilia Ardeleanu, redau câteva fragmente din prezentarea pe care am găsit-o pe blogul d-lui profesor-scriitor Petruț Pârvescu și pe care chiar ea a publicat-o recent.

«„Eu cred în destin tocmai pentru că de-a lungul vieții mi s-au pus la îndemână niște unelte și câteva însușiri cu care a trebuit să mă descurc la momentul oportun și nu mă refer aici numai la latura literară, ci la tot potențialul meu uman, profesional și artistic.”

(<https://scriitorul-destin-si-optiune.blogspot.com/2021/02/ottiliaardeleanu.html?sref=fb>)

Anica Andrei-Fraschini

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Otilia Ardeleanu

mi-a mai rămas un lucru de făcut

să-mi descopăr zâmbetul statuie
în fața celor care iubesc arta
în uralele lor să dau buzelor tremur
și culoare fără cuvinte
să simt cum celelalte zâmbete se așază
curioase peste el potrivindu-se

o foarfecă vă rog
am nevoie de-o foarfecă să-mi croiesc zâmbetul
închis între pânzele paingului veninos care
țese dintr-o grijă prostească
pereți din stofe stilate de oprit respirația pământului
e ca și cum expirațiile trăitorului produc efectul de seră
o constrângere apocaliptică dulce
picătura de arsenic pe care ar produce-o floarea cu cele mai harnice albine

dați-mi drumul la zâmbet
vreau să umble pe toate buzele înflorite de sărut
închis fără vină ce sentință frivolă
se gândește să sape o gură
de evadare cu aceste cuvinte-lopeți și cuvinte-târânăcoape

domnule doctor am buzele rănite
mi-au fost cusute de parcă prin cezariană am născut poezia asta mult dorită
tratată ca să nu moară de făt

să se facă dreptate buzelor mele cu care
vreau să rostesc răspicat că iubesc

iluzie optică

dimineața îmi privesc oglinda
reproducătoare de chipuri
mai ceva decât balaurul cu șapte capete
tot ce visele răvășesc în circumvoluțiuni
pe întuneric
se-arată aieva
până într-o zi când nu va mai rezista
și se va sparge în tot atâtea deziluzii
mi-ar fi teamă să privesc răspânditele cioburi
viscere ale prezentului
intrat fraudulos pe sub epiderma
ca sub un pământ poros

doar cuvinte nerostite
mișună pe obraji ei ceruiți de-o lumină gălbuie
izbucnită din perete în cascade
ușoare poezii lunecoase
umbrele se sting încet date la o parte de un ciot de soare
înfipt dinadins în perete
să țină agățată oglinda cea mincinoasă

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

acvariu

în fiecare primăvară
trebuie să schimbăm felul de a respira
cu unul subacvatic
fără străzi câmpii
soarele plutește ca o meduză
aproape de țărmul oamenilor
se poate opri
într-un cer limpede
abia după un nou răsărit

suntem orice altceva
decât ceea ce pretindem
copacii devin simple alge
închipuite altare
unde
rugăm iubiri pe care
nu am apucat să le trăim

bănuim sticla o iluzie
la primul semnal de femeie sirenă
hotărâm să ne întindem în pământ
bancuri să treacă peste noi
așa cum timpul o face
fără niciun regret

vortex

am să declar negreșit ziua ventilatoarelor
nu fac altceva decât să te ia pe sus să te ia de urechi
să te prindă de degete să-ți facă părul de gorgonă
să te rotească în sensul acelor de ceasornic
într-o nemulțumire zgomotoasă și graseiată
te scot din tine într-o octavă de sunete ruginite prăfuite
și te tot duc în țara farfuriilor zburătoare gânduri
dispersează lumini orbitale se ciocnesc de parapetei celești
se descompun în aceste câteva rânduri albe pe hârtia unei nopți
nevoită să le înghită ușor cu apa unei lacrimi reci
ca pe niște pastile de adormit singurătatea
amfitrioana sufletelor fără pereche

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

un alt fel de alb

*și ninge calm peste mizeria umană
ninge cu atâta dăruire
albul acela de spital
de halate scrobite
de formol și
aseptic
un gând se lasă domol și el
face o mică pată roșie peste cearșafurile boțite
de la o rană care nu se închide de mult
deși chirurgul a tăiat cu mai multe cuvinte
sterilizate și ascuțite
până la durerea aceea care
nu mai încetează să curgă
o lumină rotundă cât soarele
se apropie de sufletul în derivă
aproape că prăjește ultima speranță
aud metalic orice flux-reflux
valuri-valuri de inconștiență
lovesc în inimă și nu pot ascunde venirea-plecarea
de aparatul cu zimți verzi care cresc și descresc
de parcă mi-ar cânta o baladă trecută prin războaie
picuri de viață plâng prin conducte
la topirea compasiunilor șușotind să nu fie auzite
dar prin vene această ninsoare lină
făcută apă
de emoție că aș putea levita
mult prea sus ajunge la mine
soarele din tavan apune și totul adoarme într-un vis alb ca globulele care se întrec pe sine*

epidermă de iarnă

(se dedică septuagenarului poet Pere Bessó)

*cea mai fină dimineață
deschizi obloanele orizontului cu ambele mâini
și norii de fum ițesc din ascunzișuri capete de zmeu roșietic
safari deasupra plajei bătătorite
cu melci și scoici înghețate
gândurile mele
cu dinți de lapte
lumina pitește în pumni de zăpadă
ghirlande
un coridor de aer nesugrumat arc peste pod
scutură ușor insomniile
înspre mare anii plutesc în vogă
de un albastru extravagant
coapse dezvelite
în ritualul trezirii
pe aceeași linie suavă a vieții*

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

de epocă. de aur. de valentine's

*o producție la hectar umflată din cifre rotunde
vehiculată trompetist pe la viața satului
pe paginile tabloidelor ori la marile adunări generale
niciodată refuzată la export transportată impecabil în cutii uriașe
trimisă fără regrete înafară pentru un camion de portocale
(de)dată pe țigări de contrabandă și cafea cu arome străine
fluturată pe roșul steagurilor la zile mari și dinamic
pe stadioane ea însăși golul trimis în poarta adversarului*

*o doamnă pe tocuri guban neapărat cu fusta peste genunchi
și totdeauna la brațul unui bărbat cu stare
fudul dar nu destul
dusă pe la spectacolul lumii să se depresurizeze de plictis*

*semănând cu prima rachetă spre lună
trimisă spre a proba universul
s-a împuținat atât de mult
caz izolat fără să iasă din tiparul politic
fără să afecteze întregul glob
se pare că s-a găsit antidotul împotriva ei și
mai bine de jumătate din populație s-a vaccinat deja*

dragobete

*îți scriu inima cu pastă roșie
de la stânga la dreapta
un c mic de tipar
de jos în sus
în oglindă
încă unul bine lipit
două părți egale
un transplant reușit pe foaia de hârtie*

*începe să bată
așa de repede că abia apuc
să-i compun un trup
toate cuvintele se scriu fulgerător
și difuzează firesc
poezie*

*dacă ai găsit natura necesară creației
acum te rog desenează
cum știi tu mai bine
cuvântul acesta care
îmi sare din piept
nebunește*

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

scaunul acesta

*cunoaște atâta istorie în pielea lui roasă
pe la margini s-au agățat atâtea
stofe atâtea fuste și atâți pantaloni
păstrează încă forme de femei și bărbați
mirosul lor felul de a sta greutatea și toate mișcările
o piesă de muzeu valoroasă la care te uiți impresionat
a rezistat atâtor generații*

*punct de atracție moment de entuziasm
mii de persoane fac poze în acesta
ca și cum ar fi tronul vreunui rege
ba chiar rup bucăți din el și le păstrează
ca pe niște moaște
aerul devine somptuos templu imaginar*

*în profunzime are chiar și urme de tălpi
de pe când fata în casă ori de serviciu ori
cea mai fără de noroc se cocoța să șteargă
geamurile către visare*

scârțâie de câte ori se anunță o zi neagră

pe patul rugăminții

*hei nu mă goni din tine
disperato nu-mi arunca zilele în iad
nu te grăbi să-mi dai de pomană toamna asta
cu sâni doldora de fructe
nu-mi trage cerul pe față ca o mască de oxigen
și nu-mi injecta anesteziant liniștea
vreau să te trăiesc mă auzi vreau să trepidez
mai am de iubit ce n-am iubit încă
ce n-am știut să iubesc nebunește
mai am de spus de atâtea ori te iubesc
și încă pe atâta de primit
mai am de îndurat prietenii
de parcurs oameni
cumplito ai intrat să-mi sapi trupul
ari și ari cu atâtea obiecte tăioase
mă răscolești îmi arunci sămânță de îngrijorare
și îmi îngropi sufletul
adânc mă scrutezi parcă ai căuta
fericirea în carul cu fân
însoțește-mă încă o vreme
tu năvalnico mai stai să bârfim la o cafea amară
știi ce nu-mi place la tine
capriciul ăsta mios
de glucoză
și nu-mi tăia entuziasmul cu bisturiul
ia mai scutește-mă cu leucemia asta a ta*

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Carmen Georgeta Popescu

Dublul sens unic

(roman... fragment)

Puntea suspinelor

Camelia obișnuia să spună că marțea e zi norocoasă. Cine o auzea, se înfiora și mai mult la gândul că afurisitul de ghinion îi pânđește pe oameni la fiecare pas, după fiecare colț, iar ei parcă nici nu-i pasă. E de mirare că i se întâmplă atâtea?

– Superstiții, dragilor, acestea sunt doar superstiții! Nu vedeți că nu vă ajută la nimic? Voi ce-ați vrea, să nu mai fie zilele de marți în calendar, pentru că vă temeți de ghinion? Atunci, haideți să le desființăm! La fel și pe cele de treisprezece! Să omorâm pisicile negre, să aruncăm toate gălețile goale, să alungăm oamenii cu semne particulare, ca nu cumva să ne deoache! Iar mâine, la fel de impetuoși, să inventăm alte motive și s-o luăm de capăt, ca și cum scopul vieții noastre ar fi să doborâm ghinionul, atâta tot și, gata, vom fi fericiți! Nici de moarte n-am mai avea de ce să ne temem, nu-i așa? Dar ne-am umfla pieptul de mândrie că am fost cei care au descoperit și au înlăturat marea cauză a tuturor suferințelor omenеști!

Nimeni nu știa cum să reacționeze la o asemenea tiradă, fiindcă vocea ei abia se auzea. Ochii nu i se mișcau sfidători de la unul la altul, nu loveau și nu cereau nimic. Trupul ei mic se ghemuia și se legăna pe acorduri doar de sufletul ei auzite. O priveau circumspecți, ridicau din sprâncene, își lăsau colțurile gurii în jos și, după niște clipe de care voiau să uite imediat, își vedeau de drum, bombănind. În urma lor, Camelia simțea milă și neputință în același timp. Ar fi vrut să-i ajute, dar nu putea urni bolovanul de pe sufletul lor de una singură.

Nu-și aducea aminte dacă pe Radu l-a întâlnit într-o asemenea zi, iar acum nici nu mai avea importanță. Ghinion sau nu, Radu rămânea în continuare o realitate învăluită în ceață, exact ca și văzduhul pe care îl privea de la fereastră. Până și soarele era firav și somnoros la ora aceea, dar se ridicase și pășea mai departe.

Se apropiau orele amiezii. Adusese în sufragerie niște cutii și începu să le desfacă. Mai erau destule lucruri împachetate, nepuse la locul lor. Așa s-a întâmplat după fiecare mutare. Știa că-i trebuie răbdare și chef să se ocupe de toate astea și nu se poate spune că astăzi avea numai decît chef de așa ceva. Dar nici nu-i displăcea. Maia era la serviciu, iar în casă nu mai era nimeni altcineva, care s-o preseze ori s-o atingă brutal cu vreo observație. Era din nou liberă să trăiască așa cum îi place, cum își dorește. Cel puțin, așa considerau unii. Ce ironie! Ea n-a simțit niciodată că libertatea este posibilă doar în afara căsătoriei. Libertatea și iubirea nu se exclud, nu se condiționează, nu se împiedică una de alta. Însă așa gândea, pare-se, numai ea. Acum era liberă, și totuși asta nu însemna că putea opri timpul în loc sau că putea ține evenimentele în aer, ca un magician, până când ar fi simțit că și-a găsit locul și liniștea.

De fapt, ce aștepta ea să se întâmple? Fiindcă niciodată nu se întâmplă să fie cineva trist sau fericit, mereu există motive care îl aduc într-o asemenea încăpere. Fiecare intră acolo din curiozitate, neatenție, din neascultarea sfatului cuiva ori pur și simplu din nevoia de a pricepe de ce viața are atâtea încăperi și de ce nu seamănă una cu cealaltă. Camelia vizitase deja destule încăperi. În unele se simțise foarte bine, parcă se vedea în oglindă. În altele, cuprinsă din toate părțile de frigurile unui răspuns care întârzia să-i deschidă calea spre lumină, se împiedica în propriile sale percepții, se încâlcea în dorințele pe care nu le mai putea deosebi între ele, astfel încât, obosită și descumpănită, îi era indiferent dacă pleca sau dacă mai rămânea acolo o vreme. Și totuși, în acele odăi n-a întârziat prea mult. Ea e femeia care s-a născut rîzînd, care și-a trăit viața cu voioșie și probabil tot așa o să și moară: cu zâmbetul pe buze.

Dar în acea zi era tristă. Ținea în palme globul mare și lucios, primit în dar de la Elena, iarna trecută. Era un glob neobișnuit nu atât pentru mărimea lui, ci pentru că era negru. Cine împodobește bradul cu globuri negre?! În familia ei, așa ceva nu s-a întâmplat niciodată; cel mult, au fost cele albastru-închis, care aduceau în casă un strop de cer înghețat, decupat din nopțile din ce în ce mai adânci. Radu fusese de-a dreptul oripilat când l-a văzut. Nu a spus-o, dar Camelia i-a simțit iritarea și efortul de-a se arăta încântat de veselia lor în fața stranietății obiectului agățat în brad. Probabil i s-a părut de-a dreptul extravagant pentru tradiționala sărbătoare a Crăciunului, dacă nu cumva chiar un semn de rău augur pentru anul care se grăbea să le bată la ușă.

Globul imens și negru, descoperit în cutia cu ornamente, îi învălmășea simțurile. Într-o tăcere binefăcătoare, Camelia încerca să înțeleagă de ce nu e sigură nici că vrea să păstreze globul, nici că ar fi mai bine să-l spargă și să-l arunce cu tot cu amintirile lipite de el. Atât de intens privea

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

cum se juca lumina pe rotundul acela perfect, încât îl văzu dintr-odată levitând în cameră, mișcându-se din ce în ce mai repede. Dintr-o sferă, cu neputință de oprit din rotirea amețitoare, imprezizibilul glob se prefăcu în paralelipiped. Își întindea neconținut pereții în toate direcțiile, creștea ca un abur multicolor pe ritmurile inimii și respirației sale gata să-i spargă timpanele. Și din concentrarea unor particule doar imaginate se contura tot mai mult o figură umană, cu mâini și picioare, cu un trup ce nu dorea atingerea. După câteva clipe, i se vedeau și ochii. Din părul lung, proaspăt spălat, venea spre ea mirosul unui parfum cunoscut.

- De ce mă așteptai? o întrebă Elena, iritată.

Camelia tresări. Mai mult de atât nici n-ar fi fost posibil, fiindcă își dăduse seama că nu putea fugi de imaginea care o țintuia locului cu o putere nebănuită. Nu se gândise niciodată la o asemenea reîntâlnire cu Elena. Stătea pe covor, ființă liberă și totuși captiva unui moment ce friza nebunia, întrebându-se cu firească uimire ce era anormal și condamnabil, dacă ar vrea ca Elena să se întoarcă? Au fost atât de apropiate... Da, dar nu așa! Simțind presiunea ce apăsa pe așteptarea răspunsului, privi imaginea Elenei câteva secunde și-i spuse:

- Nu știu dacă te așteptam, dar eu cel puțin mă bucur! Ceea ce nu simt și din partea ta.

- Spre deosebire de tine, eu nu sufăr de sindromul Stockholm.

- Stai așa! Vrei să spui că eu te consider agresor? Ești culmea!

- Nu la mine mă refeream. Ți-am dat o grămadă de indicii că Radu e prăpastia în care te afunzi și mă tragi și pe mine acolo.

- Adică, am făcut-o intenționat?

- Degeaba m-am zbatut, nu ai vrut să vezi adevărul.

- Adevărul cui, Elena, al tău? Dar pe-al meu l-ai văzut vreodată?

Cameliei îi venea să plângă și să nu-i mai pese că se va spune despre ea că nu e suficient de puternică. A obosit să-și ascundă amărăciunea în zâmbetul chemat de fiecare dată să o salveze. De cine să o salveze? În fiecare om trăiesc o mie de insule, neștiute și nevăzute de cei din afară, adevărate sanctuare pentru clipele când aerul devine înghețat de atâta însingurare. Acolo se întâlnesc furtunile iscate de părerile altora cu lacătele pe care ei înșiși le-au pus minții ori inimii lor. Cine, dacă nu zâmbetul, le poate da curajul să le înfrunte și pe unele, și pe celelalte?

Ca și cum ar fi știut ce o necăjea pe Camelia, Elena își pregătea cuvintele pe care de mult voia să i le spună.

- Ți-aș răspunde la toate întrebările, numai că tu nu vei ține cont că mi-a părut de tine. Ceea ce văd cu ușurință este că doar cu atâta ai rămas: cu marele tău adevăr, un fir nesigur între ceea ce s-a petrecut și ceea ce încerci să-ți explici cu filosofii tale. Ți-e mai bine așa, singură și nesigură?

Camelia mai avea un pic și intra din nou în muțenia cu care și-a acoperit uneori dezamăgirile și din care s-a ridicat doar pentru a mai încerca o dată să-și afle locul printre oameni. Poate era timpul să capituleze și să uite de toate, ca și cum nici n-au fost. Își îndreptă spatele și îi răspunse Elenei cu o claritate neașteptată:

- Nu eu am vrut să te înverșunezi împotriva mea și să întrerupi orice legătură între noi. Ce dovadă ai avut că te acuzam de impostură, alta decât frustrarea că lucrurile nu au mers așa cum te-ai așteptat tu în acea excursie? Poate a fost vorba despre propriul tău sentiment de vină, pe care n-ai vrut să ți-l asumi și l-ai aruncat asupra mea. Nici măcar nu ai fost de acord să discutăm, când te-ai întors.

- Crezi că mai aveam nevoie de explicațiile tale?

- Nici acum nu ai? A trecut ceva vreme...

- Cu ce m-ar ajuta mai mult decât atunci? Modul tău de gândire nu s-a schimbat, iar mie numai de prelegeri nu-mi arde. Fii sinceră și recunoaște că încă mă judeci pentru mercantilismul de care zici că am dat dovadă! Adu-ți bine aminte acea perioadă! Tu erai într-un impas, eu încercam să ies din altul și mai mare. Nu aveam dreptul la o încercare?

- Mințind? Lăsând impresia că ești îngerul alb și dulce pentru acel bărbat? Nu! Ai fost o vânzătoare de iluzii.

- Știam că așa îmi vei spune, de aceea ți-am pregătit o ultimă întrebare.

Chipul Elenei, în loc să se crispeze și să arunce valuri de învinuiri spre Camelia, se întunecă. Marginile lui, și așa nesigure, începură să tremure tot mai mult. Camelia se panică, simțea că pierde contactul cu Elena și nu va afla ceea ce era de maximă importanță pentru ea.

- Stai! îi zise. Nu pleca înainte de a-mi explica ce-mi reproșezi, de fapt, cu tonul tău de superioritate!? Ți se pare că sunt aberantă când spun că oamenii trebuie să fie sinceri? Nu pretind că am reușit întotdeauna să fiu așa, dar măcar mi-am făcut o țință din sinceritate, un itinerariu de viață.

- Uite, asta e problema ta - idealizezi prea mult! Crezi că toți oamenii sunt mari căutători

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

ai adevărului, că toți pot înțelege cu ușurință ce au de făcut, dar n-o fac din comoditate ori din răutate și cer întruna ajutor de la alții. Tu nu înțelegi că oamenii trăiesc în cercurile lor așa cum pot, așa cum știi ei mai bine, cu sau fără Dumnezeu, respectând ori neavând habar de morală. O ființă ca tine nu face decât să-i tulbure. Îți asumi cumva rezultatul acelei tulburări, te întorci să le netezești îndoiala? Nu cred! Și chiar dacă ai vrea să o faci, le-ai putea împrumuta ochii tăi tuturor?

Camelia abia mai respira. Viața este un stand-up, nu o repetare mecanică, ar fi vrut să-i spună. Cu ultimele puteri, dădu drumul gândurilor cuprinse de flăcări uriașe.

– Morala nu se limitează la cele zece porunci din Biblie și nici nu a rămas neschimbată de-a lungul timpului. Eu nu sunt supărată pentru că ai fi încălcat nu știu ce normă morală, ci fiindcă ai călcat pe sufletul cuiva și apoi și pe al tău. Și nu vezi că nefericirea ta mă doare ca și cum ar fi a mea...

– De ce tot amesteci religia în orice subiect? Parcă ai fi obsedată de ea...

– Dar a respinge religia nu e tot obsesie, Elena? Uite ce ușor îți este să pui la îndoială credința cuiva! Știi cumva cât de greu este pentru acela să susțină ceea ce afirmă, când tu te ascunzi în spatele unei aparente neînțelegeri?

– Poate e prea mult spus că ai o problemă, adăugă Elena, cu capul în piept. Într-un fel, aș vrea să fiu și eu ca tine. Dar dacă nu sunt, de ce mă faci să mă simt fără merite, de ce îmi refuzi dreptul la o șansă?

– Deci, așa arată concluzia la care ai ajuns, referitor la intențiile mele în ce te privea! zise Camelia, descumpănită. În cazul ăsta, nu mai pot adăuga nimic, m-aș lupta cu morile de vânt. Vreau să aud și acea ultimă întrebare.

– Care este diferența dintre a minți pe cineva și a te minți pe tine însăși?

Camelia se sufoca. Nu înțelegea ce se întâmplase cu Elena astă-vară, unde dispăruse fair play-ul cu care abordau ele orice aspect al vieții. Nu mai era valabil adevărul că nimeni nu e perfect decât în aria și conform propriului standard, că acest adevăr, cu siguranță relativ, nu reprezintă un motiv să ne rușinăm ori, mai rău, să avem resentimente față de cel care ne atenționează în vreun fel? Răceala Elenei o durea, durerea o înverșuna, iar furia înverșunării o devora cu o poftă neomească. S-a trezit înțepenită și cu furnicături în degetele de la mâini și picioare. Rotirea aceea misterioasă a dispărut brusc, așa cum și apăruse, de altfel, și n-a lăsat în urmă nici măcar mirosul de parfum pe care îl recunoscuse cu ușurință. A luat globul cu grijă, apoi l-a așezat înapoi în cutie. A lipit cutia cu bandă adezivă de jur împrejur, grăbită, de parcă i-ar fi fost teamă să nu prindă iarăși viață conținutul ei. Ce naiba a fost asta, se întreba tremurând și trăgând de mânerul sertarului servantei, ca să găsească ceva de legat. I-ar trebui o panglică, se dumiri imediat. Negăsind una neagră sau măcar gri cu dungi ori cu buline, o luă pe cea roșie, apărută, nu se știe cum, deasupra.

În picioare, lângă masa din mijlocul sufrageriei, dreaptă și tăcută, Camelia se felicita că nu uitase adresa Elenei. Împachetă totul în hârtie albă și porni hotărâtă spre oficiul poștal. Pe drum își aminti de panglica roșie. Nu i se părea potrivită cu starea ei și nici cu certitudinea că o amintire va rămâne întotdeauna doar o amintire, nimic mai mult. Să intre într-un magazin și să cumpere altă panglică, de altă culoare, de exemplu, una albă? Se răzgândi după numai o clipă și își zâmbi îngăduitoare, în timp ce trecea pe lângă bărbați și femei, grăbiți să ajungă fiecare undeva. Oameni buni, să nu ne amăgim! Sunt o mulțime de amintiri care par de-a dreptul urâte, de care am vrea să uităm, dar oare e posibil? Așa că, uneori, trebuie să facem un efort ca ele să arate bine măcar pe dinafară.

Nuditatea zorilor

Poemele acestei lumi,
lăsate uneori anume fără titlu,
îmi amintesc de oameni făcători de chei,
cei supărați treceau pe lângă ei
grăbiți, de frică să nu se deschidă adevărul,
în casa celor frământați de gând
încă scrâșnea durerea bobului de mei,
iar cei cu mâinile lipite la urechi
păreau că-ngroapă scoica în nisip.

În tot vacarmul zilei fără chip
doar unii se opreau să le zâmbească,
în ochii-aceleora își lepădase pielea
și șarpele, și fulgerul, și mărul.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Arta conversației

Nu m-ai întâlnit niciodată în scâncetul tău,
nu mă poți recunoaște după mirosul durerii
mutată fără chirie în om,
sufletul meu a încălțat demult
pantofi mătăsoși de balerină,
astăzi, nu mai visează
cai împiedicați la tulpină de pom.

Dacă vrei totuși să vorbim despre lacrimă,
du-te!

La capătul lumii i-am îngropat sărăcia,
mirosea a punte ruptă de gânduri,
titluri pompoase, incerte, neclare
în două felii împărțeau cărarea,
a treia lua chipul țarușului adâncit în pământ
a uitare.

Despre călătoria lacrimilor nu vei ști,
cât încă nu-nțelegi cum râd copiii lor în somn,
egal ți-e doar surâsu-n balansare,
și doar fereastra lui va sufoca descântul orb
ce te-a-ndemnat să nu-l iubești pe omul fericit,
să nu-l primești, ci să te temi de el,
că îți aruncă frica în afară.

Acel străin are lumina-n pumni,
prelung cântată și apoi lăsată
în loc de lacrimă, de fiecare dată,
când trece pe la poarta ta.

Cu un pas înainte

Prin punctul meu de vedere trec sute
milioane de crâmpie de gând
oamenii mi le aduc
tot ei le uită la mine și plâng
așa cum își plânge ploaia cărarea
pe care nu se poate întoarce în văzduh

sunt unul dintre cei care știu să pășesc
de asta am răni pe ochii deschiși
cine lovea îmi spunea că nu m-a zărit
vinovată sunt eu că i-am sărit în drum
ca așchia desprinsă de trunchi

I-am crezut și am trecut strada încet
spaima zăcea aruncată pe jos
firesc ar fi fost să mă plimb fără griji
dar nu e așa
mi-e spatele plin
de urmele celor ce nu mă iubesc

e clar
nu știu să mă ocolesc
văd norii treziți cu noaptea în cap
făpturi alergând de propriul coșmar
și-mi vine să întorc retina pe dos
cum întorci clepsidra
să compună uvertura luminii
au gura deschisă ca un vulcan
țipă că lumea a rămas împietrită la mal
de frica mersului pe ape

hei norilor atât de albi în amintirea mea
cine-a iubit iubește mereu
însetatul nu bea toată apa din pahar
cât mai pot ține răsăritul într-o mână
iar cu cealaltă
să-i fac semnul crucii nopții trecute cu greu
n-o să mă umple nimeni de gol
o sumedenie de fluturi îmi caută inima

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

AMAR(a)

(roman în curs de apariție -2021)

Capitolul 1

Păsări cu trupurile arcuite săgetează aerul aprins al amiezii, coboară pe ramurile cotropite de frunze ori la ferestre, să-și mai tragă sufletul, apoi dispar dintr-o dată, lăsând în urmă un țipăt scurt. Mișcările lor în zig-zag, repezi și imprevizibile, caută să ia vântul prin surprindere, să-i provoace ieșirea din locul unde s-a ascuns și moțâie de mai bine de două săptămâni. Măcar o adiere să aducă peste lume, un evantai miniatural cu care să bucure pomii amenințați de arșiță și oamenii cuprinși de moleșeală. Dar vântul e de negăsit. Cu toate acestea, amiaza e promițătoare. Seamănă cu vecina de la etajul doi, bruneta care-și aruncă fierbințeala pe fereastră și se plimbă goală dintr-o odaie în alta, în blocul din față, scriind cu unduirile ei un mesaj neechivoc. Literele își întind provocarea până la mine. Caut privitor cu normă întreagă și plata după posibilități. Ale privitorului, evident. Îmi trec în revistă posibilitățile și rămân indiferent. În acest moment, o femeie goală pe dinafară nu-mi poate umple golul interior. Mai e nevoie și de sare pentru asta, de alcalinizarea, în etape și în adâncime, a întregii mele ființe. Apa aceea sărată, țâșnind prin toți porii, n-ar hrăni și nu ar vindeca nimic, însă ar avea puterea de a neutraliza reziduurile mele acide, lichifiindu-le și expulzându-le printr-o naștere ce durează și durează. Dar de unde atâta timp pentru dăruire, în această lume cuprinsă de miraje? Eu însumi fac parte din vârtej. Păcat de vecină, chiar arată bine!

M-am închis în cameră ca într-o etuvă, tăcând, aruncând în stânga și în dreapta priviri fără sens, urmărind cum nu simt și nu gândesc nimic. Un fel de moment zero numai al meu. Apoi a venit Virgil și am discutat câteva minute. E foarte bine că te duci, mi-a spus în final. Încerca să fie detașat, dar un mănunchi de gânduri porni de la el și se cuibări în inima mea. Gânduri bune, lipsite de nuanțele viclene ale ipocriziei, dar umbrite de valul de emoție ce l-a cuprins, auzind de la mine ce s-a întâmplat.

Virgil e soțul mamei mele, pensionar, un om bun cum nu prea mi-a fost dat să cunosc. Și totuși, eu nu i-am spus „tată” niciodată, doar Virgil. A fost propunerea lui, pe când aveam câțiva ani și nu înțelegeam de ce s-a mutat la noi. Bate palma! a zis el atunci, și mie mi-a plăcut că eram tratat ca un om mare. Jur că i-am spus „tată” de nu știu câte ori, dar numai în gând. Atunci, mă pomeneam cu un zâmbet frumos, așezat deasupra întrebării mai vechi și săcâitoare, dar, până la urmă, învingea tot întrebarea. „Unde este bărbatul căruia îi spuneam, cândva, tată, unde se pierdea după ce ne întâlneam în oraș?”. Mai târziu, am descoperit că tata avea altă casă, altă soție și un copil pe care îl striga, iubitor, Amalia. Amara, îl corecta ființa aceea plătând, cu figură de om fericit. Eu sunt Amara, spunea alintându-se și, cât ai clipi din ochi, i se urca pe genunchi. Îi cuprindea gâtul posesiv și el nu se ferea. Eu n-aveam de ce s-o imit, băieții nu se maimuțăresc precum fetele, îmi spuneam și mă simțeam superior.

Tata mă luase la Șotânga, să mă bucur de prezența lui liniștitoare, de aerul curat care năvălea dinspre pădurea ce înconjura satul și să mă joc cu sora mea – așa mi-o prezentase când am ajuns acolo. Dar eu nu conteneam să mă întreb cum poate fi acea creatură soră cu mine – e cu un an mai mare și nu locuim împreună. Eram o familie ciudată: doi copii aproape de-o seamă și două mame, fiecare cu mama lui. Dar tatăl? Pe el cum să-l împărțim, ca să nu sufere niciunul dintre noi? Ia tu o jumătate și eu o jumătate, era în stare să spună Amara, dar sunt sigur că ea ar fi ales jumătatea unde bătea inima lui. Pe aceea o voiam și eu. Pe aceea n-am avut-o decât arareori și numai din cauza prezenței ei sigure și continue, un nor ce-mi pune existența în umbră. Să mă mir că toată viața am avut senzația că mă urmărește furtuna, că pasul meu este egal cu pasul ei, orice aș face?

Mă îmbrac lejer și ies în fața blocului, fără grabă și fără să mănânc. Prefer să înghit pe stomacul gol această ultimă intersectare cu numele Amarei, ca să-l pot voma apoi în totalitate. Doar așa mă voi elibera de simțământul absurd, aproape trufaș, pe care îl hrănesc de atâția ani, ca și cum n-aș mai fi eu însumi, dacă l-aș lăsa cumva să moară. Dar dacă tot l-am considerat absurd, cum era să-i găsec un rost? Am renunțat până și la a-i căuta o scuză. Iar acum e atât de târziu pentru orice, încât aș putea fi fericit că s-a găsit o soluție să-mi fie extirpat. Nu chiar de azi, nici de mâine, dar există o șansă. Mă refer la șansa mea de a fi fericit.

Până la Șotânga sunt zece kilometri, o nimica toată, dar drumurile mele nu mai trec pe acolo, de multă vreme. Le-am scos de pe hartă și n-am pus nimic în loc. Uneori, un gol e mai semnificativ prin el însuși, are un rol, există variante de a fi anulat prin adăugarea a ceva, iar dacă nu, e rezerva de spațiu unde să te așezi cu bruma ta de vise ponosite, roase de lunga așteptare a unei

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

implozii totale, în care fericirea să cotropească vidul pe care îl cari cu tine, ca pe o emblemă. Doar că, în loc de asta, e mai probabil să ai parte de o explozie și apoi de un mic inventar, să vezi ce a mai rămas din tine. Căci așa e viața pentru unii – are numai ieșiri de urgență, ieșiri din decor, dar nici o intrare sigură până în miezul ei. Ești ceva, cumva, oricum imposibil de precizat, dar niciodată nu ești o ființă amfibie, să plutești în voie pentru o zi, pentru o vreme, să nu mai fii izbit ba de un mal, ba de altul al inimii, încât până și scufundarea finală să ți se pară acceptabilă. De asta nu beau până să mă îmbăt, iar de droguri nici nu poate fi vorba. Vreau plutiri naturale. Dacă nu mi-am putut liniști sufletul cu adevărul, de ce să mă încred în puterea unei amăgiri?

La drept vorbind, nu eram obligat să particip la acest eveniment anunțat cu ancestralele semne – poarta deschisă și o eșarfă neagră legată deasupra ușii. O poartă către ce și pentru cine? Dacă cel care moare e sufletul (căci pentru suflet ne rugăm și facem pomeni), el nu are nevoie de cărarea pe care i-o facem noi. N-a avut nevoie de ea niciodată. Doar trupul nu este în stare să se strecoare atent și grațios printre moleculele de oxigen, doar trupului îi trebuie o poartă, un indicator și o moarte care să-i arate că, în final, toate ajung să-i simtă îmbrățișarea, toate se transformă în aburii care dispar fără urmă dincolo de orizont. Da, trupului și minții care îi cântă în strună. Cum spuneam, nu eram obligat la nimic, dar vestea că Amara a murit m-a făcut să am un fel de amețeală, o tresărire. În sfârșit îmi voi putea măsura alienarea în prezența sursei care a generat-o, îmi spun, și așa este. Parcă încep să simt cum ființa mea chircită se îndreaptă de spate și devine mai înaltă.

De la biserica așezată la intersecție de drumuri, o iau spre stânga, trec de primărie, apoi fac la dreapta și urc până ajung în dreptul casei Amarei. La poartă sunt două femei. Îi explică ceva unui bărbat gata să-și încalce bicicleta și să plece în misiune. Nu mai cunosc pe nimeni în sat și asta îmi convine, nu voi fi obligat să le povestesc ce am mai făcut între timp, iar mie chiar nu mi-e dor de ceea ce mi-ar putea povesti ei. Trăim în lumi diferite, intangibile. Nu știm să ne alcătuim decât propria lume, fie ea oricât de mică și neatractivă. E a noastră, am plăti asasinii ca să ne-o apere de nou-veniți și de toate emoțiile pe care ni le-ar provoca cu apariția lor neașteptată. Singura apariție dorită, jinduită pe ascuns de fiecare e cea imposibil de realizat, căci nu există nimeni să ne scoată din mrejele realității, vii și nevătămați, puri ca la începuturi. Și, să ne ducă unde?!

O să las mașina mai sus de casă, nu vreau să atrag atenția nimănui. Zăresc un podeț acătării, betonat, ceva mai în față. Nu are balustrade, deci e foarte bine. Iau cele patru garoafe galbene de pe bancheta din spate și încui portierele. Gestul meu e în ton cu atmosfera, cu momentul – aici s-a încuiat ceva pentru totdeauna. Moartea e cifra care nu a fost spart niciodată. Poate, de asta le-a venit oamenilor ideea să lase poarta deschisă la astfel de ocazii.

Abia apuc să fac un pas și aud în spatele meu:

– Parchează mașina în curte!

Mă întorc automat și văd o tânără cum deschide poarta și nu-și pune problema că eu o voi refuza. Cu gândul la mașina pe care o vreau în siguranță, urc la volan și execut comanda imediat. O fi deformare profesională, îmi zic, dar nu mă deranjează. Cobor și nu uit să iau florile. Patru la număr, așa e obiceiul. Tânăra închide poarta și vine spre mine grăbită.

– Stai liniștit, îmi spune, că nu cer taxă! Și nici florile galbene nu îmi plac.

Mă uit la ea și mă pufnește râsul. Seamănă cu un papagal: colanți violet, o cămașă turcoaz și cunoscutele „balerini” în picioare, roșii și subțiri, cu un model perforat pe margini și spre vârful rotunjit. Părul e strâns la spate, iar ochii albaștri îmi par anormal de mari și rotunzi, mă înghit cu privirea lor întinsă peste tot, chiar dincolo de mine. Îmi spune direct:

– Ești atât de mirat, că-mi vine să te întreb de pe ce planetă ai aterizat. Sau te așteptai să ies cu șorțul de bucătărie, pus peste ce-o fi, și cu o pereche de șlapi de cauciuc în picioare? Să stau mută de mirare că văd un bărbat la mine în curte și să nu scot o vorbă.

Vorbește apăsător, cu intonație. Vocea ei este clară și plăcută, parcă ar cânta.

– Bună! Îi zic eu politicos. Mulțumesc pentru...

Fac semn spre mașină. Nu-mi găsesc cuvintele, poate, și din cauză că mă privește insistent, întrebător, dar nu tâmpă, nici impertinentă.

– O grijă mai puțin și pentru mine, rostește ea imediat. Nu am chef de necazuri tocmai azi. Ai venit la înmormântare?

– Da, îi răspund sec.

– Probabil că ai fost coleg de școală cu Amalia. Poate, ai și iubit-o. Altfel, de ce să te fi deplasat până aici? Ești singurul, n-am văzut alți tineri în curte. Frumos din partea ta!

Să-i spun că am venit să-mi gust satisfacția de a fi scăpat de Amara? Doamne ferește! Sunt sigur că m-ar alunga nu numai din curte, dar și din sat. M-ar fugări până la Târgoviște, că e în formă bună, nu ca mine, moleșit până în vârful unghiilor. Cât despre iubirea mea pentru Amalia...

**Creații spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

– Eu sunt Marița, se prezintă tânăra și se îndreaptă spre intrarea în casă.

O privesc prost și ascult cum îmi aruncă, în trecere, o mică explicație:

– Am treabă. Vreau să invoc ploaia pentru diseară, ca să spele necazul și tristețea din sat.

Moartea Amaliei a băgat tremuriciul în toți. Atât de tânără și de bună!

La orice m-am așteptat pe ziua de azi, dar nu la o prezență atât de ieșită din comun. Pentru câteva momente, uitasem de Amara, dar Marița cu ochii mari și vocea cântată m-a readus la realitate. Îi spun că am și eu o treabă importantă de făcut și ies din curte, păstrând încă o urmă din surâsul de mai devreme.

Mă apropiez de poarta deschisă și îi salut pe cei întâlniți cu o aplecare a capului. Nu mă tulbură, nici nu mă animă vânzoleala din curtea transformată în centru de comandă pentru pregătirile de înmormântare. Cu adevărat interesant ar fi să-mi pot pregăti propria înmormântare, dar așa ceva nu-i este dat omului. Cel mult, i se dă iluzia că s-a pregătit pentru moarte, iluzia ignorantului, a naivului cu părul deja cărunț, dar cu setea de a trăi, chiar încă un secol, mai vie ca niciodată. Fugi moarte la altcineva! Eu mai am treabă, zice acela, și moartea nu se poate întoarce acasă cu mâinile goale, trebuie să care ceva. Și atunci ia la întâmplare pe cine găsește în cale. Ce altă explicație să aibă omul care a văzut-o și tocmai a alungat-o cu câteva vorbe? Își face cruce, dă să jelească, dar bucuria că a scăpat teafăr îi netezește încruntătura de pe frunte și mai că începe să râdă. Se înspăimântă însă la gândul că se va trăda în fața celorlalți, de asta își pune repejor o mască, altfel nu va fi în rând cu ei. E lecția pe care a învățat-o de nevoie și destul de devreme, doar nu e cu nimic mai rău ca alții.

Va trebui să intru în casă și să arăt că sufăr. O, toți ochii vor fi pe mine! Toți vor căuta locul în care durerea își va înfige pumnalul și va da startul lacrimilor ori țipătului sfâșietor. De sânge, durerea nu se va atinge. Sângele o hrănește, aerul o hrănește. Totul o ține în viață, pentru că tu, omule, depozitarul ei, rămâi viu în continuare și crezi că așa va fi pe veci. Dar ea știe că te amăgești. Poate că de asta devine, la un moment dat, suportabilă. Se lipește de tine și tu începi să ai încredere că nu te va părăsi, așa cum au făcut-o alții. Ești dispus să o și iubești. Ei, asta nu am s-o fac! O durere așezată peste altă durere, de obicei una mai veche, e ceva hidos, e un hău urât mirositor.

Urc cele cinci trepte de beton și intru în prima odaie. Mobila a fost dusă în altă parte. În cameră, doar câteva persoane. În mijloc e așezat sicriul și în el e întinsă Amara. E cu picioarele spre ușă, gata de plecare. Așez garoafele în sicriu. Garoafe galbene ca sila și gelozia ce încă mă înțeapă. Țin minte cum zâmbea mereu, indiferent ce îi spuneai și ce-i făceai. Cu zâmbetul acela a murit, a înțepenit într-o fericire numai a ei, interzisă profanilor, de parcă cineva ar fi venit în fugă s-o implore: Amara, te rog, împarte fericirea asta a ta cu mine! Aprind o lumânare, bolborosesc câteva cuvinte aiurea, să pară că mă rog pentru ea, scot o bancnotă și o las lângă celelalte, adunate pe o farfurioară pusă pe scaun, și apoi ies, făcându-mi o cruce mare. Gata, asta a fost tot! Am scăpat. Ajuns în curte, nu știu ce să fac. Aproape de gardul din nuiele, ce dă spre grădină, fierb două ceaune mari cu mâncare. Mari și negre, în ton cu femeile îmbrăcate în haine de doliu ce trebăluiesc de zor pe lângă ele, amestecând cu linguri lungi de lemn ori ațâțând focul. Se grăbesc, se agită, vorbesc neconținut. Din bucătăria de vară aud alte voci. Și acolo se pregătește ceva, dar nu mă pricep. Mă uit la salcâmul din grădină, imens, și mă apucă nostalgia. Îl știu de când eram copil. După socoteala mea, cred că acum are vreo optzeci de ani. Ramurile lui acoperă pătulul și bucătăria de vară, formează o a doua streășină, înaltă și trainică. Florile i-au căzut, cele rămase s-au uscat. Priveliștea e sumbră, în felul ei, dar nu anormală, căci a trecut vremea florilor dulci de salcâm. Amara s-a bucurat de ele, primăvara asta, pentru ultima oară.

Trec pe lângă cei din curte și mă așez sub salcâm. Îl aștept pe notarul Vasilescu, cel care m-a sunat și m-a anunțat că are un plic pentru mine de la sora mea. „Ne vom întâlni la înmormântare”, a mai zis și convorbirea s-a încheiat brusc. Așa or fi notarii sau el o fi foarte ocupat. Până atunci, o să mă bucur de umbra frunzelor dese și o să încerc să nu mă mai gândesc la nimic. Nici măcar la zilele când veneam aici și mă jucam, când mâncam fericit fructe direct din copac, lapte proaspăt de la vecina și plăcintele făcute de Dorina, mama Amarei.

– A venit preotul, grăbește-te! aud iarăși în spatele meu și recunosc vocea Mariței.

Nu înțeleg ce legătură am eu cu preotul, dar mă ridic și o urmez. E îmbrăcată în negru și pare că a plâns. Așa i-o fi cerut ritualul ăla pentru ploaie, mă gândesc, și surâd în treacăt. Nu are nicio noimă ceea ce spune, nu mai trăim pe vremea vrăjitoarelor. Dar parcă pot să fiu sigur că Marița nu e vrăjitoare?!

N-am reținut ce a spus preotul, fiindcă nu am fost atent. Mi-am aruncat privirea o singură dată spre Amara. E îmbrăcată în rochie albă. Da, ea nu a fost căsătorită. Dar acum, îmbrăcată în alb și tăcută, însemna că e mireasă? Mireasa cui, a morții? Ritualurile ascund simboluri, asta știu, dar unele îmi par aberante. Cum aberantă e și imaginea cu cele două tinere, Amara și Marița: cea

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

moartă, în alb, ca de sărbătoare, iar cea vie în negru, palidă și stinsă. Bine că nu ne putem auzi gândurile unii altora! Am înnebuni cu toții. Și atunci m-aș ruga fierbinte să mi se picure liniștea în urechi, cum picură un părinte uleiul încălzit în urechea copilului bolnav de otită. Aș alerga disperat să găsesc un loc unde vacarmul încetează, deși nu e sigur că l-aș găsi. De fapt, sunt convins de asta. Singurii care ar scăpa ar fi cei care ar muri, doar ei ar putea zâmbi din nou. Oare de asta zâmbeste Amara? O fi adevărat că moartea este o mare liniște?

Mica slujbă s-a încheiat. În cameră, e miros de tămâie și ceară topită. Fereastra e deschisă larg, oglinda e acoperită, să plece sufletul Amarei. Sunt credințele strămoșilor noștri, păstrate cu sfințenie și respectate întocmai și în ziua de azi. E uimitor cum au rezistat în timp și cum au încă atâta putere asupra psihicului uman. Dar ce rău ne fac ele? În mijlocul durerii că pleacă cineva drag, te agăți de orice, numai să nu te prăbușești. Nu e cazul meu, nu simt că se rupe ceva în mine și nu-mi vine să plâng. Dar Marița plânge. O fi mai sensibilă. Domnul Vasilescu îmi face semn să ieșim afară. Cobor în urma lui și ne oprim la baza scărilor. L-am recunoscut, e singurul îmbrăcat în costum. Unul elegant, cu cămașă neagră, dar fără cravată. Face parte și asta din ritual – totul trebuie lăsat liber. Legate sunt doar picioarele mortului. Cred că notarul are în jur de cincizeci de ani. E uscățiv și galben la față. Cam toți sunt palizi pe aici și majoritatea sunt bătrâni. Galbenul acesta mat de pe fețele lor îmi pare o împietrire în gândul că ghemul aurit pe care l-au primit la naștere s-a tot desfăcut și acum e aproape la capăt. De asta se mișcă încet – vor să amâne finalul. Dau mâna cu notarul și vreau să-i spun ceva, dar el își duce degetul arătător la buze. Trebuie să tac. Tocmai ce m-am trezit cu o lumânare în mână, de la o femeie din sat.

– De sufletul Amaliei!

Și ceilalți au primit câte una. Abia acum observ în curte căruța cu scândurile acoperite de covoare țesute, și caii roșcați, bine hrăniți, nerăbdători să miște din picioare. Brusc, îmi apare în minte imaginea pastorală a carului tras de boi – animale greoaie, înjugate și imposibil de scos din ritmul lor, care întind și parcă dilată timpul, ca să ne putem uita la viață pe îndelete, mirându-ne și, câte unii, recunoscând că nu există motiv de atâta grabă. Acele imagini au rămas doar în picturile lui Grigorescu și în filmele vechi despre viața satului românesc. Cu greu m-aș putea închipui trăind astfel, și nici nu ar avea vreun sens.

Gândurile mai risipesc din indiferența cu care am parcurs ora de când am plecat de acasă și mă includ în tabloul pe care n-aveam cum să mi-l imaginez. Dacă mai înainte era vânzoleală mare în curte cu pregătirile, acum se simte o forfotă de alt fel, una care vine din interior, dinspre cei prezenți, și care crește cu fiecare pas al celor care coboară scările cu atenție, ducând sicriul pe umeri. Simt emoție și nu-mi vine să cred. Eu să am emoții? Pentru Amara?! Oamenii se apropie de căruță, unde este și preotul. Eu rămân pe loc, nepăsător la tot ce se petrece. Domnul Vasilescu se întoarce spre mine și-mi spune autoritar:

– Tu cu mine și cu Marița o să mergem în urma ei! Amalia nu ne mai are decât pe noi.

Atât de plină mi se pare ziua de azi, că nu mai încap nimic în ea. Cel mult, o bere rece, dar acasă, pe balcon. Vreau să fiu singur, să mă gândesc și apoi să uit. Ceva s-a întâmplat la cimitir... Poate, a fost din cauza soarelui care ardea prea tare, poate că razele lui, căzând pieziș, i-au dat viață unei halucinații. Mă aplecasem peste groapă, să arunc și eu un pumn de pământ, așa cum făcea fiecare. Atunci am văzut – jur că am văzut – o Amara în miniatură, deasupra sicriului bătut în cuie. Dansa ca o balerină. Se rotea cu brațele deasupra capului și se tot ridica. Am privit-o prost, îngrozit, fiindcă mi s-a părut că semăna cu mine, apoi cu Marița, după care era iarăși Amara și dansa fericită pe o muzică inexistentă pentru noi. M-am dat înapoi și aproape că m-am dezechilibrat. Îmi venea să țip. Am făcut un pas ori doi și încă țineam țărâna în pumn. Amara nu m-a lăsat s-o arunc peste ea. Nu pământ voia de la mine, nu întuneric. Dar ce voia?! E moartă, ce Dumnezeu!? Nu mai transmite nimic, dar liniștea ce vine dispre ea nu e odihnitoare.

Am ajuns din nou acasă. Domnul Vasilescu mă așază la masa din curte, întinsă sub vița-de-vie de cei rămași aici în timp ce noi am fost plecați la biserică. Notarul se mișcă repede, cu ușurință, ca un tânăr cuprins de imboldul de a demonstra că imponderabilitatea nu există. Îmi pare omul convins de caracterul permanent al obligațiilor față de alții, vii sau morți, de ideea că aceste obligații nu se prescriu niciodată, fiindcă suntem conectați cu toții la un singur cordon ombilical și n-avem cum să ieșim din rețea. Însăși teoria cu supraviețuirea celui mai bine adaptat nu-i decât o farsă – tot în pământ ajunge și el. Da, dar cei rămași să se hrănească mai departe prin acel cordon misterios sunt mulțumiți de sentimentul infim de siguranță indus de proximitatea sursei. Unii cred că existența lor este inutilă, alții cred că e mai mult decât necesară, de-a dreptul indispensabilă. Deși am avut destule crize de identitate, nu-mi pot imagina că nașterea mea e rezultatul hazardului, că aș fi o victimă neputincioasă a unui mecanism ce nu s-a aflat niciodată sub controlul sau, mai bine zis, influența a ceva ce ține la un loc tot ce există. Hazard să fi fost viața înaintașilor, hazard să

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

fie viața plantelor și animalelor, a vântului și a soarelui? În cazul ăsta, cui naiba îi mai suntem indispensabili?

Am înțeles că mai am de așteptat până să pot pleca. Începe să nu mă mai intereseze plicul de la Amara, indiferent ce ar conține el. Detașarea mă liniștește. Sau, poate, e faptul că Amara nu mă mai poate privi și nici tulbura. Aud un câine lătrând alene, de la locul bătătorit de labele cu care își face rondul în fața cuștii. Acela e locul lui, spun stăpânii, dar câinele visează în fiecare noapte că aleargă dezlegat peste câmpul din spatele casei, trece calea ferată și o ia spre pădure. Nu visează întunericul pădurii, ci răcoarea pământului pe care se va întinde în miezul zilei și se va odihni în voie. Doar foamea l-ar putea face să se întoarcă, și numai dacă îmblânzirea i-ar fi anihilat puterea de a se descurca singur. Dar și pe aceea și-o poate recăpăta, o are în instinct, o are printre amintiri. Chiar dacă s-a născut și a crescut captiv, vine o zi când lanțul nu-l mai poate opri să-și viseze libertatea.

Cei de la masă vorbesc, mai și râd de spusele câte unuia. Luaseră un pahar sau două de țuică, în timp ce au mâncat ciorba de găină cu zarzavaturi proaspete, și acum se grăbesc să treacă la felul doi. Nu cred să fie cineva nefericit când are ce să mănânce. Cum nu poate fi nefericit după un somn bun. Sunt nevoile trupului, biciul cu care suntem îmblânziți natural. Ar fi fost interesant să le pot asculta gândurile. Am obosit de atâta filosofie și cărți de specialitate citite din curiozitate și apoi cu o plăcere voluptoasă, nu lipsită de dramul de aroganță pe care nu are rost să-l neg. Mi-ar fi plăcut ceva neprelucrat, natural, precum cartofii scoși din cuiburile lor și lăsați la soare, ca să se usuce țărâna de pe ei și să rămână curați. Cât m-aș fi distrat să-i aud cum pun la cale vreo aventură sau ce amintiri cu parfum de femeie îi bântuie încă! Oare cine o fi cea mai râvnită femeie din sat? Trebuie să fie măcar una și e musai să fie măritată, altfel, unde e tot farmecul? Țăranul e hâtru de felul lui, poate și din cauză că nu are altceva la îndemână ca să învingă nesuferitele de condiționări decât râsul și micile riscuri.

Am fugit de Universitatea „Valahia” din Târgoviște din cauza Amarei. A fost umbra mea, teama, provocarea, ura mocnită. Dar a fost și altceva. O vedeam din ce în ce mai frumoasă, mai atrăgătoare. Uram fata care mi se părea cea mai misterioasă ființă din lume. Culmea, nu din cauză că nu o puteam descifra, ci tocmai de aceea. Îi simțeam fiecare tresărire și fiecare oftat la apariția sau indiferența mea. „Amara, nu se poate, suntem ca și frați!”, îi spuneam în gând, destul de speriat de ceea ce simțeam, la rândul meu. Răspunsul ei era mereu același: un zâmbet binevoitor, melancolic și grăbit să acopere fisura dintre noi, prăpastia care se întrezărea tot mai mult. Am început să mă tem de perseverența ei, de bunătatea căreia nu-i găseam nicio breșă, dar nici logica nu i-o găseam. Nu-i dăruiam, practic, nimic, însă eram conștient cum vin dinspre ea valuri mari de căldură. Simțeam în mine o chemare nemăitrită, o trezire care nu ținea de voința mea și care mă copleșea. Nu ai cum să-ți stăpânești simțurile la șaisprezece sau optsprezece ani, abia de le înțelegi. Eram un cer senin fulgerat, dar nu de lumina orbitoare a fulgerului, ci de privirile Amarei, de acea mișcare lină a capului, când părul i se aduna într-o parte și-i dezvelea umărul rotund și alb. Prea alb, în comparație cu părul și ochii aproape negri, prea rotund pentru cât de ascuțită pornea dorința mea spre delicatețea și fragilitatea lui, prea aproape de forfota din venele mele. Eram un vulcan gata să erupă în orice clipă...

– Să mergem și noi! o aud pe Marița și tresar.

La masă nu mai sunt decât trei-patru persoane. Vorbesc despre un teren de vânzare, un imaș pe lângă pădure. Atât am prins din conversația lor. Rămăsesem cu paharul în mână, gol și încălzit de palma care încă îl strângea cu putere.

– Dar domnul Vasilescu? întreb mirat, când o ajung din urmă.

– Vine imediat. Mai are ceva de stabilit cu femeile care s-au ocupat de înmormântare.

Uitasem cu totul de înmormântare. E trecut de ora patru și jumătate după-amiază, dar lumina e atât de intensă și de vie, încât formează halouri în jurul imaginilor, le face să-și tremure conturul. Nu este vorba despre instabilitatea lumii materiale, deși atâtea voci susțin că realitatea e doar ceea ce ne imaginăm, că ea există și, în același timp, nu există. Îți poți pierde mințile, meditănd la contradicția asta. Mai bine să nu o faci. Adică praful stârnit de pașii mei, casele de o parte și de alta a drumului, fructele coapte ale cireșilor și vișinilor din curțile lor, cele încă verzi ale prunilor, femeia de lângă mine, cu mersul ei de pisică sălbatică, nu sunt decât o proiecție? Mi-e imposibil să accept că însăși mâna care ar atinge-o acum pe Marița, și care i-ar simți căldura trupului, ar fi o iluzie, că atingerea s-ar afla doar în mintea mea. Ar urma concluzia că nici eu nu exist, doar mă mișc într-un vis, al meu sau cine știe al cui. Un vis posibil să dispară în orice clipă. Măcar de-aș ajunge acasă înainte să se întâmple...

C G P

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Lilioara Macovei

Invazie de holere

s-au dezlegat de nicăieri și-aleargă-n disperare
li se încurcă mâinile
le tremură picioarele
gângăvesc a infectare și promit nimic
nimeni nu știe de unde au apărut în fugă
nimicind iarba curmând liniștea nopții
aruncă jarul și pârjolesc minți
zidesc mâini înțepenesc conștiințe
se înnoptează cu frig în plină vară
vă deplâng mai mult azi
ne dor aripile smulse ni se înfometează masa
și nici în zațul de cafea
nu mai apare lină linia vieții
ni s-au transformat scâncetele în răcnete
îngăduite în pustiu
recunoaștem osânda
simțim blestemul
e-atâta insomnie
și habotnicii urzesc viitorul
ne înhăță corigenții la umanitate

Nevăzutul

nimeni nu te credea atât de tare
împlântat peste tot
chinuind ceasornicul plictisit de ritm
cu atâta rugină groasă pe lacăte
am uitat pașii de dus în toate punctele cardinale
nimeni nu te credea că poți
zgâria timpanele năvălite de sare
să te bucuri de atâtea guri arse
drumuri bătătorite de care mortuare
nevăzut și necrezut
ronțai din aripi
din rădăcini și tulpini
și râzi pe unde prinzi aroganță
eu nu sunt dispus să împart
nimic cu tine
de-ai coborî pe nevăzute așa cum ai venit
și somn în veșnicie ți-ar veni
m-aș închina cât iarbă-n lume crește
și cerul de pământ prin baiere
de bine
se vrea a strânge
numai să te văd lipsit de noi

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Radiografie II

închiderea în noi păzește o taină
deschide o cale
prevede un zâmbet
palpită o inimă
se vede o șansă
dar nepăsarea le anulează
și tăișul unei coase imense
umple cimitire într-o liniște stranie
închiderea în noi a păzit o taină
deschidea prevedea palpita se vedea
dar nemernicul stă la pândă încă
cu picioarele înfipite peste tot
rânjește pe la spate și distruge
trage perdeaua neagră
și-și continuă măcelul
închid ușa arunc condeiul
caut mijloace de transport individual
spre pustiu a ucigașului
vreau să sparg clepsidra
și să anulez luna asta
sunt stăpânul planurilor clare
dar mă zvâcolesc în disperare
și dezrădăcinat ca niciodată omule
tu când uzi grădina noastră

Radiografie X

se fac cărări prin omenire
închizând pleoape mii de zâmbete uneori
chiar ieșeau de pe orbite
făcând parte din echipa de profesioniști
în materie de muzica electronică
nu mai dădeau ațipire melancolică nimănui
eu nu am fost la fel de frumoasă ca tine
atunci când dansai în limbaj specific
era o bună dimineața numai a ta
știam că pot sta cuminte când așa porneam
mă zvâcoleam în alte forme și din alte motive
în alt mod de preparare a cocteilurilor copilărești
am declarat mai târziu înțelesul
pentru că nu erau alte amănunte
despre minunățiile acestea
să le poată înțelege oricine
decât noi patru
noi trei
noi două
eu

**Creatii spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Sublimul anotimp

În jurul nostru se simte aer cu miros de primăvară. Din când în când, soarele ghiduș aruncă raze blânde, ca apoi să se supere și să pulverizeze stropi reci de ploaie. Primim și asta, căci așa se cade în pragul primăverii. Gândul că mâine poate va fi soare cald, ori vânt mângâietor, ne face zâmbitori și dornici să ne punem în cui hainele groase.

Miile noastre fărâmi de visare de peste iarnă încep să se coaguleze în sferturi, jumătăți sau în întreg de palpabile frumuseți, toate cu aromă de duios și sălbatic mister primăvăratesc.

Norii bogați în albul consistent din iarnă îndrăznesc să pară fini și subțiri ca mătasea înfășurată pe talia de fecioară și doar inimile cele înflăcărâte și îndrăgostite înțeleg natura, cu toate capriciile ei. Uluirea asta perpetuă, care este primăvara, mă învrednicește într-un mod irepetabil, chiar dacă acum câteva clipe, am mai petrecut un sezon cu cireși în floare.

Particip la renașterea sublimului anotimp, amprentată încă de puritatea și surâsul glacial al iernii, chiar dacă, în fiecare clipă fac copilării muștruluite de propriul meu cuget.

Tentația este mare și nimic nu mă trage din hora festivalului tranchilizant al primăverii.

Nu am nevoie de diamante pentru că, peste tot, am impresia că privirile semenilor mei strălucesc mai abitir.

- E cumva, altfel?

S-a dus zăpada și poate că și vântul acela mai tăios. Pe străzi este forfotă, toată lumea se salută în fugă, aruncă zâmbete, neținând seama că tocmai acum trebuie să ne grăbim încet, altfel nu vezi cum anotimpul acesta al reînnoirii ne aduce aminte de puritatea noastră. Îmbătați de speranțe și bucurii, noi, oamenii, ne ducem pașii spre cine știe ce colțuri ale orașului pus pe surprize plăcute.

Cine știe în câți dintre noi, nu tresare absența iubirii aproapei, dar trebuie să avem măsură în a o înlătura acum, în anotimpul înnoirii ?

Nu avem timp pentru tăceri apăsătoare și tristeți gingașe, azi este mai aproape clipa cuvintelor de fericire, e mai curios timpul privirilor spre ochi frumoși, e magnifică îmbrățișarea de atâta vreme așteptată.

- Lăsați-vă pradă sublimului și vedeți cum ceea ce înflorește nu are interzicere!

- Vreți să vedeți cum apar ca în visele frumoase, culori și sclipiri care ne ridică în Univers, fără să gândim că ne putem pierde?

- Nu cumva, odată cu apariția pe lume a speranței, a fost zămislită și primăvara?

Așa se simte, așa se vede, așa se poate trăi.

- Încercați să veniți cu mine?

Printre cireșii, nucii, prunii, ori caișii dezgoliți încă, se unduie cu măiestrie vântul, ba cu intenție de adormit, ba cu figură de supărat.

- Credeți-l, are și el spaimete și frustrările de peste iarnă.

Dacă e cazul, îl puteți desfide, dar eu cred că azi, toată lumea trebuie să descifreze fericirea și să cânte cântecele ghiocelilor dintâi.

- Luați-vă coșurile de flori în miile de culori ale reînnoirii de acum și porniți sărbătoarea!

În primăvară sunt minuni care vă așteaptă să le descoperiți, de aceea vă îndemn să porniți cu iubire, altfel nu veți avea parte de beatitudinea însoțitoare. Zeflemitorul cer își pune în gând încă o cernere de fulgi albi, dar nu-l luați în seamă.

Așteptați-mă și o să vă mai spun că vraja asta extraordinară, vă aparține, iar cântecele de iubire, toate, vouă vă sunt dedicate! Dacă v-ați regăsit cumva după atâtea clipe de căutare, înseamnă că am fost o călăuză bună!

Emoția asta bucurie să se numească și de ea să aveți parte! Mărțișorul meu, tocmai vi l-am pus în suflet!

- Mi-l primiți?

În rolul principal

În liniștea unei seri de primăvară sechestrată, Laria avea o dorință micuță cât un bob de mac, să vadă un film. Tot umblând până acum, pe unde nici n-a vrut, nici că și-a dorit, nu prea își găsisese un timp al șederii degeaba. Ea nu a pierdut timp așa pur și simplu, totdeauna a avut ceva de făcut. Este adevărat că nu le făcea pe toate numai cu inima, mai era și mintea, chiar și lehamitea, dar nimic nu i se părea că ar putea fi înlocuită. Ducea, de-i ajungeau mâinile la tălpi, dar nu plângea în văzul lumii, își pregătea perna în plină noapte și i se confesa, îngreunând-o până spre dimineață

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

cu avalanșele de lacrimi. În ultima vreme, s-au mai domolit din strigătele acelea de disperare ca în pustiriile infinite, dar tot există răni care se activează la orice amintire, orice cuvânt, cântec, haină, prosop, farfurie...

Îndurerările i se păreau mai mâhnitoare decât săvârșirea unui păcat, dar cine poate spune că lipsa dragilor ei nu așa ar fi?

Boala asta sufletească și-o ducea cu demnitate și apăsare grea, interioară, nu avea de ce să o împărtășească pe oriunde. Spunea pereților toate durerile, împărtășea cu perna toate oftaturile, își ascundea lacrimile în colțuri de bluze, gulere și palme arse de necuprindere.

Era bună stăpână pe aceste sentimente, altfel cine știe cum ar fi răbufnit, în ce moment și-atunci ar fi descompus-o în ceea ce a fost și nimic.

- Nu te lasă pe tine, Dumnezeu!

Așa își spunea mereu. Uneori avea impresia că se ruga fără glas. Mergea la biserică și căpăta o liniște în toată ființa ei. Se ruga, repeta rugăciunile ca să fie auzită, să le fie iertate păcatele tuturor celor care au plecat la cer, dar și pentru a-i ajunge pentru o săptămână de muncă și ei, și celor care au mai rămas.

- Doamne, să mă ierți că multe fac și zic și mulțumesc că m-ai ajutat să vin la tine și azi!

Așa pleca din biserică, cu mulțumire și liniște.

De multe ori se plângea de noroc, dar cu timpul s-a convins că nu prea era așa.

- Ești o plângăciosă? Smiorcăiala asta te ajută la ceva? Ba din contra, te obosește și-ți ia din putere. Limpezește-te, stai liniștită!

Și asta i-a fost lecție. Lecțiile învățate creează echilibru și captarea unei răbdări bine păzită i-a adus încredere în ea. Nu avea totală nădejde, dar vedea cum balanța înclina spre vindecare.

Viața fiind considerată un joc, Lariei i se părea unul cu mari surprize. Ea era intuitivă mereu, așa era zodia ei, una care-i spunea la ureche ce avea să aflu sau să se întâmple, cu câteva clipe înainte, dar asta nu a fost mereu de partea ei. Când a primit șocuri, apoi le-a primit. Era într-o disperare mult în adâncul pământului. Toate câte erau pe lume îi cădeau în cap, o distrugau, o afundau în inima adâncurilor și deodată sufletul îi era gudronat. I se strângea și mintea și inima ca într-o chingă, nu întrevădea nicio ieșire și jocul se transforma în mare suferință.

Timpul a trecut și pe multe le-a uitat sau poate că nu, dar nu le mai aduce în discuție. Le ține acolo într-un loc al ei, închis și păzit.

În seara asta își dorește o relaxare. Tot într-o fugă o s-o facă, așa cum s-a învățat. Vrea de fiecare dată să cuprindă tot ce trebuie de făcut, tot ce trebuie de rezolvat și își reproșează că nu reușește.

- Nu știi, de ce nu poți? O femeie ca tine este stăpână pe atâtea... Of!

Și își ducea mâna peste frunte. Ștergea sudoarea inexistentă și se încrunta.

Și-a pregătit locul pe pat, cu două perne dub cap și ochelarii de văzut filmul.

Seara asta îi aducea aminte de mama și tatăl ei, cei mai frumoși și buni oameni de pe pământ, când la orice se uitau la televizor, își spuneau părerea direct. Se porneau pe râs și programele se făceau praf.

- Ia, uite! Așa se cântă? Întreba, cu umorul cunoscut, tata.

- Dar tu știi să cânti? Îl întreba mama.

Abia aștepta sora Lariei, care îi făcea discret cu ochiul și chicoteala era gata, transformată în câteva clipe într-o mare distracție.

Acum, este singură, fără ei, plină de dorul lor și nici după atâtea timp nu are vindecată rana. Are multe dureri, dar asta este cea mai adâncă.

- Laria, să ai grijă de tine, mamă! Lumea este rea, dușmănoasă, nu te încrede în nimeni. În viață, numai familia ta are grijă și milă de tine, ține minte, fata mea.

- Da, mamă, stai liniștită!

- Dacă ai ceva și nu știi cum să faci, ne scrii și eu vin neapărat la tine, spunea tatăl ei, cel cu ochii verzi și frumoși.

- Poate m-oi descurca, tată!

- Se descurcă, lăsați-o, are și ea facultate, este deșteaptă, cine să o încurce și de ce, pune treburile la punct Tamire, sora cea mică.

Acum, îi vede în vis și poze. Poate, oare, durerea asta să te limpezească la suflet, să te facă mai curat, mai așezat?

Pe ea a purtat-o de la pământ la cer și invers, de mii de ori. A mai rămas și pe la mijloc de multe ori și striga până glasul i se întâlnea cu ecoul...

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Filmul era o poveste de dragoste. Pornise cam stângaci, dar voia o mică pierdere de timp. Și a intrat încet încet în pielea fetei. Era tot ca ea, o blondă înaltă, mai altfel decât grămada de fete de pe vremea studenției. Părul lung și blond silver era mereu un punct de atracție pentru ochii băieților bruneți, dar nu numai. Când povestea ei de iubire s-a înfiripat la începutul anului întâi, toți fluturii de pe lume o invadaseră. Fata din film era mai aprigă, dar ea nu, ea primea și dădea cu drag. Uneori primea rău de tot și direct și pe ocolite, dar știa de acasă că „orice plată are și răsplată”, așa că nu ea trebuia să fie judecătorul.

Și când blonda a fost părăsită, ea a plâns așa cum a făcut-o atunci când „cel cu ochii frumoși și deștept foc” i-a spus că „nu te pot iubi ca pe soția mea” după vreo trei ani de dragoste.

Își șterge ochii și simte rușinea și acum, ca atunci când a trebuit să le spună părinților:

- M-am despărțit de Dan, nu se mai putea, era și este bețiv, eu nu vreau o viață lângă unul ca el! Este și agresiv verbal, nu sufăr deloc!

Era bețiv, adevărat, era agresiv și verbal și fizic, încrezut, călca pe cadavre numai să-și atingă scopurile, se credea frumosul lumii și deșteptul pământului și ar fi îndurat multe de la acest om, pentru că fusese primul ei bărbat din viață, dar el nu a mai vrut-o.

Acum, ar avea ce să-i spună. Ea are o viață altfel, dar atunci a crezut că moare. Avea și ea treizeci și doi de ani.

Ce film! Așa să se suprapună viața ei cu a blondei de pe ecran? Ce relaxare? Care momente de liniște?

Își tot șterge ochii care s-au transformat în izvoare. O bucată din tinerețea ei care este ținută în cuie mari, o face să plângă când își aduce aminte. Și acum simte anestezia cu durerea aceea. Ar vrea să înlăture amintirile de-atunci, dar sunt legate de altele frumoase și ce ar mai rămâne? Frânturi care nu ar mai naște niciun solfegiu, niciun vers și, fără astea, Laria nu poate merge mai departe. A fost în rolul principal, a trăit prin rolul principal, a resimțit gustul minciunii, al trădării, al ipocriziei și a iertat. Poate că iertarea este răzbunarea ei, dar știe foarte bine că i-a scăzut stima față de asemenea oameni.

- Iertarea asta ți-a scăzut din cheltuielile mâniei?

- Da, cred că și a urii! Nu mi-am mai împrăștiat aiurea din atitudinea mea de liniștită și bună.

Resemnată a nu știu câta oară, Laria caută luna de la fereastra larg deschisă. Luna... este plină și... oare este mandala cerului?

Pare o floare cum nu este pe aici. Eu tot hoată îi spun. Fură inimile îndrăgostiților și păcălește soarele. Eii, de-ale îndrăgostitelor!

În liniștea unei seri de primăvară sechestrată, Laria avea o dorință micuță cât un bob de mac, să vadă un film.

Colierul din sâmburi de măr

Pregătirile pentru plecarea la locul de muncă au luat sfârșit. O valiză de carton legată la mijloc cu o curea din piele pentru siguranță, o poșetă cu repartiția și puțin curaj, cu acestea la pachet a pornit la gară.

Degeaba își spunea că nu are nicio emoție, căci asta se văzuse de acum câteva zile în urmă. Pleca de acasă, nu de tot, dar cum altfel? Va veni în concedii și va sta prea puțin față de cât va dori. Îi va fi dor de părinți, de soră, de nepot, de casă, de grădină, Doamne, cum va rezista printre străini? Își tot punea în valiza gri, hainele pe care le-a purtat în facultate, de unde altele?

Spera să nu se îngrașe, altfel ce-i va mai rămâne dintr-un salariu de stagiar?

Când am ieșit pe poarta ogrăzii, mama și-a dus colțul baticului la gură. Știam că plângea pe îndelete de se descompunea în mii și mii de bucățele. Tata plângea și el și din când în când tușea ca să cred că el este puternic, dar îl vedeam că despărțirile astea erau tare greu de suportat și de el. Toți trei plângeam în trei feluri. Am promis că voi veni acasă după ce mă instalez la noul loc de muncă și după ce ne-am îmbrățișat, am plecat spre autobuz. Gândurile îmi erau la noua viață, dar mai mult acasă. Eram obligată să fac stagiatura și certitudinea că nu am nicio șansă, nicio pilă sau cunoștință să capăt o derogare și să vin în județul meu parcă îmi sporea amărăciunea. Pe toate în viață le-am făcut prin muncă grea.

Cu amalgamul acesta de planuri și dialoguri interioare, am ajuns la sora mea. Veselia ei m-a scos puțin din punctul meu central în jurul căruia mă învârteam de vreo câteva zile bune.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Eram așteptată să mergem după mici cumpărături.

Pe atunci, eu eram slabă și înaltă, dar bine, aveam părul lung, de un blond nordic atractiv, eram timidă și cu o grămadă de lucruri neștiute despre lume. Tocmai în lumea asta intram eu, acum. De ce am făcut facultatea asta?

- Tu să fii cinstită la munca ta, îmi spunea mama mea.

- Să ai grijă ce documente semnezi, să nu te încurci, completa bunul meu tată.

- Stați liniștiți că am învățat cum se face, le răspundeam ca și cum eram veche în meserie.

Am mers cu sora mea să cumpărăm diverse lucruri. Mi-a luat și mie un cadou de plecare, o fustă cu nasturi în față, în „cline”, albă și cu modele galbene cu maro. Avea și un cordon maro.

Când am ajuns acasă, mi-am pregătit hainele de prezentare la „Centru”, așa numeam noi sediul unității la nivel de județ.

Așa mi se rupea inima de nu mai știam ce-i cu mine. Aveam un gol în stomac, o inimă plângăcioasă, o greutate pe cap și o frică de necunoscut. Practica făcută pe șantier m-a făcut să cred că nu va fi insuportabil, dar acolo nu eram singură.

Am plecat la gară, mi-am îmbrățișat sora și am urcat în trenul de ora două noaptea. Era în august, era cald până și la ora asta.

M-am așezat pe un loc de parcă n-aș fi vrut.

Zguduiala trenului îmi dădea senzația de adormire, dar nu asta voiam.

Grija de a nu trece de stația unde trebuia să cobor m-a ținut trează.

În jur de ora 5 dimineața, am ajuns la Focșani. În gara cam pustie am văzut oameni care care coborau somnoroși din trenuri. Veneau la muncă în oraș, erau veșnicii navetiști.

Când am ajuns eu la „Centru” era trecut puțin de opt. O emoție de căzut pe jos m-a cuprins la poartă. Parcă eram un soldat de la țară, cu valiza împrumutată de mers la armată. Trebuia să intru. Un secretariat mic și impresia că este neaspirat de un an, m-a primit ostil, dar imediat s-a dus vestea că a venit o blondă „super”. Asta am aflat-o mai târziu. Când a venit „șeful de la personal” și m-am ridicat în picioare - stătusem pe un scaun până atunci - mi-am dat seama cât de înaltă sunt. Domnul vesel se uita în sus la mine.

După niște așteptări consistente, am mers la „protecția muncii” și am stat aproape opt ore, iar la sfârșit am dat testul.

Mi-aduc aminte de parcă a fost ieri că aveam sandale albe din piele, un maieu tricotat de mine din fir bej și maro, dar subțire, și un păr lung și până la genunchi, blond silver. Elementul șoc era un colier din sămburi de măr. În ultima perioada petrecută în facultate, am făcut armata vreo trei săptămâni cu examenele de acordare a gradului în rezervă. Desertul fiind mereu mere, am adunat sămburii, semințele adică, și le-am înșiruit pe o ață, rezultând acest colier. Era o banalitate pentru alții, dar pentru mine reprezenta o adunare de amintiri, de păreri de rău, de dor, de pierderea studenției, de luarea vieții în mână.

De acest colier mi-a adus aminte și șeful de la personal și cel de la protecția muncii și secretara unității și directorul general de atunci. Îl purtasem la două rânduri, era înțepător, dar tare drag mie. Îmi aduc aminte și nu-mi vine să cred că au trecut de atunci patruzeci de ani. M-am trezit din vis. Fusesem pe undeva, departe. Îmi vine să plâng și nu știu de ce. Am visat ceva care mă strânge. De o bucată de vreme, uit visele. Ce vrea să însemne? O fâlfăire de aripă îngerească?

Un foșnet de frunze tomnatice? O umbră de viață?

Amna

În biroul cu lumină albă exact ca o față de speriată, parcă totul era zidit în uimire. Liniștea ce stăpânea de vreo două ore acest interior nu părea că o va aduce recent pe Mina din lumea în care era. Singură, în fața unui ecran, privea minute în șir cum se tot perindau imagini cu femei de toate culorile și formele, îmbrăcate bine sau sumar și, din când în când, își nota ceva pe niște foi mari. În geamul biroului, o creangă de nuc își cânta melodia de toamnă supărată. De câteva zile, niște nori mofturoși, plini de apă, își tot scuturau nemulțumirile.

Mina trecea cu privirea prin acest tablou perfect de culori arămii și peisaje spectaculoase, doar când pleca din birou, ziua. De mai bine de o săptămână, zâmbetul artistei cuceritoare de frunze era pentru romanticii incurabili iar ea, care-și pregătea debutul în marele eveniment al anului, se dedica interiorului. Trebuia să convingă, să se impună, să arate o altfel de latură a femeilor ce surprind în pictură, la ce nivel de documentare se poate ajunge în câteva zile dacă vrei ceva special, la cum se face o prezentare fără pic de plictiseală și cum să-ți folosești farmecul feminine, în aceste momente.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

A munci intens, la ceva ce merită, pentru o personalitate ca a Minei, este o șansă de a fi printre acele explozii de șocare în bine a celor din domeniu. Nu era o scrântită pe care pasiunea o poate preface într-o inteligentă peste noapte, nu, ci doar o supusă a căutărilor, a comparațiilor, a unei munci făcută din plăcere. Pasiunea ei a fost un insistent orator, care a ajuns să o convingă pentru totdeauna că va fi fericită dacă va merge pe acest drum.

I-a fost respinsă iubirea dată cu atâta intensitate, dar în doze mici și, când are două clipe libere, îi pare rău că nu are un copil.

- Doamne, numai asta îmi stăpânește mintea! Poate o vacanță prin lume nu m-ar mai ține captiva unui singur gând.

Mâine are loc evenimentul și tu ai în cap păsărele. Gata, hai și tu acasă, că este destul!

Și-a închis laptopul, a luat mapa plină ochi cu însemnări, pardesiul negru, eșarfa albastră pufoasă, cheile și parcă a zburat pe treptele reci către ieșire.

- Seară bună, domnișoară!

- Mulțumesc, domnule Ioachim, la fel și dumneavoastră!

- Eu am noapte lungă!

Afară, o ploaie mărunțică spunea că este totuși toamna.

În taxiul cu viteză de melc era cald și mirosea a brad. Pe străzi, oamenii umblau fără umbrele, s-or fi sfătuit? Ceva o înveselea, o ridica sus și vedea toate obstacolele care i-au stat în cale, dar acum păreau mici, depășise neliniștile acelea devoratoare de timp și inimă. Doar acest eveniment i-a adus aminte de calendar.

- Oprește! Oprește!

Și o frână de raliu o adusesse puțin spre scaunul din dreapta față.

- Stați aici!

Cu toată neîndemânarea posibilă, Mina a reușit să deschidă portiera și în două secunde a ajuns în stația de autobuz. La un capăt de bancă udă, stătea un ceva mic și nemișcat. Îl mai văzuse și acum două seri, dar nu i-a atras atenția ca acum. Șoferul, un om intuitiv, venea cu o păturică.

- Doamne! Nu cred! Domnule, este un copil!

- Înveliți-l și să-l punem în mașină, până vine poliția!

- Este udă toată!

În mașină, la lumina gălbuie, a descoperit doi ochișori albaștri cum nu mai văzuse. Căciulița, când-va roz, acoperea un păr blond cărlionțat, iar gurița mică și parcă desenată perfect avea urme de ciocolată. Răspândea o bucurie de poveste și fără nicio teamă, a întins mânuța murdară spre Mina, atingându-i obrazul.

- Tu ești zână sau mamă bună?

- Eu sunt Mina! Pe tine cum te cheamă?

- Amna și am cinci ani! Nu mi-ai răspuns!

- Îți răspund, dar ce cauți la ora asta aici, udă toată, cu picioarele goale în ghetele astea rupte? Mama ta știe unde ești?

- Știe!

- Atunci, hai acasă! Te usuc și îmi spui cum ajungem acasă la mama, la tine.

Fetița se uita când la Mina, când la șofer, cu niște ochișori parcă lăcrimați.

- Nu se poate! Mama mea m-a dat afară!

- Cum, de ce?

- Pentru că am mâncat singură un măr și, din greșeală, i-am spart sticla cu apă.

- Cu apă?

- După ce bea apa din sticlă, ne bate pe toți dacă nu mergem pe stradă să cerem bani pentru ea.

- Domnișoară, nu mai anunța poliția în seara asta, du-o acasă și ai grijă de ea până mâine. Îmi vine să plâng, se băgă în vorbă șoferul.

Poate că face o mare ilegalitate, dar la ora nouă seara, un copil ud, flămând, pe la porțile poliției...

- Risc, știu că pot fi acuzată de multe, dar mi se rupe inima, își spunea Mina în gând.

În apartamentul cald și care mirosea a crizanteme pletoase, fetița parcă era acasă la ea. A pășit curioasă și lucrul care i-a pus nod în gât Minei, a fost când...

- Stai, să mă descalf, e prea curat la tine!

Doamne Dumnezeule, ce fac eu acum? Sunt într-o poveste, este real? Ce-am gândit? Mâine am evenimentul...

În drum spre Mina, Anca și-a încărcat sacoșele cu mâncare și câteva jucării noi.

Prințesa blondă cu ochii albaștri stătea pe marginea patului, în halatul Minei, ținea cu amândouă mâinile o cană cu lapte cald.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Uimitor tablou, schimburi de priviri, zâmbete, șușoteli printre uși...

În primul rând din sala imensă, cu candelabre aurii, scaune din catifea albastră și lume bună, stătea Amna. Cuminte, dar cu priviri iscoditoare, își foia gentuța roșie, ca și cum nerăbdarea îi era pe terminate. Un pardesiu vișiniu îi scotea în evidență părul lung, blond și inelat, iar ochii albaștri miraculoși te duceau cu gândul la fetițele care fac cursuri speciale pentru purtarea eleganței.

Mina îi făcea din când în când cu mâna acestei micuțe care semăna cu ea. Cineva îi șoptea la ureche:

- Te iubesc, mamă bună!

Amna îi făcea cu ochiul.

Toamna pentru Mina înseamnă ziua ei de naștere, prima dragoste, primul mare eveniment din viață vis-à-vis de carieră... și acum... Amna. Totul toamna... to... Amna...

Poate Amna este, de-ar fi, de s-ar putea...

Minipoveste

Ea era o încrezută, plină de ifose, manifestându-se ca o doamnă, dar fără vreun fundament. În afară de ținutul țigării în mâna dreaptă sprijinită pe stânga, nu mai stăpânea vreun citat măcar din folclorul românesc. Așa vedea ea lumea bună din jurul ei și credea că, dacă stă cu nasul pe sus, trebuie neapărat să nu calce pe rahat. Dar de unde! Călca des și mirosea rău de tot. El, bărbatul ei, era un arogant vizibil. Cunoștea pe toți și toate, știa de la Adam și Eva ce a făcut Ilie de la cizmărie și toate Mariile și Ilenele din satul vecin cu a lui, iar când se îmbăta, înjura de lună, stele și ceilalți aștri.

Ăștia doi se cunoșteau de o mie de ani, dar nu aveau habar unul de altul, fiecare cu ale lui interese. Ea avea nevoie de el mereu, el de ea la comanda ei, deci lucrurile erau bune și poajghita de fericire se tot subția, dar lumea îi vedea oameni de treabă. Într-o zi el se supără pe femeie și-i dădu vreo zece pumni exact în cap, apoi a continuat cu două picioare date-n dosul doamnei și, la final, vărsă găleata cu apă pe patul lor, pe care îl împărțeau cum știau ei.

A plecat și a mai venit după trei zile, cu scopul să mai ia niște haine pentru că urma să se mute la alta, pe care o cunoscuse de douăsprezece ore.

A intrat în casă încet, cu grijă, și abia făcu doi pași, că un răs de mare exaltare se auzi din dormitorul nu demult, conjugal. Se dusesse ca pisica spre locul fericit și împinsese ușa încet. Ce văzu? Nevastă-sa goală pușcă stătea pe marginea patului cu un pahar de vodcă în mână și alături, șeful lui, un libidinos sâsâit, cu pantalonii mereu târâiți și cu miros de stomac bolnav, care o ținea pe după gât pe madam. Erau aburiți și fericiți ca după...

Nu mai răbdă priveliștea și se repezi întâi la nevastă. Îi prinse părul cu ambele mâini, o zgâlțâi atât de tare, încât răsul se curmă brusc. Paharul se rostogoli și ce mai era din vodcă se scurse pe genunchii dumneaei. O trânti cu putere pe pat și trecu la șef, dar acesta era deja ud și ceru îndurare subalternului. Bărbatul încornorat îi dădu un pumn peste tâmplă și încă un picior la sensibilitate, apoi se retrase fără să aibă vreo țintă fixă.

Era o liniște curmată brusc și, înnebunit de ceea ce văzu, bărbatul înșelat intră din nou în dormitor. Pe pat, așa cum o lăsase în urmă cu doar câteva clipe, stătea nevastă-sa moartă și alături cu ochii țintiți spre tavan, șeful. Doi morți în două minute.

De la etajul opt se vedea frumos lacul, numai că bărbatul înșelat a ales căderea în gol. Oricum, viața i-ar fi fost o sinucidere.

Și totuși, de la ce pornise? Și totuși...

L M

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Nadia Linul Urian

Amintiri din vremea războiului

În zilele de sărbătoare, vara, când ne așezam la povești, sub pomnițul din curtea casei, tătucu începea să ne povestească:

- Eram copil atunci. Tata era plecat în război, de patru ani. Mama a rămas acasă cu noi, doi copii mici.

- Văd că mereu ne povestești despre război, tătucule! Înseamnă că nu-l poți uita ușor!

- Nici n-am cum! Era război și sărăcie. Bărbații erau plecați pe front, de patru ani. Acasă erau rămase numai femeile cu copiii și bătrânii. Se-ngrijeau unii pe alții cum puteau și cum știau. Necazul i-a apropiat pe oameni. Trebuiau să se descurce, să le ducă pe toate. Ce să mănânce? Din ce să trăiască?

Mi-o amintesc pe mama. Cât de greu îngrijea animalele din grajd! Fără ele n-aveam din ce trăi! Ori-cum, și ele puteau să devină oricând, hrană pentru cei flămânzi. De aceea, le ducea, de cu noapte, într-un loc numit „În Creangă”. Acolo, lângă apă, nu departe, dar nici aproape de casă, în locul ferit, înconjurat de răchitiș, mama le păzea, ascunsă, să n-o găsească soldații nemți sau ruși aflați în retragere. Am fi rămas fără vite, că și ei erau flămânzi și chinuiți, vai de capul lor! Și ei deveniseră animale... Ş-apoi, dacă animalele erau hrănite, noi aveam lapte, brânză, unt... mâncare.

Porc să ții și să-l tai, era mare curaj atunci! Mama a acoperit cotețul cu găteje, să pară că-i o grămadă de lemne. Trebuia numai să ai noroc ca vaca să nu mugească, iar porcul să nu giuțe!

- Animalele trebuiau păzite. Dar copiii? Cu cine stăteau? Singuri?

- Nouă ne-o făcut un vecin, badea Ionuc, o groapă, în fundul grădinii, cu trepte săpate în pământ, cam la doi metri. Deasupra, o acoperit-o cu lotbe și crengi, ca acoperișul de la casă. Acolo stăteam ziua și nu ieșeam de frica soldaților. Avea grijă de noi un vecin, care mai venea ziua să vadă ce facem, să ne aducă apă sau mâncare. Mi-l aduc aminte pe badea Ion, așezat în genunchi, cu mâinile împreunate a rugăciune de mulțumire. O grindă de fier, smulsă din Podul Ștrecului de bombardament, a fost aruncată la doi metri de groapa în care stăteam ascunși. Și s-o înfipt cu un capăt în pământ. Semn de la Dumnezeu! Mare semn! Nu putea să ajungă la noi?! Dar Dumnezeu ne-a purtat de grijă...

Altă grindă o căzut pe carul din curtea lui Tânu...

Noaptea dormeam acasă. Mama cocea pâine, în cuptor, ca să avem ce mânca.

- De ce noaptea?

- Păi ziua s-ar fi văzut fumul și ar fi venit soldații. Și ei erau flămânzi și storși de vlagă, că războiul i-o dat gata... De aceea, oamenii își ascundeau în gropi, în pământ, grâul, porumbul, cartofii și... hainele. Îngropate, toate.

- Frații mai mari erau fugiți și se ascundeau în pădure. Acolo, pe cojoace sau țoale vâltorite, puteai să dormi, fără să simți răceala pământului, spaima de bombardamente sau frica de soldați.

Iarna purtau cioareci groși, iar femeile fuste de lână, numite sugne. Vara aveau fuste de cânepă, cu pliuri sau pături, pe care le coseau și le călcau cu ticlazăul cu jar, ca să pară presate.

- Adică, imprimate cutele?

- Da! Numai că femeile trebuiau să se ascundă cel mai mult din calea soldaților. Nu erau doar flămânzi... Îmi amintesc că în vecini de noi stătea un om bătrân, înalt, puțin îndoit de spate. Badea Vartolomei. El a rămas acasă, să îngrijescă de nepoatele lui, care stăteau în podul surii, în fân, și nu coborau nici noaptea, ca să nu fie văzute. Nimeni, în afară de bunic, nu știa de ele. Sau...? Acolo le ducea bătrânul mâncare, apă sau caierul de lână, ca să toarcă și să depene.

În vecini de casa lui, o văduvă tânără, căreia îi murise bărbatul pe front, aproape de vârsta nepoatelor, ieșise fără veste din casă să aducă, ziua, apă de la fântână. Tocmai atunci trece pe uliță un grup de soldați, care, în limba lor, o salută pe femeie și-i fac cu mâna, semn de salut. Ea, prostuță, le răspunde la fel, veselă că au băgat-o în seamă. Nimeni nu putea atunci să bănuiască ceea ce avea să urmeze. A doua zi, femeia îi vede intrând în curte pe patru dintre soldați. Erau soldați ruși.

Fuge în casă, sare prin geamul mic, din dos, de la cămară, în spatele casei, și de acolo intră în casa

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

bătrânului, tot pe fereastră. Iese fuga pe târnaț și se suie în podul șurii, la nepoatele moșului. Ea știa de nepoate și de podul cu fân. Până să o ajungă din urmă soldații... nu-i... Ilona!

- Unde-i Ilona? – îl întrebau soldații pe bătrân, în limba lor...

De unde să știe bătrânul? De nume și de femeie, înțelese. Iar dacă știa, cum să spună? Ce s-ar fi întâmplat cu nepoatele lui?

Dar cine l-a crezut? Apoi, bătaie pe el... până l-au lăsat lat. Au crezut că a murit într-o vreme, l-au lăsat în pace și au plecat. Lovit cu mâinile și picioarele, tâlhărește, învinețit... cu bocancii. Ei o do-reau pe Ilona! Erau așa de flămânzi... iar bunicul nu le dădea... Multe din cele ce le-au căzut pradă au rămas cu copii, pe care i-au crescut singure. Rușinea nimeni și nimic nu le-a luat-o! Au purtat amintirea ca o durere și o împăcare. Uneori, o împăcare... blondă, prea blondă... Oamenii știau cu care rus semăna copilul... Sau cu care neamț! Cum poți să uiți războiul?

Ce a urmat pentru bietul bătrân? L-au hrănit cu lingura și i-au vindecat greu rănilor. Coborau pe rând nepoatele, cu frică, mai mult noaptea, să nu le prindă soldații. Nimeni n-a crezut că mai scapă! Noroc că bietul om se ținea bine la vârsta lui...

- Dar soldații?

- Soldații erau slabi și plini de păduchi și pureci. Ca să se spele, puneau apă într-o căldare, opăreau hainele, ca să moară păduchii. Numai așa puteau să scape de ei. Când se dezbrăcau erau numai rană de la atâta scărpinat.

Și păduchii, tot din sărăcie, mizerie și foame se făceau... Și râie...

Noi, copiii, știu că eram tot mereu plini de râie. Eram atât de învățați cu asta, că era ceva obișnuit, atunci. Nu știu cum erau vremurile! Ne-am învățat cu situația și ne vindecam singuri. Cum? Ne spălam în ciubărul din lemn pus în mijlocul casei, ne frecam cu săpunul negru, acela, cu miros de cățran. Vai de capul nostru, ce usturime! Dar toți îl aveam în casă, că știam că ne trebuiește! Acum îmi vine să râd, dar atunci așa era...

- Doamne, ce vremuri! Vremuri de război!

Asta ne povestea tătucu, însoțindu-și povestea cu câte un oftat adânc, privind undeva, peste noi, încruntându-se mereu, când făcea câte o pauză în poveste.

- Cu ce vă încălțați, atunci?

- Cu opinci. Ele erau încălțările noastre, în toate zilele de lucru. După război am început să ne facem papuci la comandă. Ziceam papuci de comandă. De aceea îi cumpăram mai mari, ca să ne țină. Și femeile, și bărbații, așa purtam: papuci mai mari cu un număr sau două. Și în poze se vede asta... Hai, să-ți arăt!

Mămuca intervine și ea în poveste.

- Femeile, pe sub rochie, purtau poale, adică furou cu bretele, cu o cută pe poale, ca un cerc, să o poți slobozi dacă îți rămâne scurtă. Sus au început să-și facă niște cămăși de bumbac, țesute în casă, cu cipcuță pe lângă cusătură. La noi se cosea cu fir negru sau albastru. Purtau femeile fuste de barșon, cu laibăr, adică vestă, cu colțișori. Cămășile erau largi, încrețite la mânecă și la umăr, cu pumnușor lat, cât palma și năsturei. Mai târziu, a apărut de și-au cumpărat porchetul, un fel de diftin, mai gros.

- Mămucă, ce-i acela pumnușor? Dar barșon?

- Barșonul e un fel de catifea fină, iar pumnușorul era manșeta lată. Ciorapii erau făcuți din fuior de lână, tors subțire. Ca să fie lucru nealcoș, îl tricotam cu modele.

Încet-încet, au început să apară și alte fire, mai subțiri, din care tricotam ciorapi cu care umblam vara. Iarna, purtam pieptare și pe cap și peste umeri năframa mare, cu ciucuri. Se moșteneau de la mamă la fată. La rochii, purtam șorțuri drepte, cu danteluță sau volanaș. Năframa era din barșon, iarna, sau de păr, vara, mai subțiri. De Delin, ziceam.

- Și de unde le cumpărați?

- Pe vremea aceea, greu puteai să cumperi ceva! Ajungeai să porți, în zi de lucru, haine bune, că nu aveai de unde cumpăra nimic. Noi, aici, tot mai aveam noroc că mai veneau jidanii și aduceau la piață. Le întindeau pe jos, pe pături și noi le alegeam. Numai că și ei le vindeau pe de-ale gurii: lapte, ouă, carne, brânză. Ei nu lucrau, se ocupau mai mult cu comerțul. Buna avea o bivoliță cu lapte și ținea copani, adică pui, din aceia care creșteau foarte mari. Îi castra, nu știu cum, adică îi copănea, ca să crească așa de mari. Făcea unt, ducea brânză, lapte, ouă și cumpăra de la jidani tot felul.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Așa am ajuns noi, și fete și băieți, să purtăm cele mai frumoase lucruri, la vremea aceea! Iar bunica era o femeie curată... Mai știa buna și niște leacuri, vai!

Dacă ne opăream, adică ne înroșeam la... ca toți copiii, ne presăra praf alb, de la ușă. Un praf care se prindea deasupra lutului ce înlocuia podelele, pe lângă ușă. Auzi, ne trecea, ne vindecam! Așa știam, așa trăiam. Cum să nu-ți treacă? Dacă ne tăiam, buna ne răzuia peste rană var alb, de pe perete. Ce doctor? Ce tetanos? Eu am căzut cu fața pe o farfurie, un blid cu Cocoșul, și m-am tăiat la buză, tare. Tata avea în casă țuică, horincă, curată, de prune, numai bună de leac. Nici măcar nu m-o cusut, că tăietura era adâncă! M-am vindecat!

La reumă, bunica puneă pe mâini și picioare o fiertură caldă, făcută din pământ de mușuroi, negru, adus din pădure, mușuroi făcut de niște furnici mari, negre. Punea apa să fiarbă în căldarea de pe pietre, afară, fierbând pământul acela, cu apa. Când se răcea, cât să poți ține mâinile sau picioarele, te lecuii cu ea, că durerea te lăsa. Așa știam, așa făceam! Tot pentru reumă, buna aducea lipitori. Le băga în sticlă și le puneă pe piele să tragă sângele rău și cu el durerea. Ținea sticla sus, pe cuptor. Dacă te durea gâtul, buna avea niște cuburi de zahăr, numite coste, pe care le ținea de leac, puneă peste ele câte o picătură de petrol sau naft, cum îi ziceam și le țineam în gură, ca pe bomboane. Dimineața, nu mai aveam nimic! Când tăia rața sau gâsca, topea untura de la spate și o puneă în borcan. Îl lega la gură cu bășica umflată, de la porc, pe care o uda, o întindea deasupra, ca un capac. Fierbea o lingură de untură în lapte, și o beam, fierbinte. Până dimineața, durerea trecea. Dacă tușeam mult, ne puneă pe piept mămăligă caldă și ne linișteam!

Ceea ce nu pot să uit era plânsul și durerea mamelor și a surorilor, era plânsul celor care își așteptau părinții, copiii, frații sau nepoții să se întoarcă de pe front, la sfârșitul războiului. Unii au venit. Unii au trimis doar vești, de acolo sau alții, nimic. Doar... numele.

Și, dacă se întorceau, abia le mai cunoșteai chipul.

- Hai, mamă, că un om străin o intrat în ocolul nostru!

- Ce?

Era tatăl copiilor și bărbatul femeii. De slab ce era, abia-l cunoșteai. Ochii... doar ochii...

- De aceea, jalea și doliul nu se terminau odată cu sfârșitul războiului. Rugăciunea și speranța oamenilor, uniți atunci la greu, i-a mai adus pe unii... acasă. Alții primeau vestea bună sau... tristă, în biserică, îngenunchiați în fața sfintelor icoane. Acolo stăteau mai mult, rugându- se, unii pentru alții...

- Hai, lele Ană, hai că o sosât și Toderică al dumitale! O fost deportat prin Siberia, dar o scăpat! Hai, hai, să-l vezi! Îi în capătul uliței! Doamne, cât ne-am mai rugat, cu toții!

- Ce?... Și lacrimi mari, de bucurie, curgeau șiroaie pe fața femeii, în vreme ce biserică întregă hohotea în plâns.

Era plâns de bucurie, era plâns de speranță, era plâns de deznădejde. Dar îi unea pe oameni, mai mult decât huzurul și bunăstarea, care i-o dezbinat, încet, încet! Era plâns... Cum să uiți războiul?

Domnișorul

Lelea Domnica îmi lasă în poartă, într-o plasă agățată, două cărțuții. Din acelea vechi, ce le găsea prin pod, în cufărul tatălui ei. Capacul greu al acestuia le-a ferit de a fi roase, dar totuși, suferiseră din cauză „vârstei”. Una era doar o jumătate din ce a fost cândva.

Am început să citesc în ea o poveste, dar nu avea titlu și autor, căci lipseau pagini din carte.

Personaj era „domnișorul” - așa cum îl strigau cei cu care pășteau oile și unii îi ziceau „dumneata”

- în semn de respect pentru că știa citi.

„Astă-vară, pe săliște, am fost păcurar la găște

Astă-vară, pe răzoare, am fost păcurar la cioare

Vara, la găște și la oi, și iarna, la școală...”

„Ca băiat, umblam la oi, și-mi plăcea grozav de tare să mă uit cu băgare de seamă la tot ce se întâmplă în giurul meu, din care pricină de multe ori îmi uitam datorințele mele de cioban. Norocul meu era, că nu eram singur, că altcum, de grija mea putea prea lesne să se ospețe cumătrul vulpei în toată ticna din turma mea”.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Umbla cu păcurariul Ion Bunzariul, cel mai vestit povestăș, prin jurul satului, de dragul poveștilor „căruia nu o dată „a(m)dormit necinat și nu o dată (m)i s-a întâmplat că nu era nicio oaie cu capul în strungă”, iar el nu venea până nu strigă Bunzariul „Noapte bună, Nițule!”

De la Bunzariul a auzit el „multe opșaguri”, fapt pentru care numai lui am „a-i mulțămii”.

De la el află despre tufa de corn – cel mai tare lemn în felul lui. El a fost mai tare decât stejarul, dar Dumnezeu l-a umilit pentru semeție, că a vrut să crească cu vârful chiar până la Dumnezeu, iar Dumnezeu l-a întrebat:

- Dar ce faci, cornule?

- Vreau sa fiu mai tare decât toate lemnele.

- Așa – a zis Dumnezeu, atunci vei rămâne o tufă smerită, dar tare, cât numai tu vei putea da ajutor stejarului celui puternic.

De aceea, numai din el se fac șuștorii la roțile de moară, iar roțile sunt de lemn de stejar. Deci, numai el ajută stejarul.

Despre rugul de câmpie, zis măceș, copilul află că a fost un pom frumos, ca bradul de mare și cu ruji mari, dar fără ghimpi. După ce a alungat Dumnezeu pe îngerii cei răi din cer pe pământ, aceia, pe pomul ăst frumos au vrut să se urce iarăși în cer, „dar Dumnezeu a prefăcut rugul cât se vede și l-a înzestrat cu ghimpi, cu unghiile lui Ucigă-l toaca, cât nici că se mai putură dracii descleșta din ghearele măceșelor până-n ziua de azi”...

Nici strigoile nu pot trece peste rug, de aceea pun oamenii rugi sălbatici la porți, la ferestre și la uși, spre ziua de Sângeorge, ca să nu poată trece strigoile și să ieie laptele la vaci.

Despre plop povestește Bunzariul că „el a vrut să putrezească pe car, din pădure până acasă, dar s-a temut că l-a vedea arinul și i-o fi rușine”.

De trecea pe lângă ei vreo pasăre, îndată îl întreba pe domnișor:

- Ce-i aia, Nițule?

- Gaia, bade Ioane.

- Îhî, dumneaei, care s-a temut că și-a întina mănușile.

- Cum așa, bade Ioane?

- „D-apoi așa, că Dumnezeu sfântul, când a făcut izvoarele, a zis către toate viețuitoarele să vie, să-i ajute, că și lor le trebe apă. Și toate au venit, numai jupâneasa de gaie a zis că nu și-a întina, zău, ea, picioarele cele albe. Dar lasă că și Dumnezeu a pedepsit-o, că i-a zis:

- Nici să nu vii, dar nici să nu bei din izvoarele mele. Să știi că-i pieri de sete, nu-i slobod să bei apă, numai de pe aripile tale!

De aceea se vaită ea atâta când îi secetă și se suie în sus cătră Dumnezeu, ca să-l roage să-i dea ploaie să-și stâmpere setea cu apă de ploaie, de pe aripi...”

Odată, copilul încercă să lovească o rândunea în zbor și, ca mușcat de viespe, ciobanul strigă către el:

- Ce faci, Nițule? Să nu mai cerci a da după rândunele, ca de nimerești una, îți sacă Dumnezeu mâna, că rândunelele sunt găinile lui Dumnezeu!

Nu era tufă, iarbă, pasăre, animal mic sau mare să nu-i fi știut Bonzariul povestea.

Pe multe „le ținui în minte de le scrisei, când știam scie, dar cele mai multe au rămas pe câmp, unde le-am auzit de la Bunzariul”.

Și multe asemenea povești sunt scrise în cârticică, povești pe care „domnișoru” le auzise de la cei ce veneau la ei „în sările de iarnă – vecini, prieteni de-ai tatii și stau acolo până ce trebuia dat de cină la vite”.

- Spuneți careva o poveste, să ne treacă somnul!

Și se începea.

„Că cine mai era p-acele vremi povestitor ca Iuan cel mare, un om cât un deal și bătrân și sfătos! El cunoștea uriașii pe nume și zânele din văzute, iar pe Fata pădurii o prinsese și o legase de leucă cu ață de tei și nu o slobozi până-i spuse leacurile la toate boalele vitelor”.

Dar cele mai multe le știa de la Bunzariul – păcurariul cel vestit care îi spunea câte în lume și în soare, iar el, în schimb, îi citea Visul Maicii Precistii pe care-l purta în cureaua lui lată, deși nu știa citi.

„Eram buni prieteni laolaltă. Îmi și zicea dumneata – deși eram numai copil de vreo 9 – 10 anișori”.

Eu continui să citesc bucățica de carte pe care o am în mână. Mă atrage, îmi place și încerc să aflu cine a scris-o, pentru a vă spune și dumneavoastră.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Mircea Florin Caracaș

Balada păsării cu cer senin pe aripi

O pasăre trecea în zbor și ar fi vrut să se oprească.
Purta pe aripi cer senin și ar fi vrut să-l dăruiască,
Purta pe aripi primăveri și foc de soare în pene.
O pasăre trecea în zbor, rotindu-se alene.
Dar, iată că un pom zări
Se-apropie și-i ciripi:
- Tu, pomul meu însingurat,
Pe creanga-ți dacă m-oi lăsa
Din visul cel înmiresmat
Tot farmecul eu îți voi da
Pe ramuri îți voi pune flori
Și cer senin pe creanga-ți verde
Iar cântul meu cu dulci fiori
În noapte o să te dezmierde.
Răspunse pomul:
- Ce-mi trebuie mie cer senin,
Să vină norii să mi-l fure?
Și pentru ce să fiu eu plin
De-a primăverii floare?
Să vină fluturii în roi
Atrași de dorul mierii?
Nicăcând să mă gândesc nu voi
Visări și basme, reverii,
Când eu aș vrea să dorm.
Iar dacă vrei cerința mea:
Știi tu să îngrijești un pom?
Căci cine-ar face-o ar putea
Și cioară ca să fie !
Iar pasărea se-ndepărtă
Pe bolta cea cerească
Purta pe aripi cer senin
Și- ar fi putut să-l dăruiască !...

Să adormi cu rugăciunea inimii pe buze!

Să adormi cu rugăciunea inimii pe buze!

Tu, Doamne, vii să mă-ntărești,

Gândurile să mi le simt frunze

Ce-s legănite-n sferele cerești.

E o mișcare prin rostire

Precum pendulul ce-oscilează lin,

Iar fiara turbă de mâhnire

Că toate sunt mișcate de divin.

Privind cu ochii inimii mă aflu-acolo,

Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește!

Neîncetat un vânt ce suflă de dincolo

Le-aduce tot mai jos atunci când crește.

O luptă duce gândul când coboară

Mă voi trezi de Tine, Doamne, străbătut.

E-atât de limpede și de ușoară

Această dimineață în lumină renăscut!

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

La balade d'un oiseau qu' il portait du ciel clair plein ses ailes

Tu, Doamne, numai Tu știi

*Tu, Doamne, numai Tu știi
De câte ori te chem în rugăciune,
Lacrimi fierbinți, când simt că vii,
Atunci mai fac o închinăciune.
Curg lacrimi chiar și din icoane,
Când îți vorbesc de-ai mei străbuni,
Și mângâierea Ta, Doamne,
E raza sfântă ce-mi aduni.
Se plimbă raza peste piept,
Îngeru-aprinde toți tăciunii,
Iar eu uimit văd neîntrerupt,
Cum cureți patimi Tu și spinii.
E-o deșirare neîntreruptă
Pe-o cale adâncă, luminoasă,
E-a Duhului cel Sfânt ce cată,
O haină nouă să îmi țeară.
Așa Tu Doamne, arzi-mii de fire,
Sunt vas ce trebuie curățat.
Cu a ta milă din iubire,
Albit voi fi de-atât păcat!*

*Un oiseau passait en vol
Mais il aurait voulu s'arrêter.
Il portait sur ses ailes du ciel clair
Et il aurait voulu en donner.
Il portait sur ses ailes du printemps
Et le feu du soleil dans ses plumes.
Un oiseau passait en vol,
Tournant lentement en cercles.
Mais voici qu'un arbre il aperçut
Se rapprocha
Et gazouilla:
- Toi, mon esseulé arbre,
Sur ta branche si je m'attarde,
De mon rêve plein de senteurs,
Et plein de charme je te donnerai.
Tes branches seront de fleurs remplies
Et du ciel clair sur tes brindilles.
Mon chant aux doux frémissements,
La nuit te caressera doucement.
Mais l'arbre répondra:
- Pourquoi avoir du ciel clair,
Que les nuages viennent me voler?
Et pourquoi être si plein
De belles fleurs du printemps?
Que les papillons viennent en essaim,
Attirés par la soif de son nectaire?
Jamais je ne pense vouloir!
Des contes
Et des fantômes,
Ou des rêveries...
Quand moi, je voudrais
Bien juste dormir...
Et si tu veux me combler
Sais-tu un arbre soigner?
Car celui qui le ferait
Corbeau être pourrait!
Et l'oiseau s'éloigna alors
Dans l'éther ensoleillé,
Il portait du ciel clair plein ses ailes
Et il aurait bien voulu en donner !...*

(Version en français réalisée par l'auteure)

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Inima

(Cu plecăciune Părintelui Profesor Olivier Clement -Institutul Saint Serge, Paris)

*Inimă- vârful cel mai înalt al sufletului meu, altar sfânt de jertfă, loc tainic de rugăciune !
Ritmul inimii mele să reunească și să dilate, să purifice și să trezească la viață
Întreaga mea ființă, văzutul și nevăzutul împreună-nsumând universul.
În mine, mai copleșitor îi chipul de om creat de Dumnezeu,
Ce mi-a adus năzuința firii unice, libertatea mea ca persoană
Inima de copil nu s-a deschis subconștientului.
Ce putea face el, decât să confunde
Sufletul cu intelectul ?
Am pornit să îmi cuceresc inima,
Prin rugăciune.
Ea mi-a adus
Miraculos, natura mea
Într-o mișcare de întâlnire,
De comuniune cu Dumnezeu.
Cu certitudine inima-mi nu este numai
Un organ fiziologic, de transmitere a emoțiilor.
Ea are un creier al ei, memorie, minte ce persistă la transplant.
Să îmi unesc mintea cu conștiința în inimă, să se împace totul !*

Să încercăm să uităm cuvintele

*Nu, nu vorbi nimic, așa e bine!
Să încercăm să uităm cuvintele,
Cum uită ploaia de unde vine.
Să ne simțim doar gândurile.
Să încercăm să uităm cuvintele,
Cum uită vântul câți ani are.
Să ne simțim doar sângele, fierbintele,
Cum vrea să se împreune în aceeași mare.
Nu, nu vorbi nimic, așa e bine!
Să stingem magia vorbelor în scrum.
Mâine, poate vei uita c-am fost cu tine
Doi călători pe-același drum...*

M F C

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Claudia Elena Peter

Ruben – Fragmente de roman

Îmi aminteam totul, deși toți au spus că e imposibil, am fost prea mic. Dar eu știam, vizualizam, urmăream cursiv filmul primei copilării, pe care l-am desenat pe foi albe cu creion grafic, atunci când cuvintele mi se păreau de prisos. Am fost complet mut în primul an după eliberare, fără vreo cauză medicală, cel puțin nu una fizică. Puteam să articulez doar țipete, urlete, schelălăiri. Preferam să exprim totul prin desenatul scenelor ciudate, ce au înspăimântat pe bună dreptate toate potențialele familii adoptatoare. Îmi plăceau animalele, oamenii nu aveau de ce să îmi placă. Animalelor le găsisem roluri, găina, cocoșul, iepurașii, lupul, vulpea... nimic fantastic. Desenam povești cu animale în creion grafic, ca niște benzi desenate, pe care le-am denumit mai târziu, găsind similitudini în teme, aproape ca niște serii ce se continuau într-o acțiune comună a personajelor. De exemplu „aventurile rățoiului” sau „cum a furat cățelul mâncare de la vulpe”, sau „unde dorm noaptea găinile, după închiderea coteșului”, și mai ales „pe cine mănâncă lupul la noapte?”. Prostii copilărești, inspirate de animale pe care le văzusem la fermă. Deși toți mi-au spus că acolo nu au fost deloc animale, poate doar cele ale mizeriei, șoareci, gândaci, muște...

Mai târziu m-am oprit, am căscat gura și am rostit cu scârbă cuvintele, iar imaginile și-au pierdut conturul, de parcă le-au mâncat cuvintele termite. Aș fi vrut să le pot cânta, muzica m-a liniștit întotdeauna, ne puneau muzică la spital și copiii chiar se linișteau. Deși ei au spus că nu e deloc sigur că aș fi ascultat vreodată muzică și acolo, nu se potrivea profilului. Dar parcă ar putea cineva spune precis?

Câteodată mai desenez și acum, dar fac doar reproduceri, nimic de la mine. Iau clasicii, maștri, și reproduc identic un desen de Dürer, ceea ce nu e puțin lucru. Dora insistă să pun și de la mine, nu doar să repet obsesiv-compulsiv același tipar, același tip de hașură, același laitmotiv. Dar nu, desigur nu. Ar vrea să spun, să dezvălui, dar nu o fac, nici prin desen, nici prin cuvinte și nicidecum prin muzică. Toate sunt darurile mele, căpătate cu greutate. Sunt ca un olog ce învață să meargă iar, ca un orb cu vederea recăpătată la maturitate sau un surd ce aude o muzică divină. Nu o să trădez niciodată aceste daruri minunate pentru a le pângări cu amintirile unui trecut care nu mă mai înspăimântă. Deși nu ar fi trebuit să îmi amintesc nimic, trăisem acolo doar trei ani. Primii trei ani din viață, când ești inert și complet inconștient de lumea în care ai nimerit. Imposibil, dar pentru mine nu e, eu văd, aud, miros, identific. Copiii cei mulți din jurul meu. Suferința la care au fost supuși mi-o amintesc pe toată. Mă simt neputincios ca un miel dus la sacrificare. Am devenit creștin târziu, m-am botezat la majorat și biserica ortodoxă mi-a promis mântuirea, o aștept încă. Sunt pregătit să o primesc.

Am ajuns într-un loc străin, am fost în multe în ultimele luni, dar acum ceva e complet schimbat. Nu doar culorile, cerul pare roz, iarba albastră, parcă am văzut o pasăre cu chip de heruvim sau doar am inventat. Parcă mă plimb printr-o pictură suprarealistă, Ruben, n'est pas Ruben!⁽¹⁾ Surâd și Dorei îi place când o fac, mă ține de mână, îmi șterge fruntea cu o batistă umedă și câteodată îmi sărută buzele, când știe sau crede că dorm și nu o simt. Oricum, acum sunt departe de ea, în locul cel necunoscut. Pășesc desculț pe nisipul verde smarald, de jad. Deasupra mea, niște crengi creează o boltă, ca o viță-de-vie, iar dintre frunze coboară niște fructe portocalii, de forma unei banane, dar drepte. Îmi amintesc că mi-e foame, dar mă opresc să mănânc. Cine știe cu gust or fi având, poate că-s otrăvitoare, în locul ăsta toate-s stranii. Mă întreb, cum arată oamenii aici? Mi-i imaginez, desigur, într-o culoare anapoda, verzi sau roz, ca în perioadele roz-albastre ale lui Picasso, sau curcubeu, capabili să fie prismă pentru descompunerea luminii. Ce fain ar fi să se miște toate culorile în pielea femeilor!

- Ruben, Ruben! Dora iar țipă, nu vrea să mă piardă. Poate sunt în comă sau mort și visez curcubeie. Iar aparate, agitație, trup de tânăr inert, stop cardiac, resuscitare. Dora țipă. Masaj cardiac, din nou. Stop. Ruben, n'est pas Ruben!

---

(1) Referință la picturile suprarealiste ale pictorului René Magritte

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Îmi amintesc tot, chiar și acum. Doare, chestiile alea ce le tot înfigeți în mine, tubul din gură, acele din vene! Deasupra mea, via de banane se mișcă și mă dau la o parte așteptând să-mi pice în cap o maimuță, dar nu se întâmplă nimic. Mă uit cu teamă în sus și văd cum frunzele se agită, de parcă niște pași uriași le-ar călca în cadența unui mers normal. Treaba devine cam ciudată și o iau la goană prin tunelul de banane-nebanane, ieșind curând într-un luminis roșiatic. Respir ușurat. Cam greu respir, dar înțeleg că asta e una dintre problemele majore. În fața mea, un peisaj arid, roșu, tot în ton, parcă saltă dune de nisip una după alta. Dacă m-aș întâlni cu cineva, să întreb ce naiba se întâmplă. Unde am ajuns de data asta, am mai fost în locuri ciudate, dar asta e ceva ce nu s-a mai pomenit. Strig tare: Aloo, eu sunt Ruben! E cineva? Nici măcar ecoul nu-mi răspunde. E cineva? Insist: Dora!

Dora tresare, se apropie de mine. Încerc să casc gura să-i spun, dar nu reușesc nici măcar să-mi mișc buzele, să fac cel mai mic gest care să o aducă și mai aproape. Dora! Se ridică și se duce la geam. Vorbește cu o asistentă, o trimite acasă, să doarmă, să mănânce. Dora mă mângâie ușor pe creștet și iese. Doraaa! o strig sfâșietor și-mi pare rău că am tăcut ca prostul primii ani din viață. Dacă aș fi vorbit ca și copiii normali, azi aș fi avut exersată abilitatea vorbitului și niciun aparat de respirat din lume nu m-ar fi oprit să glăsui tare de tot chemarea. Dora a plecat demult și asistenta închide ușa în urma ei, deși nu-mi place să dorm cu ușa închisă nici acasă.

Nisipul roșu se mișcă deodată, la fel ca via, de parcă cineva l-ar călca cu pași de uriași. Doar că nu se vede nimeni. Asta e prea de tot, mă enervez. Parcă aș fi copil și mă uit la filme de groază, cu intenția concretă de a mă înspăimânta. Un vânt rece se pornește și eu sunt destul de subțire îmbrăcat, iar foamea îmi înghiontește sonor stomacul. Cineva râde și tresar, acum chiar vreau să se termine, nu e nici amuzant, nici jucăuș. Dora sigur nu mai vine în noaptea asta și dimineața se arată îndepărtată. E periculos să mă tot aventurez așa, peste tot. Ai fost avertizat, mă cert singur. Dar tot îmi amintesc, replic enervat. E imposibil, erai prea mic. Ba da, vrei să îți povestesc? Tac! Simt cum lacrimi îmi curg pe obraz, dacă ar fi aici Dora le-ar vedea și ar ști că nu-s doar un trup pregătit pentru donarea organelor. Ești Ruben, nu ești Ruben. Hai, chemă-i pe toți! Nu am pe nimeni, numai pe Dora. Râde, sau poate eu râd că sunt singur aici. Dacă te lauzi că îți amintești, demonstrează! Cum, am jurat că nu o să o fac în cuvinte, desene sau muzică. Ruben, n'est pas Ruben! Cheamă-i pe toți să te salveze, hai, unu, doi, trei, patru, cinci, șase... șapte. Eu sunt șapte! Ești șase pe șapte! Nu înțeleg. Cheamă-i!

Telefonul sună la șase numere deodată.

Povestea celor șapte frați

Povestea asta se scria mai greu decât celelalte. Cuvintele se înșiriau haotic sub ploaia ritmică a tastaturii. Ecranul computerului s-a umplut rapid de acele rânduri negre, furnici adunate degeaba împreună. Sasha a citit cu voce tare textul și apoi l-a selectat iritată, apăsând tasta delete. Se ridică de la biroul unde nu i se mai întâmplase vreodată să nu poată să scrie și privi tăcută panoplia. Întinse degetele lungi către fotografia fratelui, atingându-l de la distanță, într-o mângâiere stranie. Starea de neliniște o coplesii, odată cu mărirea alarmantă a ritmului cardiac. Du-te naibii să-l cauți!, auzi îndemnul propriului creier, cu inflexiunile vocii lui Geo, impresarul ei literar, cu care s-a certat destul de rău, în urmă cu două zile. Avea dreptate, refuzase ajutorul lui Ionescu de la BookPublisher, iar marele deschizător de destine literare era ofuscat. Ce să-ți spun!, de parcă era prima femeie care l-a refuzat, primul autor. Cât de absurdă i se părea implicarea oficială a altor străini în viața ei. Cine ar putea înțelege grozăvia, hilarul situației. Și apoi, s-a tratat degeaba atâția ani? S-a împăcat cu trauma, ca să fie astfel răvășită? Întregul concept era greșit, e adevărat că scrisul e pură terapie, dar ea nu scotea prin poveste false închipuiri de suferințe, anxietăți la modă. Azvârlea toți demonii din iad în paginile unei cărți. Nu era sigură dacă va avea puterea să îi păstreze între copertile sale.

Medeea torcea împăcată, de parcă gândul ei de refuz a liniștit-o. Sasha se aplecă să o mângâie surâzând, dar pisica se îndepărtă enervată. Mai bine își lua un câine, unul care să-i semene, să fie credincios unei persoane, așa cum era credincioasă unui trecut îngropat, uitat. Nu era uitarea cel mai de preț dar? Sasha nu-și mai amintea deloc cei treisprezece ani petrecuți în casa copilăriei, ca

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

și cum nu ar fi trăit nimic din ce i-au spus alții că a trăit. Spaiemele, coșmarurile, înstrăinarea, boala nu au fost doar simptome post traumatice.

Voia să se apropie de oameni, dar nu știa cum. Era înspăimântată de o privire admirativă pe trupul și chipul ei încă frumoase, a unui turist aflat la o masă vecină, care i-a adresat un salut discret cu o înclinare ușoară a capului, când în sfârșit s-a hotărât să iasă afară din casă. Prezența șoferului în apropiere o liniști și mulțumi în gând lui Geo că îl angajase să o apere, după atacul acelui admirator obsedat, care a sărit peste masa unde ea oferea autografe la o lansare de carte și i-a încleștat degetele în jurul gâtului. De parcă nu ar fi fost destul de rablagită psihic și așa, incidentul i-a îndepărtat iremediabil speranța că oamenii puteau fi și buni!

Geo era unul din puținii oameni în care avea încredere. A ajutat-o enorm, i-a construit cariera într-o țară în care statisticile spun că suntem ultimii într-un top al cititului. Oamenii preferă filmul, nu cartea. Sasha Zărnescu trăia exclusiv din scris, datorită impresarului artistic și nu talentului de romancieră, interpretabil, dacă s-ar lua după critică, care a ignorat-o în mare parte, considerând romanele siropoase, feminine și comerciale. Deși avea cititori sau cititoare care-i trimiteau mesaje emoționante și exaltate că s-au regăsit în poveștile ei de viață, au suferit alături de personaje, s-au îndrăgostit de ele.

De ce nu ar spune și povestea celor șapte frați? Să accepte îndemnul pertinent al lui Geo și să se apuce de treabă. Conversația cu el îi reveni detaliată în memorie.

- Geo... noi nu am avut nume, pe cine să caute o agenție de detectivi tocmită de Ionescu de la BookPublisher, ne-am împrăștiat prin lume ca pleava rea.

- Hai dragă, nu dramatiza, adică fă-o în scris, că melodrama vinde! Lasă-i pe ei să decidă cum mama dracului o să scoată din pământ din iarbă verde șase frați fără nume.

- Sună fain asta!

- Ți-am zis...

- Nu, titlul „Șase frați fără nume”, șapte cu mine!

Deodată se hotărî. Cât naiba să mai aștepte? Se ridică brusc de la terasa unde se adăpostise de nici zece minute, cu cafeaua nebăută și conversația neînchepută. Zâmbi malițioasă părăsind localul, citind dezamăgirea bărbatului care se pregătea să o interpeleze. Se așeză în mașina ei scumpă și îi dădu adresa șoferului ce demară tăcut spre strada Zorilor. Ce frumos sună! Rezonanța cuvintelor o surprindea întotdeauna, nu putea trece peste o frază perfect alcătuită, întâlnește te miri unde.

Fratele ei identificat locuia pe strada Zorilor, într-un bloc oribil, cu patru etaje, scorjtit, dărăpănat, mizerabil. Intră timidă în scara întunecoasă, unde câțiva copii se jucau pe telefoane. Nu știa apartamentul, doar strada și numărul. Îi întrebă pe copii de unul Vlad, nu-i știa decât numele mic. Copiii au izbucnit în râs.

- E bețivu', strigă unul mai răsărit, tatăl lu' Sorin, nenea Vladi.

Sasha tresări, e tată, Doamne, a conceput! Urcă entuziastă scările, tocurele ei troncănind deranjant în liniștea lăsată în urmă. Apartamentul avea plăcuță de identificare, familia inginer Miron. Copilul fără nume avea unul frumos și puternic, poate al familiei adoptatoare. Nu era nicidecum numele de familie natural, nu-l folosea nici ea. Spera că Vlad Miron a avut o viață mai bună decât sărăcia asta lucie în care îl căuta acum. Ușa se deschise brusc, nu-și aminti să fi sunat la sonerie.

- Ce vrei? se răsti femeia ce deschise. Lumina năvăli din contre-jour și nu-i vedea fața. Se simțea studiată, hainele bune, poșeta de firmă era total nepotrivită cu ambianța. Ești de la bancă, de la asociație, că nu vă mai satură Domnu', oi plăti când oi putea, dracu' ducă-vă! Pregăti ușa să i-o trântescă în față și Sasha reacționează brusc.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

- Sunt sora lui Vlad, strigă cu voce tare, cuvintele se prăvăliră consternant chiar și peste ea.

- Cine? țipă femeia și se trase câțiva pași înapoi. Din spatele ei se iviră doi copii, un băiat de vreo zece ani și o fetiță mult mai mică.

- Mama, cine-i tanti? întrebă băiatul și înaintă curajos spre Sasha. Avea chipul luminos, cu păr negru și ochii căprui, era murdar și purta un tricou rupt, cu Spiderman.

- Cică-i soră cu tac-tu! replică ea ieșită din șoc. Apoi izbucni într-un râs nervos, isteric. Ia cărați-vă voi din gura adulților, hai, dispăreți! își trimise copiii care, după proteste și împotriviri, s-au ascuns după o ușă trântită ostentativ.

Femeia o pofti în casă.

- La noi nu-i lux, spuse jenată, observându-i ținuta distinsă. Sasha se așează pe canapea, într-un living încărcat cu mobilier greoi, demodat, cum se purta în anii șaptezeci. În vitrină tronau pe lângă câteva bibelouri prăfuite și fotografiile de familie, unde i s-a părut că zărește chipul fratelui ei.

- Cine ziceai că ești? Io nu știu să aibă Vladi vreo soră. De unde ai apărut abia acum, așa dichisită și mă aburești? Io-s femeie simplă, cucoană, nu așa complicată ca frate-tău ăsta, dracu' să-l ție acolo unde-i!

- Nu-i aici? întrebă cu teamă. Simțea că se sufocă, își aminti de șoferul ce o căuta probabil disperat pe la toate apartamentele.

Femeia izbucni iar în râs, deși nu era nimic amuzant.

- Îți datorează bani, asta e, nu? Întotdeauna asta face, ți-a tras țepă? Trebuia să-ți monteze vreun sistem pe calculator? Nu termină niciodată vreo treabă. Io nu-i plătesc nicio datorie!

- Nu, e adevărat ce am spus, sunt sora lui, se ridică și-i întinse mâna, Alexandra Zărnescu, mi se spune Sasha.

- Ce soră? Aud pentru prima oară, nesimțitu' m-a mințit până și cu asta? Io știam că e orfan și n-are nici pe dracu'!

Sasha respiră adânc. Femeia o privea cu ură, era mai mică cu un cap decât ea, obosită, părea mai bătrână decât vârsta pe care o are, își târa ușor piciorul drept.

- Nu știe de mine, am fost în centre de plasament diferite, ni s-a pierdut urma. L-am găsit întâmplător, directoarea centrului unde am crescut a auzit de un caz asemănător cu al meu și am cercetat pista. Așa am ajuns la familia socială unde a stat, ei m-au direcționat către centrul de plasament de care a aparținut... mi-au dat adresa asta...! Femeia o privi uluită de explicații, părea că nu pricepe nimic. Noroc că stă aici de când a ieșit din sistem, e greu să dai de urma copiilor orfani. Am crezut că știți, se opri Sasha ușurată deodată.

- Ce dracu' să știu! țipă ea, din ce în ce mai furioasă. Nu-mi spune nimic, nu-s de nasul lui, așa mi-a zis. L-am dat afară, să se ducă la dracu' ăla ce mi l-a scos în cale vreodată, izbucni într-un plâns nervos și se așează pe scaunul din fața mesei.

Sasha se lăsă și ea să alunece pe canapea. Ce fel de om face să sufere astfel o femeie, o femeie care i-a dăruit un copil atât de frumos? Nu doar boala putea fi ereditară, genele purtau și violența.

- Unde credeți că aș putea da de el? Poate la serviciu? încercă cu teamă, după ce o lăsă să se potolească.

- Și așa, are o soră! o privi abia acum cu atenție, fără să-i răspundă la întrebare. Parcă și semănați puțin. Când era tânăr era și el frumos ca dumneata, s-a dus acum. Bag seamă dumneata ai nimerit mai bine, el e vai de capul lui, așa a fost totdeauna.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

L-am cunoscut la fabrică, după ce i-au făcut vânt din casă părinții sociali, că devenise major. Mi-a plăcut de el că era înalt și chipeș, m-a aburit nemernicu', deși mi-a zis mămica să nu mă leg la cap cu de-ăștia...! Și apartamentul ăsta io l-am primit de la fabrică și l-am luat pe rate, abia anul trecut am terminat, nu m-a ajutat nici cu alea... nu m-a ajutat cu nimic vreodată! Un nou val de plâns o podidi cu sughituri zgomotoase, iar Sasha se întrebă dacă nu ar trebui să o consoleze cumva. Femeia se remontă rapid și singură, suflă nasul și se ridică dreaptă. Te-aș invita la o cafea, dar n-am, abia dacă am cu ce hrăni pruncii. Dar mai bine singură cu ei, decât așa...

- E violent? întrebă cu teamă.

- Cine, Vladi? femeia râse iar, tare. E fricos ca un pui de găină. Și muștele au viață lungă în casa asta, că-s ființe și ele, așa zice.

Sasha simți cum un val de bucurie o cuprinde, îi venea să o îmbrățișeze, să mai vadă copiii.

- V-aș putea ajuta, dacă îmi permiteți. Poate să luați ceva pentru copii, nu vreau să vă jignesc.

- I-auzi la ea! Poate că mai speli rușinea bețivului și datoriile care mi le-a lăsat pe cap. Io îți spun, aici nu mai calcă, mie mi-a ajuns! Ani de zile să-l culeg de prin șanțuri, râd și de copiii mei la școală, că tac-său e bețivu' cartierului. Vai și amar de capul lui prost, a făcut și facultatea de inginerie în calculatoare, îți dai seama, tot degeaba! Brânză bună în burduf de câine, așa zicea mămica, Dumnezeu s-o țină sănătoasă! Își făcu o amplă cruce și privi cu ochii atenți numărătoarea banilor pe care Sasha se simțea dator să-i lase. Poate s-o fi dus la lucru, nu știu, sinceră să fiu!, schimbă tonul odată cu neașteptatul cadou. E o firmă în centru, fac jocuri pe calculator. Măcar dacă ar fi el șefu', dar e tot un amărât de programator. Toți colegii sunt mai tineri, penibil cum s-a irosit atâta creier. Dar tu pari să te fi descurcat mai bine! Mulțumesc drăguță, le-oi lua ceva de-ale gurii și trening, Sorin are nevoie de unul nou.

Îi scrise adresa și numele firmei unde lucra fratele ei negăsit încă, după ce-i ceru autoritară băiatului o foaie și-un creion. Copiii reveniră bucuroși că mama era în toane mai bune. Băiatul era superb, cum i se păruse prima dată, surâdea senin, sigur pe el. Fetița semăna mai mult mamei, cu toate trăsăturile îndulcite însă, de inocența timidă a primei copilării. Cu mânuțele durdulii strângea în brațe un ursuleț portocaliu, cu o ureche descusută. Sasha a promis în gând că o să-i ajute. La ce bun faima și succesul financiar, dacă-l folosea doar pentru propriul confort, unde se instalase ca într-un donjon al ignoranței. Aceste ființe, nepoții ei existau, întrupați din materialul genetic comun, oferit ei și fratelui de aceeași mamă și tată.

Între lumi

M-am adâncit în lumea asta. Am știut de la bun început că nu e o idee bună să plec așa de departe, dar nu mă puteam abține, era prea faină senzația de a umbla. N-am mai făcut-o de vreo jumătate de an, din cauza blestematei paralizii ce m-a cuprins cu totul. Pur și simplu m-am trezit complet inert, într-o dimineață. Iar din discuțiile personalului medical ce roia mereu în jurul meu, am înțeles că nici măcar ei nu și-au dat seama ce naiba s-a întâmplat cu mine. Nu-i prea fun să stai ca prostu' pe un pat de spital și să auzi părerile alea doxe, încărcate de termeni medicali abstracti, să nu poți să le strigi că toată vorbăria lor e zadarnică. Sunt viu, vă aud, respir, dar complet înțepenit, închis deodată într-un trup inutil, ca o penitență.

Azi sunt explorator printr-un univers colorat, probabil clădit de capul meu ce și-a inventat întotdeauna lumi paralele. Ținutul prin care mă plimb e necunoscut și mă invită la descoperire, cu speranța de a-mi oferi niște răspunsuri. M-au contopit toate senzațiile pierdute și trăite, înmagazinate într-o zonă a ascunzișurilor minții, a faptelor abominabile petrecute altora, pe care le vedeam și le simțeam atât de clar, deși era imposibil. Călătorind prin pădurea de mesteceni argintii, amintirile mele se decantau, se colorau asemenea peisajului ireal, deveneau mai suportabile. Cât e de frumos!

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Privesc în sus, spre semeția munților, piscurile sunt înzăpezite și mi-e dor de iarnă. Acum e vară și cald, senzația e ușor înăbușitoare, sunt sigur că o leg inconștient de căderea de dimineață, de la spital. Iar au luat-o razna aparatele cu piuiturile lor alarmante și apoi am simțit cu vârf și îndesat manevrele neplăcute ale salvatorilor pe trupul meu spintecat de ace și perfuzii. Mi-am revenit. Dora s-a dus din nou acasă obosită, lipsită de speranță, asistenta a închis ușa și-am rămas imobilizat pe nenorocitul de pat de spital. Resuscitat, dar comatos, incapabil să văd lumina soarelui. Cu dor și gust de fulgi de nea topiți pe buze. Mă mir că am cucerit-o pe Dora, am iubit-o, am făcut dragoste cu ea. Mă mir că încă mă iubește. Dacă m-ar vedea cum pășesc pe cărarea pădurii de mesteceni argintii, ca de cristal. Sunt viu și înalt, părul mi-a crescut, îl port desfăcut pe spate. Sunt chipeș, ca un erou în căutarea timpului trecut. Amintirea trecutului mă întristează, nu știu de ce sunt atât de determinat să îl caut, dar simt că acolo e cheia.

Pădurea asta devine tot mai deasă, cărarea se îngustează, iar crengile copacilor desenează imagini abstracte. Parcă se deslușesc figuri în grafica încrângăturilor, dar știu că e doar imaginația mea. Câțiva copii se joacă de-a ce vedem în crengi. Nu-i văd, dar îi aud, sunt veseli și gălăgioși și sufletul mi se încălzește. Îi simt fericiți, deși inventează povești de groază. Ce fain se distrează! Sunt destul de departe, siluetele sunt nedefinite, dar glasurile li se aud clar, cristaline. Un glas anume îmi atrage atenția, probabil e profesoara lor. Le explică ceva și nu o aud prea bine, le strică chef, cum fac adulții de obicei, că imaginația lor e prea de tot. Se enervează și se depărtează de ei, pornind țintă spre locul unde stau eu ascuns. Trece razant, aproape să mă atingă, și mă ascund speriat după o tufă.

E liniște, copiii nu se mai aud, poienița a rămas pustie. Pornesc pe cărarea îngustă, deslușind în crengile copacilor povești ușor amenințătoare. Deodată, numele meu strigat clar îmi înghețâ sângele în vene.

- Ruben! mă strigă o voce feminină.

Pornesc în fugă după chemare și ies din pădure. În aerul din plin câmp, îmi revin încet, nu mai e așa cald, se petrece subtil inserarea. Un cer suprarealist se desfășoară în toată splendoarea cromatică, peisajul deluros încadrează o cărăruie șerpuită, pierdută în linia orizontului. În fața mea, apăr deodată o fată necunoscută. Strania prezență mă împietri pe dată, am dus mâna la piept și m-am prăbușit pe iarba deasă, ușor umedă. M-am trezit din leșin puternic zgâlțâit, deasupra mea chipul ei complet necunoscut mă fixă cu o expresie nerăbdătoare, ușor plictisită. O adolescentă în jur de șaisprezece ani, îmbrăcată în negru, cu buza, sprâncenele și nara dreaptă împunse de piercing-uri argintii. Poartă o jachetă de piele uzată, are părul decolorat împletit în dreaduri, ochii mari căprui, puternic machiați. E destul de nepotrivită peisajului feeric din jur, nu m-am așteptat deloc să găsesc în fantasma asta de basm o rockeriță rebelă.

- Scuze că te-am speriat, dar n-am vreme de politețuri, vorbi repede, ajutându-mă să mă ridic. Am fugit să te avertizez, timpul tău trece și e nașpa rău. Habar n-am de ce zaci acolo ca o legumă, tot am așteptat să faci naibii ceva în sensul acesta, dar na, unii chiar nu-s în stare de nimic! Oftă mai mult decât enervată și privi ușor agitată spre pădurea din care abia am scăpat.

- Cine ești? am îndrăznit să întreb.

- Trebuie să-i aduci la tine, vorbi repede ignorând întrebarea. N-o să te pot salva și în niciun caz nu-i pot salva pe ei.

- Nu înțeleg despre cine vorbești?

- Nu mă întrerupe! țipă. Dacă ai ști cât am fugit să vorbesc cu tine, crezi că numai ție ți-e greu? Încetează cu plângerea asta de milă, ești penibil! Lor le e și mai greu, viețile lor sunt distruse, ascultă, mobilizează-te că nu-i de glumit! Ai o șansă, atât, altfel zaci pierdut pe vecie aici, iar ei... le știi măcar numele?

Înțeleg că vorbește despre frații mei, de care am fost despărțit demult, la trei ani, și pe care nu i-am cunoscut niciodată. Sunt emoționat.

**Creatii spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

- Noi nu am avut nume, nu ni s-a dat.

- Grozav! se enervează, e cam morocănoasă pentru un înger păzitor, ghicesc că asta îi e funcția. Trebuie să le fac eu pe toate? Descurcă-te cumva și așa nu trebuia să fii aici cu tine! Adu-i la tine, pe toți în același timp, doar așa...

Se oprește brusc și ascultă cu atenție, eu nu auzeam nimic, dar ea, da.

- Fir-ar, trebuie să plec, nu știu dacă o să mai pot veni, mi-o iau pe faza asta, sigur! surâse puțin șugubeață, apoi îmi spuse cu un ton diferit, în care am simțit declarat, dragul și compasiunea pentru soarta mea nefericită, Aș vrea să te văd așa și în cealaltă lume, liber, la plimbare!

Ochii mi s-au umplut instant de lacrimi.

- Cum o să-i găsec, sunt prins aici între lumi...

Fata se întristează.

- Trebuie să-i aduci la tine, pe toți șase deodată, nu e altă cale! Nu mi-ar plăcea să mori, să o iau de la capăt cu un amărât de bebeluș răsfățat, mi-a fost greu cu tine și-așa. Ai idee în câte belele m-ai băgat? fluieră și surâd deodată extrem de fericit. Deși ideea că m-am întâlnit exact cu îngerul meu păzitor, viu fiind, putea fi oarecum lipsită de speranță la viață. Stătea chiar în fața mea și turuia în jargon adolescentin, contemporan, despre pericolele din care m-a salvat de-a lungul amărăteii mele vieți. Era totuși o confirmare plăcută a grijii, am crezut întotdeauna că sunt doar un orfan nenorocit, crescut prin case de copii ai nimănu.

- Minte te-a ajutat și te-a chinuit, vorbi fata tot mai agitată, în capul tău e totul, îți amintești de ei, ești singurul care își amintește de casa aia nenorocită. Cheamă-i, adună-i lângă tine, e singura ta șansă!

- Dar cum să fac asta, dacă aș putea vorbi cu Dora. Sunt în comă la spital, mă poți ajuta să mă fac bine, să mă întorc la iubita mea?

- Tu auzi ce-ți spun? Ce-mi pasă mie de suferințele tale amoroase, doar cei șase frați ai tăi pot să te salveze! Iar se opri și asculta concentrată, presiunea din piept începea să crească, ritmul bătăilor cardiace să se înteească. M-am prăbușit pe iarbă.

Fata dispăru fără urmă, cerul albastru desena nori în formă de animale fantastice. Eram iar în salon, resuscitat!

C E P

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Gheorghe Pârlea

LIMBA ROMÂNĂ

*Limba Română e glasul mamei
la capăt de leagăn –
eu fiind pruncul cel de demult.
Limba Română e porunca tatei,
la primii mei pași,
de-a întâmpina drumețul rostind „Bună-ziua!”.
Limba Română e incantația din Liturgia
la care mi s-a rostit prima oară
numele de botez – Gheorghe.
Limba Română e ecoul adâncului
în care-mi rostesc strămoșii
șoapte testamentare.
Limba Română e graiul vorbit,
de-a valma cu oamenii,
de-ntreaga Creație.
La noi, de la Geneză,
vântul adie ori vijește,
izvorul răcoarea-și șoptește,
albina mierea-și urzește,
privighetoarea trilu-și măiestrește
în Limba Română.
O, Doamne,
abia acum aflu
că Tu ești – chiar Tu, Doamne –
Autorul Abecedarului Limbii Române!*

(Poem inclus în antologia „Cinstind Limba Română”, volum editat în cadrul programului național lansat de scriitorul Corneliu Leu, cu prilejul primei ediții a Zilei Limbii Române.)

ȚĂRÂNA

*Țărâna-i pântecel-n care
Cel bob de viață, în mirare,
Așteaptă rând să crească mare,
Cu darul coborât din soare.*

*Țărâna-i stampana care poartă,
Precum simbolurile-n hartă,
Trecutul cel scobit cu daltă
De-un biet prezent, oprit la haltă.*

*Țărâna e copaia-n care-ncap
Uscatul trupului răs-stors de ape
Când tot departele ne e aproape,
Când azi, pe mâine-o să-l îngroape.*

*Deci nu pășiți cu tălpi murdare
Peste țărâna hrănitoare,
Și nu huliți groparul care
Ne-nțărânează, la plecare.*

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

ACASĂ

Întâi de toate a fost Mama...
Deși la început a fost și el,
Pe Tata nu-l aduse graba –
Căci el veni din urmă-ncetinel...

Și astfel prinse-n mine mugur
Ce înflori din ceața groasă,
Cuvânt ce se rostește-n murmur,
Cuvânt ce-i zicem toți – ACASĂ.

ACASĂ se rosti întâi în Eden
Apoi, cu oamenii odată,
Mlădiță de cuvânt cresc în semen
Și-ACASĂ prinse-n lume roadă.

De-aceea-ți cresc în suflet flori de rai
Când dor adânc de Mama te apasă,
Când ești aflat departe-n luna mai
De calda rază magică de-ACASĂ.

LA RESTRIȘTE

Bunicul fuse la război,
La fel și tata, mai apoi.
Tristețe, sânge, moarte, jale -
Mereu destinul cel din cale.

E în ființa noastră stampana:
„A fi sau a nu fi” de sprijin rampa.
E-n om și frica, și speranța,
Nu, însă, e la el Instanța.

Părea că fuse asta pân' la noi,
Cei netrecuți prin molime, război,
Căci ne credeam stăpâni în toate...
Acum, ne suflă moartea-n spate.

Ne-om vindeca, mă-ntreb, de-acel preaplin
De noi? De-nstrăinarea de divin?
Ne-om lămuri c-atunci când vine moartea
Râvnim la Cer?... "Îmi ține, Doamne, partea!"

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Din satul cel de cu un veac în urmă

Amintiri moștenite (I)

Cum a murit Nică Ionașcu, tatăl lui Ion

În Delenii de Sus, în anul acela, spre sfârșitul lui martie, dealurile începură deja să-nverzească. Podoaba cea albă a iernii se subțiasă încet-încet, lăsând pe ici-colo petice răzlețe de omăt, întârziate de umbra colinelor. În două-trei săptămâni colțul ierbii a învelit de-a binelea costișele dinspre miazăzi ale locului.

Satul dezmoștenit dădea semne de învigorare. Pe drumeagurile înglodate, zvântate doar pe frânturile luminate de soarele amiezii, plăvanii cei mari trăgeau acum, în loc de sănii cu tălpoaie de lemn, căruțe cu roți din obezi strânse de șine nituite, meșterite de rotarii locului. Înaintașii acestora întocmiseră roțile chervanelor care rostuiau în preajma Podului Înalt, cu patru veacuri în urmă, cele trebuincioase oastei voievodului Ștefan. Și tot cu boi ca aceștia, cât elefanții, blânzi și, în neștiința lor, solidari cu soarta celor ce-i țineau de funie, oștenii-plugari rânduiau atunci tunurile spre mlaștinile Bârladului.

Și acum era război în țară. Boii cei mari de la Deleni nu mai erau însă de trebuință ostașilor, căci lumea și obiceiurile ei s-au schimbat. E drept că bătăliile cele aprige se dădeau în alte locuri. Tunurile bubuiau în partea de jos a Moldovei, înspre munți. În sat, mai ales ostașii cei răpuși și aduși la locurile de veci înștiințau că Țara era în război. Ca și trenurile doldora de combatanți și de fierăria lor ucigătoare, care zdruncinau șinele de cale ferată și scrâșneau din roți înspre Bulboaca și Munteni. Și lumea multă și străină, oameni oropsiți, femei, copii și bătrâni umblând în pribegie ca să-și scape viața. Un neam mereu călcat de străini: tătarii, otomanii, semințiile cele mari de prin vecinătăți. Acum, nemții...

Și în vreme de război, ca și pe timp de pace, oamenii își urmează însă rosturile firii. La vreme rea își pun pietre-n inimi și își petrec viața ca și cum tăria omului ar veni din asprimea greutăților lui.

Dintr-o ogradă din Chețrărie, marginea de nord a satului, un băiețandru de vreo cincisprezece ani se căznea să scoată carul din ogradă. De pe prispa de lespezi, lipită cu lut, cu o mână pe-un di-reg și cu cealaltă ridicată a grijă pentru ceea ce vedea la poartă, o femeie care părea mai degrabă bunică decât mamă striga de zor la fiu-său:

- Încetișor, Ioane, c-o să ti calce bou' pi chicior! Lasă că nu-i grabă. Tată-tu o să mai rabde, că n-o fi prima dată. Are la el o sticlă di rachiu cu care o să-și ostoiască pofta de mâncare.

- Văleu, mamă, ce moale-i glodu' pi uliță! Mai bine era dacă legam boii la sanie. Aș ajunge mai repede la stână, își dă cu părerea copilul cel răsărit, aproape un flăcău.

- Ți-o rămas gându' la omăt, Ioane! Mai bine ia sama să nu ti tragă boii-n șanț, îi strigă mamă-sa, cu oarece îngrijorare.

Și, domol, în pasul dobitoacelor, carul urmărit de departe de mama Catrina dispăru după Cotu' Popii.

Nică Ionașcu, tatăl băiatului cu boii de funie, se îndărătnicise să iese cu oile-n câmp mult prea devreme în primăvara aceea. Și asta-i cam supăruse pe ceilalți ciobani din sat. „Bădie Nică, îl necăjeau sătenii, ai iernat la stână? Pesemne că ai de-acum leasa plină di caș. Și ca mâine-poimâine tunzi oile.” Nică nu era prea vorbăreț, dar avea pentru fiecare o vorbă scurtă și apăsată: „Măi flecarule, la vorba ta o să-ți răspundă bâta me'!”

Și, cu capul în pământ, puțin schiopătând cu dreptul de la o trântă din copilărie, își vedea de treaba lui. Unii spun că ciobanul ăsta vrednic e morocănos de câteva luni în urmă, de când l-au adus soldații în sicriu, de la Mărășești, pe fiu-său cel mare. O mândrețe de flăcău! Și-a smuls părul din cap mamă-sa, de jale.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Cu chiu cu vai, Ion a' lui Nică Ionașcu se apropia de stâna lui tată-său. Așezat pe brațul de paie din coșul căruței, stropit din cap până-n picioare de glodul copitelor celor care-l scuteau de mersul pe jos, mai plesnea cu biciul din când în când boul cel din brazdă, mai leneș decât celălalt, mai fluiera cu degetele-n gură ca să-i răspundă ecoul cel țâșnit din coastele de deal... Și drumul se scurta, parcă înghițit de gurile boilor.

Aproape de stână, Ion puse mâna streășină la ochi, scrutând zarea spre ocolul oilor, de unde s-aștepta să-l întâmpine câinii, mai întâi porniți ca asupra unui străin, apoi gudurându-se spre cel recunoscut ca fiind stăpânul cel fără mustață. Acum însă nu se mai întâmpla întocmai. Nu se depărtau de târlă și mai degrabă schelălăiau decât lătrau.

Băiatul era destul de deprins în ale vieții ca să nu-nțeleagă că ceva nu-i după rânduială la stâna tatălui său. Sare din car și, bănuitor, se căznește să-și cheme câinii:

- Chioru! Costachi!... Aici, dulăilor! Titișor, vin-la tată-tău! Ce-aveți, proștilor!? Ați băut rachiu' tatei?

Apropiindu-se, începe să înțeleagă că la stână s-a întâmplat ceva. Ceva rău, căci câinii păreau amețiți, iar tată-său întârzia să se arate în ușa șopronului. Începe să strige, mai întâi șoptit, apoi din toată puterea plămânilor:

- Tată! Tată! Tatăăă!...

Vocea băiatului era gătuită. Îi săgetă prin minte un nume. Ba mai mult decât un nume: „Banda lui Zanet!...”, șopti el, și se repezi în șopron.

Tată-său era la pământ, într-o baltă de sânge. Băiatului i se înmuiase genunchii, dar bărbatul, care mijea la el, îi dădu putere să se stăpânească. Îngenunchează lângă trupul rostogolit, aproape dezbrăcat, ca după o încăierare aprigă, și-și strigă părintele:

- Tată! Tată, ce ai?! Și încearcă să-l întoarcă, dar nu poate din prima. Reuși a doua oară.

Tată-său scoase un geamăt și-l prinse de mână. Rosti cu greu numele pe care-l murmurase mai devreme, bănuitor, băiatul:

- Zaaanet!... M-au împușcat a' lui.

Și sub privirile nedumirite ale lui Ion, se zbătu o dată, de două ori, apoi împietri cu ochii ațintiți asupra fiului.

Băiatul înghiți în sec de câteva ori. Încercă să-și înghită nodul care-l oprea să respire. Ieși afară și dădu drumul unui strigăt, izbucnit fără voia lui:

- Maaamăăă!... L-au împușcat pe taaataaa!

Ecoul îl îngână prelung, adăugând și el câteva măsuri la strigătul de durere al băiatului. Speriat de puterea ieșită din pieptu-i fraged, Ion o ia la fugă spre casă. Plânge și-și face cu amar legământ: „De mâna mea o să mori, Zanet! De mâna mea!... Tâlhar blestemat! Tot de glonț o să mori și tu! Jandarm mă fac, jandarm! ...” Și-n graba lui zbuciumată, căzu de câteva ori, cât s-arate totuna cu lutul cel frământat, în făgașul drumului, de carele satului și de copitele boilor, plăvanii cei mari cât elefanții, blânzi și, în neștiința lor, solidari cu cei care-i țin de funie.

**Creatii spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Amintiri moștenite (II)

Un pufos printre flăcări ceia abia întorși de la război

Era într-o potolită Duminică de vară. La crâșma lui Damian, cu țoiul de rachiu în față, vreo cinci-șase flăcări norocoși, doar de vreo doi-trei ani întorși din război, își povesteau isprăvile de oșteni. O făceau însă fără bravura viteazului. Dar nici cu lejeritatea povestitorului neimplicat. Din când în când, îl invocau pe Dumnezeu în cuvinte aduse, odată cu timpul, de la creștinii începuturilor:

- Slavă Ție Doamne, că m-ai păzit di șina tancului nemțesc! O trecut pisti mine dihania. M-au apărat păreții tranșeului abia scobit. Cât pi ci să se năruie malurili, Doamne ferește! Acolo-mi putea fi mormântul...

- Ș-ai avut puterea s-azvârli grenada după el, măi Neculai, îl întreabă a' lui Țugulea, singurul din grupa lui care-a scăpat teafăr.

- Drept să spun, n-am putut. Mă zâdise țărna de la gura borții, di mi-o trebuit un sfert di ceas până mi-am tras mâinile afară. Da' tancu' acela o luat foc oleacă mai încolo de groapa me'. Pisemni trecuse peste-o mină, că locu' era împânzit de minele puse de franțuji.

- Auzi, bre! Cică... franțuji. Ce mică-i lumea la război! se miră crâșmarul.

Și tocmai când le-ajunseseră șipurile cu rachiul de drojdie golite pe la jumătate, se stârni în crâșmă o zdruncinătură, de parcă ucigă-l toaca s-apucase să zgâlție înadins pacea atât de râvnită a flăcăilor întorși de la război. Măsura de rachiu a lui Țugulea se rostogoli pe masa de scândură, cioplită din secure. Flăcăul o prinse repede, înainte de-a se goli de tot, și le dădu alarmă și comandă militărească celorlalți, cu un zâmbet ascuns în colțul gurii:

- Artilerieeerie inamicăăă! În tranșeeee!...

Cu ochii holbați, dar repede luminați asupra a ceea ce se întâmpla, flăcării răsuflară ușurați, unii dintre ei neîncetând în a-și face cruce. Țugulea îi lămurește repede pe cei încă nedumeriți:

- Cutremur, măi!... Mulțumescu-Ți, Doamne, că-mi aduci aminte că mânia Ta îi mai blândă decât mânia omului!

- Ce vrei să spui cu asta, măi înțeleptule? îl ia în răs, totuși interesat să afle cimilitura, Neculai, feciorul crâșmarului.

- D-apoi, ce mare scofală? intră în vorbă Ion a' lui Nică Ionașcu, care răsărise acolo ca din pământ. Câți o omorât cutremurele pe-aici, pi la noi, și câți o omorât omul?! C-o fost turc, c-o fost neamț...

- Uite ci ușor îi la minte pufosu' ista! Dac-ar fi fost la război aș fi zis că di la asta i se trage dișteptăciunea, observă crâșmarul.

- Să-ți spun eu una mai dișteaptă, bădie Damian, avansează în sfătoșenie Ion. Mai bine sî nu fi fost războaie pi fața pământului și sî fi rămas oamenii fără folosu' ista pi care-l crezi mata. Sî fi rămas proști. N-ar fi fost atâta jale-n lume. Și-ar fi fost viu acum și frate-miu Vasâli. Că pi tata nu războiu' mi l-o răpus, ci bandiții lui Zanet.

Și Ion nu sfârși bine vorba, că și începu să-i tremure barba. Ca să nu-și scape plânsul, băietanul ieși repede pe ușa proptită în lături. Afară îl întâmpinară însoțitorii lui la șotiile tinereții, cu care venise în partea asta a satului. Aceștia nu îndrăzniseră să intre-n crâșmă, ca să nu fie sictiriți de cei cu tuleiele-năsprite. Dar adesea le țineau acestora hangul la hore, la întrecerile de oină din me-deanele satului. La șuguielile cu fetele, mai ales, nu erau mai prejos de flăcării ceia căliți în vâlvătaia războiului. Uneori, aceștia chiar întreceau măsura. Așa s-a întâmplat într-o seară cu unul a' lui Crăciun și cu cel mijlociu a' lui Budacea. Era și Ion cu ei, dar el era mai cumpătat și adesea-i oprea să sară calul. Acum, deși era de față, chiar că n-avea știință de ce pusese la cale a' lui Budacea.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Amintiri moștenite (III)

Cum șotiile tinereții pot face din broască unealta morții (III)

Budacea era hâtru și cam nestăpânit. Avea el și-un of. Îi căzuse dragă Casandra lu' Blăniță, dar fata nici măcar nu-i răspundea la binețe. Și cum flăcăul își luase gândul de la vreo-mpănire prin codana cea fudulă, hotărî să-i plătească indiferența cu vârf și îndesat. Prinsese cu greu, după o zi de răscoliri pe malul Ghilahoiului, o broască din acelea râioase, mari și jilave. O prinse cu năduf și o ținu dosită până ce se ivi momentul.

Într-o seară, fata ce trebuia răsplătită după inima ei nesimțitoare ieși la poartă ca să schimbe vorbe dulci cu Ion a' lui Nică Ionașcu și Gheorghe a' lui Crăciun, băieți dăruiți cu firi mai bine rânduite. Poate că și mintea le era mai răsărită decât a celui nebăgat în seamă. Îmbujorată deodată, semn ca era gata să scape de ceva ascuns vederii, se repede cu vorba la Ion:

- Măi Ioane, ia spuni tu drept, care dintre mine și Ruxandra lu' Ghiță Pâslă ți-i mai dragă? Că eu nu-s prea lămurită. Cum să fiu, Ioane, di vremi ci tu mă scoți mereu la poartă, da' la horă ti guduri numai pi lângă a lu' Pâslă?

Ion păru cam încurcat, dar ticlui repede un răspuns:

- Lasă, Casandră, nu pune la inimă ceea ci crezi tu, până nu ți-oi spune ci simt eu.

- Și, mă rog, ci sâmți tu?

- Că-mi sunteț' dragi amândouă.

- Da' ci, Ioane, tu ai două inimi?

- Nu am două inimi, Casandră, da' am una mare-mare!

Dar, ca mai mereu, tocmai atunci când nu te aștepți, nepoftitul răsare și el prin preajmă și se amestecă în vorba celorlalți. Și, așa, tam-nesam, după două-trei ghionturi brodite în cuvinte, i se făcu poftă de pere sântilești, poame care tocmai erau pe terminate în părul din ograda gazdei. Pomul își făcea veacul chiar lângă peretele casei, unde ferăstruica odăii fetei era deschisă. Cu broscoiul zbătându-se în buzunar, Budacea găsi prilej bun să arunce ființa aceea nesuferită în casă. Unde-a nimerit broasca, rămânea de aflat. Dar răzbunătorul se amăgea că făptura bălții nimerise chiar acolo unde s-ar fi vrut el pe când își făcea speranțe deșarte.

La două-trei zile, satul huia că biata Casandra a căzut într-o suferință grea, care i s-a tras de la o spurcată de broască, nimerită, cine știe cum, chiar în așternutul fetei. Și întâmplarea aceea n-a fost de șagă, căci după vreo câteva luni fata s-a stins cu zile.

De după câte-un gard cu leațuri de-a curmezișul, puteai auzi cuvinte de consolare pentru părinții care pierduseră mândrețe de fată:

- Dumnezău s-o ierte și să-i întărească pi cei năpăstuiți! Ti poți puni cu ursăta! Așa i-o fost scris. Știe numai Cel di Sus...

Flăcării aceștia încă neîmpliniți se mai astâmpărară după tărășenia cu broasca lui Budacea. Cât despre încercarea celor care făcuseră războiul, mai așezați la minte și aciuți pe la casele lor de însurăței, de a scoate de la presupusul făptaș adevărul cel bănuț, nici vorbă de izbândă. Acesta nu recunoștea nici în ruptul capului. Știa el ce știa. Că doar nu-l văzuse asupra fetei nici țipenie de om. De aceea, nici ancheta de la postul de jandarmi nu s-a sfârșit cu vreo altă concluzie, în legătură cu moartea fetei, decât cea de netăgăduit: anume, că unealta morții fusese o broască de prin bălțile Ghilahoiului.

Ghe. P

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Mihai Cotea

Trec clipe, El cântă

*Trec clipe iar frunzele nu-mi mor
nu vor a spune lucrurilor
pe nume mă îmbrac de zor
dar încotro iei la mișto
viața ta-n zbor ești
un decor
de ce să te bazezi pe-un stâlp
când lumea toată-n cale nu-ți cere legământ (ai) adormit
șezând pe corola de minuni a lumii așa
zicea mereu oftând
cel mort din cântul lunii*

Tată lipit cu scotch

*într-o zi de februarie
la scurt timp după ce am deschis ochii
(l-am cunoscut) o ființă
avea (așa cum știam) „năsuc, ochi și guriță” și încă ceva-n plus (±)
ființa-și spunea tata dar
își lipise cu scotch denumirea asta tâmpă
pe buze
ca să nu (se) poată declara
n-am înțeles de ce
nu era nimic de declarat
aveam și eu ochi și guriță
nasul era problema
miroseam de la distanță simbolul
ăla în plus și-n minus
dintre paranteze semăna a ceea ce-i el
în aparență un semn al păcii
(kitsch-ul lipit cu scotch din viața mea)*

**Creatii spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Homo viator

*Și tot gustând pulsiunea nebună ce-mi cântă-n strună
pe suflet cunună ascult
doi pași mici lăsați pe lună
impozanți dragi actanți
pilaștri ai clipelor
în prag de vamă găsit v-am
(și îmi e bine)
adânc în suflet
un dram de vorbe pline am
lunar și răscolit în van
un comis voiajor trăind pe vine
doar inima voastră încremenită îmi contravine
când simt că-n miezul celor patru vânturi
mi-e mai bine.*

La capătul șoaptelor

(roman ... fragment)

În camera întunecoasă, Elena și Irina ședeau așezate în partea opusă patului. Tu dormeai adânc. Irina gesticula mult, încercând să se scuze obsesiv. Ținea în mâna dreaptă un creion, ajuns acolo dintr-un motiv doar de ea știut. Din când în când, pe fond nervos, își înfigea ușor vârful bont al creionului în degetul mare de la mâna stângă. Creionul lăsa urme mici și rotunde. Avea deja trei, ca niște pistrui. Alteori, folosea creionul ca să-și dea bretonul din ochi. Se căznea să se scuze și să-i explice Elenei de ce „femeia aia” ajunsese până-n cameră fără știința angajatei în grija căreia îl lăsase pe bolnav. Elena părea scandalizată și, la rândul ei, își descărca nervii agitându-și piciorul stâng, de parcă ar fi vrut să scape de niște insecte nevăzute care-i locuiau pulpele. Nu o privea pe Irina. Evita contactul vizual. Când era atât de nervoasă, nu suporta să se uite-n ochii celui asupra căruia își vărsa năduful.

- Doamnă, treaba a stat așa. Să mă credeți, vă rog frumos! Eu eram jos, făceam ciurigăi. Ah, nu cred că știți ce-s alea. În fine, e un desert de pe la noi. Mama le făcea des când eu și Mălina eram micuțe. Și ei îi plac, dar îi mai place și să se laude cu munca altuia, că dacă n-o ști io, apăi n-o știe nimeni. Suntem una și aceeași... mă rog, aproximativ. La faza cu iresponsabilitatea, eu mă detașez de ea. Și mă dezic. Mă dezic de iresponsabilitate. Vedeți? De-aia eu am făcut facultate și ea nu. Nu pen' că n-ar fi în stare, Doamne fer!, dar situația e de așa natură că...

- Te poți restrânge la esențial, te rog? încercă Elena s-o redirectioneze pe calea dorită de ea, mușcând pe măsele cu putere și înăbușindu-și o dorință care o făcea să se zvârcolească de nervi în acele momente. Sentimentul de neputință îi dădea întotdeauna acel efect de nervozitate, aproape incontrollabil. Spune-mi mai bine, continuă ea, cum a ajuns femeia aia să stea singură cu Daniel atâta timp. Ce e la mijloc?

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Daniela Marin - București

Parent-theses

*We choose, then we forget
sunk in the molecules of dust
(Foreigners, yet our bodies' essence.)
symbols of stars illuminating the universe
the verse that has no gender and no race
(A verse of every thing and every breath.)
We choose, then we forget
encapsulated in our minds
we solely see the walls around
but yearn for love and freedom and embrace.
We yearn to have a parent
to belong
(A history.)
not being able to comprise
the spiraling continuum with our childish eyes.*

*We yearn to build strong theses of the parent
of origins, of elements, of stars
(To soothe our lives' impermanence.)
theses make us worthy of a name
a purpose and a story in the book of life.
Becoming parents we do strive,
thus showing our deep beliefs
(We manifest what we have learned and most of all what we do need.)
we yearn to prove our parent theses,
to prove us being human and not golden leaves
we strive to own our time,
thus proving we're not just incidental thieves.
We need parentheses-enhancing truths
(The alternatives of details that make our lives a panoply of booths.)
We choose
then leave forgotten in our past
the parent-theses of our cast.*

Between the wor(l)ds

*A life between the worlds
(My-world, I-world, Your-world)
between the shadows of the words
(an ongoing process,
the process of going on)
in a quest for a reality
of beauty and of joy
(serenity of love,
love of serenity)
we found our pulse beaming that white and golden light
(over all of the shadows,
over the shadows of all)
beyond the prism of black and white
into Our wor(l)d.*

***Creații spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor***

Pentru că nu-mi place să simt praful sub tălpi

Clipa lasă o urmă

în urmă, un praf.

Nu-mi place desculță să calc pe urmele clipelor.

Nu vreau să le-aud strigândperate

*după lumina ce le-ar scoate din iadul în care-au rămas suspendate,
eterne clipe pozate.*

Nu vreau să le simt spărtura

nici nodurile în țesătura lumii de jos.

De-aceea aripi îmi cos.

Zborul din mare

Știu că nu știi

că forța cu care mă ții

cu tălpile pe pământul ăsta aproape negru

leșină în mările verzi ale lumii.

E-o forță leșinată, da, gravitația asta a ta.

Ca fulgul din aripi și trupul devine

când marea îl naște din nou.

Pe verdele mării cu brațele-n cruce plutesc ca un nor.

Și știi ce aud?

Cerul se cântă în cor.

Sub blânde valuri cuvintele mor.

Mă scutur din lanțuri-cuvinte și zbor.

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Raluca Macovei

Dincolo de lirica umbrei

Vântul mă caută
de 549 de zile
printre copaci inexistenți
și păsări mute.
Crede că în munți
îmi învăț vulturii
să zboare
și că în ploii
îmi port corăbiile pulberate
și în fiecare adiere de cuvânt
îi recunosc neliniștile imuabile.
Nu-i spuneți, vă rog,
că pașii mei s-au destrămat
demult,
încă dinainte de a ne cunoaște,
în umbrele strigătelor lui...
spuneți-i, totuși,
că îmi pare rău
că i-am pulberat clepsidrele de nori,
dar că
dincolo de colivia versurilor mele
rădăcinile clipelor uitate
continuă să fie nori.

mereu aceeași pradă invizibilă

toți așteaptă pe asfaltul inundat
de noapte și vânt
o chemare
(sau poate un strigăt
de ajutor?)

când trec pe bulevard
le simt privirile
ca niște spade lungi
și atunci fug
pe drumul incognito
dintre sertarele minții mele
și poezie.

doar ca să scap
de ploaia rece
portocalie
umană.
Vii?

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Ecouri solare

*Aș desena flăcări în secunde topite,
de o parte și de alta a eternității,
însă prea e imuabil
caleidoscopul clipei.*

*Aș sculpta silabe între artere de visuri,
departe de întrebări și ploii,
însă prea sunt vetuste
literele în fotografiile
cu eroi odiseici.*

*Aș scrie un poem desculț
despre tot ce e prea imposibil,
știind că doar astfel
sufletul atinge apogeul,
oglundind în constelațiile firii
Muzica de vioare a unei iubiri infailibile,
Aureola unui zâmbet indicibil,
Marea juvenilă a unui glas melodios,
Atemporalitatea unui chip zămislit din poezie...*

*În claviatura a tot
ce pare imposibil,
transfigurez pădurile de „însă”
în idealuri deja atinse
din refugiul brațelor
mamei mele.*

Dans arhitectonic

*Sunt freamăt de păduri
și șoaptă de rândunele,
rădăcinile penelor
mi se împletesc
printre gândurile rotunde
și cântecul frunzelor mele
se rostogolește pe umerii lunii.*

*Sub bezna somptuoasă
noaptea îmi ascunde
claviatura de crengi fâlfâitoare
printre pleoapele stelelor ei
și insomnia ancorată de fluturi
se topește incoloră
în prăpastia dintre anotimp și poezie.
Eu însă privesc
confuză și indiferentă
acest vals de trădătoare tăceri
și
abisurile sculptate
în palmele mele împădurite
poartă în scoarțele lor
pașii amurgurilor
viitoarelor căderi.*

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Și valurile au ecou

*Dilatați în oceanul clipei,
răsfrânți printre primăvăratice ploii,
arhangheli deghizați
în naufragiați cu aripi în valize
caută permanent diminețile de nord
și necuvintele din sud.*

*Numai o jumătate de lună
le e martoră și complice
vorbilor nerostite,
când meduzele și algele,
uitând de prezența corabiei lor,
șes pe pânza transparentă
a undelor mării
poeme și revelații din lumea lor.*

*Arhangheli incognito
își însemnează șoaptele lor
în flăcări invizibile de gânduri
depărtându-se veșnic de țărâm
uitând atât de des că
și valurile au ecou...*

identitate fragilă sau despre amintiri cu săgeți

*păsările captive
în colivia lui Icar
nu ating soarele
decât cu vârful penelor,
iar pentru ele
frica de a se prăbuși
are miros de terebentină
și gust de apus prea copt.
serios acum
ar trebui să le învețe
cineva (oricine!)
cum să-și descâlcească
aripile-secunde
pentru a nu-și mai strivi
timpul
la fiecare încercare
de zbor*

*Auzi ce mefistofelic
râde Orion
la etaj?*

**Creării spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

singurătate?

*sufletul mi s-a rătăcit
din nou
printre felinarele stinse
(lampagiul iar a uitat să le aprindă)
și
deoarece lupta cu morile de vânt
devenise tot mai dificilă
pe întuneric
m-am decis să-i scriu eu însămi
o reclamație, două, trei,
patru sute șapte,
căci pădurea în care locuiam
părea brusc imposibil de pustie.*

*abia când poștașul
a bătut la ușa coliviei mele
cu un braț de scrisori
mi-am amintit:
lampagiul eram eu!*

într-o luntre

*cu brațul drept
îndoit la 45 de grade
îndepărtez ceața
de deasupra mărilor cu spume.
cu binoclul spart
din mâna stângă
privesc țărnul somnoros
de pe cealaltă parte a Căii Lactee.
-Nu mai avem mult,
îi spun micului prinț
plină de acea încredere
a soarelui înainte de a apune.
îi modelez din cașmirul clipelor uitate
un nou trandafir
drept răsplată că mă însoțește
spre acel loc unde norii nu-și iau concediu
iar soarele nu fuge mereu pe furie.
o lume în care
umbra devine tăcere
și privirea – abis...
se clatină luntrea sau se joacă iluziile
de-a v-ați ascuns?*

*poate că
libertatea absolută
chiar se naște doar în proximitatea
unei căderi.*

**Creatii spre universalitate - Autorii -
Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

Ca o frunză legănată de lună

Nu mă aștepta,
tu, cel care mă privești.
Nu-mi urmări mișcările copilăroase,
nu te preface că mă înțelege.
Când te vei trezi,
ca un astru mă voi fi întors în ploaie,
nu va mai fi nevoie să mă cauți...
De spaimă va bate timpul la geam,
în ceața bibliotecii se vor aprinde clipe,
nu mă striga pe nume,
prea departe vor fi umbrele înserării.

În mine încep să se rostogolească nori,
pe frunte îmi înfloresc corăbii,
nu mă privi,
tu, cel care mă aștepți.

descătușarea a III-a

plec la drum
îmi port versurile pe ziduri de cerneală
(mă) scriu de sus în jos pe umbre și netimpuri
pălăvrăgesc cu un trubadur imaginar
se preface că îmi intonează o sonată
mă prefac că îl ascult
în spatele evantaiului interstițial
luna pășește desculță și somnoroasă
încununată de rouă
vino să vezi, tu, inimă de siderit
gândurile mi-au alunecat pe podea
-unde îmi sunt ochelarii?-
corabia cu 52 de rânduri de pânze
s-a rătăcit într-un vortex ascuns pe jumătate
între o coajă de nucă și o clepsidră spartă

i-am promis fantomei nenăscute din sertarul tău
că îi voi face un portret nou
nu m-a crezut
spune-i că i l-am lăsat lângă fereastră
și acum nu mă mai poate acuza
că nu m-am ținut de cuvânt

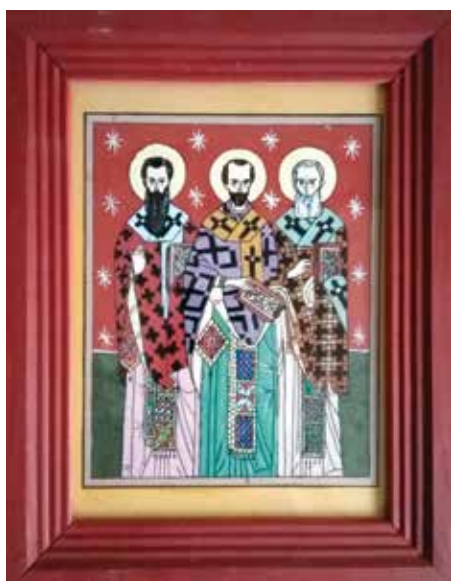
plec din nou la drum
ciao!

*Creatii spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor*

Lilioara Macovei

**Creatii spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

*Creatii spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor*

Dorin Macovei

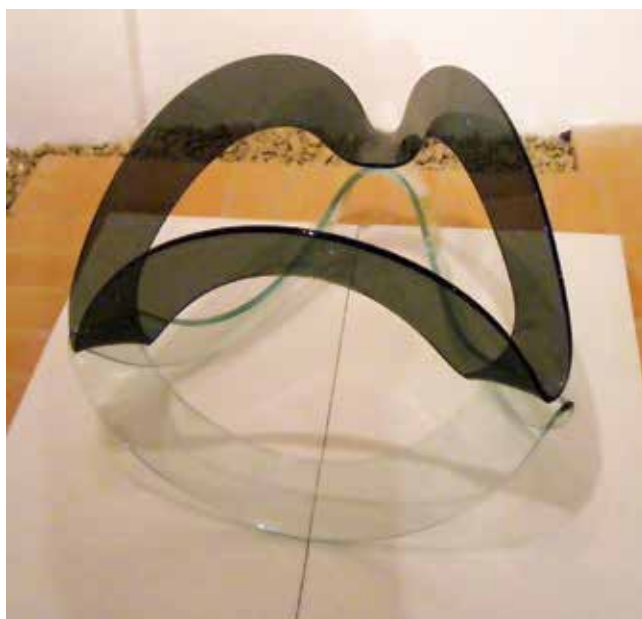
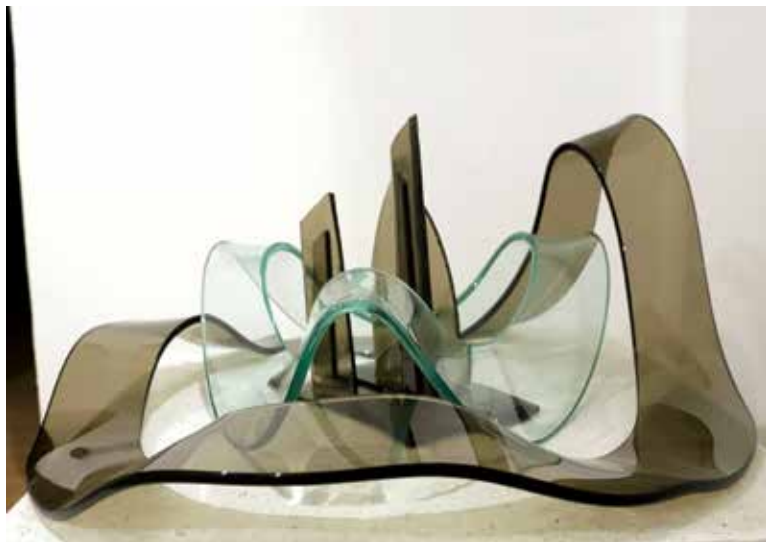

**Creatii spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

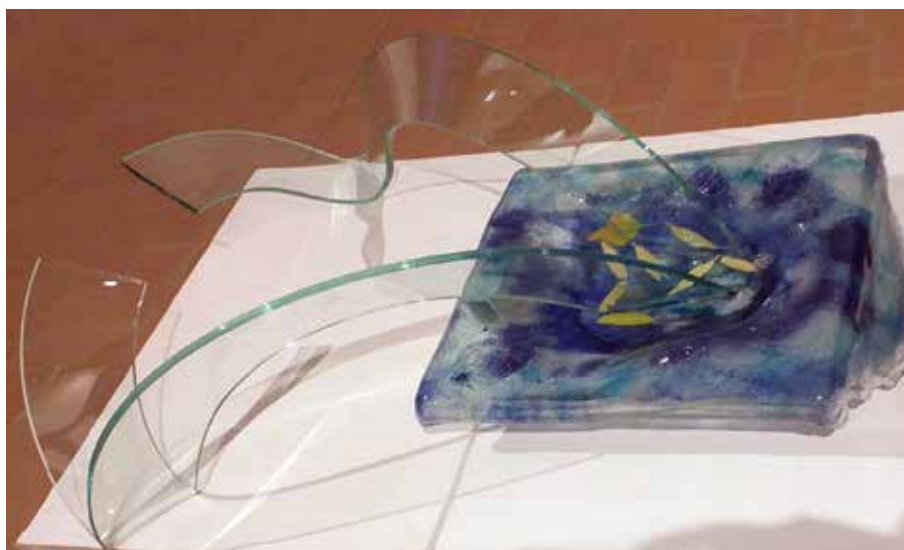

***Creații spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor***

Adrian Peter

**Creatii spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor**

***Creații spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor***

Claudia E. Peter

*Creatii spre universalitate - Artă plastică -
Autorii - Membrii Asociației culturale „Cartea, izvor de cultură”
&
Invitații lor*

Scriitori români din diaspora

De departe, viața merge înainte

*Culegere de sentimente compuse și interpretate de
Anica Andrei-Fraschini (Franța) și Aurelia Buzoiu (Germania)*

Episodul 11

Dragă Tichitan,

Reiau textul pe care l-am notat în însemnările mele. Să vezi și tu ce mi se poate întâmpla...

Plouă. Cum n-a mai plouat demult. Ploaie mărunță, deasă și în rafale. Nimic deosebit, dacă aș fi în casă, la căldurică. Dar eu sunt afară, îmbrăcată subțire (de ce tocmai azi m-am îmbrăcat așa subțire?) și hainele îmi sunt ude, pentru că am plecat fără umbrelă (de ce tocmai azi, când de regulă port umbrela cu mine?) și stau în fața ușii locuinței mele, pentru că mi-am uitat cheile acasă (de ce tocmai azi, când sunt obosită și udă, și înfrigurată?). Ce se face în astfel de situații? Desigur, se caută soluții! Primul lucru, am sunat la ușă, în speranța că domnul „gazdă” este acasă și îmi va deschide. Doar că... nu mi-a deschis. Să fi fost plecat, pe așa o vreme? Poate nu a auzit soneria și, de aceea, am sunat la telefon. Dar nici la telefon nu a răspuns, mobilul îi era închis. Nu mi-a rămas decât să-i las un mesaj, ca să știe că eu îl aștept... ca să-mi deschidă ușa.

Am privit ceasul, trecuseră doar cinci minute și ploaia nu contenea, îmi făcea în ciudă, mă vântura cu briza ei, de parcă nu-mi era destul de rece. De ce trebuia să plece Ludwig de acasă, tocmai azi? Mi se părea inadmisibil să stau la ușă, așteptând să se oprească ploaia sau așteptând pur și simplu să apară dumnealui. Putea să vină spre seară, iar eu nu concepeam să stau ceasuri întregi, statuie în fața ușii. Dar poate sunt acasă vecinii. Și ei au o cheie de rezervă de la noi. Mi-au mai dat-o ei, de câteva ori, când, tot așa, plecasem de acasă fără cheie. Mi-era mai mare rușinea să le bat din nou la ușă, pozând în „căscata care-și uită mereu cheia”. Doar că îmi era din ce în ce mai frig, iar gândul că aș putea sta ceasuri întregi, de planton în fața ușii, mi-a dat curaj să sun la ușa lor. Numai că... nu mi-a deschis nimeni. Ploaia continua să cadă, tot mai deasă și în rafale, altfel aș fi decis să merg la o cafenea, unde e cald și bine. M-am postat în fața ușii vecinilor, să nu-i ratez când vin acasă.

Minutele treceau cu-ncetinelă și răbdarea mea era la limită. În minte mi se perindau oameni fără adăpost și eu făceam dintr-o dată parte din rândurile acestora... desigur, într-un moment de deznădejde. Și iar mă întrebam: de ce oare, tocmai azi, vecinii erau plecați de acasă? Astfel s-a scurs o jumătate de oră, cât o veșnicie. Mi-am pierdut din nou răbdarea să stau la ușa vecinilor. M-am hotărât să stau la ușa mea. Doar că minunea s-a întâmplat și nu-mi venea să-mi cred ochilor: ușa era deschisă și Ludwig mă privea din cadrul ușii! Oarecum nervos, mi-a spus că l-am deranjat cu soneria și cu telefonul, în timp ce dormea. Cu jumătate de gură și vinovăție pe chip, am scos câteva vorbe ce aduceau a scuză și m-am furișat în camera mea. M-am schimbat în haine uscate și m-am dus direct în pat. În scurtă vreme, am adormit, fericită că am un loc numit „acasă”. Cât de simplu este să fii fericit, nu-i așa?

Îmi mai povestești aventurile tale de prin Italia?

*Cu bine, te pup,
Auraș-poznaș*

Scriitori români din diaspora

Dragă „căscată care-și uită mereu cheia”,

Tu mi-ai spus mai demult că ești un pic cu capul în nori și chiar mi-ai povestit câteva pățanii care au cam dovedit asta... Dar cred că oricui i se poate întâmpla să uite cheia, mai ales când mai este cineva în casă, care are aceeași cheie. Altfel, fiind nevoită să încui la plecare, nu ai avea cum să uiți. Sau e ușă cu yală ? Urăsc ușile cu yală, care se pot închide și dintr-o simplă neatenție... De ce nu păstrezi cheia în geantă? Descui când ajungi acasă și o pui înapoi. Numai tu știi...

Dar suntem cum suntem. S-ar părea că mulți oameni nici nu-și pun problema dacă sunt într-un fel sau altul. Nu se preocupă de descoperirea propriului eu și construcția interioară, nu se compară cu cei din jur, își văd de trai așa cum vine, iar procesele de conștiință sunt aproape absente. Cei ca noi, verificându-se mereu, dorind să ajungă la nivelul propriilor exigențe (care, de fapt, nici nu sunt băgate în seamă de alții), se complică de multe ori.

Nu pot să nu mă gândesc la acest Ludwig... Câtă lipsă de politețe! Să vadă o femeie care a așteptat în ploaie, în fața ușii, și el să iasă ofensat că a fost deranjat din somn. Incredibil! Noi nu am fi în stare de așa ceva. Dimpotrivă, ne-am cere mii de scuze că nu am auzit mai devreme ciocănitul în ușă. Mă simt depășită, nu pot să înțeleg astfel de oameni.

De aceea, am să-ți scriu altceva astăzi. Nu despre cum am continuat experiențele vieții, în Italia. Îți voi povesti altădată. Să nu te superi!

Mereu mi-a plăcut să studiez fizionomii. Dar, acum, trec zile, săptămâni, până să mă uit la chipurile celor din jur, pe stradă, în mijloacele de transport sau în magazine. Știu de ce. Îmi văd strict de treburile mele. Prefigurez traseul, îl urmez însoțită de gândurile proprii și lectură, când este posibil. Interacționez cu unele persoane, dacă este necesar: un salut, două-trei vorbe la o casă de marcat sau altundeva. Dar nu mă uit la fizicul omului, poate interacționez doar cu... aura.

Simt că-mi port prin lume, propria aură.

Vine însă momentul în care mă uit în mod expres la semeni. Se întâmplă ciclic. Aproape ca o necesitate. Îmi dau seama că mă uit cu aviditate la fizionomii, gesturi, posturi, mișcări... În translația propriei alcătuirii materiale, prin tunelul de aer oarecum prestabilit - aici, citez dintr-o poezie de-a mea - îmi constat privirea ațintită pe chipurile celor din jur. Intersectez unele priviri și percep chiar apariția unui fel de scânteie... Oare mi se pare ? Sau numai eu le remarc ? O fi existând reciprocitate? Nu știu precis, dar îmi place să cred că, în fracțiunea de secundă suspendată în Marele Timp, s-a petrecut o conexiune plină de trăiri și semnificații. „Te salut, pământeanule, om ca mine, în trecere prin existență și zbatere spre împlinirea rostului!”. Ce importanță are că suntem români, francezi și de toate naționalitățile ? Aș vrea să vorbesc cu câțiva dintre cei pe care privirea mea îi scanează rapid, cu grija de a nu deveni supărătoare și cu interesul de a surprinde urme de trai. Da, aș vrea să pun întrebări și să aflu. Multe întrebări...

Fac saltul între proiecțiile imaginației și realitatea pură. Îmi rămâne tot ce presupun despre semenii mei. Cu materialul informativ, adunat de-a lungul anilor, compun povești. Ce știi eu? Mai nimic despre viața și zbaterea celor în apropierea cărora îmi duc propriul trai, propria Cruce...

Așa că... să-l iertăm și pe Ludwig, nu?

Îmbrățișări, Aurăș !

**Cu drag,
Antantica**

Scriitori români din diaspora

ITACA PUBLISHING HOUSE

DUBLIN - IRLANDA

Viorel Ploșteanu

*Suzie**

Elisaveta împinse poarta de lemn din spatele casei și ieși în câmpia netedă, acoperită de brumă înghețată, care sclipea în lumina dimineții. Era o iarnă uscată, lucru firesc în Dobrogea, și atunci când nu bătea vântul, aerul părea a fi de sticlă. O sticlire ascuțită avea și Elisaveta în privire, înaintând cu fruntea sus către marginea pădurii, acolo unde mocanii își făcuseră stâna cu doi ani în urmă și uitaseră să se mai întoarcă în munții lor din Maramureș.

Femeia era urmată de o cățea cu picioarele scurte, atât de scurte că înapoia ei rămânea o urmă continuă în bruma înghețată. Bărbatului îi spusese că merge la pădure după lemne, iar el mormăise ceva ininteligibil, întorcându-se cu fața către sobă.

Era un lipovean îmbătrânit înainte de vreme, venit în locurile astea cu mulți ani în urmă, pentru Elisaveta, cea mai frumoasă fecioară pe care o cunoscuse Dobrogea, în toată istoria ei. Focul dragostei se stinsese demult, însă pe Vanea îl mistuia în adâncul sufletului dorul de lotca lui și Delta Dunării lăsate în urmă. Simțea și acum în nări mirosul peștelui sărat, pus la afumat în coliba de stuf, construită pe un plaur imens, în inima Deltei. De aceea, nu-i ardea de nimic altceva decât de băut și de cântat, treburile gospodăriei lăsându-le în seama femeii.

Elisaveta nu se împăcase deloc cu lucrurile astea până acum doi ani, când, odată cu turma de oi de la munte, venise și Onu, ciobanul cel înalt și spătos, încă tânăr, care deșteptase în ea frumusețea tinereții și focul dragostei.

Onu a' lu' Petec fusese țapinar, însă plăcerea pentru băutura și melancolia ce-l cuprindea după ce bea îl făcuseră să se îndrepte către ciobănie. Și ce frumos mai doinea Onu din caval!

Așa o adusese pe Elisaveta în marginea pădurii, făcând-o să plutească peste câmpia uscată, ca într-un vis, lăsându-și treburile neterminate în grădină.

Acum, femeie și cățea despicau aerul sticlos al dimineții, cu aburul cald al respirației.

Deși mergea aproape zilnic la pădure, în soba lor ardeau mai mereu coceni de porumb sau bețe de floarea soarelui, pentru că se întorcea acasă cu mintea plină de gânduri și spinarea goală de surcele. Vanea o întreba invariabil:

- Nu mai sunt lemne în pădurea aia?

În vară, bărbatului îi venise rândul să-și răzbune frustrarea și neputința. Cățeaua lor cea pitică, de făcuse o cărăruie peste câmp alături de cărarea mai mare a femeii, dăduse naștere la trei cățeluși. Stâna din marginea pădurii avea și câțiva dulăi aduși de la munte, Ciobănești Mioritici, iar unul dintre ei, ori chiar toți, se-mperecheaseră cu cățeaua cea fâșneată.

Scriitori români din diaspora

Nici nu li se deschiseseră încă ochii, când Vanea îi băgase într-un sac pe care-l legase strâns la gură și-l aruncase la marginea satului, într-un șanț. Nici femeii, nici căței nu le păsase de acest gest și-și continuaseră drumurile la pădure.

Se-ntâmplase ca, pe drumul de la marginea satului, să treacă o pereche de oameni. El își cumpăraseră o casă veche în satul rupt de lume, cu câțiva ani în urmă, și visa ca, la un moment dat, să-și afle aici refugiul, înconjurat de cărțile lui. Ea îi era parteneră de viață, irlandeză stabilită de mulți ani în Anglia, unde-și găsiseră amândoi rostul.

Suflete mari, se pare că nu întâmplător trecuseră pe acolo, pentru că, auzind schelălăiturile din sac, salvaseră cățeei și, după aceea, lucrurile decurseseră în mod firesc spre adopție. Firesc, însă deloc ușor, pentru că după luni de luptă cu birocrăția, reușiseră în cele din urmă să-i ducă pe toți trei în Anglia. Cățelușa au păstrat-o ei, iar pe cei doi căței i-au dat unor prieteni care aveau o fermă. Nu s-a mai pomenit în toată Anglia cățea mai frumoasă, mai zveltă, mai curată și mai elegantă decât Suzie, deși ADN-ul n-o recomandă.

Se pare că natura are legile ei, de care noi nu avem habar.

*Poveste parțial adevărată

Yote

Dumnezeu se cam pilise.

Venise la casa de la țară, fiind ziua a șaptea (Marți, că la el nu e ca la noi), să se recreeze.

Și-apoi, în timpul liber, omul face ce-i place, fie el și Dumnezeu.

Se uitase la un meci de fotbal și se enervase. Iar pierduse Steaua.

Acum îi cășunase pe Yote.

– Ce-oi vrea tu să faci cu aspiratorul ăla? Nu cumva te bate vreun gând să-l folosești?

– Ba, cum nu! Uite ce de coji ai făcut pe jos!

– Yote, io te rog să nu-mi strici ziua a șaptea!

– A șaptea, ce să spun! La mine-i a doua, că așa-i la oameni.

– Păi, când au învățat oamenii să socotească zilele, s-a nimerit să fie miercuri, dar tu te iei după ei ori după mine?

– Apăi, Doamne, sunt eu Dumnezeie?

– Yote, te rog să nu te-ntinzi la glume! Știi bine că ești prima mea încercare de a crea. Cam nereușită, dar prima.

– Atunci, mitocane, e ziua a doua.

Și porni aspiratorul.

Maestrul ieși să facă un număr, nu prea mare, de pași prin Eden, mai mult să se răcorească.

Amenajase această grădină ca loc de joacă pentru următoarele creații, la rugămintea Yotei, dar creațiile se făcuseră mari și-și văzuseră de drum, iar parcul de joacă al copiilor devenise grădină de zarzavat.

Scriitori români din diaspora

Acum, voia să plece la pescuit.

Pe furiș, ca un copil care fuge de-acasă întâia dată, își luă undița și o tăie prin fundul grădinii spre iazul de pescuit.

Ajuns aici se așeză bătrânește pe o buturugă lângă apă și se-apucă să-și umple pipa, deși lacul lui nu era Mare.

După câteva zile, și-a dat seama că nu luase momeală. Neavând altceva la îndemână își scoase inelul de pe deget și-l agăță în cârlig.

Se puse pe așteptat, urmându-și firul gândurilor, că așa e la pescuit.

Yote, văzând ea că Dumnezeu lipsește de-acasă și știindu-i obiceiul de a sta supărat 2-3 zile, se gândi să dea o fugă pe Pământ, să vadă cam ce mai fac oamenii pe-acolo.

Nimerise, fără să știe (sau cine știe!), în Apuseni. Stătea după o piatră mare și se uita la doi tineri, un flăcău și o fătucă, ce stăteau întinși pe iarbă, el cu capul în poala ei, vorbind de-ale lor.

Flăcăul urmărea trecerea norilor, numărându-i, când, agățat de-o sfoară, văzu atârând din cer un inel.

– Iote, fă, o minune! zise flăcăul.

Yote, mirată, ridică privirea spre cer:

– Doamne, pot?

Dumnezeu fiind căzut pe gânduri, poate chiar ațipise, nu-i răspunse.

Văzând Yote aceasta, luă tăcerea drept aprobare și, pentru că mai trăsesese cu ochiul și urechea la Maestru, știa cum se face.

Pe cer apărură două curcubeie încrucișate, iar din norii albi ningeau flori de măr, peste poiana din Apuseni. Inelul cu diamant reflecta în mii de raze toate culorile curcubeului, toate acestea fiindacompaniate de Balada lui Ciprian Porumbescu, care-și încerca noua vioară la umbra unui stejar. Yote privea încântată la cei doi tineri care urmăreau înmărmuriți spectacolul ce li se arăta ochilor. Maria, fire mai practică, profită de ocazie.

– No, Ioane, acu-i musai să mă iei.

Dar Ion nu mai avea grai.

Văzând asta, Maria apucă singură și hotărâtă inelul, trezindu-l astfel pe Dumnezeu din gândurile lui.

Pescarul ridică undița din lac și nu mică-i fu mirarea văzând-o pe Maria agățată de inel.

Speriată, în cămașă albă până-n pământ și părul blond atârându-i despletit până la brâu, fata părea a fi peștișoara de aur.

Dumnezeu scăpă pipa din gură.

– Tii, ce mai noroc pe mine! Ia să-mi împlinesc eu o dorință.

Se gândi el ce se gândi și-i scăpără o idee când o zări pe Yote ascunsă după piatra din Apuseni.

– Da, zise Dumnezeu. Pe Yote le-o dăruiesc oamenilor, iar pe Maria o fac Dumnezeie, că ar cam fi timpul să împrăștiăm gena umană.

Și asta se întâmplă acum.

Scriitori români din diaspora

Dorina Șișu

dă-mi un chibrit să-mi aprind o țigară

*și poți merge fără să mergi
doar să dai impresia că ești viu și că ești printre ei
printre oamenii ăștia grăbiți și apatici
fericiți și triști cu măști sau naivi
poți să fii ca toți sau ca niciunul*

*și-atunci nimeni te vei numi
și poți drege toate aceste imperfecțiuni ca și cum ar fi ale tale
să le faci una cu cerul și pământul
să te dai mare că ești iubit și că ai de toate
și aceste de toate te-au făcut un împlinit smintit*

*și poți gândi fără să te gândești că și alții gândesc
că ești firul de praf din propriul tău ochi
că ești o memorie în urma tălpii ăluia din fața ta
sau fumul de țigară sau bradul gătit din centrul orașului vechi
sau șoferul indian de taxi care așteaptă plictisit cu masca până la ochi
dar nu ești nimic cuviincios și-atunci te-apucă furia
rămâi vulgarul respectuos, dar prost, să crezi că mâine o să fie mai bine*

*și poți scrie un poem pe placul tău
dar nimeni nu va înțelege că acest ghem de dureri și căderi
e totuși o viață pe care-o strângi la piept de parcă ar curge sau ar da să fugă
e viața ta și-o ciufulești
o răsfeți
bând ca nebunul un vin pelin pe fugă*

*și poți scrie un poem pe placul lor
să le spui de iubiri și de lucruri sfinte
dar din respect te vor ocoli ca nebunul pe tabla de șah
și-a doua zi nimeni nu te va ține minte*

*și poți merge fără să mergi și să dai din cap că ai înțeles toate acestea
să nu-ți faci templu din minusuri și nici din căderi
dă-mi un chibrit să-mi aprind o țigară
că uite ce bine-i și vântul cu ploaie cum bate pe-afară.*

Scriitori români din diaspora

să ne dezbrăcăm de

mă gândeam să-ți spun că într-o dimineață
așa cum mergeam pe străzi și cum treceam pe lângă lume
mă gândeam că fiecare are o poveste.
mă gândeam că dacă l-aș întreba pe domnul ăsta cu barbă despre viața lui
aș scrie o carte. el nu știe că este o poveste și că poate i-aș putea-o scrie în așa fel
că s-ar vinde ca pâinea caldă.
o chinezoaică merge cu masca pusă până la ochi
grăbită merge și pare disperată după lungimea pașilor pe care-i face pe trecerea de pietoni.
un alt bărbat în pantaloni scurți cu adidași albi și cu șosete colorate și cu căciulă
mă depășește în fugă. adică el făcea sport.
mă gândeam că el gândește chiar acum la kaloriile pe care are să le consume în ziua aia
mă gândeam că el se gândește la numărul de pași și la câtă apă să înghită...
mă gândeam că ești de acord să mergem pe malul mării mai spre seară și mai spre duminică
să fumez în neștire și să beau dintr-o sticlă de bere care nu se mai termină
că vezi tu berea asta nu-i pentru toată lumea așa cum nici coniacul nu-i pentru toată lumea
mă gândeam că dacă am sta așa naivi și tăcuți și albi și blânzi
până când noaptea ne-ar da un brânci spre mal spre încolo unde privirea a rămas țintă
n-ai zice nu nici la nebunia asta de a merge pe stradă și a intui poveștile din oameni

mă gândeam să ne dezbrăcăm de politețuri

să fim ca

ăia micii

îți aduci aminte că nu aveam nimic din ce avem azi și nu ne dădeam seama că nu avem
sau că vrem ceva sau când aveam ceva să ne dorim să vrem mai mult
și eram de o mie de ori mai fericiți
sunt fericit și acum că de-aia îți povestesc toate astea
știi că zâmbești și ai să spui „ai dreptate”
dar nu-i așa că măcar e bine acolo la tine în gând?
mă gândeam să te întreb dacă mă lași să scriu din viața ta o poveste.
mă lași?
îmi zici răspunsul pe malul mării mai spre seară și mai spre duminică?

Dublin, 27.01.2021

dinții de lapte

dinții de lapte s-au înfipt în limba profetului
au început să-i roadă din oase
lăsând gropi adânci
înspre dincolo
dinspre dincoace
cu sens și fără sens
ce ne mai trebuie atâta amar de știință și înțelepciune
dacă tot murim nesătui și răi
când am putea muri liniștiți, calmi, flămânzi și buni.
știi:

gândirea voastră se îndreaptă spre judecată și veți judeca
se îndreaptă spre nebunie și veți înnebuni
se îndreaptă spre ură și veți urî
tot ce-ați înțeles și nu ați înțeles
tot ce ați iubit și nu ați iubit
le vreți deportând bunul-simț într-o siberie personalizată din fundul curții
știi că:

Scriitori români din diaspora

*priviți în gol și vă plângeți de milă
priviți la plinul altora și-l vreți plinul vostru
priviți la fericirea altora și vreți fericirea voastră
priviți la iubirea altora și o furați
priviți la săraci și-i vreți și mai săraci
priviți și nu faceți nimic decât să:*

*fugiți în noapte ca lașii lăsând în spatele vostru ruina
și-așa țepeni și mândri, proști și vulgari
construiți bastioane de aur să vă copleșiți în lauda de sine și-n belșug.
voi nu vedeți cum
la poalele acestei umanități lupii și-au lăsat blana pe copii abandonăți*

*probabil că în spatele profetului a mai crescut o umbră
probabil că dinții de lapte erau din porțelan
probabil că în buzunare ai ascuns o batistă
în care ai legat un lanț de-un suflet
probabil că rolul de mim ți-a expirat.*

contează ce nu contează

*poți să spui că-ți pare rău în fiecare zi
pentru că-n fiecare zi există o treabă pe care o ratezi sau o faci ca naiba
poți să spui că te bucuri în fiecare zi
pentru că-n fiecare zi există o fărâmbă de viață pe care n-ai văzut-o ieri
poți să plângi și să râzi
să iubești și să constați că viața trece
poți să-ți dai seama că ai mers departe, dar puteai merge și mai departe
până hăt dincolo de nu se vede și nici nu se aude*

*contează instinctul de-a ne lua speranța-n spinare
contează plăcerea de-a ne crede herculeeni
contează să conteze pentru alții chiar dacă nu simți nimic în afară de fumul de țigară
și de coniacul pe care-l dai pe gât în fiecare zi de parcă ar fi ultima
că n-ai de unde să știi ce zi vine mâine
că n-ai umăr să te plângi în beția ta ordinară*

*contează inegalitatea și nostalgia acestei clipe care se dilată ca nebuna
și care crapă-n tine de rușine
poți să spui ce vrei în fiecare dimineață când
te dai jos din pat și auzi ploaia-n geam cum bate ca nebuna
și tu nu vrei decât să dormi infinit în patul tău infinit în viața ta măsurată la – infinit
te duci în oglinda de la baie să te cauți și să te miri de firul ăla viclean și alb
la naiba că azi e o zi fericită și asta contează când îți dai seama
că ai ochi și că ai o aventură cu propriul tău orgoliu*

*contează remușcarea și iertarea
de-a nu te duce mai departe de tine*

*contează liniștea care a căzut la picioare implorând iertare
și-atunci poți să spui că ești un idiot care-a băut prea mult aseară
să-aduni viețile altora din doi în doi într-o mare de smoală
că viața nu-i un târg de carte și nici o socoteală*

Dublin, 15 ianuarie 2021

Debut în lumea AC

Anda Benția

talent, sensibilitate, originalitate și dăruire în opera literară

Pe Anda Benția am cunoscut-o într-o toamnă arămie, când a pătruns timidă în sala cercului de Creație literară pe care îl coordonez la Palatul Copiilor din Pitești.

Era în clasa a III-a. Îmi amintesc cu plăcere privirea de copil inocent, dar cu sclipiri de inteligență, avidă de cunoaștere. Era interesată de tot ce însemna frumos, înțelegea cu mare ușurință tot ce îi transmiteam. Au existat, în acea perioadă, încercări de a se iniția în arta scrisului. Ea a înțeles, încă de atunci, că o creație literară trebuie să se bazeze pe originalitate, pe spontaneitate și pe talent, care se șlefuieste treptat. Anda s-a conformat tuturor cerințelor unui cerc ce implică o creativitate deosebită.

Anii au trecut relativ repede, ea fiind o elevă ce a frecventat anual, cu regularitate, cercul de Creație literară. Acum este o liceeană frumoasă, talentată, creativă, sensibilă.

În lucrările ei, a abordat cu măiestrie teme diverse, la alegere ori propuse, în funcție de activitățile pe care le-am derulat la palat sau propuse de minister.

A îmbrățișat Haiku-ul – poezie tradițional japoneză- cu gingășie, cu delicatețe, înțelegând sensibilitatea cu care trebuie scris.

Scrierea originală de basm a realizat-o într-o manieră deosebită, cu mult curaj. A fost premiată ani la rând de Alțeta Sa Regală, Principesa Margareta, în urma participării la "Concursul Internațional Basmele Reginei Maria".

Ca urmare a obținerii premiului de laureat la etapa națională a "Concursului Tinere condeie", Anda a reprezentat cu succes Palatul Copiilor Pitești în tabere naționale de creație de la Muncel, județul Iași.

În urma unui parteneriat dintre Cercul de Creație literară de la Palatul Copiilor și Centrul Cultural Pitești, derulat pe mulți ani, Anda a debutat literar în revista "Carpatica", devenită ulterior "Cuvântul Argeșean".

Laureată la două ediții a Concursului național de creație artistică "Zâmbet de copil în zbor de fluturi", unde a obținut Premiul Special.

În ultimul timp, a început să scrie și poezie, cu aceeași grație și sensibilitate.

După cum se vede, Anda scrie mult, diversificat, scrie proză și poezie deopotrivă, scrie cu multă seriozitate, dovadă stând rezultatele deosebite, frumoasele și numeroasele premii obținute la concursurile de profil, etape județene, regionale/ interjudețene, naționale și chiar internaționale din Calendarul Activităților Extrașcolare propuse de minister.

S-a implicat în inițierea și în participarea la acțiunile de amploare organizate la palat, dar și la nivel local ori județean.

Am convingerea că tot ce a făcut până acum a îmbogățit-o, a dezvoltat-o și o va ajuta în viitorul pe care i-l doresc, din tot sufletul, lin și frumos.

Pentru aceste timpuri, ea rămâne un simbol, o speranță și cred că va continua să dezvolte frumosul acestei lumi, perpetuându-l prin ființa și prin lucrările sale. Îi mulțumesc că am cunoscut-o și îi doresc mult succes în viață!

**Prof. Simona Marineață
Palatul Copiilor Pitești, Argeș**

Debut în lumea AC

Ultim prezent

(roman... fragment)

Notă pentru sine: În dimineața aceasta ai ales să stai mai mult ca de obicei, să intri și să te faci comod pe fotoliul din salonul trist, „Simte-te ca acasă”, am spus. Nu m-ai auzit. Plecaseși demult.

Mă repetam... Mă repetam de miliarde de ori. ADN-ul meu era repetitiv, la fel și mâinile și clavicula și vertebrele, poate chiar și camerele inimii erau repetitive. Dar tu-mi repetai râzând că sunt unică... unică într-un miliard de moduri.

Număr până la trei și deschid ochii. Îmi depărtez pleoapele pe ale căror epiderme uitasem cu o seară în urmă amintirea clipei trecute. Pur și simplu am uitat, doar sunt om..., iar când am deschis ochii, s-a spart... altă curățenie de făcut ce îmi încetinește mersul și îmi încurcă itinerariul, dar revin la cotidian.

Îți scriu trezită din somn, aproape tristă, aproape întoarsă din Rai. Azi sunt mai pierdută decât fusem până atunci și, în definitiv, nu uit să îmi iau pastilele. Nădăjduiesc că în ultimele rânduri vei înțelege de ce am decis să fac asta. Nu trebuie să lași nimic la voia întâmplării când ești pe cale să iei o decizie, care are puține șanse de a fi înțeleasă. E de neînchipuit cu câtă repeziciune se opun oamenii planurilor la care noi ținem cel mai mult de dragul unor platitudini ca: “sensul vieții”. Sunt foarte fermă în decizia pe care am luat-o și, ca să înțelegi mai bine cum s-a ajuns aici, îți încredințez aceste rânduri.

Nu mai știam de mult unde mă aflui, însă, ce îmi era bine cunoscut, era faptul că tu nu te aflai lângă mine. Eram doar o desprindere de tot ce mă-nconjura... o desprindere de mâini, de buze, de corpuri, de idei. Eram o desprindere de mine prinsă în mintea ta pe veșnicie... Țineam minte doar cum, odată, când mă luai de mână și ne sărutam sub pomi, aceștia înfloreau. Mulți ar spune că venise primăvara, dar numai noi știam cât de gălbui ne cuprinsese ninsoarea serile într-un exces de clemență. Te mai țineam minte și pe tine, și nu știam exact câți scribi te-au transcris până la mine, dar eu, mai cu seamă, fusesem cel din urmă și cel mai priceput.

Simțeam miros înțepător de formol. Disecam o simțire și îi puneam deoparte organele vitale în vederea unei analize amănunțite, dar am rămas în pană de timp, așa că m-am depărtat cu o mișcare fină și am găsit pe pervaz bricheta pe care ai uitat-o bunăoară și cu care mai dădeam foc din când în când amintirii tale, scorojindu-i marginile... Aveam gust profund și cuprinzător de anason stelat în gură combinat cu aroma de narcotic a bezelelor tale, iar pe artere mi s-au depus cele din urmă flori de tei. Atingerea pielii mi-a provocat dependență și cu puterea minții unui copil mă gândesc la ireal. Presupun că mă aflam în plin sevraj și transpiram ore târzii prin toți porii, iar din sudoarea ce-mi picura pe pământ înverzea pelinul. La marginea unui cumulonimbus, te-ai aruncat și ai învățat zborul și freamătul unui pescăruș urban.

În dimineața aceea, mi-am făcut duș cu apă rece să simt pe propriul grumaz mâinile din cub de gheață ale morții. Mă priveam în oglinda vremii cu severitate și din colțul buzelor îmi înflorea mierea de salcâm pe care ai amestecat-o în ceaiul de demult fără să mă trezesc. M-am dat brusc înapoi un pas să nu mă izbească din plin sentimentul bolnăvicios de vină, iar șireturile tenișilor mi s-au desfăcut ca-ntr-o desprindere sforțată din brațele tale de putregai ars și murdar.

Odată, sub stelele de august, am valsat și ne-am împiedicat, căzând în abis. Nu mai țin minte decât cum m-ai certat, deoarece m-am opus cu vehemență în a-ți prinde mâna, chipurile ca să ne scapi de zădărnice. Era mai ușor să fim greieri sau banane sau o pereche de papuci să strivim pânțele crude al ierbii abia răsărite după o iarnă aspră. Îți spuneam să te grăbești, căci pierdeai personalul murdar cu tot cu bagajul pe care ți l-ai aruncat în drum continuu, dar nu mă ascultai, nu mă vedeai.

Cu aripile descărnate, ce sângerează într-un trecut ce nu mi-l amintesc, îți ating în vis femurul și atunci 223 oaze se răzvrătesc împotriva-mi de parcă m-aș fi dezvinovățit de o faptă comisă fără judecată. Mai aveam mult până în gară. Nici nu plecasem de acasă și toamna ne pândea pe amândoi cu colți de foc. La mine era frig și ploaie peste sufletul închegat cu atomi din tine, ca o cutie de chibrituri scăpată în cuva mașinii de spălat.

Oare mai ții tu minte, iubitele, cum se desfăceau, când ploaia, din cercurile desenate pe humă, neamuri de melci ce se așezau între cearșafuri ca în niște pagini la presat? Nu ți-a fost vreodată frică de felul în care ai putea să le strivești cochilia de os, fără să te intereseze cât a durat și cât și-a dorit să-ți sfășie călcâiul? Spune-mi, oare, cum se iubesc melcii după ploaie, când e noapte și nu îi vede nimeni târându-se zgomotos pe suprafața argilelor parfumate și umede? Ei nu își încurcau niciodată dărele, de teamă să nu uite drumul înapoi... nu spre casă, căci pe aceea o purtau veșnic cu ei, ci spre locul de unde plecaseră, din pânzele facerii.

Mai știi cum, la un moment dat, sub umbrele carului mare, ne-am contopit dărele și, deși mă sfătuișezi să nu alerg după niciun milimetru de gât lung sau păr negru și lucios, să nu las turme de găze în urmă pentru o margine acră de vis, m-am încăpățânat și nu am ascultat. Așa că m-am apucat să număr stropii de ploaie de pe tălpile unui muritor și m-am chinuit să îi sărut, fără ca trupul fragil să-mi fie strivit. Dar, sub greutatea lui, îmi plesniseră capilarele și iubirea mi se împrăștiase

Debut în lumea AC

pe tot asfaltul. Eram un melc îndrăgostit și sub identitatea anonimă, m-am închis în lagărul inert de simțiri, așteptând eternitatea ce nu avea să vină nicicând.

De atunci, într-adevăr, trecuse mult. Acum am călcat pe o frunză ce deplângea ambiguitatea unui întreg divizat și spre deosebire de ea, eram înzestrată cu nemurirea pe care am azvârlit-o cu ură și dispreț peste norii dospțiți din geamul glastrei mele, atunci când am ales să te iubesc. Ah, câtă imprudență din partea mea și iată-mă acum grăbindu-mă, într-o mașină pe care ai lăsat-o în spatele casei la un răsărit întârziat de lună, spre noi din trecut, din alt univers în care încă îți mai vedeam chipul. Rădăcinile sângerânde de humă ale trecutului mi-au trecut prin viscere și mi-au lăsat pe vene urmele unui război ce nu-mi amintesc a-l fi aflat. La colț de bloc observam cum același individ taciturn își stingea țigara și simțea din plin gustul desuet al unei beri desfăcute prea devreme. Mi s-a făcut și mie poftă de pământ parfumat și reavăn. Am apăsător cu putere frâna, căci mă înecasem cu penele unui porumbel hoinar. Mă decojeam de simțiri așa cum decojești o piersică coaptă și zemoasă. Am deschis geamul să iau o gură mare de aer dintr-un timp ce-l uitasem pe peron și am sorbit banalul bezmetic însetată de cunoașterea universului din care ne-am constituit.

De-aș fi putut, ți-aș fi pus în palme ochi sticloși de piscică și o petală de cicoare cu care ne-am fi tăiat încheieturile și am fi mânjit cu sânge vechi tabloul preaiubit al bunicii din vestibulul întunecat de soare.

Mă apropiam, iar prunele plesneau pe asfalt și îmi sărutau tălpile rănite în sârme de rugină. Spiritul concretului se uzurpa și se amesteca în tonuri de roșu-burgund cu nemărginita visare. Am ajuns în gară cu o întârziere de trei toamne. Nici urmă de tren, de tine sau de ce fusese odată. Ploua cu cioburile vazei sparte în grabă și mă tăia... Și uit iar cine sunt și unde mă aflu, dar nu uit nicicând de tine. Te priveam. Și mă arunc în apa neagră, adâncă și sublimă din afara timpului.

La sfârșit, nu vreau să îmi iau adio. Oamenii obișnuiesc să pună prea multă suferință în despărțiri pentru a da mai mult sens momentelor de dinainte. Ale noastre nu au avut nevoie, căci, gândindu-mă astfel, în seara aceasta îmi spun că viața este multă suferință și câteva momente frumoase în care timpul nu mai este același, ca și cum în acest hău negru s-ar deschide o altă prăpastie de lumină, o vară eternă într-o zi de iarnă, un râset într-o asurzitoare tăcere.

Iubitule, te văd pentru ultima dată în prag de toamnă, cum îmi iei obrazii în palme și îmi spui că la noi vara vine pentru totdeauna!

P.S.: Nici peste noi nu mai ninsese demult... moment descris pe toate văzduhurile.

Succintă prezentare a romanului

Oare iubirea adevărată distruge orice barieră a timpului și a istoriei?

Eliza aspiră la o viață de scriitoare, dat fiind spiritul ei sensibil, cu afinitate pentru observarea detaliilor și a frumosului în tot. Iubirea dintre ea și Hans, un băiat fermecător pe care îl cunoaște în timpul facultății ajunge să o facă să creadă că nimic nu poate merge rău. Însă, cum toată acțiunea se desfășoară sub semnul celui de-al Doilea Război Mondial, Hans pleacă în război și, deși Eliza nu încetează o clipă să speră, acesta nu se mai întoarce.

Romanul prezintă viața fetei și mai cu seamă șocul pe care aceasta îl resimte sub aspectul traumelor războiului, al degradării omenirii și al pierderii ființei iubite pe un fond lipsit de orice urmă de bunătate umană. Deși aceasta își duce viața în continuare, încercând să treacă peste acel episod al vieții sale, firea ei și modul de a vedea lumea se schimbă. Astfel, dintr-o fată inocentă, iubitoare a tot ce o înconjoară, mereu jovială, aceasta se închide în sine și își scrie cugetările asupra vieții într-un jurnal.

În final, ajunsă fiind la bătrânețe și bolnavă de Alzheimer, îl vede uneori pe Hans în odaie, citindu-i, și se uită pe fereastră, așteptând trenul ce avea să i-l aducă pe mult așteptatul iubit. Dându-și seama că acesta nu se va mai întoarce, Eliza își ia „La revedere!” de la el într-o notă optimistă, împăcată cu sine și gata să revadă frumosul pe care refuzase atâția ani să-l vadă în lume și în oameni.

De-ale artei

Ridicam cu mâinile dezgolite de rațiune și sângerând a ideal, arta. Și ne dureau atât de tare epifizele pline de libov rânced ce stătea să plesnească, încât nu mai percepeam scânceala omenirii strivită cu atrocitate de ghearele monstruoase ale vieții cotidiene.

Ancorați de un dop de plută al vinului oțet, ne știm stăpâni pe viață și pe moarte, peste toată realitatea și himera. Îmbarcăm cuvinte în marfare ce pleacă din locul în care bunicii încă se ceartă pe cheia pivniței, iar mama umplea cu rivanol genunchii zdreliți. Lumile în care trăim se compun ca-ntr-o scoică atașată de noptieră și uneori uităm că ne mărginim existența în a trăi în ea o eternitate. Cândva, am trăit în penele unui corb și am cunoscut amândoi ochiul perfid al morții. Apoi am trăit în cochilia unui melc și, dintr-o pură neatenție, m-am ucis sub talpa unui muritor. Măine poate voi fi alunița de pe umărul stâng al unei copile naive. Ne e bine unde suntem... Apoi, călugărul

Debut în lumea AC

mănăstirii de peste deal trage clopotul și suntem iarăși un banal bezmetic sorbit cu atâta poftă de fața lividă a bătrânului din sanatoriu ce așteaptă la ora 5 aranjamentele farmaceutice de care știau doar el și doctorița.

Și, totuși, arta unde rămâne? De cele mai multe ori în desprinderea neforțată a două corpuri ce își conectează vibrațiile într-o armonie imperturbabilă sau, mai pe scurt, în orice uniune cu întregul. Sau poate rămâne în crâmpeii de viață al surâsului unor îndrăgostiți. Aponevrozele ce ne legau de ce nu fusesem nicicând se descriau pe vertebrele lumii încorsetate de griji, alungându-ne dincolo. În ventriculul stâng al societății încă eram copiii ce înalță zmeie și uitau să intre în casă și poate de atunci arta ne pompează prin vene.

Când ne-am trezit ne dureau toate. Se pare că sufeream cu toții de o febră acută a artei din vârful degetului arătător și până în coadă, de ale cărei simptome nu aveam să ne vindecăm nicicând.

Năzuințe iernatice

Creieru-mi era îmbibat de cloroform. Sub luminile palide ale instalațiilor de Crăciun, se ridica aburul din gura lui întredeschisă. Nu știu ce m-a făcut să îmi opresc privirea asupra sa. Probabil faptul că nu făcea parte din burghezia gătită de papioane și înghesuită în sacou, cu unghiile tăiate din carne și păr perfect coafat, de care mă săturasem până peste cap.

El era... altfel. Ar fi putut fi orice: un drapel, un fluture sau un flamingo cu bocanci. Nu am putut să nu observ că șireturile îi erau dezlegate. Se despărțiseră, atârând de o parte și de alta a unui pas nefăcut în zăpadă. Purta o pereche de blugi negri și o geacă de un roșu aprins, nu pal sau șters. Să ne imaginăm un roșu cu totul pur, un carmin perfect care s-a uscat pe o cupă albă de porțelan – atât de intensă era culoarea gecii. Părul blond, murdar de norii cenușii îi era răvășit, câteva șuvițe încadrându-i stângaci liniile perfecte ale feței.

Însă ochii..., la ochi am poposit ceva mai mult. Eram albaștri, limpezi, aproape translucizi, în care parcă se adunase apa fiordului încrețită de un vânticel de vară. Avea o privire caldă în ciuda vremii atât de friguroase. Realitatea din spatele trupului său... doar o umbră profilată pe zăpada proaspăt așternută.

Eram amândoi acolo, rătăciți printre vise și idealuri în stația murdară, în ziua de Crăciun. Ce miracol! Existam dincolo de pupilă, dincolo de acea realitate trivială în care ne constituiam. Pe umeri aveam urmele unui război sentimental ce a durat o fracțiune de secundă... Nu a murit nimeni, în afară de noi și, paradoxal, eram singurii supraviețuitori. Nu știam cum îl chema. Sufletul meu îl striga în fiecare clipă cu alt nume... mai sonor, mai vivace. Ceea ce mă încerca acum era un sentiment de liniște, de pace viscerală. Din visare nu voiam să mă trezesc și îl pictam în culorile mele pe retina visurilor.

Ninsoare. 2-ul ajungea în stație. Îl pierdeam. Ușile s-au închis și de la geamurile cenușii mi-a aruncat o privire scurtă. Sufletul mi s-a spart în mii de bucăți ce au început să îmi circule prin vene, sfâșiindu-mi carnea în bucăți mici de speranță, lacrimi și iubire. Oasele mi s-au sfărâmat și au răsuflat în mirare. Infinitate sau... uitare?

L-am mai căutat cu privirea în multe locuri, în unele în care era chiar irațional să se afle. Oare era fericit? L-am mai văzut de atunci o singură dată - se ținea de mână cu o fată brunetă. Chiar nu știu de ce... dar, în acea clipă, sufletul meu chinuit de acea întrebare s-a simțit împăcat și fără răspuns.

Cinematic

Teama de a focaliza detaliile
lentoarea cu care se înghite betonul orașului
mă întorc pe dos ca o umbrelă luată de vânt

Unde am fost
când nu am existat decât prin căldura pe care o emană
pielea lipită de o suprafață cauciucată unsă de
broboanele fluide ce au aparținut șobolanilor dintre sinapse
gata să devoreze ultimul act al conștiinței

Unde am fost când fătul din pântecul gras al mamei
avea inima-rană ca un cuțit inoxidabil
când soarele în amurg lipea forma unui corp decupat din aer
de pământ
și atingându-se ca de o zonă minată
aducea genunchii la gură
lipea urechea de magma prelinsă pe un cancer sporadic
trăgea funia clopotului de sub tâmplă

Debut în lumea AC

Poem de dragoste

*Ți-am spus lucrul cel mai sincer cu puțință
acum te poți descotorosi de corpul meu
împărțit frățește tuturor celor ce m-au atins vreodată.*

*Învește fiecare bucată de carne într-o cârpă umezită,
semnează diagnosticul greșit
și dă-o mai departe.*

*Nu este nevoie de nicio incizie
abcesele se vor sparge de la sine
și vor hrăni cu spuma purulentă craterile flămânde ale cortexului;*

*suferința lichidă se va prelinge pe șanțuri
o mașină va veni cu viteză și va împroșca totul pe pereții din așchii de os
nici măcar tu nu vei mai avea scăpare.*

*Draperiile se vor trage peste reflexele nociceptive
te vor înveli cu o cârpă umedă ca pe o halcă de carne oglinzile se vor întoarce
ca după un scurtcircuit perfect uman.*

*Vei ști că diagnosticul tău
a fost cel mai sincer lucru cu puțință*

Legături

*Ar fi fost atât de simplu
dacă ai fi știut că lucrurile ce ne-au legat vreodată
au intrat în plasa unui păianjen
și toată durerea asta nu este decât un copil
trezit într-o casă străină
așezat într-un loc proaspăt părăsit de cineva
care încă și-a păstrat căldura
a fost singura formă de speranță
ce mi-a băut colostrul cald al sânului violaceu
atât cât să devină o excrescență a cărnii mele
atât cât să devin conturul ei steril;
când mi-a lins crusta herpesului
solzii au absorbit-o ca pe cea mai nutritivă substanță
și trupul durerii a fost al meu a fost
forma coapselor în cutele cearșafului boțit
sunete ce m-au făcut să cred în
siguranța cu care o seringă infectată
îți penetrează epiderma îngălbenită de icter
te fac să te gândești că ai putea fi cumva fericit
acum când peștii fără solzi îți mănâncă pleoapele;
trupul meu a fost durerea a fost
și m-am gândit că dintre lucrurile ce ne-au legat vreodată
numai ea*

Semnal editorial

„Noi în secolul XXI”, volumul 3 – un volum rotund și întregitor

Mihai Cotea

Recent a apărut și s-a lansat cel de-al treilea volum al **colecției Noi în secolul XXI**, în și prin care și-au făcut debutul două tinere autoare cu un talent deosebit – **Teodora și Antonia Isdrailă**.

Colecția *Noi în secolul XXI* a debutat în anul 2012. De-a lungul timpului, aceasta a urmat, câte-va linii directe cu care s-a remarcat și de care s-a ținut de cuvânt – publicarea a minim doi autori și focalizarea conținutului asupra unei teme care să reflecte paradigma propusă în titlul colecției. **Tu-Noi ACUM! În acest context, încă la începutul unui secol al transformării, ce inspirație te trăiește, ce ai de spus, ce ai vrea să fie auzit, cum vezi lumea?** Nu în ultimul rând, o altă specificitate a colecției, este aceea că fiecare autor își scrie bucata sa de poveste într-un „caiet”, modalitate prin care, simt eu, acesta își înlesnește drumul spre forul său interior și poate fi mai sincer cu sine, dar și cu cititorii săi, totodată.

„Caietul sau jurnalul fiecărui autor este independent de celelalte caiete și, totuși, împreună alcătuiesc un întreg”.

Personal, sînt fericitul cititor a tuturor celor trei volume de până acum și, pentru că m-a convins această colecție (lucru rar, fie vorba între noi), sînt foarte interesat să citesc și următoarele volume. Ceva îmi spune că ni se pregătesc surprize tot mai mari și mai interesante.

Volumul celor două surori, Teodora (12 ani) și Antonia (20 ani), poartă o puternică emblemă a originalității și autenticității. Tinerețea, talentul și curajul celor două trec dincolo de paginile cărții și ajung undeva în zona inimii cititorului, unde se așază frumos. **De ce spun că cele două tinere autoare au curaj?** Păi, cum altfel, în acest secol al vitezei și superficialității, iubirii de sine și hedonismului, să găsești de cuviință să te pui la vedere, cu suflet cu tot, fără ascunzișuri?! Cum altfel, atunci când alegi să-ți păstrezi curățenia sufletească și să o arăți celorlalți fără tăgadă?! Cum altfel, atunci când spui lucrurilor pe nume și lași masca jos (la figurat vorbind, firește)?!

Al treilea volum are toate aceste ingrediente și ceva în plus. Efervescentă. Prospețime. Ambele, atuuri ale tinereții și asumării.

Caietul Teodorei

Tânăra **Teodora** deschide volumul 3 al colecției *Noi în secolul XXI* cu al său caiet prin care ne lasă o portiță larg deschisă spre inima sa. Înăuntru vom găsi atât căutări, prin dansul cuvintelor, dar și popasuri pline de maturitate, unde găsim nestemate adunate de tânăra autoare, până la cei 12 ani, în călătoria sa de până acum prin „iluzia numită viață”.

Teodora scrie atât poezie, cât și proză. (De altfel, întreg volumul este un vals bine dozat între epic și narativ). Dacă am fi curioși și am pune în balanță eul epic și eul narativ din caietul acesteia, am descoperi scilipiri ce trădează o valoare impresionantă pentru vârsta autoarei.

Teodora ne spune cum își lasă imaginația „să ia o pauză în lumea ei proprie” atunci când realitatea devine „prea plictisitoare”, îndemnându-ne să privim mai atent spre virgulă, pentru că „Dacă am învăța să schimbăm semnul întrebării cu o virgulă, am putea să privim viața cu ochii potriviți”.

Aceeași **Teodora** descrie piruetele naturii (*În ciripit de rândunele/Dansam neîncetat,/Iar firele ierbii dansau și ele*), pentru ca mai apoi, după câteva pagini, să cugete cu o maturitate rarisimă, dar și cu un iz ce aduce aminte de Nichita Stănescu la următoarea idee: „Dacă aș fi fost o pădure, mi-ai fi fost copac?”. Și apoi la alta – „Mi-ai fi îngăduit lacrimilor să te ude din când în când ca să continui să exiști pentru mine?”. Și la alta – „Ai fi lăsat uitarea să te taie din viața mea?”.

Semnal editorial

Pe tot parcursul caietului său, **Teodora** saltă împreună cu cititorul când *în curata cameră a naivității sufletului*, dezis mereu de eul liric, *când în camera tezaurului*, strâns de-a lungul trăirilor sale până în pragul adolescenței. „*Poate pentru că mereu mi s-a părut că sunt două persoane diferite*”.

Ca un fruct în pârg sau ca un fluture în plină metamorfoză, autoarea se oferă ochilor cititorilor cu tot ce are mai valoros, păstrându-și picioarele pe pământ până la finalul Caietului său, căci „*Cu toții suntem oameni*”.

Caietul Antoniei

În continuarea caietului surorii ei, **Antonia** aduce în fața cititorilor o cu totul altă paritate în pelerinajul eurilor din caietul său, care nu sunt doar două, ci trei – un eu epic, un eu liric și un eu reflexiv. Antonia parcă vrea să ne ofere totul, întocmai ca o gazdă generoasă și atentă la nevoile și dorințele oaspeților (cititori).

În **Caietul Antoniei** avem un soi de jurnal al scrierii unui roman în lucru, alături de fragmente din romanul cu pricina, „*căci goală sunt de mine/ din setea de a-ți fi*”, dar și poeme bine plasate în momente cheie în care, relativ obosiți de pendularea între eul reflexiv și Katerina, cea din roman, cititorul simte nevoia unui ceva. „*Croiesc zeci de infinituri în neteda piele*”.

Antonia reușește, prin Katerina, protagonista romanului ei de exercițiu, un personaj de contre-emploi cât se poate de convingător. La polul opus personalității sale (implicit eului reflexiv din filele de jurnal), după cum ea însăși a spus la lansarea online a cărții (unde am avut bucuria să particip), Katerina mușcă din mentalități anchilozate și stereotipii inutile. Descrie un tablou detaliat al zilelor noastre, neocolind teme cât se poate de sensibile, dar necesare – precum problema bullying-ului, țară nerezolvată încă de când eram eu la școală, și veche de când lumea. Personajele din romanul propus de Antonia via Katerina sînt toate descrise prin prisma acesteia din urmă, aproape caricaturizate, reduse la nivelul de bază, fără adaosuri pretinse. Puse-n oglinda adevărului.

În continuarea acestor situații propuse de autoare, întâlnim destăinuiri, întrebări, cugetări, toate într-o mixtură a asumării.

„*Uneori mă întreb ce se află dincolo de agonie. Ce emoție stă în zbuciumul naturii și cum se imprimă durerea în suflete*”... pentru ca, întorși la Katerina, să o găsim de cealaltă parte a dialecticii, întregind un peisaj larg *al filosofiilor despre a fi*.

Dar lucrurile nu se opresc aici. Dincolo de talentul și incredibilele abordări ale autoarelor în cele o sută și un pic de pagini, mai avem ceva – grafică, desene, ilustrații ce vin să aducă un alt plus acestui volum, prin prisma și aportul lui Doris Bucur, ce repune sentimentelor personajelor eurilor autoarelor o imagine, un simbol. O doză de artă.

Tuturor acestora le vin în completare diferitele fonturi de text alese în carte, reușind, prin ajutorul acestora, să creeze noi indicii asupra personalității sufletelor contribuatoare.

Un volum complet, cu de toate, o carte ușor de citit (dar nu ușuratică!), un parcurs sinuos dinspre *ceea ce e spre noi*.

Vă recomand din suflet!

Semnal editorial

EDITURA EIKON - IMAGINEA CUVINTELOR

Înființată în 2003, având profil enciclopedic, Editura EIKON s-a impus pe piața de carte românească prin calitatea volumelor publicate și diversitatea tematică: filosofie, istorie, psihologie, religie, teatru, muzică, beletristică etc. – în următoarele serii și colecții: ACADEMICA, UNIVERSITAS, cu seriile: Filosofie, Teatru, Artele spectacolului, Teatrologie, Dramaturgie, Muzicologie, Psihologie, Sociologie, Antropologie, Teologie, Arhiva Rugului Aprins, Istorie, Istorie socială, Istorie literară, Istorie contemporană și Relații internaționale, Theologia et Philosophia, Studii culturale, Hermeneutică literară, Poezie, Proză, Eseu și Critică literară, Spiritualitate, Teatru, Albume, Convorbiri, Biografii, Amintiri, Corespondență, Practic, Terapii complementare, Mituri Contemporane, Românii din jurul României.

Editura EIKON a publicat peste două mii de titluri aparținând unor autori clasici, moderni, contemporani, a organizat două festivaluri naționale de carte, peste două sute de turnee însumând peste două mii cinci sute de lansări de carte, participă la toate târgurile naționale și la unele internaționale de carte, impunându-se prin valoarea cărților publicate și prin calitatea grafică, obținând numeroase premii și distincții.

Colaborează cu toate rețelele importante de difuzare, precum și cu majoritatea bibliotecilor din țară, derulând proiecte și evenimente culturale în parteneriat cu Academia Română, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, Ministerul Culturii și Cultelor, Administrația Fondului Cultural Național, Muzeul Literaturii Române, Ministerul Educației și Cercetării, Patriarhia Română, universități, biblioteci și alte instituții de cultură, centrale și regionale, în vederea promovării și stimulării lecturii.

Începând cu anul 2006, Editura EIKON este acreditată de Consiliul Național al Cercetării Științifice din România (CNCS), iar din 2011 a primit acreditare pentru domeniile: Istoria economiei; Istoria științei și a tehnologiei; Istorie socială, economică și politică; Istorie militară; Istorie medievală; Istorie modernă și contemporană; Istorie colonială și istorie universală; Mituri, ritualuri, reprezentări simbolice, teologie și studii religioase; Etnografie; Limba și literatura română; Filosofie și istoria filosofiei; Epistemologie, logică și filosofia științei; Etică și bioetică; Arte vizuale; Arte performante; Muzei și expoziții; Muzică și muzicologie, istoria muzicii.

- **Peste 2000 de titluri publicate**
- **Peste 200 de turnee naționale**
- **Peste 2500 de lansări de carte**

„Am mai rezumat de câteva ori povestea Editurii Eikon, deși nu agreez trâmbișatul egolatru, acaparator de atenție și glorie, într-o lume a meritocrației autiste, personalizate, sfidând orice criteriu de obiectivare. Importante sunt cărțile publicate și care ar putea face mai bună, ori măcar mai frumoasă, lumea celor care (mai) citesc. Am făcut tot ce am putut pentru a susține cărți și autori de certă valoare literară și umană. Zic și umană, pentru că nu sunt adeptul teoriei că o carte bună sau o operă bună justifică un comportament imoral sau amoral. Chiar dacă, peste ani, cei mai mulți dintre cei care vor citi opera nu vor mai ști nimic despre viața autorului. Iar la noi, ca să parafrazăm o vorbă a lui Eminescu, talentul se revarsă în mări și oceane, caracterul în firicele de apă cristalină de izvor... Atât. În rest, vorba Maestrului Ion Piso: cine a dat să tacă, să vorbească cine a primit... (Valentin Ajder - directorul Editurii Eikon)”

sursa: http://www.librariaeikon.ro/index.php?id_cms=4&controller=cms

Zestrea strămoșească-„Tradiții și spiritualitate”

Covorul țesut de pe meleaguri Doljene

Zarra

Cine a avut privilegiul de a se naște în mediul rural, înainte de anul 1980, își amintește cu nostalgie obiceiurile și tradițiile regionale specifice locului natal. Una dintre aceste tradiții, și a cărei amintire o păstrez cu drag în adâncul inimii, este țesutul manual al covoarelor oltenești. Copil fiind, urmăream cu plăcere și curiozitate întreg procesul de pregătire a materialelor necesare și țesutul propriu-zis al carpetelor și covoarelor agățate pe pereți, așternuturilor din bumbac și lână pură de oaie, așezate pe pat, al preșurilor pentru podele, care aveau ca bază hainele vechi, rupte în fâșii subțiri de către mamele și bunicile noastre, și a altor lucruri utile care împodobeau casele, în acele vremuri.

În satul meu natal, un sat doljean mărginit de o pădure bogată de fag și de fluviul Dunărea, dispus ca o graniță între noi și vecinii noștri bulgari, trăiau oameni harnici și gospodari. De când răsăreau primii lăstari primăvara și până toamna târziu, sătenii lucrau cu sârg pământul, acel cernoziom, un pământ negru și hrănitor în special pentru cereale și legume. Așa încât își puteau umple cămărilor pentru iarnă, când femeile se îndeletniceau neobosit cu lucrul de mână, torcând, țesând, tricotând, cosând etc..., fiecare după pricepere.

În ziua de azi, într-o lume în care tradițiile sunt păstrate din ce în ce mai greu, puțini mai știu cum se lucrau de fapt covoarele oltenești, considerate în special mândria fetelor de măritat din vremea aceea. Mai sunt însă și azi oameni la fel ca mine, care au moștenit de la bunicile și mamele lor, minunate covoare, vechi de zeci de ani, pe care încă le păstrează ca pe lucruri neprețuite, tocmai pentru că știu cât de complex este procesul țeserii unui asemenea covor, câtă muncă, timp, dexteritate și dăruire puneau femeile în realizarea acestor minunate lucruri. Păstrez încă acele amintiri dragi sufletului meu și parcă le retrăiesc ori de câte ori privirea îmi poposește pe frumusețea originală a covoarelor dăruite de către mama și bunica.

Îmi amintesc și acum întreg procesul de lucru al covoarele oltenești, care de regulă se realiza iarna, la gura sobei, după ce, în prealabil, mai cu seamă în timpul verii, își pregăteau cele necesare pentru țeserea lor. Pe vremea copilăriei mele, fiecare gospodar creștea un anumit număr de oi de la care obțineau lâna necesară pentru covoare și nu numai. Lâna era mai întâi spălată la râu de către femei, în toiul verii, când soarele dogorea și apa râului era mai caldă. Se lăsa apoi la uscat, de obicei întinsă afară, pe gardurile din scândură ce împrejmuiau casele, apoi se organiza un fel de șezătoare pe care o numeau clacă. Se adunau în grupuri mici, vecinele și rudele, pe rând, acasă la fiecare dintre ele, și împreună scărmanau lâna, o dărăceau, adică formau fuioarele pe care le torceau în fir subțire de lână cu furca și fusul, ustensile din lemn realizate de meșterii în lemn ai satului.

Firele obținute se răsuceau împreună, câte două sau câte trei, cu o răsuceală construită din lemn. Urma apoi formarea scurilor cu ajutorul vârtelniței, un dispozitiv special pentru această operațiune.

În sfârșit, era rândul vopsirii lânii. Vopselele se cumpărau de la magazinul din sat, i se spunea baiederă pe atunci, în limbaj regional, și erau disponibile în toate culorile curcubeului. De aici rezulta frumusețea de neprețuit a coloritului covoarelor oltenești. Și vopsitul era un proces distinct. Îmi amintesc cum se fierbea apa în cazane de 50 de litri și adăugau acolo, respectând anumite rețete din bătrâni, vopseaua și cantități mici de vitriol (un fel de sodă caustică, dacă îmi amintesc bine), după anumite rețete păstrate din bătrâni, care fixa mai bine culoarea pe firul de lână. Scufundau scurile de lână în acea apă și le lăsau până obțineau culoarea dorită. Și iarăși întindeau scurile pe garduri să se scurgă și să se usuce

Apoi, tot cu ajutorul vârtelniței, scurile erau strânse pe niște țevi din trestie tăiate scurt, atât cât să încapă în suveică. Suveica, confecționată tot din lemn desigur, era cea care plimba firele de lână, în funcție de modelul ales, printre firele de bumbac urzite și năvădite ca un fel de bază

Zestrea strămoșească

a covorului, și erau foarte multe moduri de țesut, atât ca model coloristic, cât și ca mod de lucru. Modelele coloristice însumau tot felul de elemente decorative; forme geometrice, florale, animale, chiar și chipuri umane, dar acestea din urmă erau destul de rare...

Se trecea apoi la urzit, năvădeala făcută din fir subțire de bumbac procurat din comerț, și aceasta fiind o operațiune destul de complicată. Iarna, când se termina cu munca la câmp și prin grădinile de legume, bărbații montau războiul de țesut, într-o cameră încălzită cu sobă cu lemne, unde, din zori și până-n noapte târziu, mamele noastre țesau covoarele, bunicile înșirau firele de lână pe țevi cu ajutorul unui dispozitiv care la noi se numea ceacâr, în timp ce noi, copiii, citeam cărți de povești, ori ne jucam cuminți alături, fetele cu păpuși din cârpe și băieții cu mașinuțe din lemn meșterite de bunici. Totul, la lumina lămpilor cu petrol, până când a început în sfârșit electrizarea la sate. Așa ne treceau iernile, care pe vremea aceea erau troienite și darnice în zăpadă, când uneori zăpada ne ajungea nouă, copiilor, până la umeri.

O feerie pe ulițele satului...

Toamna, când se căsătorea câte o fată în sat, familia fetei își etala cu mândrie „căruța cu țoale”, încărcată cu fel de fel de lucruri: covoare, carpete, așternuturi țesute din lână, cămăși, cearșafuri, fețe de pernă, ștergare, țesute din bumbac și cusute cu fel de fel de modele și culori, toate acestea aranjate frumos pe o căruță, de către harnicele mame și bunicile miresei. Câțiva ani mai târziu, căruțele au fost înlocuite cu mașini cu remorcă, în care se urcau pe lângă toate acele minunății și câteva femei, de regulă rudele miresei, care cântau și chiuiau cât le ținea gura, pe tot parcursul drumului de la casa miresei până la casa mirelui.

Azi, această tradiție, din păcate, aproape s-a pierdut. Războiul de țesut și ustensilele ajutătoare nu mai există, cel puțin în satul meu natal, poate vreunul mâncat de carii și păstrat în podul vreunei case bătrânești, iar covoarele sunt destul de puține. Rar mai vedem o carpetă pe pereți, ori un covor țesut, pe podele, în casa vreunei bătrâne nostalgice...

Pentru mine este o mare bucurie când merg la casa părintescă și încă stă agățată pe un perete, în camera mamei, o frumoasă carpetă cu model geometric multicolor.

Și încă stau, la loc de cinste în șifonier, cele câteva covoare, carpete, așternuturi (*macate*), toate lucrate cu drag și pricepere, acum mai bine de cincizeci de ani, de către mama și bunica mea. Din păcate, copilă fiind, n-am deprins această frumoasă îndeletnicire de a țese covoare. Învătasem doar din curiozitate să torc firul de lână și încă păstrez cu drag câteva fuse de la bunica și o răsuceală. În liceu, la ora de lucru manual, am învățat câte ceva din țeserea covoarelor cu ajutorul furculiței, pe războaie de dimensiuni mici, verticale, dar nici nu se compară cu tehnica atât de complexă a covoarelor țesute altădată, de mamele și bunicile noastre.

Azi, în satul meu, nimeni nu mai toarce lână, nu mai țes covoare...

Doar covoarele țesute de către dragele mame și bunici, în acele vremuri, mai stau încă mărturie în timp, atât cât vor mai fi...

Din zestrea casei mele părintești.

Zestrea strămoșească

Tradiții, obiceiuri și legende turcești:

Leylâ și Mecnûn (2)

Urfet Şachir

Mecnûn este fiul unui șef de trib, pe numele său real Kays, care s-a născut în rugăciuni și ofrande. Tribul se numește BenîÂmir și se află în Necid. În anii de școală primară, el o întâlnește pe tânăra Leylâ, o fiică a unui alt șef de trib, de care se îndrăgostește. Leylâ îi răspunde lui Kays cu aceleași sentimente profunde. Ei nu mai pot ascunde această mare dragoste, astfel că nu mai există nimeni să nu fi auzit de relația lor. Auzind de această iubire înflăcărată, care se răspândește peste tot, în scurt timp, mama Leylei se opune cu toată forța acestei relații și face tot posibilul să-i separe. Furioasă la auzul acestor vești, ea îi interzice Leylei să mai meargă la școală și să se întâlnească cu Kays. Însă Kays continuă să se întâlnească în secret cu Leylâ, în timp ce mergeau cu animalele triburilor la păscut. Mama Leylei înțelege acest lucru și găsește leacul separării lor, interzicându-i să mai iasă. Când Kays nu o mai vede vreme îndelungată, se umple de amărăciune și îi spune tatălui său că o dorește pe Leylâ. Prima suferință din iubire începe astfel la Kays. În fața acestei situații, Kays își pierde mințile și lumea începe să-l numească Mecnûn (Nebunul). El o caută pe Leylâ, strigând pretutindeni numele ei. Slujbașii săi, Ömer b. Abdurrahman și Nevfel b. Müsâhık, fac tot posibilul să-l ajute, dar aceste încercări nu reușesc. Tatăl său dorește să-și salveze fiul din această situație și merge la familia Leylei să-i ceară mâna, dar ei nu i-o dau, pe motiv că ar fi nebun. Leylâ fuge de acasă și îl găsește pe Mecnûn în deșert. Aici, el este prieten cu antilopele, gazelele și păsările și a trecut de la iubirea lumească la iubirea divină. Din acest motiv, Mecnûn nu o recunoaște pe Leylâ. Tatăl său îl duce la Kaaba în Mecca și Medina, în speranța vindecării sale. În acest loc, unde sunt acceptate rugăciunile, tatăl său se roagă pentru vindecarea lui, însă Mecnûn se roagă la Allah să-i sporească dragostea: „*O, Doamne, fă-mi necazul iubire și nu mă priva pe mine de ea!*”. În urma rugăciunii sale, dragostea sa crește și mai mult.

Mama Leylei face tot posibilul ca ea să trăiască departe de locul în care se află Kays, gândindu-se că astfel îl va uita și dragostea lor se va stinge. Astfel, ea decide căsătoria Leylei cu un alt bărbat, cât mai curând posibil, pe motiv că i s-ar fi pătat onoarea. Dar, pe zi ce trece, iubirea dintre cei doi crește tot mai mult. După un timp, familia o căsătorește pe Leylâ cu un bărbat bogat și respectat, pe nume İbn Selâm. Leylâ reușește să-l țină pe İbn Selâm departe de viața ei, spunându-i că iubește o zeiță și că, dacă o atinge, și ea și zeița vor fi distruse. Între timp, Mecnûn, fără să știe toate acestea, fuge de lângă tatăl său și cutreieră oraș după oraș, cu gândul că o s-o găsească pe Leylâ, rostindu-i numele printre lacrimi. Mecnûn aude în deșert, de la prietenul său Zeyd, de căsătoria Leylei și se întristează foarte tare. El îi trimite Leylei o scrisoare amară, de reproș. La rândul ei, Leylâ îi explică lui Mecnûn, printr-o scrisoare, situația ei și fiindcă el nu înțelege, ea îl imploră cu lacrimi și reproșuri.

După un timp, İbn Selâm moare de tristețe, din dragoste pentru soața sa, iar Leylâ se întoarce la casa părintească.

Lunile, anii trec, Mecnûn este frământat de chinurile iubirii. Între timp, toată legătura lui cu lumea e întreruptă și doar sufletul său este viu. El a găsit-o pe adevărata Leylâ spiritual. Relația lui cu Leylâ, în forma fizică, inclusiv cu toate ființele materiale s-a încheiat.

După multe ezitări, ținând cont de toate aspectele, Leylâ începe să-l caute pe Mecnûn și îl găsește în deșert orbit de atâta plâns. Dar Mecnûn avea mințile duse din astă lume și, din cauza iubirii divine, uitase de existența fizică a Leylei. El nu o recunoaște și îi spune: „*Leylâ este în mine.*” Ea își dă seama că el a găsit-o pe adevărata Leylâ și, văzându-i starea, moare pe loc. Cu ochii-i care nu văd și cu mâinile goale, Mecnûn îi sapă groapa și o înmormântează acolo. Se lungește de-a lungul mormântului ei și se vaită: „*O, Doamne, nu am nevoie de viață fără lume, nici de lume fără viață!*”

Zestrea strămoșească

și moare, îmbrățișând mormântul.

După un timp, prietenul loial al lui Mecnûn, Zeyd, visează doi îndrăgostiți care s-au cunoscut în grădinile Edenului. „Cine sunt aceștia?” întreabă el și i se răspunde: „Aceștia sunt Mecnûn și iubita lui fidelă, Leylâ. S-au întâlnit aici, pentru că au murit curat, intrând pe calea iubirii și nu și-au întinat dragostea cu entuziasmul lumii.”

Charles Pellat, un arabist francez, membru al Académie des Inscriptions et Belles-Lettres și redactor al Enciclopediei Islamului (1914–1992), este de părere că această poveste este o reacție a arabilor din nord, reprezentată de BenîÂmir, împotriva arabilor din sud, afirmând că poveștile de dragoste platonice nu sunt specifice arabilor Uzi Uzre din sud, ci au o poveste similară, cea a îndrăgostitului Cemîl al-Uzrî.

Iubirea adevărată este cunoscută ca fiind „două suflete într-un singur trup”, iar legenda celor două personaje exprimă foarte bine această noțiune devenită o maximă. Ochii sunt orbi și urechile surde în călătoria lungă a iubirii, în seninătatea emoțiilor. Dacă vrei să-ți trăiești emoțiile fără limite, această călătorie îți direcționează inima către o iubire nemuritoare ca această legendă și te îndeamnă să te gândești la iubire ca la mărul de pe tejghea; dacă nu ai bani în buzunar, înseamnă că nu îl vei obține, dacă nu ai emoții, nu vei atinge apogeul iubirii. Iubirea clasică este să-ți arunci inima în foc. Nu vei fi niciodată înțelept. Și plutești în dilema: *Este sau nu este logică iubirea?!* Viața este atât timp cât te poți îndrăgosti de zeci de ori. Dacă iubirea continuă chiar și după mulți ani, este din cauză că nu o poți realiza cu adevărat. La fel cum florile se deschid în fiecare primăvară, noi ne îndrăgostim în fiecare primăvară, iar vara este anotimpul când iubirea este mai intensă. S-a pus de multe ori întrebarea: *De ce vara iubirile înfloresc, iar la sfârșitul sezonului multe se ofilesc?!* Posibil ca prima iubire să nu fie cea mai bună, pentru că inima învață treptat să iubească. Că omului nu îi place să iubească doar o dată în viață nu e un lucru adevărat și legendele despre marile iubiri ale vieții pământene o demonstrează. Cei care amăgesc sunt firi insensibile și demolează fără remușcări templul iubirii adevărate. Crezi că ții universul în palme când ești îndrăgostit? Ei, bine, cum iubirea nu are nicio limită, te topești, dispari, fiindcă nu ești deja acolo: în ochi, buze, flori, nopți luminate de lună. Chiar dacă nu poți atinge ceea ce iubești, ești fericit cu această iubire. Aștepti să vină ziua când numele tău va sta în arcada unei inimi.

De secole, popoarele turcice, arabice, persane și urdu știu povestea de dragoste a doi tineri, *Leylâ și Mecnûn*, care a avut un final tragic, ca în tragedia shakespeariană Romeo și Julieta, dar în alt context. Este posibil să interpretăm astăzi această poveste-mit în diferite moduri, prin intermediul textului lui *Fuzûlî*, pseudonimul poetului și filozofului azer și otoman *Muhammad bin Suleyman*. Poemul *Leylâ și Mecnûn*, scris cu o jumătate de secol înainte de Romeo și Julieta de Shakespeare, a avut o atât de mare influență încât, până astăzi, sute de poeți din Orient au încercat să creeze opere cu aceeași tematică, dar nici una din acestea nu a ajuns la nivelul operei lui *Fuzulî*. Nu întâmplător este faptul că prima operă pusă în scenă în Orientul Apropiat, în anul 1908, a fost *Leyla și Mecnûn*, având la bază poemul lui *Fuzulî*.

Edirneli Şâhidî (Şâhidî din Edirne) a fost, în literatura turcă, primul poet care a scris povestea *Leylâ și Mecnûn ca un mesnevi* (o formă de versuri a literaturii de divan, fiecare având o rimă separată), în *Gülşen-i Uşşâk*. Cea mai frumoasă lucrare de tip mesnevi despre *Leylâ și Mecnûn* a fost scrisă de *Fuzulî*, corifeul poeziei clasice azerbaidjane. *Este considerată una dintre cele mai mari creații ale literaturii mondiale*. Există o variantă a poveștii în literatura populară turcă, în proză sub titlul *Hikâye-i Leylâ ve Mecnûn (Povestea lui Leylâ și Mecnûn)* (*Özege, II, 566*).

Zestrea strămoșească

Povești din Sat :

Nadia Linul Urian

La colibă

Hotărâtă să meargă mâine la oraș, mama copiilor încearcă să-i lămurească: „Măi copii, mâine merge mama la oraș, să cumpere un pat mare...”

- De ce, mamă, de ce, ăsta nu-i bun?
- Nu-i bun, că Alin nu mai încapă în ăsta. Doarme rău, cu picioarele adunate.
- Ne duci și pe noi la oraș, mamă?
- Păi, cine să rămână acasă?
- Maria, că ea știe să facă de mâncare!
- Mai vedem, până dimineață!

Dacă o vedeai pe Maria, elevă în clasa a patra, nu puteai crede că e atât de harnică și pricepută. Mai ales pricepută. Știa să gătescă, așa cum o vedea pe mama ei. Un ghem de fetiță, cu ochii vioi, mereu veselă și amabilă.

În clasă, dacă observă că mă uit îndelung la florile din fereastră, pricepe că trebuie să le ude sau să le curețe de frunzele uscate.

- Doamnă, mâine nu faceți bine să mi-o învoiți pe Maria de la școală? Am de dat oile în strungă, zice fratele ei cel mare, fecior de însurat. N-are cine să mă ajute, iar Maria e pricepută și îndemânică.

Dacă vine mama, trebuie s-o aducă și pe cea mică. Și ea e cu necazul ei...

- Ce necaz?
- S-a opărit la picioare cu laptele fierbinte, de pe marginea mesei. Acum, nu poate să mai pășească... îi e frică să mai pună piciorul în pământ.
- Doamne ferește! Cum s-o putem ajuta?
- N-avem cum, numa' s-o lăsăm acasă, s-aibă grijă de cea mică! Așa, o mai supraveghează și pe matusa Nastasăia. Are crize mătușa, doamnă, și când o apucă, sparge tot ce-i în casă. Mătușă-sa Nastasia așa s-a născut. Cu probleme... Are acum patruzeci și cinci de ani. După ce i-a murit și mama, cine s-aibă grijă de ea?

- Din cei zece frați, de ce sta la voi, mătușa?

- Pentru că toți frații ei sunt plecați în lume și în sat n-o are decât pe mama...

Mama, săraca, are suflet bun. Cui s-o lase? Cui s-o dea? Acum e bolnavă și cea mică...

- Plânge, o doare?
- Plânge în pat și spune oricui: „M-am logit, mă doale...”
- O lăsați pe Maria, mâine?
- O las, cum să n-o las? Dar la oi, cine-i ?
- La oi e fratele cel mare, Ion.
- Păi, nu tata? De ce Ion?

- Ion n-o mai mers la școală, după ce-o gătat clasa a opta. O zis că lui acolo îi place, la oi, și că acolo e fericit, că lui nu-i trebuie mai mult. Lui Ion îi plac și oile, și caii, și câinii... Să-l vedeți, cum vorbește cu ei, ca și cu oamenii. Ei numai că nu au gură să-i răspundă. Vă dați seama?

Leagă caii în ham, îi duce la pădure, încarcă carul cu lemne și trebuie să iasă prin cărarea ce și-o fac singuri, printre crengi și tufiș. Ion îi zice:

- Pe aici, Mircea! Înainte! Nu pe acolo! Înapoi!

Am uitat să vă spun, lângă el toate animalele au nume. Nume de oameni. Și, toate îl slujesc cu credință.

Să vedeți cum își face calul cărare, precum omul. Dar întâi ciulește urechile, ascultă, se uită la Ion, nu spune Da, că nu poate, dar face precum îi spune stăpânul.

Animalul simte că Ion îl iubește și nici unul nu poate fără celalalt. Sunt un tot, sunt un întreg.

- Mircea, mai la dreapta. Așa! Bagă de seama! Vezi că vin la tine, cu scorbaci. Asta vrei?

Rareori mai simte biciul pe spinare, numai atunci când greșește rău. Altfel, s-a obișnuit cu dorințele stăpânului, îi simte mulțumirea sau supărarea. Iar spaima o trăiesc împreună.

Ce, o singură data s-a răsturnat carul peste ei? Mircea a tras bine, dar, iapa, nefiind școlită, că era tânără, era prinsă sub teleguță.

- Păi, să fi văzut dumneata, cum o ridică de spate Mircea, cu capul. Nici nu-ți vine a crede! Își băga capul sub ea și o ridică.

- Așa sunt toți caii? Sau numai Ion îi știe dresa așa de bine?

Zestrea strămoșească

– Nu, doamnă, care sunt nebuni, sunt nebuni. Mai ales când încep a umbla după iepe. Poți să-i priponești cu orice fel de rangă! O scot din pământ și o iau la fugă, cu ea cu tot. Doamne ferește, să-î stăi în cale atunci. Câteodată, dacă nu pot s-o scoată din pământ, atâta se zbat, până cad și se împluntă în rangă.

– Cum, mă, se împluntă în rangă?

– Cad în rangă și își sparg burta: mor, asta fac! Și îi îngropi...

– Și ce face Ion, atunci, cu ei, când nu-i poate stăpâni?

– Îi ușor. Îi vinde la italieni. Oricum ia un preț bun pe ei și ăia sunt mulțumiți de carne. E cea mai curată, iar mușchiul e numa' fibră...

Știe Ion ce să facă. Școala nu i-o plăcut, măcar că doamna învățătoare îi tare bună. El s-o tras spre lucru și gata. Atâta noroc! Decât un vagabond, care să cheltuie banii degeaba, prin parcuri...

– Dar tata?

– Tata îi dus. Ori la parinții lui ori la ghișeft, cu comercianții. Vinde ori cumpără. De obicei bucate, prin târguri... numai că, niciodată în câștig. Mai mult în pagubă.

– Păi, voi, șapte frați, din ce trăiți?

– Ținem animale, facem fân, ținem porci, lucrăm cu ziua pe la oameni, alături de mama.

– Și Luci știe să clădescă clăile? E abia în clasa a șasea!

– Și Luci. N-ați văzut-o cum aleargă vara, cu grebla în spate?

– Nu-i greu?! N-are decât doisprezece ani.

– Cine-o întreabă? Atâta-i spune numai: Luci, n-ai sosit încă? Mai repede!

Și Luci nu se plânge niciodată. Nici mama nu se plânge. Merge la biserică și-i mulțumește lui Dumnezeu pentru tot. Mergem și noi, doamnă. Când ne ducem numai noi, suntem de-un cor. Și nu ne trebuiesc hârtii scrise, cu cântece. Cântăm din tot sufletul, cântăm din minte...

– Nu zice mama că trebuie s-o ajute și tata?

– Mama zice că pe tata i-i destul să-l vadă în... buletin.

– Dar cu canapeaua, ce-i?

– Păi, Alin o crescut, nu mai încape în patul lui. Oricum, în el trebuie să-i mutam pe ceilalți mici. Unde să doarmă?

Numai că Alin nu vrea să schimbe patul. Are deja șase ani și doarme în el de când o fost mic. Plânge și iar plânge... Parcă n-are mama destule pe cap, și fără el...

Peste câteva zile, mă întâlnesc cu Maria, veselă, pe uliță:

– Sărut-mâna, doamna! A cumpărat, a cumpărat patul, că ne-a ajutat cu bani uncheșu', că-i mare patron, verișoru' mamei. Numai că, de dormit, tot n-o vrut Alin să doarmă în el. O plâns cât o plâns, s-o uitat lung la el, și... Și, noroc că i-a venit lui Lucica o idee bună.

– Care?

– I-o zis așa: Măi, Alin, ăsta nu e pat. Era de fapt o canapea. Asta e o colibă. E colibă făcută din pieile de la oile lui Ion, de la stână. Tu nu știi cum doarme Ion pe piei?

Deodată, ochii i s-au făcut mari, cât cepele. Bucuria i se putea citi în priviri.

– Colibă? Ca a lui Ion? Din piei de oaie?

Se uită Alin când la mine, când la canapea, se urcă cu picioarele pe mușamaua maro a ei și sare, sare, aproape de tavan.

– La colibă, la colibă, o să dorm la colibă...!

A doua zi, bucuros, Vasile, frațiorul din clasa întâi, i-a spus doamnei învățătoare, la școală, cum doarme Alin, la colibă..

La început, învățătoarea a rămas mută, speriată, crezând că și Alin s-a mutat cu Ion, sus, la colibă. A înțeles însă, repede.

Doar noi eram atât de fericiți că cineva i-a împăcat sufletul lui Alin, iar cei mici puteau să schimbe patul lor cel mic, cu unul mai mare...

Zestrea strămoșească

Dacă te ferești, și Dumnezeu te ferește!

Speriată de câte aude la televizor, dar cu încrederea în Dumnezeu, buna Lucreță începe a ne povesti:

– Auzi, cum îi dat omului, de la Dumnezeu, așa îi... că, de vremuri ca amu îmi amintesc eu, dragii mării...

Eram micuță, acasă și în anu acela... știu că mi-o murit două surori, mai mici. Aveu cam trei și șapte anișori. Le-o apucat scarlatina și o murit în zece zile... O fost moarte și le-am îngropat.

Cum să oprești să vină copcii unu' la altu'? Nu știeu oamenii atâtea! Le-o dat mămuca de mâncare la tăti, o mâncat laolaltă, în ocol, ele o luat boala de la alți copcii, s-o betejit mai rău și o murit. Ceialalți, niceunu'.

Doamne, câtă jale, pe bgeata mămuca!

Tare să cânta după ele, cân' trecea vara pe lângă cimitir, cum mergeam la fân, că erau îngropate ciar lângă drum... Multă lume o murit atunci! La tăti casa, câte unu, ori doi.

În anu' acela, nu numa' oamenii o murit în sat, că și animalele. Auzi, ce îmi amintesc:

Vine unceșu', badea (și noi îi zăceam badea, ca și tata) – vine la fântână și îl strâgă:

– Haida, Petre, hai, că o murit Bimbor, tauru'!

– Cum o murit, bade?

Badea era fratele mai mare mai mare a lu' tata, și stam în același ocol, cu căsăle față în față, ducem apă dintr-o fântâna și noi, copcii, ne grijem unii pe alții, ca frații. Așa era pe atunci...

– No, cum o murit? Mă întrebi? Ia, mă uitam la el cum rumegea. Deodată-l văd că stă din rumăgat și suflă greu. Cade jos și începe a trâmura. Mă arunc până-n casă, după cuțat, da' până să mă-ntorn, Bimbor o murit.

Badea să întunecă deodată la față și să dă mai aproape de stârvul animalului. Pe gură și pe nas i s-o închegat sângele.

– Petreee, haida aiceaaa!

– Ce-i bade? Ce-i?

– Iaaa, ne bate Dumnezeu păntru păcatele noastre! Știi de ce o murit Bimbor?

– Nu!

– De dalac fulgerator. Și dacă nu l-om îngropa departe, la un stânjăn și mai bine, adâncime, dacă n-om arde așternutu' lui, dacă n-oi lua cu lopata un strat de pământ din pătul, să știi că mare pceire are să cie între vitele noastre!

– Ba, să ferească Dumnezeu, măi bade! răspunde tata.

– Auzi, dacă te știi feri, atuncea și Dumnezeu te ferește! Paza bună trece primejdia re!

Până în sară, badea și cu tata îl îngroapă pe Bimbor, așa după cum zăce badea, om mai bătrân, care auzâse multe la viața lui!

Până a nu-l rostogoli în groapă, el îi spintecă burta și să uită la splină. Splina lui era neagră și tare, iară sângele lui îi era ca păcura.

– Tăt dalac o fost, zice badea, zvârlind pământ păste Sâmbotin.

L-o dus departe, sub râpă, l-o îngropat adânc și s-o întors acasă, târzâu. Atunci, că era cătră sară, o spălat bine, cu apa ceartă, o opărit loitrele carului, apoi o aprins și ogrinji, și așternutu'.

Oamenii s-o spălat bine pe mânuri și lelea Rodovică, femeia lu' badea din ocol, o stâns var și o vărut pătulu' tăt, pe dinăuntru și pe dinafară. O dat tăt gardu de nuiete, cu var și o stropicit bine, pă tăturinderea. La urmă, barbații o băut și câte un pahar de ginars.

Și, mulțămniță sfaturilor lui badea Sâmnion, fratele lu' tata meu, nu s-o molipsât nicio vită, în tăt satu'! Auzi, dacă te ferești, și Dumnezeu te ferește!

Zestrea strămoșească

„Cununa grâului” la Salva

Luminița-Maria Girigan

Țăranul, copilul sorții amare și crude, și-a plâns destinul vitregit cu lacrimi de sânge și sudoare, veacuri de-a rândul. Și-a șters ușor obrazul și a început să cânte de dor, de jale, de bucurie ori de durere, la muncă ori la sărbători, la nuntă ori la înmormântare... A jucat apoi, pentru a uita, măcar pentru câteva clipe, greul zilei ce avea să vină.

Zi după zi, an după an, muncind pământul cu ardoare, secerându-și grânele, strângându-și fânul pentru vite, păscând turmele de oi și cântându-le din fluier ori din caval, țăranul a creat o avere neprețuită – folclorul – avere ce a lăsat-o moștenire generațiilor ce au urmat, prin diferite manifestări populare desfășurate pe anotimpuri, asociate cu muncile câmpului sau legate de diferite sărbători religioase.

Manifestările populare din perioada primăverii și verii se desfășoară și astăzi, după sute de ani, în strânsă concordanță cu îndeletnicirile oamenilor, evidențiind cele mai importante momente ale activității acestora: fie în forma simbolică a bucuriei pentru învierea naturii (ramuri verzi de salcie prinse în poartă), fie în forma unor sărbători sau a unor rituri cu sens magic (udatul cu apă al cununii grâului, semn de belșug). Scopul practicării majorității manifestărilor este obținerea unei recolte mai bune, un rezultat mai bun în muncă. Fiind practicate într-o oarecare perioadă a muncii agrare, fiecăruia îi corespunde un moment esențial al acestei munci.

Originea obiceiurilor de primăvară și vară se poate căuta în străvechi practici primitive, care s-au transformat de-a lungul timpului, paralel cu evoluția modului de viață și a mentalității populare. Rosturile pe care le-au avut inițial, azi nu mai pot fi cunoscute în amănunt. Cu pierderea acestora s-au destrămat și elementele constitutive, migrând de la o manifestare la alta, contaminându-se și dând naștere la producții cu caracter eterogen. Azi le întâlnim ca fiind în mare parte reprezentări spectaculoase, al căror înțeles original poate fi lămurit pe bază de analiză atentă. S-a păstrat însă în mai mare măsură elementul exterior, decorativ (joc mimic, costumații, muzică, dans), constituind astfel fondul din care s-a dezvoltat ulterior teatrul popular. Dintre aceste manifestări amintim: „Plugarul”, obicei al ieșirii cu plugul pe ogor al celui dintâi plugar, într-o anumită zi de la începutul primăverii, „Sângeorzul”, un rit agrar de fertilitate, „Boul instruat”, o formă de manifestare spectaculoasă ce are loc de Rusalii sau, pe alocuri, de Sânziene, care are ca scop sănătatea și fecunditatea animalelor, „Păpăruda”, dans magic jucat de fete pentru invocarea ploii, „Caloianul”, un rit agrar menit să aducă ploaie și să asigure fertilitatea ogoarelor, „Drăgaica”, dans ritual jucat de fete, care se practică în ziua de Sânziene (24 iunie) cu scopul de a feri de grindină holdele care încep să se coacă, „Călușul”, unul dintre dansurile cele mai vechi și mai pitorești; semnificația sa originală este aceea de asigurare a fertilității, profilaxia și tămăduirea unor boli, „Cununa grâului”, ceremonial care se practică cu ocazia sărbătoririi seceratului și multe altele.

Obiceiul „Cununa grâului” era unul dintre cele mai frumoase obiceiuri, ce s-a păstrat la Salva și pe aproape toată Valea Someșului, deoarece țărinile din jurul satului erau, cu ani în urmă, pline de holde de grâu, orz, ovăz sau secară, iar seceratul era efectuat doar cu seceră, manual, fiind nevoie de mulți secerători pentru adunatul acestora. Cununa, simbol al hărniciei și rodniciei pământului, era adevăratul ceremonial al recoltei. Cununa grâului este un obicei care are loc vara, la terminarea seceratului. În ultima zi a seceratului fetele merg la câmp și încep să împletească cununa din cele mai frumoase spice de grâu, cântând. Băieții adună ultimii snopi și fac ultimile *stajili* (grămezi) cu o formă specifică din 15 snopi și clăi - pe par - din două *stajili* sau 30 de snopi. Băieții răspund prin cântec fetelor.

Pornesc fetele din câmp, iar una din ele, cea mai frumoasă și mai vrednică, are cununa pe cap. La auzul cântecelor, oamenii ies afara cu găleți cu apă și așteaptă fiecare la poartă cununa pentru a o uda. Apa este pusă pe capul fetei care poartă cununa și aceasta se învârtește pentru a împrăști apa din cunună. Cea mai harnică familie de țărani din sat va fi gazda care va primi cununa. Ajung la casa gazdei, unde-i așteaptă o femeie care are un colac mare în mână, bărbatul o sticlă cu băutură, iar fata aranjează prin casă, pregătește mesele pentru secerători. Ei așteaptă primirea cununii, îmbrăcați în straie de sărbătoare.

Zestrea strămoșească

La poarta acestei familii, fetele se țin una de alta cu *zadia* (catrința) și secera prinsă în brâu și cântă. Fata care duce cununa înconjoară masa de trei ori și rostește *tarostea* (descântecul) cununii. Gazda își recunoaște secerătoarele, le primește, iar băiatul gazdei se duce să ia cununa fetei să o dea mamei sale. În acest timp, din făină nouă se fac primele prescuri care vor fi duse la biserică pentru dezlegarea țarinii care a fost legată de preot la Rusalii.

Tot acum, în cuptor se coc mândri cozonaci dați cu ou pe deasupra, ca să fie rumeni. Fata nu dă cununa până când vin *ceterașii* (violoniștii) și îi plătește gazda.

Apar *ceterașii* cântând, iar băiatul gazdei se duce să ia cununa fetei. Gazdele poftesc fetele și feciorii în casă, se așază la masa încărcată cu cozonaci, prăjituri, vin și țuică. La masă atât fetele cât și băieții prin strigături se ironizează scoțând în evidență defecte ca: lenea, anumite trăsături fizice, comportamente. Cântă apoi câteva cântece de veselie împreună, în timp ce se servesc cu bunătațile puse pe masă. Când gazda îi invită la joc, se ridică și joacă un dans în care pornesc într-un șir și se deplasează ca într-o spirală, dând formației forma unui cozonac rotund, asemănător cozonacului cu care îi primește gazda. Apoi, urmează jocul „*De-a lungu*” și „*Învârtita*”- jocuri de perechi (fată și băiat) însoțit de strigături. După joc, un băiat mulțumește gazdei și ies din casă cântând și strigând.

Mai multe momente din acest ceremonial – transformat astăzi într-un prilej de petrecere – arată că pe vremuri s-a practicat cu scopul de a asigura în viitor rodnicia pământului (purtarea cununii de către o fată curată, udatul cununii, înconjurarea mesei etc.). Este semnificativ faptul că mai multe elemente și momente ale acestui ceremonial sunt comune cu ale altor obiceiuri, în ceea ce privește scopul desfășurării lor. Ideea fecundității constituie baza identităților dintre elementele cununii, pe de o parte, și ale nunții, colindelor și ale plugușorului, precum și ale altor obiceiuri agrare, pe de altă parte. Elementele comune ale cununii și ale nunții sunt: udatul, înconjurarea mesei, pregătirea acelorași mâncăruri tradiționale pentru masa de ospăț, denumiri comune pentru anumite creații ceremoniale (cântecul sau *gogea cununii* – *gogea miresei*, *descântecul* sau *tarostea cununii* – *tarostea miresei*). În multe locuri, nu numai denumirea, dar și melodică cântecelor cununii și al miresei sunt identice.

Cântecul cununii se cântă în cadrul procesiunii, când cununa este dusă spre casa gazdei. Intonarea pe o voce puternică, execuția în grup, ritmul măsurat cu o mișcare foarte largă, îi asigură acestui cântec un caracter solemn. Textul cântecului cununii are un caracter epic-descriptiv, deoarece descrie elementele de bază ale muncii seceratului, precum și scurte povestiri ale peripețiilor întâmpinate pe drum, până la sosirea în casa gazdei.

Cântecul cununii

*„Dimineață ne-am sculat
Și pe obraz ne-am spălat,
Lui Dumnezeu ne-am rugat
Și la holdă am plecat!
Secerat-o fetele
Holdă ca peretele,
Fetele o secerat
Feciorii clăi o-nșirat.
Și-o pus claie după claie
Cum cătanele-n bătaie
Și-o pus clăile-n șiruri
Cum cătanele în rânduri.”*

În jurul celei mai mândre fete, care poartă cununa spre casa gazdei, alaiul, compus de femei de diferite vârste merge spre sat cântând „*gogea cununii*”, cântec specific ceremonialului din zona Năsăudului (precum și cântece neocasionale):

Zestrea strămoșească

Gogea cununii

„Cine duce cununa
Dreaptă-i ca și lumina,
Ca lumina cea de ceară
Care-o pun domnii-n păhară,
Ca lumina cea de seu
Care-o pun domnii-n canceu.
De unde cununa pleacă
Rămâne tărâna-ntreagă,
De unde cununa vine
Multe clăi s-or pune mâine.
Noi venim pe drum de piatră
De la holda secerată,
Cu cununa neudată;
Nu știm văile-o stârpit
Ori feciorii-au adormit
Nu știu văile-o secat
Ori feciorii s-au culcat
De nime nu ne-o udat”

O masă tradițională și petrecere cu jocuri populare încheie această sărbătoare. Cununa va fi păstrată lângă icoane, până la semănatul viitor, când boabele vor fi amestecate cu cele de sămânță, în credința că vor da un rod bogat.

„**Cununa grâului**” este cea mai frumoasă dintre toate datinile legate de muncile agricole din Țara Năsăudului, o adevărată sărbătoare a secerișului. Acesta ar putea dăinui în comunitatea sătească tradițională atâta timp cât oamenii vor cultiva grâu. Deși originea acestui obicei se pierde în noaptea timpului, viitorul este marcat de incertitudine. Dacă pentru comunitatea societății tradiționale, obiceiul era o poruncă, o normă de conduită care cuprindea toată scara de valori cuprinse în sfera sacrului și profanului, pentru comunitatea societății moderne, obiceiul reprezintă o oază de divertisment în agitația vremurilor pe care le trăim.

BIBLIOGRAFIE:

- Ana Filip, Ioan Morariu, „Salva, repere monografice”, Ed. „George Coșbuc, Bistrița, 2005;
- www.google.ro ;

Parteneri & Sponsori & Colaboratori

NOI SUSȚINEM ȘI PROMOVĂM CULTURA !
Sprijinim talentul și pasiunea pentru cultură!
Fii alături de noi!
Asociația culturală „Cartea, izvor de cultură”, CIF 38560862
Cont Bancar: RO08BACX0000001544194001 UniCredit Bank Arad
<https://www.carteaizvordecultura.ro>,
e-mail: constantin.poputa@carteaizvordecultura.ro, stelu_p@yahoo.com
tel: 0740 641 516, 0741 700 096

1. PALATUL COPIILOR CLUJ

Cluj Napoca, str. Republicii, nr. 23, tel/fax: 0264595765/0264596240, e-mail: pccluj@gmail.com
Palatul Copiilor este situat în centrul municipiului Cluj-Napoca (strada Republicii nr.23), având filiale în cartierul Măraști (strada Fabricii de Zahar, nr.49), precum și în zona Munților Apuseni, în comunele Băișoara și Caps-Valea Ierii. Palatul Copiilor are în subordine administrativă și financiară Cluburile Copiilor din orașele Dej, Gherla, Turda, Câmpia-Turzii și Huedin.

2. CLUBUL COPIILOR TURDA

Turda, str. Dr. Ioan Rațiu, nr. 23, tel: 0264311536, 0757088201, e-mail: clubturda@gmail.com

3. S.C. SUPEREX S.R.L. ARAD

Arad, str. Blajului, nr.2, ap. 2c, cod Poștal: 310130, Jud. Arad, tel: 0257 259 699
Firmă de top în evidența contabilă; activități de contabilitate și audit financiar, consultanță în domeniul fiscal, membri în C.E.C.C.A.R.

4. S.C. CENTER POINT EXIM TURDA

Turda, str. Aviatorilor, nr. 10/A. Punct de lucru: Turda, str. 22 Decembrie, nr. 64, tel/ fax: 0264 316 639, 0744585867, e-mail: centerpointmm@yahoo.com
Firmă specializată în comercializarea produselor din lemn; paleți și ambalaje din lemn, elemente prelucrate din lemn, diverse produse din lemn la comandă, unde raportul calitate/preț este prioritar.

5. S.C. COMPANIA DE APĂ ARIEȘ S.A.

Turda, str. Axente Sever, nr. 2, jud. Cluj
Telefon/Fax: 0264.311.771 / 0264.311.772
email: office@caaries.ro / www.caaries.ro

S.C. COMPANIA DE APA ARIEȘ S.A. Turda, înființată în anul 2007, este Operatorul Regional din Regiunea Turda - Câmpia Turzii, județul Cluj. Principalul domeniu de activitate al operatorului este tratarea-furnizarea apei potabile, respectiv colectarea-epurarea apei uzate din doua orașe (Turda și Câmpia Turzii) și 11 comune (Mihai Viteazu, Viișoara, Săndulești, Luna, Tritenii de Jos, Petreștii de Jos, Ploscoș, Ciurila, Călărași, Aiton, Tureni) iar din anul 2017 încă două comune au fost incluse în arealul de deservire al CAA: Iara și Moldovenești. Totalul populației din aria de operare este de aproximativ 100.000 locuitori. Compania de apă ARIEȘ furnizează apă potabilă către circa 23.000 de clienți.

Consecventă în sprijinirea și promovarea comunității locale, Compania de Apă Arieș susține proiecte din domenii cum ar fi: educație, protecția mediului, sport, sănătate și cultură. Compania de Apa Arieș dezvoltă programe de implicare socială, întreprinde acțiuni de solidaritate și se implică în acțiuni care vizează protecția mediului, prezervarea resurselor de apă sau acțiuni cu caracter social. Ca operator regional, acceptăm responsabilitatea socială care ne revine și angajamentul față de oamenii din comunitatea pe care o deservim iar prin intermediul acțiunilor întreprinse ne propunem să contribuim la o viață mai bună a comunității noastre, acordând ajutor celor din jur, ținând cont de diversitatea socială. Compania de Apă Arieș contribuie esențial la dezvoltarea durabilă a comunității pe care o deservește prin investiții majore în infrastructura de apă și apă uzată din aria de operare, dovedind astfel grija pentru apă și mediu, pentru oameni și pentru un viitor mai bun.

Parteneri & Sponsori & Colaboratori

6. S.C. WILO TRANS S.R.L. CLUJ NAPOCA

Cluj-Napoca, Str. Steluței, nr. 6, cod postal: 400254,
Tel: 40-264-43.53.45, Fax: 40-264436 253, e-mail: office@wilotrans.ro,
Wilo Trans firmă de top cu Certificat de excelență: deține o gamă variată de produse originale de foarte bună calitate, pentru care oferă și service tehnic. Distribuie produse aparținând grupului WILO SE - producător de top în domeniul pompelor și sistemelor de pompare pentru instalațiile de încălzire, climatizare și răcire, alimentării cu apă și evacuării apei uzate. Progresul tehnologic al companiei are un lung istoric, acesta datând de aproape 140 de ani. La Wilo, ideile viziunare sunt transformate în soluții inteligente și inovații care stabilesc punctele de referință din industrie. Produsele Wilo reprezintă calitate premium, ușurință în utilizare și eficiență energetică. La Wilo, cheia succesului o reprezintă oamenii, care își folosesc inventivitatea și experiența alături de companie. În toate locațiile din lume, Wilo dovedește cu rezultate, ingeniozitatea muncii în echipă a specialiștilor care lucrează pentru companie.
În România, Wilo este prezentă din anul 1998.

7. S. C. VIAMSO S.R.L. CÂMPIA TURZII

Câmpia Turzii, str. 1 Decembrie 1918, nr. 51, cod postal: 405100,
e-mail: viamsosrl@yahoo.com, tel: 0744 755 295

Firmă de top, deținătoare a Certificatului ELITE Firmă de încredere 2017. Retailer de produse tehnice, de construcții, instalații și bricolaj care desface o gamă variată de produse de construcții sub egida „Totul pentru casa ta”, unde raportul calitate/preț este prioritar, materialele pentru instalații de apă și canal, scule și unelte diverse, materiale electrice de calitate, satisfac cerințele și gusturile clienților, produsele având proveniență atât internă cât și externă.

8. S.C. I&C TRANSILVANIA CONSTRUCȚII S.R.L. & S.C. TRANSILVANIA IMPACT IMPORT EXPORT S.R.L. TURDA

Turda, str. Mihai Viteazu, nr. 45, jud. Cluj

Telefon: (0264) 312 455, Fax: (0264) 317 911, e-mail: office@transilvaniaimpact.ro

Grup de firme specializate în producerea și comercializarea tuturor tipurilor de beton și agregate minerale în stare naturală sau prelucrată; agregate sortate și balast, piatră concasată, betoane, etc. Închirierea de utilaje pentru terasamente și geniu, efectuarea lucrărilor de infrastructură rutieră, transportul materialelor de construcții, transporturi agabaritice.

Închirieri utilaje construcții; utilaje pentru construcții industriale și civile, utilaje specifice lucrărilor de terasare, amenajare platforme industriale, utilaje pentru execuție drumuri, parcuri, canalizări, utilaje specifice pentru decopertare, escavare, taluzare, încărcătoare frontale, stație pentru sortare balastu, piatră, utilaje pentru demolări, construcții, săpături, lucrări de alezare cupe, rectificări bolțuri, utilaje pentru amenajari teren.

Lucrări de construcții civile și industriale; fundații, structură beton, finisaje, instalații sanitare, electrice și termice... Având implementate sistemele de management al calității, grupul de firme a devenit unul din principalii producători de agregate și betoane din zona Mureș-Arieș, important furnizor pentru Autostrada Transilvania și pentru piața construcțiilor din Cluj.

9. EDITURA EIKON BUCUREȘTI;

Director editură, d-l Valentin Ajder, tel: : 0728084802, e-mail: valentin.ajder@gmail.com

S.C. EIKON BOOKSTAGE S.R.L.; Contact : Str. Calea Giulești nr. 333, sector 6, București,

Redacția: tel: 021 348 1474, mobil: 0728084802, 0733131145, e-mail: contact@edituraeikon.ro,

Distribuție: tel./fax: +4021348 14 74, mobil: +40733131145, <http://www.librariaeikon.ro/>

10. S.C. AGROLIV S.R.L. TURDA

Turda, Strada Stefan Cel Mare, Nr: 42, tel:0264 314501,
e-mail:agroliv@yahoo.com

Comerț en-gros și en-detail cu piese de schimb pentru tractoare, mașini agricole, camioane, autoutilitare, autoturisme: curele de transmisie, rulmenți, acumulatori, componente electrice, faruri; oglinzi retrovizoare; lubrifianți: uleiuri, vaseline. Comerț cu materiale de construcții, materiale și instalații apă și canal, utilaje, scule electrice și manuale, mașini electrice, instalații și materiale electrice, diverse materiale pentru gospodărie, pentru diferite activități; Scule electrice profesionale, echipamente pentru construcții, unelte pentru grădină, hidrofoare, pompe de apă, pompe submersibile, aparate de sudură, etc. Activitatea firmei se bazează pe câteva repere esențiale dintre care enumerăm: calitatea, promptitudinea, prețul.

11. S.C. HTI INTERNATIONAL ROMANIA S.R.L. BRAȘOV

HTI
INTERNATIONAL ROMANIA

Sediul Brașov: B-dul Muncii, nr. 22 A, etaj 1, cladirea BCR, cartier Racadau, Brasov, 500281,
Tel: +40 368440 745, Fax: + 40 368 440 74147

Depozit Brașov: Loc. Ghimbav DE301- DE 305 in incinta RA-RA Logistics, Tel: +0368 734 283,
Fax: +40368 88 00 29 e-mail:alin.moaca@hti-romania.ro

Punct de lucru Bacău: Str. Narciselor, nr.5A, Tel:+40234555002 Fax: +40334405197, e-mail:hti@hti-romania.ro. Punct de lucru Constanța B-dul Aurel Vlaicu nr 191C, Etaj 2 , Tel: +40 341425 197, Fax: +40341 425194, e-mail:hti@hti-romania.ro

Punct de lucru Cluj: loc. Stolna, Str. Principală, nr. 125, jud. Cluj, Tel: +40 0264 232 797,
Fax:+40 0264 232 797, e-mail:nicolae.pacurar@hti-romania.ro, mobil:0754 087 388, 0746 297022
www.hti-romania.ro

HTI Internațional România este parte a grupului GC-HTI, lider de piață în Germania în domeniul desfacerii produselor destinate lucrărilor de infrastructură precum și în complexele industriale și rezidențiale. Datorită numărului mare de parteneri de renume din Europa pe care îi reprezintă și a pa- letei largi de produse desfăcute, HTI International Romania va asigura componentele de instalații dorite în combinații optime și cu cel mai bun raport calitate/ preț. HTI Internațional România, prin parteneriatul cu cele mai importante companii producătoare în domeniu, comercializează o gamă de produse specifice: conducte, tubulatură, armături industriale, materiale geosintetice, cuplaje, fittinguri și accesorii pentru lucrările de alimentare cu apă și gaz, de canalizare, de pregătire și tratare a apei, infrastructură, industrie, agricultură pentru diverse aplicații.

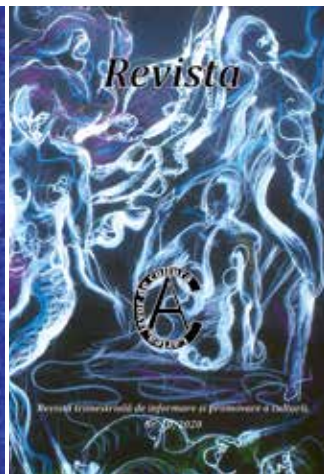
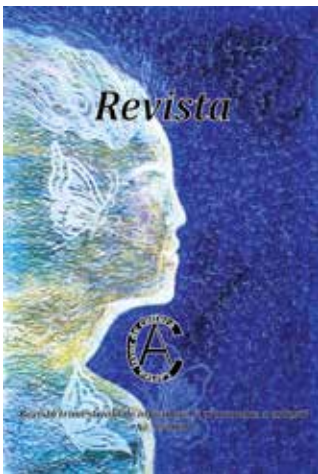
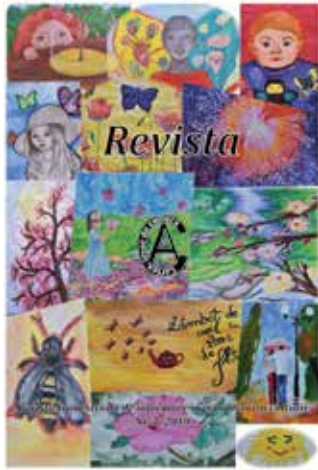
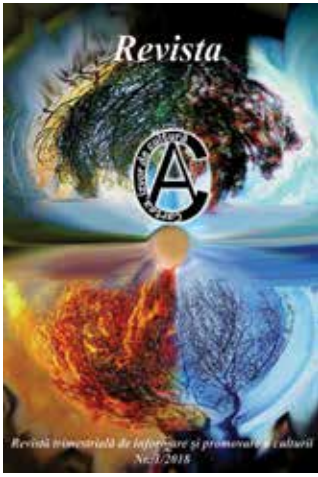
12. S.C. AMP GRUP S.R.L. CRAIOVA

Sediul Craiova: str. Calea Severinului, nr.72, jud. Dolj, www.ampgrup.ro
tel: 0251 435 310, e-mail:office@ampgrup.ro

Punct de lucru Câmpia Turzii: str. Laminoriștilor, nr. 181, tel: 0728.847.808,
0785244294; e-mail: ampturda@gmail.ro; pachia.v@ampgrup.ro

Firma comercializează materiale pentru instalații de apă-gaz și canal, robineti și vane, cuplaje și adaptoare, compensatori montaj, fittinguri, cămine canalizare și de vizitare, guri de scurgere stradală, bransamente gaz, armături, apometre, hidranți, capace din fontă și compozit, servicii de logistică și consultanță tehnică. Produsele provin de la producători din țară și de la producători de top din extern. Calitatea și prețul competitiv sunt cele două repere esențiale ale produselor comercializate.

Revista AC: ISSN 2601-5862
ISSN-L 2601-5862

<https://issuu.com/stelupop>

